

ประชุมตำนานพระชาติ

ภาคที่ ๑ และภาคที่ ๒

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นางเอิบ อุมภีร์มณี

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

๑๒๐.๗๓

๒๗๖๘

ประชุมตำนานพระธาตุ

ภาคที่ ๑ และภาคที่ ๒

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นางเอิบ อุมภีร์มณี

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม

วันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓

ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๓

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๘๕
ในงานฉาบนักษัตร นางแข พุศักดิ์
พิมพ์ครั้งที่สอง ๕๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๑๓
ในงานฉาบนักษัตร นางเอิบ อุมภิรมย์

ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๒

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๑๐
ในงานพระราชทานเพลิงศพ พ.ต.ท. สลับ เกียรติสุด
พิมพ์ครั้งที่สอง ๕๐๐ เล่ม พ.ศ. ๒๕๑๓
ในงานฉาบนักษัตร นางเอิบ อุมภิรมย์

๑๒๐.๗๓

๑ ๗๖๘

คำนำ

ในงานฉาปนกิจศพ นางเอิบ อุมภีร์มย์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม กำหนดวันที่ ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓ นายวิเชียร อุมภีร์มย์ ผู้เป็นบุตร ได้มาติดต่อกรมศิลปากร ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๑ และภาคที่ ๒ เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานนี้ กรมศิลปากรยินดีอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์

ในประเทศไทยมีปูชนียสถานซึ่งเชื่อกันว่าได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุมากมายหลายแห่ง ปูชนียสถานอันเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนเหล่านี้ ล้วนมีตำนานกล่าวถึงความสำคัญไว้อย่างพิสดาร มีเรื่องราวกล่าวด้วยกิจการบ้านเมือง ตลอดจนประวัติทางศาสนาแทรกอยู่ด้วยทุกเรื่อง บางเรื่องปรากฏว่ามีศักราชถูกต้องแน่นอนเป็นที่เชื่อถือได้ไม่คลาดเคลื่อน ได้เคยใช้เป็นเครื่องมือสอบศักราชมาบ้างแล้ว กรมศิลปากรจึงได้รวบรวมตำนานพระธาตุต่างๆ นี้เข้าไว้เป็นหลักฐาน โดยจัดแบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๑ และประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๒ หนังสือประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๑ ได้ตีพิมพ์ออกเผยแพร่เป็นครั้งแรกในงานฉาปนกิจศพ นางแซ ฟุ่กักดิ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ การจัดพิมพ์ครั้งนี้เป็นการพิมพ์ครั้งที่สอง ประกอบด้วยตำนานพระธาตุสำคัญ ๆ อันเป็นที่สักการบูชาทางภาคเหนือ ๖ เรื่อง คือ

๑. ตำนานพระธาตุคอกยตุ้ง เมืองเชียงใหม่ ซึ่งพุทธศาสนิกชนทางภาคเหนือเชื่อกันว่าเป็นปูชนียสถานทางพระพุทธศาสนาแห่งแรกของภาคเหนือ ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทยลานนา ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนกหนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร กล่าวว่เมื่อพระกัศสปมหาเถระประติษฐานพระบรมธาตุเหนือยอดดอยลูกหนึ่ง พระเจ้าอชุตราชทรงอุปัฏฐากบำรุงแล้ว พระมหากัศสปอภิชฐาน

คันตุงยาวโยชน์หนึ่ง กับตุงยาวเจ็ดพันวา กว้างห้าพันวาบูชาพระบรมธาตุ ตั้งแต่นั้นมา
ตอยแห่งนั้นจึงได้ชื่อว่าตอยตุง และนำมาเรียกชื่อเมืองว่า เชียงตุง นอกจากนั้นยังกล่าว
ถึงสถานที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดเชียงราย เช่น พระธาตุผาขาวมูบ ถ้ำกุ่มภัก ถ้ำปลา
ถ้ำเป็ดวปล่องฟ้า ฯลฯ

๒. **ตำนานพระธาตุหริภุญชัย** ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระธาตุหริภุญชัย จังหวัด
ลำพูน ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทยลานนา ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนก
หนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร อ้างว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จมา
กระทำกตกิจ และทรงพยากรณ์ว่าสถานที่แห่งนี้จะเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารี-
ริกธาตุ ซึ่งปาฏิหาริย์ผุดขึ้นจากพื้นดิน

๓. **ตำนานพระธาตุลำปางหลวง** อันเป็นพระธาตุซึ่งประดิษฐานอยู่ที่วัดพระ
ธาตุลำปางหลวง บ้านลำปางหลวง อำเภอเกาะคา ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทย
ลานนาซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนกหนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
กล่าวถึงตำนานเมืองลำปาง และพระบรมสารีริกธาตุซึ่งบรรจุอยู่ในพระธาตุลำปาง
หลวงนั้น พระกัศปเถระและพระเมคิยะเถระได้อัญเชิญมาจากประเทศอินเดีย เมื่อครั้งที่
พระเจ้าศรีธรรมโศกราชโปรดให้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุแจกจ่ายแก่อาณาจักรต่าง ๆ

๔. **ตำนานพระธาตุอมพิตนคร** ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทยลานนา
ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนกหนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

๕. **ตำนานพระธาตุคอกยปุกุทัฬห** เมืองล่องและแหลมรี ซึ่งปัจจุบันนี้อยู่ใน
จังหวัดแพร่ ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทยลานนา ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนก
หนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร ตามตำนานเล่าว่า ในสมัย
พุทธกาล สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จมายังดอนสีเหล็กม เมืองล่อง มีพระยา
สมณะเป็นใหญ่อยู่ในดินแดนแถบนั้น พระยาสมณะได้นำถ้ำงา ผลไม้ต่าง ๆ พร้อมทั้ง
ภัตตาหารมาถวายสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงพยากรณ์ว่า ดอนแห่งนี้เป็นที่อุดม

สมบูรณ์ ต่อไปจะเป็นเมืองใหญ่ และเมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้วได้ ๒๒๐ ปี จะมีผู้นำ
พระบรมสารีริกธาตุมาประดิษฐาน

๖. **ตำนานพระธาตุขี้แฮเมืองแพร่** ต้นฉบับคัดจากใบลานจารอักษรไทย
ลานนา ซึ่งปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ที่แผนกหนังสือตัวเขียน กองหอสมุดแห่งชาติ กรม
ศิลปากร กล่าวว่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประทานพระเกศธาตุ ๓ เส้นแก่พระ
อรหันต์และพระยาอโศกราช ๆ ได้มอบให้แก่ขุนลัวะ และเมื่อพระพุทธองค์ปรินิพพาน
แล้วพระอรหันต์ได้นำ พระธาตุคอกซ้ายของพระพุทธเจ้ามาบรรจุไว้ในพระธาตุในถอย
โกสัยชคคบรรพตหรือ ถอยขี้แฮ หรือขี้แฮนี้

ส่วน ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๒ นั้น ประกอบด้วยตำนานพระธาตุ
สำคัญ ๆ ๕ เรื่อง คือ

๑. **ตำนานพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม** แต่งในภาษาไทยเหนือ มหา
เสวกตรี พระยาเพชรรัตนสงคราม (เลื่อง ภูมิรัตน) เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งพระยา
สุนทรเทพกิจจารักษ์ สมุหเทศาภิบาลมณฑลเพชรบูรณ์ ได้เป็นผู้เสาะหามอบให้หอพระ
สมุด ฯ กล่าวว่พระธาตุพนมบรรจุพระอรังคธาตุ (กระดูกส่วนหน้าอก) ของสมเด็จพระ
สัมมาสัมมาพุทธเจ้า ตำนานพระธาตุพนมนั้นได้ตีพิมพ์ออกเผยแพร่มาแล้ว ๓ ครั้ง
ครั้งแรกในงานพระราชทานเพลิงศพ อำมาตย์โท พระยาประจันตประเทศธานี (โง่นคำ
พรหมสาขา) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ การจัดพิมพ์ครั้งนี้นับเป็นการพิมพ์ครั้งที่

๒. **ตำนานพระธาตุเมืองนครคีรีธรรมราช** ตำนานนี้เป็นอย่างนิทานประ
จำท้องถิ่น พระราชวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เมื่อครั้งทรงดำรงตำแหน่งอุปนายก
ราชบัณฑิตยสภา ได้ทรงสันนิษฐานไว้ในคำนำครั้งแรก พิมพ์ในงานฌาปนกิจศพ
นางเทพนรินทร์ (สงวน อิศรางกูร ณ อยุธยา) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ว่า หนังสือนี้คงแต่ง
ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ศักราชในที่สุดบอกปีในปลายแผ่นดินสมเด็จพระ
พระเจ้าปราสาททอง การจัดพิมพ์ครั้งนี้นับเป็นการพิมพ์ครั้งที่หกของตำนานเรื่องนี้

๓. **ตำนานพระธาตุคอกยสุเทพ** สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพทรงพระนิพนธ์อธิบายไว้เมื่อคราวพิมพ์ครั้งแรกว่า ได้ฉบับมาแต่เมือง
เชียงใหม่มาแล้ว ทรงพิจารณาเห็นว่า เป็นหนังสือซึ่งบันทึกตำนานนครเชียงใหม่แต่ง
ขึ้นไว้แต่โบราณ เรื่องที่กล่าวเป็นแก่นสารในพงศาวดารก็มีอยู่บ้าง ตำนานพระธาตุ
คอกยสุเทพนี้ ได้พิมพ์ออกเผยแพร่เป็นครั้งแรกในงานปลงศพ เจ้าหญิงจามรวังศ์ พ.ศ.
๒๔๗๕ การจัดทำครั้งนี้ นับเป็นการพิมพ์ครั้งที่

๔. **ตำนานพระธาตุแช่แห้งเมืองน่าน** ซึ่งพงศาวดารเมืองน่านกล่าวว่า
พระยาการเมืองเจ้าครองนคร ได้อัญเชิญ พระบรมสารีริกธาตุจากกรุงสุโขทัยมาบรรจุไว้
ณ คอกยสุเพียงแช่แห้ง แต่ตำนานพระธาตุแช่แห้งได้กล่าวเพื่อเชิดชูพระธาตุว่า ขณะ
เมื่อพระพุทธองค์เสด็จจาริกโปรดเวไนยสัตว์ในชมพูทวีป พระองค์ได้เสด็จมาประทับ
ตรงนาริมฝั่งแม่น้ำน่าน ทางทิศตะวันออกที่บ้านห้วยไค้ และเสวยผลสมอแห้งซึ่ง
พระยามลราชกวางาย ผลเสมอนั้นแห้งมาก พระพุทธเจ้าต้องทรงนำผลสมอแห้งนั้น
แช่น้ำเสียก่อนเสวย และได้ทรงทำนายว่า ต่อไปจะได้มีผู้นำพระบรมสารีริกธาตุ
มาประดิษฐาน ณ ที่นี้ มีชื่อว่า "พระธาตุแช่แห้ง" ตำนานพระธาตุแช่แห้งจะแต่งเมื่อ
ใด ไม่มีผู้บอกไว้ แต่ตามข้อความที่กล่าวมาสุดเรื่องลงเมื่อ พ.ศ. ๒๒๕๗ เวลาแต่ง
ต้องหลังจากนั้นเล็กน้อย ประมาณได้ว่าจะต้องแต่งขึ้นเมื่อ ๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว นับเป็น
ตำนานที่เก่าแก่เรื่องหนึ่ง ตำนานพระธาตุแช่แห้งเมืองน่านนี้ ได้เคยตีพิมพ์ออก
เผยแพร่เป็นครั้งแรก ในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาอำมาตย์โท เจ้ามหาพรหม
สุรชาติ (มหาพรหม ณ น่าน) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ การจัดทำครั้งนี้ นับเป็นการพิมพ์
ครั้งที่สาม

อนึ่ง ในการจัดทำครั้งนี้ เจ้าภาพได้เรียบเรียงประวัติ นางเอิบ อุมภิรมย์
ผู้ถวายชนม์ ให้พิมพ์ไว้ต่อจากตำนาน

กรมศิลปากรขออนุโมทนาในกุศลราศีทักษิณานุปทาน ซึ่งเจ้าภาพได้จัด
บำเพ็ญอุทิศแด่ นางเอิบ อุมภีร์มย์ เป็นมาตุภูมิฐานธรรม และได้ให้พิมพ์หนังสือ
ตำนานสำคัญในทางพระพุทธศาสนาแจกจ่ายเป็นกุศลสาธารณประโยชน์ ขออำนาจ
กุศลทั้งปวงนั้นจงเป็นพลวปัจจัยส่งเสริมให้ นางเอิบ อุมภีร์มย์ ผู้วายชนม์ ประสบ
แต่อิฏฐคุณมณูญผลตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ สมดังมโนปณิธานของเจ้าภาพ
ทุกประการ เทอญ.

กรมศิลปากร

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๑๓

สารบัญ

ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๑

	หน้า
๑. ตำนานพระธาตุคอกทอง เมืองเชียงแสน	๑
๒. ตำนานพระธาตุหริภุญชัย	๒๘
๓. ตำนานพระธาตุลำปางหลวง	๖๐
๔. ตำนานพระธาตุจอมพิทนคร	๘๐
๕. ตำนานพระธาตุคอกยี่ปลูท๊ับ เมืองลองและแหลมมรี	๘๘
๖. ตำนานพระธาตุช่อแฮเมืองแพร่	๑๐๑

ประชุมตำนานพระธาตุ ภาคที่ ๒

๑. ตำนานพระธาตุพนม	๑๐๗
๒. ตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช	๑๒๒
๓. ตำนานพระธาตุคอกยี่สุเทพ	๑๓๕
๔. ตำนานพระธาตุแช่แห้งเมืองน่าน	๑๖๐

เจ้าภาพขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาร่วมงานครั้งนี้
หากการต้อนรับพร้อมด้วยประการใด เจ้าภาพกราบขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นางเอิบ อุมภีร์มย์

ชาตะ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๕

มรณะ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๓

ประวัติ

นางเอิบ อุมภิรมย์

คุณแม่ เป็นธิดาคนที่ ๘ ในจำนวนพี่น้อง ๘ คน ของ นายเขียน และ นางทองอยู่ เกิดเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๘ ที่บ้านตำบลบางยี่ขัน อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดธนบุรี ได้ทำการสมรสกับขุนนครเชื่อนพันธ์ (จาด อุมภิรมย์) เกิดบุตร ธิดา ด้วยกันรวม ๓ คน คือ

๑. น.ส. ศรีอัมพร อุมภิรมย์
๒. จ.ส.อ. ไพฑูรย์ อุมภิรมย์
๓. นายวิเชียร อุมภิรมย์

คุณแม่ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนา และฝักใฝ่ในการบุญการกุศลตลอดมา ท่านมีความอดสาหะ ขยันหมั่นเพียร และมีอัธยาศัย นอกจากนั้น ท่านยังเป็นผู้มีน้ำใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารี เมตตากรุณาต่อบุตรหลานและญาติมิตร เป็นที่รักใคร่และเคารพนับถือแก่บุคคลทั่วไป

โดยปกติ คุณแม่เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เคยเจ็บไข้ได้ป่วยจนถึงกับล้มหมอนนอนเสื่อแต่ประการใด แม้กระทั่งอายุย่างเข้า ๗๕ ปี จึงรู้สึกว่ามีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนบ้างแต่ก็เป็นเพียงเล็กน้อย ๆ เท่านั้น ยังไปไหนมาไหนได้อย่างแข็งแรง

คุณแม่ได้ไปร่วมในการทอดผ้าป่าสามัคคีที่จังหวัดอุบลราชธานี และได้ไปนมัสการพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในวันมาฆบูชา (๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓) ซึ่ง ณ ที่นี้ คุณแม่ก็ได้เสียชีวิตลงด้วยโรคหัวใจวาย ทั้งความวิปโยคอย่างสุดซึ้งให้กับลูก ๆ และญาติมิตร สุดท้ายจะพรรณนาได้ ศิริรวมอายุได้ ๗๕ ปีเศษ

อาลัยแม่

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ นับเป็นวันที่สุดแสนจะเศร้าโศกที่สุด เมื่อได้ทราบข่าวว่า คุณแม่สุดที่รักของข้าพเจ้าได้จากไปอย่างไม่มีวันกลับ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ แม้ข้าพเจ้าจะรู้ว่า คนเราย่อมมีการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดา และจะหนีการตายไม่พ้น แต่ก็อดที่จะเศร้าโศกไม่ได้ คุณแม่เป็นคนแข็งแรงไม่เคยเจ็บป่วยถึงกับต้องรักษาพยาบาลแต่อย่างใด แม้จะมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนบ้าง คุณแม่ก็อดทนไม่ย่อท้อแม้แต่น้อย ดังนั้น จึงไม่มีใครสงสัยว่า ท่านจะจากไปอย่างรวดเร็วและกระทันหันเช่นนี้

ตลอดชีวิตของคุณแม่เป็นคนใจบุญสุนทาน โอบอ้อมอารี ใครมีทุกข์ร้อนต้องการความช่วยเหลือแล้ว คุณแม่ไม่เคยปฏิเสธ แม้ว่าจะช่วยไม่ได้ก็ยังให้คำแนะนำ ชี้แนวทางและให้กำลังใจ ในด้านการกุศล คุณแม่ได้ทำบุญอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยกิจวัตรประจำวันของท่านที่ไม่เคยขาดเลย ก็คือ ใส่บาตรพระทุกวัน ๆ ละ ๕ องค์

คุณแม่ได้พยายามอบรมสั่งสอนให้ลูก ๆ ได้ประพฤติตนเป็นคนดี ซื่อสัตย์ สุจริตรู้จักบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ และเคยกล่าวกับลูก ๆ เสมอว่า “ผู้ไม่รู้จักคุณของผู้มีคุณ จะดีไปไม่ได้ถึงแม้จะดีก็ไม่ตลอด” กับสอนให้ลูก ๆ ทุกคนรักใคร่สามัคคีกัน คุณแม่ไม่เคยลงโทษลูก ๆ ด้วยการเขียนตีหรือด่าด้วยถ้อยคำหยาบคายเลย มีแต่อ่อนหวานเอ้ออกเอาใจลูก ๆ เสมอ การที่คุณแม่ได้จากลูก ๆ ไปเช่นนี้ จึงทำให้ลูกเสียดใจขาดดวงประทีปที่ส่องแสงสว่างลูก ๆ ยังมีได้ทดแทนพระคุณของคุณแม่ให้สมกับความเหนื่อยยาก และความรักอันสุดซึ้งที่คุณแม่ต้องตรากตรำลำบาก และต่อสู้กับชีวิตในการเลี้ยงดูลูก ๆ ซื่อความที่ลูก ๆ เขียนไว้อาลัยนั้นก็ยังไม่สามารถจะถอดความรู้สึกอันแท้จริงของลูก ๆ มาบรรยายให้ละเอียดและชัดเจนได้ หากมีญาณวิเศษทางใดที่คุณแม่ของลูก ๆ จะรับทราบได้ ขอจงรับทราบไว้ด้วยว่า ลูก ๆ ทุกคนมีความอาลัยรักคุณแม่อย่างสุดซึ้ง และขออธิษฐานใจว่า หากชาติหน้ามีจริง ขอให้ลูกมีบุญได้เกิดเป็นลูกของคุณแม่ทุก ๆ ชาติไป และขอให้ดวงวิญญาณของคุณแม่จงสถิตย์อยู่ ณ สุคติภพ เทอญ.

แม่จากไปในวันมาฆะ แม่ลูกจะเห็นแม่แก่ในฝัน

อยากให้แม่กลับฟื้นคืนชวัน เห็นหน้ากันแม่ลูกสุขเหมือนเคย

จากลูก ๆ

ตำนานพระธาตุคอกยทุ่งเมืองเชียงแสน^(๑)

นโมตสฺสตุ อิมสฺมี ภาททกปเป จตุพฺพธา ภูษิตฺวา กกุสนฺโธ
โกนาคมน กสฺสป โคตโม ราชคเห จรติ ภัณฑาย จ มิตฺถาย นคเวสี จรติ
ภัณฑาย จ อตีตา พุทฺธา เน อิมสฺมี ปพฺพตาคีรี ปตัก นิสิตฺถวา เมตฺเตยฺยอนาคเต
จรติ ภัณฑาย ราชคเหตฺวา อิมสฺมี สุาเน สิทธิ สิริสฺสกปวร มงฺคโล ตโมลารกธา
มุนีราช:—

สาตรอนันได้ไว้เป็นที่ตั้งไว้บนน้ำอมให้อบรมยำแวงบูชาคารว แก่นรเทวอินท
พรหมจตุโลกपालา อสุราสุรครุฑกษัตริยราชเทวีเสนาธิปติเสตติคหะบดีทวยหิงชาย
เพื่อห่อพันจากอบายชุตนชุตินคหิต

ที่นี้จักกล่าวตำนานมหาธาตุพระพุทธรเจ้าอนันมีในภูเขาตั้งอยู่ท่ามกลางเป็นเฉลิม
เกศเกล้าเกศี นครราชธานีสิริเมืองยวนเชียงแสนแล

ยังมีภูเขาสามอันตั้งอยู่ปัจฉิมทิศแห่งไชยบุรีแลลำเขาสามอันนั้น อันหนึ่งชื่อ
ภูเขาท่า ตั้งอยู่ที่สุดตวันเหนือ อันหนึ่งชื่อภูเขาท่าเจ้าอยู่ท่ามกลาง อันหนึ่ง
ชื่อภูเขาปู่เจ้าตั้งอยู่ทางทักษิณแล

ลำดับเป็นดังก่อนเล่าระสูมกนั้นแล นิตานเขาสามนั้นบัดนี้คนนักปราชญ์
เจ้าเพิงวัดงนเทอะ ในเมื่อพระพุทธรเจ้าแห่งเวียงจันทน์วันนั้น ยังมีมัลกยู
ผัวเมีย ผู้ผัวชื่อว่าปู่เจ้าลาวจก ผู้เมียชื่อว่าเจ้าลาวจกแล บุคคลทั้งสองผัวเมียมีจกเข้า
และคนและ ๕๐๐ ลูกลวดได้ชื่อว่าลาวจกแล บุคคลทั้งสองก็หู่เลี้ยงชีวิตนทรียด้วย
ของไร่ของสวน มีต้นว่าถ่วงาพักแพ่งแดงเต่าพริกขิง ห้อลาวจกทั้งหลายไปขาย
แก่ชาวเมืองทั้งหลายเลี้ยงชีวิตแล ส่วนลาวจกทั้งสองผัวเมียก็เป็นไหย่แก่ลัญทุกหลาย

(๑) คัดจากฉบับโบราณงานอักษรไทยลานนา เลขที่ ๑๗/ข.

หฺยู่ในคตยดินแดงอันเวียงคตยมหาธาตุเจ้านั้นแล เหตุตั้งอนคตยนั้นจึงได้ชื่อว่าคตย
ปู่เจ้าเพือนั้นแล ส่วนย่าเจ้าลาวจากผู้เมี้ยกหฺยู่คตยทางเหนืออันถัดคตยมหาธาตุเจ้านั้น
จึงได้ชื่อว่าคตยย่าเจ้าเพือนั้นแล

บุคคลทั้งสองก็มีลูกชาย ๓ คน ผู้หนึ่งชื่อว่า ลัวะกุมภโกล ไทยภาษาเราเรียก
ว่า ลาวหม้อ แล ผู้กลางชื่อว่าลัวะทสะลักยู ไทยภาษาเราว่า ลาวล้าน ผู้น้องช้อย
ชื่อว่าลัวะคันโธ ไทยภาษาเราว่า ลาวกลืนรสเช้า แล ลูกทั้งสามนั้นหฺยู่คตยลูกทาง
เหนือนั้น ไทยทั้งหลายก็เอาของค่าทั้งหลายคือว่าหมากและเกลือมาขนไปอาหารไป
ชอขายในคตยคตยทนน เป็นท่าชอท่าขายแก่คนทั้งหลาย คตยลูกนั้นลวดได้ชื่อว่าคตยท่า
ตราบเถิงกาลบัดนั้นแล

ส่วนเจ้าลาวจากก็หอมลักยูทั้งหลายเอาเครื่องไร่ เครื่องสวน และหน่อไม้ไร่
เอาลงไปขายยังคตยคตยทนน เหตุอนกาคอนนั้นจึงได้ชื่อว่ากาดไร่ตราบเถิงบัดนั้นแล เมือง
อนนั้นก็ได้ชื่อว่าเมืองไร่แล ตั้งแต่นั้นไปหน้าปู่เจ้าลาวจากก็เอาหมากพักหมากบวบ
ถ่วงาแดงเตาลงมาขายแก่ไทยทั้งหลายอันอยู่บ้านคตยคตยทนน เหตุตั้งอนเมืองนั้นได้
ชื่อว่าเมืองบวบตราบเถิงบัดนั้นแล

ลาวจากทั้งสองผู้เมี้ยจากนั้นแล้วบันเข้าของราชสมบัติแก่ลูก ๓ คนนั้น ผู้พี่
ไปกินเมืองสีทอง ผู้กลางก็ไปกินเมืองควาน ผู้น้องช้อยก็ไปกินเมืองละเอ็กแล

ในกาลเมื่อนั้นสัพพะปัญพระพุทโเจ้ายังธรมานหฺยู่ แล้วเที่ยวจงกรมแก้วในเขา
คิชุกตทนน เทวทัตเถรมันมักใคร่ใจจะทำร้ายกำจัดแก่พระพุทโเจ้าแล้วจักเป็นพระเจ้า
แทนว่าอัน บุญสมภารสัพพะปัญเจ้ามามากบ่ออาจจกจะทำฮ้ายได้ มันจึงขึ้นไปสู่จอม
คตยคิชุกตทกทงหนกอนหนึ่งไทยนักลง เพื่อจกหือถกตนพระพุทโเจ้าว่าอัน ยังมีหน
กอนหนึ่งก็มารับเอาหนกอนนั้นบหือถกพระพุทโเจ้าหนแล ส่วนพระพุทโเจ้าเท่าอาวชนะ
ว่าเพิงเถิงทานปารมี ๓ ถาน เมตดาเถิงมันเพือบหือออกเทวทัตแตก พระพุทโเจ้าก็
เหยียดบาทกาช้ายไปหน้อยหนึ่ง ทนนยังมีหนกบหนึ่งชะเดินไปถูกบาทบาทพระพุทโเจ้า

พอหอบังเกิดโลหิตบาทบาทเข้าเป็นเลือดแดง หนึ่หมอกุมารภักเจ้ามาผ่าเอาเลือดออกเสีย
 แล้วกัทยาาหอร่างบ แล้วพระพุทโเจ้ากัสดัดออกจากคอกขกุต แล้วกั ใต้เที่ยว
 ไปด้วยแม่ำชรนทลงมาด้วยแม่ของ แล้วพระพุทโเจ้ากัเส่งไปทิสกัำวันตก กัหันเขา
 สามอนตงเวียงกันหุยกัเจลิมนแก่นคราตงอน พระพุทโเจ้ากัเส่งมาด้วยทิสลวง
 อากาสมีอรหนัต์ ๕๐๐ พระองค์เป็นบริวารแล้วกัชนสูเห็นอหินกอนหนึ่ มีขงสนัถาน
 ตงหมากนาวตตเก็งกตงหุยกัเห็นอเขาปุเจ้า อนมีทิสหนไตนันแล พุเขาอนันนบมีไม้
 เตำมีหยำแพตหยำมุงกะต่ายและแผกหอมแชนเทสิองกุสิสะหน้อย หากเป็นเขาตามพทิส
 ัจงเรียกว่ำคอยดินแดงเพืออนแล หินกอนพระพุทโเจำำนันกัมุดจมลงไปทางใต้ ๕
 สอกพันดิน ๗ สอก ยึดปากถ้ำข้างเือกหุยกัแล

พระพุทโเจำนงทนนแล้วกัอว่ำยหน้าสูทิสหนวันออก เสิ่งดูบ้านเมืองทังมวนแล้ว
 กัทำนวว่ำเมืองนัจกเป็นเมืองอันไทย เป็นทังตงศาสนาแห่งตถาคตตราบต่อเทำ ๕๐๐๐
 วัสสาชะแล เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้วกัไว้สิรวรธาตุดูกตามตเบองชายในคอยทน หือ
 เป็นทังไหวและบูชาแก่คนและเทวดาทังหลายตราบต่อเทำทำพันวัสสาชะแล พระพุทโเจ้า
 ทำนวว่ำตงนแล้วกัจิงเจียรจากบด้วยอรหนัต์เจำทังหลายมีอานนทเถรเป็นประธานว่ำ
 ตงน อำนันทะ ดูราอานนท เมื่อกาลตถาคตปรินิพพานไปแล้ว จังหอมหากัสสเปเ
 เขามหาธาตุดพระตถาคตมาปะจุไว้มากอนนขงสนัถานตงหมากนาวตตเก็งทนเทอะ พระ
 พุทโเจ้าเจียรจาเซ็งอรหนัต์เจำทังหลายมีอานนทเถรเป็นประธาน หุยกัสำรานทนนแล้ว
 พระกัมกัไคร์สนันนำ มหาอานนทเถรก็เอาบาตรตักเออนำทางทิสหรวตแต่ดินเขามาหือสน
 คันว่ำพระพุทโเจ้าสนันนำแล้วกัเจียรจากบด้วยเจำอานนท ว่ำดูราอานนท เมื่อพระเจำ
 กกุสนธิ์เกิดมาเป็นพระวันน สยองแต่บ้ำอสิสมิคทายโพ้นมาเอาเข้าบิณฑบาตเมืองมิถิลำ
 แล้วพระกัสยองมาด้วยลวงอากาส มานงเห็นอผากอนน กัลงไปสนเข้ายังดินเขากั
 ทิสวันออกชวยเห็นอ ชอว่ำ ถำกัมกัทนน เมื่อโกนาคมนเจำเกิดมาเป็นพระแล้วไป
 บิณฑบาตได้เขำสยองมานงเห็นอผากอนน กัลงไปสนเข้ายังถำกัมกัทนน เมื่อพระ

กัศปเจ้าเป็นพระแล้วก็ไปเอาเข้าบิณฑบาตรก็มานั่งเหนือผากอนัน แล้วจึงลงไปสัน
 เขายังถากุมภทนนแล แม่นพระอาริยมตไตรโพธิสัตว์ คันเป็นพระแล้วก็ไปเอาเข้า
 บิณฑบาตรในเมืองราชครีห ได้เข้าแล้วก็จากมานั่งเหนือผากอนัน ก็ลงไปสันเข้า
 ยิงถากุมภทนนชะแล พระพุทธเจ้าเจียรจากบเจ้าอนนทแล้วก็ลงไปสันเขายังถากุมภ
 ทนน ด้วยตั้งพระเจ้าทั้งหลายแต่ก่อนนนั้นแล้วพระพุทธเจ้าก็กล่าวว่ถานะทนนจกมมกตะ
 ๒ ตัวมาอยู่เฝ้าถาทน ก็จกแพ้ออกหลวงหลายหุ่ยรึกสาถาทน ผู้โตบูชามกตะหมูน
 แล้วขอเอาพรส่วนเดียวแล้วบูชาด้วยเข้าน้ำหมากไม้ลูกไม้ก็จกอุดมสมวิทธิชะแล พระ
 พุทธเจ้าทำนวยามกตะแล้วก็เสด็จไปสู่ทิศก้าใต้ถากุมภ เลียบดินเขาก้าว้นออกชวยได้ ยัง
 มีสระน้ำอนนหนึ่งไหลออกท้องเขาออกมาควนอัสจรรยมากนั๊กหนาแล พระพุทธเจ้า
 และอรหันต์มีอนนทเถรตนปฏิบัติเป็นประธาน พระพุทธเจ้าก็อธิธานปาบ้อยไว้ในสระ
 ทนน มีรูปตาหีบคิบทางยาวชู้ต้ว อันบุคคลนำมาใส่บาตรพระพุทธเจ้านั้นแล บุคคล
 ผู้โตบูชาปาด้วยเข้าตอกตอกไม้แล้วขอเอาอายุก็สวัสดิแล ผู้โตได้ไหว้และบูชามหา
 ธาตุเจ้าถากุมภและถ้ามหาธาตุเจ้าเบ็ยวบ้องฟ้าแล้วอธิธานบูชาน้ำบ้อ ทิพย อัน มีใน ถ้า
 เบ็ยวบ้องฟ้า บุคคลผู้โตได้อธิธานกินมีอายุยืนแล

พระพุทธเจ้าจากบด้วยอนนทเถรเจ้าเท่านั้นแล้วมีหมู่อรหันต์ทั้งหลายเป็นบริวาร
 พระกัศเต็ดไปสู่บ้านเมืองไหย่น้อยลำดับไปตราบถึงเมืองกุสินารายแล้วพระกัศอน อยู่ใต้
 ทว่างสะแวกเค้ารังตนอนมีใบตอกหนา พระกัศนพพานไปทนนแล เมื่อดงอนท้าวพระยา
 เมืองมละทงหลายก็สาริกายกตามั้วรวมจนแล้วด้วยตนพระเจ้า อรหันต์เจ้าทั้งหลายมี
 อนนุทธเถรเป็นประธานและโตนพราหมณ์พร้อมกัน แจก ธาตุ พระพุทธเจ้าไว้ในบ้านน้อย
 เมืองใหญ่ทั้งหลายชู้แห่งชู้แล มหากัศปเถรเจ้าเอาธาตุพระพุทธเจ้า ๕๐๐ พระองค์
 กับตุกคามิตและเกสธาตุทนต์ธาตุโลมาธาตุ สรรพธาตุทั้งหลายมวนใส่โกศแก้วบัทมราค
 ลูกหนึ่งใหญ่เท่าแม่พาด เอาผ้าจันทนต์ลำหนึ่งยาว ๘ วาอ่อนละเอียดคนักห่อธาตุพระ

พุทธเจ้ากษัตริย์ของชนมาแต่ดวงอากาศมีอรหันต์ ๕๐๐ คนเป็นบริวาร มาถึงนครเมืองยวน
 เชียงแสน ก็กล่าวแก่พระยาอชุตราชตนเสวยเมืองด้วยตั้งพระเจ้าสังวอชูนัน ทินัน
 พระยาอชุตราชก็ยินดีนัก พระยาก็ถือแปงโศสลูกหนึ่งแล้วด้วยคำชอนโศสแก้วอันนั้น กับ
 เครื่องบูชาทั้งหลายมจน พระยาก็เอาหมู่วิปุลทั้งหลายมีเสนาโยธาแวดล้อมเป็นบริวาร
 ก็ราชนายิ่งธาตุพระพุทธเจ้าชนสูงจอมคอยด้วยอรหันต์ทั้งหลายแล มหาภักษสปปเจ้าก็เอา
 โศสธาตุพระเจ้าตั้งเหนือหินก้อนเหมือนหมากนาวตดเก็งนั้นมหาภักษสปปเถรเจ้าก็ อธิทาน
 ธาตุพระพุทธเจ้าที่อมุดจมลงหยู่ในหินก้อนนั้นเล็ก ๘ ดอกแลธาตุพระพุทธเจ้าก็กระทำ
 อธิญาณผายปาติหาริย์ธัมเบ่งวัดมีมัจฉา ๗ ประการทั่วเมืองเชียงแสนทั้งมจนเป็นตั้ง
 พระเจ้านั้นแล พระยาอชุตราชก็หยู่อุปถากธาตุพระพุทธเจ้าก็ด้วยอรหันต์เจ้าทั้ง
 หลาย ก็เรียกหาบูเจ้าลาวจากทั้งสองฝั่งแม่น้ำมาแลวกก็หาค่า ๓๐๐๐ แก้วชาทั้งสองฝั่งแม่น้ำ
 ขอบเอาความเขตและด้านและ ๓๐๐๐ วาแลวกก็โอกาสเวไนว้หือเป็นทานกับธาตุเจ้า แล้ว
 พระยาอชุตราชก็หือชาวมิลกขุทั้งหลาย ๕๐๐ คนหยู่อุปถากแล้วหยาดน้ำว้หือหยู่อุปถาก
 ธาตุเจ้าและพระยาอชุตราชมหาภักษสตรก็แข่งว้บือหือไผ่มางลักคนแล แลวกก็เส็ดคเมื่อสูท
 หยู่ตนกระทำบุญหือทานบือชาดสายแล

เมื่อนั้นมหาภักษสปปเถรเจ้าก็อธิทานคันขงยาวโยชนะหนึ่ง กับขงยาว ๗๐๐๐
 วาหลวงกว้าง ๕๐๐๐ วาบุชามหาธาตุเจ้า หุงผีนันมีมัจฉา ๗ ประการ มีพินเขี้ยว ขาว
 แดง หมัน เหลือง ก็บูชาธาตุเจ้าที่สหนวันออกทางขวาเมื่อชนแล

จำเนียรแต่นั้น ไปพาย หน้าคนทั้ง หลายหัน ขงทิพย ผีนัน จึงได้ชื่อ ว่าคอยขง
 ตราบเท่าบัดนี้แล รมหุงทิพผีนัน ออกง่าเมืองเชียงแสน จักสมริทธิมากนักชะแล
 มหาภักษสปปเถรเจ้าก็เนรมิตน้ำบือสระว้อันมหาอาณนทตักเอาน้ำสนพระพุทธรุเจ้านั้น เพื่อ
 ไว้แก่คนทั้งหลาย ผู้ใดจักขันหือมหาธาตุเจ้าหือชำระตนในสะที่นั้นจึงขันหือมหาธาตุ
 เจ้าเทอะผู้ใดจักใคร่มักหือหายอันตรายและใคร่ได้เข้าของและปาตณานอันใดก็ดี หือสูทข

ยันโตแล้วอาบน้ำสระตนจึงขึ้นไหว้มหาธาตุเจ้าแล้วป่าตถนาเอาจักสมรทธิชูอันแล ด้วยแท้
 สระน้ำบ่อที่พิกมหลาย ตามตำนานมหาวชิรโพธิสัตว์เจ้าได้แต่เมืองกสินารายพ่นมาไว้หือ
 ผากตมตงน ตงแต่บ่อสระชนกวมหาธาตุเจ้ากมี ๑๒ บ่อ ถัดนั้นขอจอมโลกเมาศิมพาย
 เหนอดตชายมอเมอชนม ๕ บ่อ บ่อหนึ่งขอแถวจนตามนี้ บ่อหนึ่งขอว่าค่าที่พบ่อหนึ่ง
 ขอว่าเงินบอน บ่อหนึ่งขอว่าพระยาธร บ่อหนึ่งขออินทรแดง ๕ บ่อแล บ่อหัวที่
 พระยานาคเนรมิตไว้มีแก้ว ๗ ประการ และเงินคำไหลออกมาบขามหาธาตุ บ่อถ้วน
 ๕ ที่พยาธรเนรมิตไว้หือเป็นยาแก้คนหือหายพยาธิทั้งมวล บ่อถ้วน ๕ อินทรเนรมิตไว้
 เพื่อสรงมหาธาตุเจ้าเมื่อยามแล้งเพื่อหือฝนตกชุ่มเย็นบ้านเมือง อินหนึ่งเพื่อหือเป็นน้ำ
 มูรธาภิเสกพระสังคเจ้าเบิกบายนามวิเสส หือมีอานุภาพอาตตสูรภูมิวินยปิดกแล

ในทันทีกล่าวยังนาบ่อที่พมิตสกาไต่หวตทางขวาเมอชนม ๗ บ่อแล บ่อถัด
 ที่กวมมหาธาตุเจ้าขอ กำแพงเพ็ก เหตุเล็กนักกะตานผาล้อมไว้ บ่อนี้ปรเมศวรเนรมิต
 ไว้เพื่อหือหายความกัวแห่งสัตว์ทั้งหลาย เพื่อหือหายแต่อนัตตรายทั้งมวลแล บุคคลผู้ใด
 อธิทานกิมมีบัญญัติวิสารทกล่าหาน แม่นสัตว์กนักห่านแล บ่อถัดนั้นชื่อพระนารายณ์
 เนรมิตไว้ ผู้ใดกนักห่านนัก แพศย์กสมีเผตผวิสาจบ่เบียนได้แล บ่อลุ่มวัดนั้น ระสี
 เจ้าขุดไว้เพื่อหือชาวเจ้าสมนพราหมณ์กนิบริโลก มักว่าจักหือหายยังราคตันหาโมหะ
 หือน้อยบางแกโยคาวจรทั้งหลายแล บ่อถัดนั้นชื่อนาคบาศ มีนางนาคผัวตายเสียมีราค
 หากใหม่ตัน มันออกมาจากเมืองนาค แลจักหันลูกสิลเจ้าระสีตนหนึ่งมีรูปงามนักใคร
 ได้เป็นผัวมันนักเนรมิตนาบ่ออาบหือไหลออกมาจากห้องตอย เพื่อหือระสีหนุ่มใดกนิ หือ
 บังเกิดราคตันหากามาแล หือหลงเข้าบ่วงบาศแห่งตนแล บ่อถัดนั้นชือมิ่งคดวิสนุกัม
 เนรมิตเพื่อหือสมนพราหมณ์และระสีใดกนิเป็นมิ่งคดวฤทธิจำเรินพรหมจรรย์ทั้งหลายแล
 สองบ่อข้างหนทางนนั้น มหาอานนทเถรเจ้าเนรมิตไว้ขออานันทสระ เพื่อหือคนทั้งหลาย
 สระเนอดตนในสระทนนแลแล้ว จึงขึ้นไหว้มหาธาตุเจ้าเดอะ สระโปกขรนี้ทั้งหลายผู้เง
 บุคคลผู้ใดใครหือหายภัยอนัตรายหือสาธิยาย ชยันโต เถิง ปโมทธิ มนต์ส้มบ่อย
 แลแล้วชำระดำหือรักษาจักสมรทธิชูอันชะแล

ประการหนึ่งพระยาวิรุฬห์ เนมิตสะอันหนึ่งไว้พายวันออกมหาธาตุเจ้าโก
 ประมาณ ๓๐ วาแล้วหอนาคตัวหนึ่งชื่อชุมพุกวิหุยกสา นาคตัวนั้นก้อยู่ท้องตอยเปี้ยว
 ปากถ้ำออกมาต่อข้างสระแก้ววันออกมหาธาตุเจ้าหนแล ผู้โตบูชา นาคตัวนั้นเที่ยงจัก
 สมวิทธิบัวรวมจนแก่ผู้นั้นชะแล

หินศิลาก่อนเหนือขวยวันออกใกล้ธาตุเจ้า มีหินศิลาดังบาตรพระพุทธรเจ้า ผู้โต
 โตบูชา มีบุญญามั่นคงรู้ปักทั้งสามด้วยปาณาแล

หินศิลาบาทก่อนนั้นกิต สะทังหลายผู้นั้นกิต ก็อุตมประเสด็จยังนักเสมอตั้ง
 มังคลสะโปกขรอันมีที่จิมใกล้ตีนเขาคิชฌกูตนั้นแล

มหากัสสปเถรเจ้า ก็ยกยอคุณพระพุทธรเจ้า แล้วก็อธิถานคั่นอุ้งไว้บูชาธาตุเจ้า
 ก็ห้อยอุปถากมหาธาตุเจ้าแล้วสยงเมื่อเมืองวิเทหรัตแล้วก็นิพพานในถ้ำชื่อ กุกกิลิสิคิรี
 ที่นั้นก็มีต้นบ่อเฝ้าตั้งห้อยเป็นปรกติ เทวดาอินพรหมรักษา ดอกไม้ก็บ่เหี่ยวแห้งก็ยัง
 หอมห้อยประทีปก็บ่ดับ จักตั้งห้อยตราบต่อเท้าพระเมตไตยโพธิสัตว์เจ้าด้วยอธิถาน
 สิริภักษและสิริวัณณ ๕ แล

ในคืนจกกล่าวเชิงตระกูล ลาวจกปู่เจ้าลาวจกสืบไปพายหน้าแล ส่วนชาทั้ง
 สองก็มีใจปลาทยิดในไตรรัตน์แก้วทั้งสาม บ่ปมาทท่านมีสังและทะรงสีล ๕ และ
 ทะรงสีล ๘ เทียนย้อมห้อยทานบัจจยทั้ง ๕ และเข้าน้ำโภชนาหารและวัตถุกาลมัย ดอกไม้
 เครื่องไล่ลาทาคันของหอม มีชื่อทุงบูชามหาธาตุเจ้าและไตรรัตน์ คั่นจิตตายก็ได้ไป
 เกิดเป็นภูมเทวดา ชาทั้งสองก็มีวิมานตั้งห้อยเสวยสมบัติทิพมากนัก ก็ห้อยรักษามหาธาตุ
 เจ้านานประมาณ ๓๐๐๐ ปี เมืองคน แต่นั้นไปพายหน้าศาสนาพระเจ้ากยงตั้งห้อย จกตั้งห้อย
 เมืองยวนนาน ๕๐๐๐ วัสสาชะแล เท่าว่าท้าวพระยาขัตติยราชมหากัสตรอันเสวยเมือง
 ยวน บังเกิดมีด้วยราชสมบัติในประเทศเขตเมืองยวนนั้นก็เป้นอหัมมิกใจบาปมากนัก
 ภูมเทวดาลาวจกมักจักยกยอศาสนาพระเจ้า มักจักไคร่ตั้งไว้ยังขัตติยราชกัสตรตนเป้น

ธัมมิก ได้ค้าชูศาสนาพระพุทธเจ้าตราบต่อเท่า ๕๐๐๐ วัสสาว่าอัน ดาวจกก็จึงอมตนา
 เจียรจาดด้วยนางเทวธิดาอันเป็นบิณฑาษาแห่งตน ว่าภักเทธิดาดูรานางเทวธิดา กาลอันนั้น
 เป็นกาลอันควนราทั้งสองเมื่อเป็นท้าวพระยาในเมืองคน เลิกยกยอศาสนาพระพุทธเจ้า
 ควนชะแด เทวธิดาผู้เป็นภริยาจับเอาคำสามิกะแห่งตนว่า สาธุ ตั้งนแล้วจึงเนรมิตยัง
 เอก์ เทรณญูเสนียะ ขึ้นไต่เงินก่ายจอมเขาลงมาถึงตีนคอยแล้วก็ลงมาด้วยบริวาร
 ๕๐๐ ตูวิลาสองอาตมากันัก แล้วก็เนรมิตเทรณญูบัลลังก์ แทนเงินดูหนึ่งดวงยาว
 และกว้างและสูง ๑๒ สอกเป็นสเมจตุรัสแล้วก็น้อยอยู่เหนือแทนเงินนั้น ก็กล่าวแก่
 คนทั้งหลาย ว่าดูราคนทั้งหลายเราณชื่อว่า ดาวจกภูมเทวราช จักลงมาเป็นท้าวพระยา
 แก่ท่านทั้งหลาย จักสั่งสอนท่านหรือชอบทศราชธรรม ๑๐ ประการที่อตั้งหยู่ในไตรรัตน์
 คำสอนดับปฐิเจ้าทั้งหลายดีหลี คนทั้งหลายได้ยินคำอันนั้นแล้วก็รับเอาว่าสาธุดีแล
 ส่วนดาวจกทั้งสองก็จุติกาลกิริยากลับเป็นคนเกิดด้วยโอปปาติกาศติสนธิแล้วไหย่ได้ ๑๖
 ขวบเข้าวัสสา ก็มีเครื่องอภิเสกพร้อมกันด้วยมนุสคนทั้งหลายก็อภิเสกพร้อมด้วยเสก
 โอปปาติกากุมารกุมารหรือเป็นท้าวพระยาปรากฏด้วยชื่อ ว่า ดาวจกราช แด

เทรณญูบัลลังก์แทนเงินนั้น ดาวจกมหาราชก็มีพระราชอาชญาปงเปันทาน ส้าง
 กุติวิหารกำแพงประตูโขงมนตกเสสเหลืออีกทานแก่ยาจกอนิพกทั้งหลายแลเทรณญูเสนียะ
 ขึ้นไต่เงินก็ห่อส้างศาลากว้านทานศาลาทัง ๕ ประตูเวียงหลวง ทานอุโบสถตไปแล
 สดับขแล เสสเหลือไว้ห่อทานไปไ้ ๆ เเสียงเขตอายุ ๑๒๗ ปีก็จุติตายเมื่อเกิดชน
 พ้าตูลีตา ปรากฏชื่อว่าปลังเสนียะเทวบุตรทั้งสองส่วเมีย จักกดเข้าของหังมวนเป็นต้น
 เทรณญูเสนียะ หนักมี ๗๐ โกติปายแปดล้านห้าแสนหกหมื่นเจ็ดพันแล เทรณญูบัลลังก์
 หนักมีเก้าโกติปายเจ็ดล้านปายห้าแสนเจ็ดหมื่นพันแล อันนี้กดตามสสิรอนมหา
 จินตาณยานสสังขยาหลวง มหาราชดาวจกเมื่อยังเสวยสมบัติเมืองคนเราณนี้มี
 ราชบุตร ๓ ตนแล ตนหนึ่งชื่อดาวข้างก้อม ตนหนึ่งชื่อดาวกตแผ่นแผ่นว ตนหนึ่ง
 ชื่อดาวแก้วแก้วมาเมือง แต่ดาวจกราชบุตรและราชเทวีหยู่เสวยราชสมบัติใน

เหรียญนครสืบสืบตามหาราช ก็เขียนยอมขึ้นอุปถัมภ์อาณาจักรเจ้าต๋อยทุ่งทุกปีหื้อชาติ
ก็หาราชอาญาสุภสารทนามมีลักขุ ๕๐๐ คนหื้อ อุปถัมภ์มหาชาติเจ้าแลด้วยตั้งโบราณ
กัศัตร์ทั้งหลายแล

ลำดับราชวงศ์สืบสืบมา มี ๑๗ ตนสืบสายราชประเพณี เสวยสมบัติกัศัตร์เจ้าเวิน
รุ่งเรืองบานงาม หาเสียนหาหนามคือใจรบได้ ก็เขียนยอมเอารัพลเข้าหื้อวมหาชาติ
เจ้าชู้บ่เวิน ก็เวินมีลักขุ ๕๐๐ คนเป็นท้าวคนแล ราชวงศ์สามหากัศัตร์สืบ
ประเพณีประชาธิทังหลายมวณก็อยู่เป็นสุขเกษมมากหนักหนาแล ฝักคนนาแดนเขต
ลาวจกมหาราชและราชบุตรทั้งสามตนและราชันต์ตาและนัตตีสืบปรัมปราคมาถึงพระยา
ลาวเคียงได้ ๓๐ ตนแล เจ้าลาวเคียงเสวยเมืองบั้งกรราชได้ ๘๘๒ ปีมะเสง ไทย
ภาสาว่าบั้งกรได้เดือนเจียงเพ็งเมงวันศุกร์ไทยสงวเมียดยามกองงาย เจ้าลาวเคียงได้เสวย
ราชสมบัติแล้วพอสามปี เจ้าลาวเคียงสร้างเวียงเหรียญคือเวียงเงินยาง จุลศักราช ๘๘๓
ตัวในมะแฉนนำกัมโพชพิสัย ไทยภาสาว่าบั้งกรเมียดสเค็ดเข้ามาในคิมหันต์เวกัสจตุวิสาข
บุณนมไทยว่าเดือน ๗ เพ็งเมงวันอาทิตย์ไทยกตีสยามกองงายแล ๑-๕ หยุ่มินเตารหยุ
สิงห์ พริหัสบดีหยุ่มังกร อังการอยู่พะสบ จันทรจลักษ์ขนยติเสวยเวกัส ๑๗ ตัวใน
กัศัตร์วายสีแล

เวียงนั้นไปหามหากัศัตร์นิพพานแล้ว พายสนอรหันต์ทังหลายไปเอาเข้าบิณฑ
บาตเมืองวิเทหราชได้มาแล้วชนมาสนเข้าเหนือฉากอนหนึ่งคืนเขาบู้เจ้าทนน เต ทิสวา
บุรี ก็หันป่าป้างสามตัวในบาตรทนนมีวรรณ ๓ ประการดำแดงเหลืองอรหันต์เจ้ากัศัตร์
ห้อมชีวิตแล้วก็บ้อยไว้เป็นตั้งพระพุทธรูปเจ้าบ้อยนั้นแล ป่าอนันนั้นก็ได้อธิว่าปาทิพ เสมอ
ตั้งป่าอนันชื่อว่าอนันตสวรรค์วันนสัมมาไปกขรณี โชนาโต นั้นแล เวียงนั้นคนทังหลายเรียก
ว่าป่าปาพระเจ้า ต่อเท้าบัตนแล บุคคลผู้ใดใครได้อายุวันน ว่าเพ็งถึงคุณพระพุทธรูปเจ้า
และอรหันต์ทังหลาย บูชาอธิธานกัศัตร์แลอรหันต์เจ้าก็อุปถัมภ์พระมหาชาติเจ้าตาม
อันมักแห่งตนแล้วกัศัตร์นิพพานไปชู้ตนแล

ส่วนว่าพระยาอินทเจ้าฟ้ามีหม่อมบริวารลงมาบูชาให้ว้มหาธาตุเจ้าแล้วก็เนรมิต
 ทุงผืน ๑ ยาว ๘๐๐๐ วาเท่าทุงมหากัสสปเจ้า คั้นยาว ๘๐๐๐ วากว้าง ๕๐๐ วา มีวรรณ ๘
 ประการก็ทางวันออกการวยเหนือเป็นคู้ทุงมหากัสสปเจ้า พระยาอินทก็ไว้เทวบุตร
 ตนหนึ่งชื่อสุรกาลเทวบุตร ไว้ให้รักสามมหาธาตุเจ้าเพื่อบ่หือเป็นสาอาทรอันตรายบ่อได้
 แล้วก็หนีเมื่อสุเวไชยันตมหาปราสาทดาวดึงส์สวรรค์

ส่วนสุรกาลเทวบุตรรักสามมหาธาตุเจ้า เพื่อบ่หือเป็นอันตราย คั้นบุคคลผู้ใด
 จักชนให้ว้มหาธาตุเจ้าตั้งอนหยาเสียดตติงสาการ มีอนาทรเป็นต้นมีมุตเป็นที่สุดไนโขง
 เขตมหาธาตุเจ้า เหตุบ่เพ็งใจเทวบุตรตนนั้นยอมกะทำหือเป็นอันตรายแก่บุคคลนั้นแล

เรียงนั้นไปหน้ายังมีตาปสระสีเจ้าตนหนึ่งชื่อว่ากัมโล ลุกแต่ป่าหิมพานมาอยู่
 อุปถากมหาธาตุเจ้า ก็อยู่ในอาสมศาลาไนตอยลูกหนึ่งชื่อว่ามุงเมือง กัมโลจิมทิส
 มหาธาตุเจ้าแลระสีเจ้าทั้งหลายเทียนยอมไปเอามายังลูกหมากข้างแต่ป่าหิมพานมาปลุก
 ไว้แทบตีนเขามือชื่อว่า อุกขริ มีลูกใหญ่เท่าหมากชุมพุมืออันหวานเสมอตงนาผงนน
 แล ระสีเจ้ามุตตกิลเสทที่ควนแห่ง ๑ แม่กวางตัวหนึ่งมาตุดกิมุตตกิลเสทเจ้าระสีตนนั้น
 แลแล้วแม่กวางลวดบตี กติ ก็ทรงครรภย์นานเท่าใดแม่กวางก็ประสูตรลูกเป็นคนก็เป
 กุมารีน้อย แม่กวางหันเป็นคนลวดละเสียดหนีไปพอดน ยังมีวันหนึ่งเจ้าระสีก็แ่อวจร
 เดินหาลูกไม้มูลมัน ก็หันนางผู้นอยนั้นจึงเก็บเอามาเลี้ยงไว้เป็นลูกแห่งเจ้าระสี ๆ ก็
 อธิถานด้วยคาถาสองบาท ระสีเหยียดหัดกาชายหือนางตุดต่างนมแม่ แล้วเจ้า
 ระสีเอาหมากข้างหน่วยสุกหอกินต่างกัตตาโภชนะชู้วัน จนนางกุมารมีอายุ ๑๖ ขวบเข้า
 นางก็ประกอบด้วยอถิลกษณะเลาฉนวนถวนชู้ประการ กัมโลระสีเจ้าก็เบิกบายนามวิเสศ
 ชื่อว่านางปทุมมาแล เรียงนั้นไปพายหน้าคนทั้งหลายเรียกว่ากวางกินเยียวมาต่อเท้า
 บदनแล

โล อชุต นาม ปติ เมื่อนั้นอชุตมหาราชรูปวิชาวสารว่านางผู้ทรงรูป
 ตมที่เจ้าระสี จึงหือแต่งคำแสนหนึ่งเครื่องบูชาพร้อมบรมวน แล้วพระยาอชุตราชก็

เอางตรงคเสนา & จำพวกไปสำนักพระระสีเจ้า สัจการวด้วยเคารพแล้วก็ขอเอานาง
 ต่อพระระสีเจ้าว่าตั้งนี้ ภันเต ตาปส ข้าแต่เจ้าระสี มาตคาโม นาม ชื่อว่าผู้หญิง
 ทั้งหลายยอมเป็นมลทินแก่พรหมจริยวัตรก็มีอันประเลิดตาย เจ้ากุงหือเมตดาวาง
 นางปทุมมาแก่ผู้ชาติหลิเทอะ พระยาอชุตราชก็มีราชอาชญาสั่งนั้น ก็มีโลตาปสะก็วาง
 เวณนางปทุมวดีกุมารีธิดากับพระยาอชุตธรรมิกแล ที่นั้นพระยาอชุตธรรมิกก็เวณ
 วางคำสัแสนหือตอบคูนมหาระสีเจ้า ก็มีโลระสีเจ้าเท่าอนุบาทปติพานด้วยมหุติกา
 แล้วก็หือคำแก่ปติปทุมวดีกุมารีว่าตั้งนี้ดูกรนางคำ & แสนนจุงเอาเมื่อหือหือเป็นรูป
 กวางตัวหนึ่งแบ่งโฮงไว้บนหัวล็กการบูชาชุงวันเทอะ

ที่นั้นพระยาอชุตธรรมิกก็อ่าลาพระระสีเจ้า เอापทุมวดีกุมารี เมื่อ
 อภิเสกเป็นอัครมเหสีเทวีแล นางปทุมวดีก็หือข้างคำหือคำสัแสนนั้นเป็นรูปกวาง
 สมมุติเป็นแม่แห่งตน แบ่งมนตปพายทีสอตุตมังกกับบุษาคารวะเป็นแม่แห่งตนด้วย
 เทรภาวสมมุตนางก็มีอายุได้ร้อยชวาก็จุติไป

เวียงนั้นคนทั้งหลายจึงเรียกเวียงกวางกินเขี้ยวเมื่อพายลุนว่าเมืองสัแสนตราบ
 บัดนี้แล

มหาอชุตธรรมิกราชหือเสวยราชสมบัติในนครเมืองเขียงแสน เป็นราช
 ธานีเมืองไทย ด้วยเทระอานูภาวตราบผาบเมืองอตุรกาเห็นอมีหนองแสน เป็น
 แตน ตราบเถิงทักชินทีลกาได้ละไว้เป็นแดน ก็เป็นอานารัตเขตพระยาอชุตราช
 ธิมมิกสันแล

เวียงนั้นก็มีโลระสีเจ้าตนเป็นพ่อนางปทุมวดี ก็ปติตั้งหือตราบอายุจุติ ก็
 เมื่อเกิดรูปาวจรพรหมโลกแล สัมมาสัมพุทโธ นิพพุติ สดวสโส พระพุทโธเจ้า
 นิพพานไปได้ร้อยปีแล้ว ยังมีระสีเจ้าตนหนึ่งชื่อสุรเทโว มาแต่ป่าหิมพานเพื่อจัก
 อุปถากมหาธาตุเจ้าแล ระสีตนนั้นก็ไปนำเอามายังสิริระธาตุพระพุทโธเจ้าแต่เมืองราช
 กรีหปมาน ๕๐ องค์ใส่โกสแก้วลูกหนึ่งเท่าแม่พาทก็มาด้วยดวงอากาศ มีระสี ๕๐๐ ตน

เป็นบริวารก็มาถึงเมืองยวน เจ้าระสีก็บอกปวัตน์ข่าวสารแก่พระยามังรายนมหาราช
 ตนเสวยราชสมบัติในเมืองยวนแล

มังรายนมหาราชก็มีโสมนัสชมชื่นยินดี แล้วยกหัตถ์โกลเงินอันหนึ่งซ้อนโกล
 แก้วและซ้อนไตแก้วบัทมราคและเครื่องสักการบูชาทั้งมวน มีจตุรงค์เสนาเป็นยศ
 บริวารนำเอาตุศัพพัญญูพระพุทธเจ้าขึ้นมาสู่จอมตอยกับด้วยอรหันต์และระสีเจ้าทั้งหลาย
 ท้ารอยตนแลที่นั่นสรเทโวจระสีก็เอาโกลธาตุพระพุทธเจ้าตั้งไว้เหนือหินก้อนหนึ่งสูงชันถาน
 ตั้งหมากนาวตดเก็งนั้น ก็อธิถานจกลงในหินก้อนนั้นประมาณ ๗ สอกแล เหตุตั้งอธิ
 ธาตุพระพุทธเจ้ามากตตั้งอยู่ในหินก้อนนั้น ๗๕๐ พระองค์แล ธาตุพระพุทธเจ้าก็แบ่งสัพ
 พันนรังสี ๗ ประการมายปาตีหารีย์ทั่วสกลเมืองยวนทั้งมวนสองแฉ่งสิ้นวันคืนทั้งมวน
 ประคุดงจันทมนทลได้พันดวงนั้นแล พระมังรายนมหาราชหยู่อุปถากมหาธาตุเจ้ากับ
 ตาประสีเจ้าทั้งหลายตามราชอาณาเขตแล้วยกทานมิลักขทั้งหลาย ๕๐๐ ครวก็หยาดทักษิ
 โนทกหมายทานหื้ออุปถากมหาธาตุเจ้า ก็ปงราชอาณาเขตรอดชุกาแล้วยหื้อชาวมิ
 ลักข ๑๒๕ ครวหื้อทางปุริมทิศกาวนออกมหาธาตุเจ้า ๑๒๕ ครว หื้อทิศทักษิณทิศ ๑๒๕
 หื้อปัจฉิมทิศ ๑๒๕ ครวหื้ออุตรทิศและชาวมิลักขทั้งหลายท้ารอยครวหื้อเข้าบเลียงชวต
 ในโขงเขตมหาธาตุเจ้าหื้อเข้ามิลล ๕ ลล ๗ ทุกเมื่อ หื้อเข้าหื้ออุปถากมหาธาตุเจ้าหื้อ
 บ้านเมืองวุทธิจำเรินรุ่งเรืองสวัสดิ มังรายนก็สบถไว้ว่าบุคคลผู้ใดใช้สอยมิลักขทั้งหลาย
 นั้นเสมอตั้งใช้ลูกสีพระพุทธเจ้า เหตุเป็นข้าโอกาสหยาดนาเผดเค็มพระองค์เราสบถ
 ไว้ บุคคลผู้ใดล่วงอาชญากรรมหื้อนราสคลาตจากสมบัติชยาบิยบตตามุตตทาต
 ญาติสาโลหิตาในภวนั้นอันหน้าตลหือเถะ มังรายนมหาราชสบถตั้งนแล้วยก โมทบาตัก
 การคารวเคารพนบพระชินธาตุเจ้าแล้วยจตุรงค์เสนาเป็นบริวารก็สเด็ด เมื่อสู่เวดินะแห่ง
 ตนแล

ตาประสีทั้งหลายไปนำเอาขิงยาบ้ำาหิมพานมาปลุกไว้กับธาตุเจ้า เพื่อจัก
 ตั้งคหะบันนสัตว์ทั้งหลาย มีไม้แคฝอย แคดำ ลมแล้ง ลูกแดง หมากนะ หมาก
 สมอ แหน ก้อ หลิม เตื่อ แรก ส้านน้ำ ไม้ไค้เอกราช จันแดง แก่นรากขาว

สุรพิศคำ ไม่น้ำเฝง พิตพิวขาว พิตพิวดำ ชิงแดง ผาแฉมเหลือง หนาดำ จวง
 หอม คุเครือ เข้าหม่น เครือ เขามม แก้วหม่น มานล้างไค้ แต่งเดินหมุฝอย
 เทียนดำหลอด แมนชาลิวหลิมดำ และลูกไม้ทั้งหลายต่าง ๆ เพื่อกวนาคนทั้งหลาย
 เหตุนี้ยาทั้งหลายมอมนมีในคอยทุงทั้งมวนวิเสสนัก เชิงยาทิพย์ไรร้อยของด้วยเตชะ
 มหาระสีทั้งหลายอธิธานแล เมื่อนั้นระสีเจ้าทั้งหลายเอากันชุตดินก็วันตกมหาธาตุ
 เจ้าแล้วอธิธานเป็นเขต เพื่อบทอคนทั้งหลายกะทำอนาทร คืออับไตั้นระสี
 ทั้งหลายเอาไม้ไว้ชุตดินเขาก็อธิธานหื้อ นำไหลออกไปด้วยดินเขาทั้งหลายเรียกว่าแม่ไว้
 ว่าอนตอเทำบดินแล น้ำอันนั้นไหลไปถึงที่ใดที่นั้นชื่อว่าเมืองไรแล หนทีสกำเหน็ระสี
 ทั้งหลายเอาไม้ชุตกลงถึงดินเขา ก็อธิธานน้ำไหลออกมา คนทั้งหลายเรียกว่า
 แม่ไว้คตอเทำบดินแล เจ้าระสีทั้งหลายหยุดปลากมหาธาตุเจ้าเสียงตราบอายุก็จตุเมื่อ
 เกิดพรหมโลกชุตนแล

เมื่อพระพุทธเจ้านิพพานไปได้ ๒๗๐ ปี มีระสีคนหนึ่งชื่อสุรเทพา ลูกบ่าหิมพาน
 มาอุปถากมหาธาตุเจ้าก็แบ่งบันนสาลาหุ่ยเขา ลูกหนึ่งชื่อว่าตอยดินแดงมีทิสวัน ตกมหา
 ธาตุ เจ้าระสีคนนั้นมีตะบะกล้าแข็งรูชาติหลัง ๗ กัลป์ รูชาติหน้า ๗ กัลป์ มีเดช
 วิทธิแรงมากนัก ก็ไปนำเอามายังธาตพระพุทธเจ้าแต่เมืองราชครีห ๓๕ องค์ เทำ
 มอนหมากถ้วแดง ๕ องค์ เทำเม็ดข้าวสารหัก เก็ง ๕ องค์ เทำพรรณผักกาด ไล่
 โกลสแก้วบัทมวาคลูกเทำหมากน้ำ เอามาด้วยดวงอากาศถึงเขาดินแดงก็อธิธานเอา
 หินก้อนหนึ่งบุพื้นแผ่นดินออกมาพื้นดิน ๗ สอก มีรูปสงสันถานเหมือนข้างหมุบ อว้าย
 หน้ำสู่ทิศทางใต้ ระสีเจ้าเอาโกลสแก้วของเหนือหินก้อน นั้นอธิธาน หื้อจม ลง ปมาณ
 ๕ สอก ที่นั้นสิรวธาตพระพุทธเจ้าก็กะทำปาติหาริยเบ่งสัพพันนรังสี ๗ ประการทั่วสกล
 เมืองยวนเขียงแฉ่นแล ระสีเจ้าก็อเจตียเหนือหลังหินสูง ๗ สอก เป็นที่ถาปนาธาต
 พระพุทธเจ้าเป็นที่ไหว้สักการบูชาแก่มนุสทั้งหลาย ระสีเจ้าก็หยุดปลากธาตพระพุทธ
 เจ้าตราบต่อเจ้าอายุแห่งตนแล

เมื่อนนยงมลงค่า ๒ ตัวมาแต่เขาคิชฌกูตเพื่อจักมากินหน่อคำในสุวรรณบรรพตมา
จับหน่อคำก่อนหนึ่งชื่อว่ามารุ่งเผือกมีทิสสุดรมหาธาตุเจ้าโกปมาณ ๕๐๐ วา ลงค่าสอง
ตัวก็ให้วิธธาตุพระพุทธเจ้าเพื่อบ่หือเป็นอันตรายแก่ตน แล้วก็นกลงไปกินหน่อเงิน หน่อ
คำตามอันมัก แล้วก็คายเอาก่อนเท่าหมากรูดมาบูชาธาตุเจ้า ก็วางไว้เหนือมารุ่งเผือก
แล้วก็นมเมื่อที่สูญู่แห่งตนแล ขาดิลงค่าจับที่ใดก็ยอมมีค่าที่นั่นแล สุรเทพาระสีเจ้า
ก็อยู่อุปถากมหาธาตุเจ้ามีอายุ ๑๐๐ ปี คันจุดก็เมื่อเกิดพรหมโลกแล แรกแต่นั้นไปภาย
หน้าคนทั้งหลายเรียกว่ามหาธาตุข้างหมูปตราบเท่าบ่ตนแล

วรบุญเขตชินธาตุเจ้าพระน่านวายุปติ สันถานสิงสัตตงูบในอัฐปัตตกา บัพพะตะเป็น
เฉลิมเมืองเกสเกล้าเกส ในนครบุรีเมืองยวนเชียงแสน สวัสดิ์วุฒิเจ้าเรินเต็มด้วยกระ
วีระบัณฑิตมากนั้ ผู้ไต่บ่พราดมาตามกอนอันพระท่านวายุเทียมนย่ออมวุฒิเจ้าเรินด้วย
เตชะอานุกาถอินตวรชินธาตุเจ้าบุญญิต เมื่อพระพุทธเจ้ามีพพาน ๓๐๐ ปี ยังมีเทวบุตร
ตนหนึ่งชื่อว่า กัมปติสโล เขาไม้โคกรอดันหนึ่งแต่เมืองกุสินาราย มาปลุกไว้ทิสสุดร
มหาธาตุเจ้าข้างหมูป สูง ๗ สอกวิเศษยิ่งนั้ มีจตุสาขา ๕ อัน บุคคลไต่ปาถนาไคร์
ไต่บ่บัพตตามุตตังอัน แ่งไม้ค้ำกิงทิสบูรพาอธิธานเอาสมรวิทธแล บุคคลผู้ไต่แม่
จักปาถนาเอาโลกิยสมบัติในัจจุบันนั้ก็ แ่งไม้ค้ำหนเหนือสมรวิทธิแท้แล บุคคลผู้ไต่
ปาถนาอธิธานปาถนาด้วยภัททโสติ เว้นอุบ่ทวันตราย อธิธานแล้วค้ำกิงวัน
ตกสมรวิทธินั้แล บุคคลผู้ไต่ไคร์ปาถนาเอาโลกุตรธัมมคณณิพพาน แ่งไม้ค้ำกิง
ทิสหนไต่จักสมมาโสติบัพมวณตั้งมโนรททั้งหลายชะแล คาถาสรูปบทว่าสันน

“อิมสมีกาเย มีโลก์โลกุจตุทิ มหาโพธิกถเม สมปนุโนจ อุปุททโว
อเปทิ ปาปเวราโทส ทุกขมณฺชนุตฺ ภาทุโสติ ภาวนตุมี สถ” แล้วปาถน่านนี้ เมื่อ
ไม้โคกรูขใหญ่พอมนุสสูญู่ร่วม สันถนาว่าไต่พอชาวเมื่อไต่ จักมีราชกสัตรจัก
เสวยราชสมบัติบ้านเมือง จักอุปถากมหาธาตุเจ้าจักรุ่งโรใสงามเป็นที่สักการบูชาปกรณ
ชาติยปธานรึกและสมนพราหมนทั้งหลาย มวนชะแล “อุณหิสิ จตุโรทาวา อกฺขกา

ทศ ๑ สติมา อสมภิญญาณ สต สดุดธาตอห้วนทามิธาตุโย” ข้าไว้กายธาตุพระตน
 เป็นเจ้า ๗ พระองค์บ่แตกบ่บ่อย จิว ตนเป็นประธานคูกด้ามืดทั้งสอง ตุ๊กกะหม่อมหัว
 ตุ๊กเขี้ยวฝางสีเสี้ยน ตังหู่ปรกติ ในพระดีหลี “เอโก ทาโท ทกขินทนต์ตา อุกค์ดาวดีเส
 เอโก ทาโท นาคปุรี อหุ เอโกทาโท คนธาววิสเย อหุ เอโกทาธา กลิงค
 ราชิน ทกขินชกั ดงกายั ชมพูทีเป อชช ปตักั ฉา มกชกอุณหิสส์ หริกฤษเย
 นรเทเวตีหิราชิกั”

ธาตุเขี้ยวเสี้ยน ๑ ไว้เมืองนาค ธาตุเขี้ยวเสี้ยน ๑ ไว้เมืองคันทิ ธาตุเขี้ยว
 เสี้ยนหนึ่งไว้เมืองกลิงครถิ ธาตุเขี้ยวเสี้ยนหนึ่งไว้ดาวติงสาสวรวรค ธาตุค้ำมืดองค์หนึ่ง
 ตนชวาไว้ลังกาทีป ตุ๊กค้ำมืดตนช้ายไว้ตอยชุง ตุ๊กกะหม่อมไว้หริกฤษชยนครแล ธาตุ
 รูปขันธรายาทังมวณไว้ฉับโลก อนปกาสติธาใต้ดีหลีแล ทินจักกถาวช็องวงสามหาราช
 กัสัตราสืบมาปถมลาวจกโอยปาดิกาและราชบุตรทั้งสามตน คือว่าลาวช้างก้อม ลาว
 ผ่านแผ้ว ลาวเก่าแก้วเมืองมา สืบไปได้ ๑๗ เช่นท้าว ลาวจังกราช ลัวลับไปตราบถึง
 พระยาลาวเคียง มี ๓๑ ตนมาถึงพะยาโลกมี ๓๒ ตนแล ราชชิตยทั้งหลายอันเสวย
 สมบัติพิงคชุมพูนพบุรีราชธานี ตังแต่มีงรายกัเวนมิลักขุ ๕๐๐ ครวัไว้อุปถากมหาธาตุ
 เจ้าสืบราชประเวณี่มาตังน

แรกแต่พระยาความเสวยสมบัติ บังเกิดด้วยปสาทสัทธาใน วรชินธาตุเจ้า
 ก็จึงสตับ จตุรงค์เสนามีสัพพชาราปการนบั้วรมวณแล ก็สเด็ตลีลามาให้ไว้วรชิน
 ธาตุเจ้า ก็อุปถากตามราชสัทธาแล้วกัเวนมิลักขุ ๕๐๐ ครวัเรือนไว้อุปถากมหาธาตุ
 และเขตด้านสามพันวารอดชู้กัด้วยราชประเวณี่

เวียงนั้นไปพายหน้ามาถึงพระยาแสนภู และพระยาคำฟู พระยาผายู พระยา
 เจ็ดพันตุ พระยามหาพรหม พระยาโลกตรา พระยาแสนเมืองมา กัสัตรามหาราชสืบ
 ประเวณี่กัมตังน กัสัตรามหาราชช็อกีอณาเสวยสมบัติในนพบุรีแล้วมีสกลเสนาเป็น
 บั้ววาร มีเครื่องบูชาชนไว้ไว้วรชินธาตุเจ้าก็อุปถากตามราชยส แล้วปงราชอนุภาต

อาชญาทานคามเขต ๓ พันวารอดชุก้าแล้ว ก็เวนมิลักขุ ๕๐๐ ครว้เป็นทานหยาดน้ำ
 ไว้สนั้น ท้าวพระยาเสมาอำนาจและราชมนตรี ชุนบ้านชุนเมืองชุนวังไรวังนาผู้ใด
 ยังยืนสนเดินยกยอยังราชทานแห่งพระองค์กุดงอิน แม่นปราถนาหน่วงเฮาอรหันตมัค
 ฎานหอสมบวรมวนแก่บุคคลผู้นั้นแท้ตหลี บุคคลผู้ใดนิกะหิงสาบีบเบียนราชทานแห่ง
 กุราชะจุงหอนิราสคลาดจากสมบัติบิษาบายุตตาทติณาติกาสาโลहितไร่นาคามเขต แห่ง
 ตนมันแท้ตหลี เมื่อจติไปหือได้เสวยทุขเวทนาในอบายภูมิทั้ง ๕ มีนริยนรกเป็นต้น ท้าว
 กือนาท้าวแม่ใน พระยาแสนเมืองมา พระยาโลก ท่านวายทานมิลักขุทั้งหลาย ๕๐๐
 ครว้ไว้กับมหาธาตุเจ้า แข่งสบถดงนแล้ว ก็สเด็ดเมื่อสูทหุ่ยแห่งตนกฟ้าเพ็งทานศีลบี
 ชาติ ตั้งหุ่ยตราบอายุแห่งตน

เวียงนั้นไปพายหน้าพระยาลการาชได้เสวยราชสมบัติใน นครพิงไชย ก็บรมวน
 ยังประเวณี จึงจักแต่งเครื่องบูชาพร้อมแล้วทั้งมวนกับคัมภีร์มาไว้สัการบูชามหาธาตุ
 เจ้าคัมภีร์หนึ่งไว้หือเป็นที่ตั้งตำนาน ตราหลาบเงิน ก็เวนมิลักขุ ๕๐๐ คนและไร่นา
 คามเขตค่านสามพันวารอดชุก้าแล้ว

เวียงนั้นพระยายอดเมือง ได้เสวยราชสมบัติเมืองพิงเชียงใหม่ กะทำบุญฟ้าเพ็ง
 ทานศีลเป็นนิจกาลใจๆ ยังมีบั้งเชียงใหม่ก็แล้งฝนบ่ตกมณุสยทั้งหลายเป็นทุกข์เวทนา
 เตือดเนือร้อนใจมากนั้ ทินนางราชมารดาจึงถามพลพวกตาบเชียงแสนอันอยู่จำเวิน
 ไก้ถวราชสำนักตน ว่าดูกรพลพวกตาบ เชียงแสนยังแล้งยังเป็นสนั้นอินชะรือ พลพวก
 ตาบยกอินชลีถวายกราบไหว้วว่า ข้าแต่ราชมารดาตนเป็นเจ้าของหัว เมืองเชียงแสน
 เทียรยอมวุทธิจำเวินเซากลาฟ้าฝนบ่เทือดบ่แล้งสักคิบหลีแล แม่เทวีถาม เหตุตั้งรือเมือง
 เชียงแสนบ่แล้งอันจา พลพวกตาบไหว้วว่าข้าแต่ราชมารดาเป็นเจ้าของ ยังมีมหาธาตุเจ้าที่
 หนึ่งชื่อวาคอยองวิเสสมากนั้ บิได้ฝนบ่ตกบ้านเมืองหากแล้ง นั้กับบุญทั้งหลายเทียรยอม
 ละสงชินธาตุเจ้าที่นั้น มหาเมคไหดสงขุมเย็นเป็นสุขมากนั้แล กัสัถวราชมารดาได้
 ตรัสต้องโสตนยปวัตข้าวสารอินพลพวกตาบหากไหว้วชุนัน ราชมารดาใช้เมื่อสัณญาแก่

พระยายมอดเมืองตนลุกด้วยตั้งพลพวกดาบนำข่าวสารตนนั้น พระยายมอดเมืองก็เอาพล
 พวกดาบมาถาม พลพวกดาบก็ให้ด้วยตั้งค่าเดียนั้น ที่นั้นพระยายมอดเมืองก็ปวงราช
 อาณาพระองค์ตน หือคนทั้งหลายผู้ชู้ชื้อ หือเอาหน้าเจ็ดวันมาอบด้วยมธุรสคั้นต่าง ๆ
 ในให้เงินแล้วเครื่องสัพบุชาปการนาทมวณ แล้วแม่ราชมารตาก็หืออบน้ำใส่ให้เงิน
 ลุกหนึ่งมีเครื่องบูชาพร้อมชื้อนั้น แล้วพระยายมอดเมืองและราชมารตาก็กระทำสัจอธิธาน
 ขอหือฝนตกทั่วเมืองเชียงใหม่ ทังมวณในเดือนวิสาขปุณมีเพงว่าอัน

ที่นั้นพลพวกดาบรับราชอาณาพิฑูรสารชื้อนั้นมาเอาคราวมืด ๓๐ วันหือ รอด
 คอยชื้อในเดือน ๘ เพง ได้สงมหาธาตุเจ้าว่าตั้งนี้ พลพวกดาบเอาหน้าอบและเครื่องบูชา
 ปกรนทังมวณลำดับคราวทางมาถึงมหาธาตุเจ้าแล้ว อธิธานบูชาสงด้วยน้ำสคนชื้อทุก
 ราชเจตนา อนุภาวชินธาตุเจ้าฝนก็ตกทั่วเมืองเชียงใหม่ในเดือน ๘ เพงแล ที่นั้นพระยา
 ยมอดเมืองและนางราชมารตาก็บังเกิดโสมนัสอภิรมย์ชมชื่นยินดีมากนั้กแท้แล ที่นั้นพล
 พวกดาบและผู้ใช้คั้นว่าแล้วราชกิจการทังมวณแล้วก็เมื่อเชียงใหม่ คันรอดแล้วเข้าให้
 กราบบังคมยังปวัตข่าวสารทังมวณแล

ที่นั้นพระยายมอดเมืองกับแม่เทวี และเสนาอำมาจทั้งหลายมีโสมนัสปสาทสัทธา
 อจลสัทธา ในอันตวรชินธาตุเจ้ามากนั้ก ก็เจียรจากับเสนาอำมาจทั้งหลายว่าควร
 พระองค์เรา ปวงพระราชอาณาไฉ่ยังราชทศระจะนิตราหลายเงิน เพื่อเป็นที่พึงรักสา
 ชาวมิลักชทั้งหลายอันหืออยู่อุปถากมหาธาตุเจ้าที่นั้นยังควนอันชื้อหรือ ที่นั้นเสนาอำมาจ
 ทั้งหลายให้ว่าเทว ช้าแต่มหาราชเจ้า ถานะที่นั้นเป็นปจันตเขตทรถาน ก็ควนสมเด็จ
 บรมบพิตรพระตนเป็นเจ้าหือเหนือหัว หากควนปวงพระราชอาณาแท้แล เสนาอำมาจ
 ทั้งหลายเป็นเอกสามัคคีฉันทแล้วแต่งรชปตสวณีสว ได้ฮักชื้อไว้หือเป็นที่เพ็งแก่
 มิลักชทั้งหลาย กับไรรักษาเขตด้านสามพันวารอดชื้อก้าตามจาริตแห่งมหากัสตราธิราช
 ทั้งหลาย

เวียงนั้นชื่อราชมารดา บังเกิดราชสัทธา ทานกลองลูกหนึ่งกับเครื่องสักการ
 บูชาเทพนักษัตรหนึ่ง หือเป็นบัจจยั้งแปงวรชินธาตุเจ้าและไรรักษาเขตทั้งมวณ
 แล้วก็สบลไว้ว่าบุคคลใดก็ดี มีต้นว่าอาชญาท้าวพระยาเสนาอามาจและราชมนตรี
 ชุนบ้านชุนเมืองทั้งหลาย ยังโถมนาสน์เดินทางพระองค์เราดังอื่น แม่นจักปาณาเอา
 โปธิญาณสามประการ คือว่า โลกีย โลกุตร อัครมัญญาน คือนิพพาน หือ สมรทธิบริ
 มวณเทอะ บุคคลผู้ใดหากม้าง มนต์ภิสัมภินหาในย ด้วยบทว่า สมุภิทาหาโส แตกมะ
 วิสัยาบีบเบี่ยนคำรามราชทานก หือหุยมัทครวและการยทอกรมและหัตถิโคปกัง
 อัสสโคปกกา หินกัม ดงอื่น หือมนุญนวจนาส นีราส สมุโต ภริยาบุตรตาบุตร
 พันอนหารบัจจุบันภว อนาคตะภาว พระพุทธเจ้าเกิดมามากกว่าแสนโกติ ออย่าหือได้
 หั้นเทอะมหาอัมมิกมาตาบุตรตาองค์แม่ลูกก็ตั้งยังสัจบถไว้ดงนแล

เวียงนั้นพระยาแก้วเจ้าได้เสวยราชสมบัติณบุรีศรีเมืองพิงไชยเชียงใหม่ ก็
 สเด็ดมาฟ้าเพ็งทานสัดโนนครเมืองแส (เชียงแสน?) ในปีกาบเส็ด ระกาจอมาตผลคุน
 เตือน ๕ ออก ๓ คำ เมงวันพริหัดบตีไทยรวงเข้าแล พวกน้อยปากเชียงได้นำนายวัด
 ดอยทุ่งและบรรณาการเข้าไหว้สากราบพิทูลพระเมืองเจ้า ถวายเป็นพรบวดีชาวสารชูนัน
 พระเมืองแก้วเจ้าก็มีหทัยโสมนัสมีราชสัทธาปสาทมากนัก ก็หือไซสคำลูกหนึ่งนาหนักพัน
 หนึ่งกับคำพันหนึ่งและเครื่องบูชาทั้งมวณ หือเป็นอุปการแก้ววรชินธาตุเจ้าแล้วก็อธิธาน
 ตามราชหทยังอาชาสัยอันมกชูนันแล้ว ก็เวนมิลักข ๕๐๐ ครวักกับไรรักษาเขตด้านสาม
 พันวา หยาตนาไว้ด้วยดงมหากสตราเจ้าสืบมาชูนันแล ส่วนว่าพวกปากเชียงก็รับ
 ราชทานมาสักการบูชาชินธาตุเจ้า แล้วก็ดงเมื่อถวายกุศลทานชาวสารชูนันแล

เวียงนั้นไปหน้าถึงบักดเหมา ลูกเจ้าฟ้ามังอาลูกแต่เมืองหงสาวดีมาเสวยเมือง
 เชียงใหม่แล้ว หินนหมันวัดดอยทุ่งและสังกโมลีเจ้า ก็เอาตำนานมหาธาตุเจ้าและคัมภีร์
 อันพระยาติโลกมหาราชหือทานัน กับบรรณาการทั้งหลายเมื่อถวายยังบวดีชาวสาร
 ทั้งมวณแก่ลูกเจ้าฟ้ามังอา ก็บังเกิดโสมนัสอจลสัทธา ก็ไวยังตราหลายเงินเพื่อหือ

เป็นที่พึ่งแก่ชาวมิถกขทั้งหลาย หื้อหื้ออุปถากมหาธาตุเจ้าในปีกัฒมาแล จุลศักราช
 ได้ ๙๔๘ ตัวเดือน ๓ แรม ๑๐ ค่ำเมงวันเสาร์ไทยรวายดี ก็มีราชอาชญากรุนาว่าบุคคล
 ผู้ใดกัฒ หื้อขุนผู้ขุนแคว้นข้าท้าวบ่าวพระยา ใช้วิตใช้โบราณ เป็นเหตุหื้อแกว้ทั้งตาม
 วินาสลัทธิหายเสีย คือว่าใส่หย่าช่างหย่ามาหื้อมอถิถการ เหตุเขาเป็นมิถกขผู้ช่วยตาเบย
 มีเข้าลูกพระยามังอายนะ พระองค์ก็ไต่สบบทไว้ว่าบุคคลผู้ใดยังยืนตด้วยทานกุ หื้อ
 วุทธิจาเวินเหตุเขาเป็นข้าโอกาสโบราณมา หื้อเขาได้หื้ออุปถากปฏิบัติกับพระชินธาตุเจ้า
 บหื้อหม่นหมอง เป็นที่ให้วิธการบูชาแก่คนและเทวดาทังหลายตราบต่อเท่าห้าพันวัสสา
 สมเด็จบรมบพิตรพระรัตนเป็นเจ้าหื้อเหนือหัว ก็ไต่แข่งสบบทไว้สืบประเวณี มาตาม วิถีหิด
 จีรกาล มหากัฒราชิราชเจ้าทังหลายแต่ก่อนขู่ประการแท้หิดแล เหตุตั้งท้าวพระยา
 เสนาอาماجขุนบ้านขุนเมืองขุนพี่น้องขุนแคว้นทังหลายยังลวงลาราชอาชญาเจ้าเหนือหัว
 หากได้สบบทตั้งไว้วันนั้น ก็จักเป็นด้วยตั้งอินแท้หิดจึงแล

ตำนานมหาระสีเจ้าตนชื่อว่ากัฒโล มหาบัณณา วรโพธิเจ้า เอาเมืองกัฒนาราย
 มาไว้กับมหาธาตุเจ้าอันชื่อว่าเขาธัชรบรรพตคอยทุง เพื่อหื้อโสดขุนบริสัท หื้อได้
 ตรัสรู้แต่สันตติมาถาปนาตั้งไว้ยังธาตุพระพุทธรเจ้า ๗๕๓ พระองค์ ก็สมวิทธิสได้แต่
 เท่านั้นก่อนแล

ที่นจกกล่าวยังถาคูหา ๓ อัน เป็นต้นว่าถากุมภเป็นประธาน และถาปา ถา
 เบี้ยวบ้องฟ้า เป็นที่ปราถนาเทวมนุสและสมนพราหมณ์ทังหลายหื้อได้ถึงนิพพานแท้
 เทียงตหิดแล

อิมสมิ ภัททกปะเป ปณจ พุทธา อุปชชนฺติ กกุสนฺโธ โคนาคมน กสุสปกโคตโม
 เมตเตยโย จ อนาคเต ถวิสุสนฺติ ปณจ พุทธา จ วิตฺวา มิถิสา ปิณฺฑทาย อากาเส
 อิทฺธิวิธิยา อากนฺตฺวา นมิสํ ปณฺณคฺหา ปวิสิตฺวา ภูณฺชติ ตมฺปนเตสํ ปเวณี
 สมิ อิมสมิคุหา นามชฎิณฺเอยย

ตั้งร้อชื่อว่าถากุมภ นันจา นิตานอนมีในมหาธาตุเจ้าขอแ่ อนมีในเมือง
 แพร่มดงน ในมหานครเมืองยวนเชียงแสน ยังมีคหาคัทหนึ่งตั้งหยุที่สวนตกชวย
 เหนือเวียงอชุตราช ก็ควนอัสจรรยมากนักลแล คหาคัทนั้นก็เป็นที่ไสยพระพุทโเจ้า
 ทังหลายอันเกิดมาในภัททกัลปนี้ เทียนยอมไปสันเข้าที่นั้นชุตนแล เมื่อพระกกุสนธ
 เกิดมาเป็นพระภาคในโลคนวันนั้น ยังมีในกาลคาบหนึ่งพระพุทโเจ้ากสิยองแต่บ่า
 อัสบัตนมหคทาย มาเอาเข้าบิณฑบาตเมืองมิลิลานครมาสันในที่นั้น คันพระสันแล้ว
 น้าอันจักควนสันตามเข้าบมิ เทวดา & ตนก็ถือคาคกัยงให้เข้ามาในทิศทัง & หือเป็นทาน
 เป็นนำสันพระพุทโเจ้า พระพุทโเจ้าสันแล้ว บัตตปโค พระกสิลาบตรอธิธานหือ
 มหาอนนทเถรเจ้า ถอกไว้ห้องคอยเขาแห่งคอยทิสหนได้ ก็บังเกิดเป็นสวะนทีแล้วก็
 ไหลไปตามราวคอย พระพุทโเจ้าก็อธิธานบ้อยป่าไว้หือได้เป็นสักขีแล ส่วน
 เทวดาทัง & ตนหันเป็นอัสจรรย มากนักรก็มี ใจชมชื่นยินดี ด้วยอันหือคาคกัยง เป็น ทานแก่
 พระพุทโเจ้าเท่านั้น ก็ได้เสวยทิพยสุขขงวิมานคำสูงได้ โยชนะหนึ่ง ตั้งหยุเหนือ
 จอมเขาที่นั้น ก็หยุเสวยสมบัติพิพตราบบัตนแล พระพุทโเจ้าคันว่าชำระเนื้อตน
 และพรหมวิหารทัง & บรมวนแล้วกสิยองเมื่อสูบ่าอัสบัตนามิคทายโพ้น อันเป็นที่หยุ
 แห่งตน แล้วพระกสิเจียรจ่ากับด้วยภิกขุทังหลาย ว่าภิกขเว ตูราภิกขุทังหลาย
 เอตา คหาคัท ยังมีคหาคัทหนึ่งเป็นที่มโนรมนียะวิเวกควนแก่อาจารย์ทังหลายอันจักปติบัต
 เวทพายหน้ามันชะแล ถ้าคหาคัทานะที่นั้นมโนอารัญญัจจนิตคามเขตที่นั้น ตถาคต
 สันเข้าแล้วห้ามนำแห่งเทวดาแล้วจึงมาดีหลีแล ภิกขุทังหลายก็ขออัมมคัประเวณียอัม
 ตามพุทโธคิตเชิงพระพุทโเจ้าหนแล

พระพุทโเจ้ากล่าวว่ตูลราภิกขุทังหลาย ถานะที่นั้นบ่เท่าเราตถาคตตนเดียวบมี
 แล แม่นว่าพระเจ้าทังหลายสามตนลวงแล้ว ก็เทียนยอมไปสันเข้าที่นั้นชุตนแล
 อนันหากเป็นมคัจจยแต่พระกกุสนธเจ้ามาแล คหาคัทนั้นยังมีวเนจรคือว่าพรานบ่า
 ผู้หนึ่งไปจรเดินแ่อวบ่า รอดทนนกหนตฺรคตา ตั้งไว้เรียงกันหยุทัง & ลูก พรานบ่า

คณิงใจว่ารอยโจรโถงเหล้าล็กเอากุมภ์เหล้ามาสูกกันกินทันทีชะแล พรานก็เอาเมื่อไว้เพื่อหอ
 เปนกุมภ์เหล้าหนแล เมื่อพ่ายลุนไ้ & ลุนนั้นก็กลับไปหยุดที่เก่าเล่า ก็ด้วยอนุภาว
 พระพุทธเจ้าแลเทวดา & ตนกากรักสาไว้และเหตุนี้มากุหาแห่งตอยทนน คนทั้งหลาย
 เรียกว่ากุหาถาบว่าอนตอเทาบคนแล สัพพัญญูพระพุทธเจ้า & พระองค์ล่วงแล้วเพ็ญ
 ย่อมประกอบด้วยมหากรุนาเมตตาอชชาลัย ปกาสิตาวรรณายังถาคูหาทนนหากมี
 แต่ตั้งภักถลปตราเบ็งพระพุทธเจ้ากกุสนธิเกิดมาเวียงนั้น พระเจ้าโกนาคมนเกิดมา
 เวียงนั้นพระเจ้ากัสสปเกิดมา เวียงนั้นพระเจ้าตณชือโคตมเกิดมา เวียงนั้นพระเจ้า
 ตณชืออริยมตไตยเจ้าก็ยงจกมาสนเข้าทนนตามธมตาแห่งพระเจ้าทั้งหลายชะแล

ภิกขเว ดูราภิกขทั้งหลาย ถาคูหาทนนเปนทุรคามอรัญญิกวิเวกภูมิ ก็ควน
 สมนชินบุตรทั้งหลายจรเดินแสวงหาหยุดปฏิบัติวิริยอุสาหะกะทำเพ็ญ เมตตาภาวนา
 หอเสยงทุขสุดทุขดีหลี เหตุถานะทนนเปนที่ตั้งสาสนามาแต่ปรมิปราสืบพระ
 พุทธเจ้าทั้งหลายมาชู้ตนแล พอยจักเปนเขตอานาบุญกัมกุสลดปรมิปรานรรนา
 ราชรัตประเทศวันทนสักการปูชนียาภิวันทนีย ควนเปนนินวันตคเวดีตีพัตถานะ
 แก่สมนพราหมนคหะปติทั้งหลายด้วยยาวปยุ จ สหสธิตา ก็ตั้งหยุดตราบต่อเท้าห้าพัน
 วัสสาแล้วสืบไปเบ็งพระอาริยมตไตยเจ้ามีนชะแล บัพพตคตกทนนเปนที่สนเข้า
 น้าด้วยบัจจย & แห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลายชู้ตน ก็หากเปนนที่หยุดวิเวกธัมแห่งลुकสิส
 พระเจ้าทั้งหลายชู้ตน หากประกอบด้วยอปปัจจนาทิกุนมีธตังควัตว เปนเค้าแห่ง
 วิบสนาณาน เพอหอสูตเรียนหอเมยนทุขอวิชาเสยงแทตหลแลคูกูหาถาอุมงคทนนเปน
 อนวิเสสอตมแก่อริยเจ้า มีมหาภสตรเจ้าตณชือว่าอชุตราชก็เอามกตะสองตัวอธิธานบอย
 ปะไว้เพอรักรักสาถาคูหาอุมงคทนน ก็จักแผ่ไปพอห้าพันตัวตามตำนานว่า บัญจสหัสสาสเน
 ทิโตจิรธิตา ตั้งนี้ ตำนานคาคถงอุมงคูกูหาชือว่าถากุมภ์ ก็มีในหินตำนานมหา
 ชาติเจ้าชือแฮเมืองแพรวพูนแล กวีระบันดิต ปติจจ วรรณติ ก็ลิขิตเอามา
 ไว้ให้มากตรุงเรื่องเพอหอบังเกิดปสาทสัทธานักเทวมนุสรัถปชานราสตรับริสัททั้งหลาย

หือเป็นที่ไหวและบูชาปราณาหือได้ถึงอิมวิเสสตัดกิเลสสงสารดีหัดแล และศาสนา
 แห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย & พระองค์ ถาปนาตั้งไว้หือเป็นเสลิมแก่เมืองเชียงแสนแต่
 แตนพระพุทธเจ้าพันพพานนนานปมานร้อยปีแล มหาภคตราชตนาชอชุตราชเสวย
 เมืองเชียงแสนลำดับปรัมปรามาตราบถึงพระยาแสนพุ พระยามายู เทียงไปกระทำ
 กุศลบุญ กัมในมหา ธาตุเจ้าชช บัพพตัง คอยทุง และข้างหมบ ถากุมภ ถาปาถา เบี้ยวบ้อง
 เพาตงแต่ระตุเดือนอันตกปีใหม่ ธาตุจชนสูเมสราสี เพื่อหือประกอบด้วยอายุวรรณสุข
 พลทศา หือซาบไปทั่วทิศทั้งมวน หือมปีติปราโมท ด้วยสมบัติสุขชู้อันแล

จำเนียรแต่นั้นไปพายหน้าท้าวตนเสวยเมืองเชียงแสน ก็มีพระราชราพิงต่อ
 พุทธศาสนาวรกุหาถากุมภทนน เพือบ้อหือเป็นธารนะแก่ศาสนาวิเสส ตนกินเมืองก็
 นำเอานาบุญพิสุทธิเมอรอดเจ้าปลวี่แผ่นดินเชียงใหม่ ก็ใช้หมื่นในและพันทองเอานาบุญ
 สारกถานำเมื่อพิทุลถวายกราบไหว้เจ้าเหนือหัวแผ่นดิน เมื่อนั้นพระตนเป็นเจ้าตรอง
 ตรวยังปวัตชาวสาร ลวดยนิศปีติปราโมทบังเกิดด้วยโอภปานดีทามาหนัก ก็ปงไรรนา
 และคนหือหืออุปถากไว้เป็นข้าโอกาสทานแต่เมื่อมหาศักราช ๗๓๕ ตัวในปีมะเสงสนำ
 กัมโพชพิสัย ไทยกาสาว่าปีเมิงได้เข้ามาในเขตคิมหามาต สุกรบัพปาติบท จันท
 จรยติวารโถง ไทยกาสาว่าเดือน..... ออกคำ ๓ เมงวันจันทไทยดัยได้ จันทจรยติ
 เข้าเทียมเวกส์ตัวถวน ๒๗ ในมินราสี ชื่อว่าสมนเวกส์ และเจ้าเหนือหัวก็ปงราชอาชณา
 แก่หมื่นพุทธธาและคิกชบัพพณา แปะหลาบคำและเครื่องบันนาการสักการบูชาแล้วก็ทูน
 ตงอุมังคละ หือเท่าสี่สะมงคละแต่งแปะเอามาไว้ในอุมงคโคหาคาคังพระพุทธเจ้าถา
 กุมภก ไว้กับแสนแม่... แล้วก็เวนเคนไวยังเขตแดนด้าน ๕๐๐ วาเพื่อหือออกภัยแต่สัตว์ทั้ง
 หลายอันเข้ามาหือในอานาพุทธเขตอารัญปาตอยทั้งมวนในทนนแล มีกว่าห้าหือคน
 อนาทรยังต้นไม้และลูกไม้ สัตว์ทั้งหลายอันมีในโขงเขตวัดทนน ก็ปงไวยังราชมนุส
 ทั้งหลายไว้อุปถากพระพุทธเจ้าและเจตียเจ้ามีคนสิบคร้ว และคร้วอ้ายหมื่นหนึ่งคร้ว
 สามทวง ๓ คร้วกัญญา ๓ คร้วทิตน้อย ๓ คร้วอ้ายชาย ๓ คร้ววงวงเงิน ๓ คร้วทิตน้อยปล ๓

ครวัคันอะ ๑ ครวัชิตริส ๑ เขาทั้งหลายลึบเรื่อนนกกปงเปันทานหยาดน้ำตกเหนือหน้า
 แผ่นดิน ก็แข่งสบถไว้ว่าสิ้นนี้ อาชญาท้าวพระยาอามาจขุนบ้านขุนเมืองขุนที่ขุนแคว้น
 ผู้ไตรตม้างคากุหอมันผู้นนวิวาคลาจากลูกเมียเผ่าพันอุวงสา หือลงไปไหม้นรกอันมี
 ชื่อว่าอเวจแล้งหือเป็นเผต ทุกขเวทนาเทอะ พระเจ้าเกิดมาคู้เมตหินเมตชายหย่าหือ
 มันทันสักตนเทอะ แม้นบุคคลผู้ไดยังขับตามอาชญาพระองคักุ จุงหืออูตธิจาเวินสวัสดี
 แทตหือ พระราชเจ้าแผ่นปลิวก็ปงราชอาณาแล้งก็หยาดน้ำหือเป็นทาน ด้วย
 ประการตงนแล เสนาอามาจพว้าพร้อมชู้ตงนอันหือในเมืองพิงไชยเชียงใหม้ก็ร่วมรู้
 ยังสากสัสักขิทานชู้ตงนแล

คักรอดเชียงแสนผู้เสวยเมืองเชียงแสน อามาจทั้งหลายเปันทักชินสักขิทานมี
 แสนเถ่าเมืองมังกละ ทมึนหน้าหลังอาจารย์สัมมาสมาธิม สรีเมืองปาก นายหนังสือ
 สรีสาคร ทมึนพอนเชียงแสน แล้วมีเสนาเปนสักขิทานรู้แล พายในเวียงมีมหาสังคราช
 เจ้าวัดพระหลวง พายนอกเวียงมีสังคราชเจ้าวัดพระครสังคเจ้าวัดป่าแดงหลวง ถ้า
 นันสังคเจ้าทั้งหลายก็เปนอธิปัตติชู้ตงนแทตหือแล เหตุตงอนพระสังคเจ้าทั้งหลายอันเปน
 ไบรานอัมมาจาร์ก็มีคำปุจจาใจทนาเชิงกันไปมาว่าตงน “ติรัตนา จ คุรุภาติโลกา คุรุก็
 ขตติโย คุรุภา เอก อินทสีลา จ คุรุก็ บิตูมาตาคุรุ อุปชชชาคุรุ กมฺมุมวาจา คุรุก็
 ตงน อัมโกปุริโส บันทิตยโสภ อนันตังสอนกิตี คำแข่งแล้งได้สบถกิตี แห่งพ่อแม่
 คุรบาอาจารย์กิตี คำมหากัสตรากิตี ก็เปนอันหนักกว่าสัตริกพระยาอินทแทตแล
 คำแห่งพระพุทฺธิเจ้าและอัมสังคคำแก้วทั้งสามประการ คุรุก็ ยังหนักกว่าสัตรินพระยา
 อินทเล่า คุรุก็ ยังหนักกว่าคุรบาอาจารย์เล่า คุรุก็ ติโลเก คำไตรรัตนก็
 แควนเปนหนักกว่าโลกทั้งสามเล่าตายพระสังคเจ้าก็ปุจจาแล้งอธบายลึบหนกฺเต น วุตตย
 อเภทยัมตตโต มตฺตไปรานาจารย์กล่าววว่าสิ้นนี้ จันพิสอันมีในโลกนี้ บุคคลผู้ใดกิน
 เท่ากันตายผู้เดียวพอดนแทตแล ตงข้าแก้วทั้งสามนึเปนข้าโอกาสหยาดน้ำตกแผ่นดิน
 ไว้แล้ง ผู้ไตรตม้างเอาไปเปนข้าคนกิตี ไล่เวียกไล่การกิตี แล้งใช้สอยกะทำบาปใหม่

หอกจับตายเสียด้วยคำเคียดกีด บุคคลผู้นั้นยังยิ่งกว่าบุคคลผู้กินพิสง้วนตายตาย เหตุ
 กินพิสง้วนนั้นเท่าตายมันผู้เดียวไม่ตายจิมแล อันกระทำร้ายแก่ข้าแก้วทั้งสามนั้น ผู้
 กระทำก็ผิดปัจจุบันและวินาสจับตายทั้งเมียแล ตั้งพิชตระกูลสืบลูกหลานเหลนหลัดหลัด
 ทราย ๓๐ เช่นตระกูล คันจุกก็ไปในอบายทั้ง ๔ เหตุตั้งผู้กระทำร้ายแก่แก้วทั้งสามก็เป็นอัน
 หนักกว่าพิสง้วนนั้นเพื่ออันแล เหตุนี้เป็นอันบ่ควนเป็นอันจักกระทำ พุทธิสาวรอันต
 ฆาตนากรมแท้แล

จำเนียรแต่นั้นไปพายหน้าลำดัมมหากสัตว์ทั้งหลาย อันเป็นอวยราชวงสามา
 ทรายไปถึงพระแก้วเจ้าเสวยราชสมบัติเมืองเชียงใหม่ ยังมีอรรญาสาสิกขเจ้าตนหนึ่ง
 เป็นหน่อพุทธอังกูร ก็อยู่ป่าเพียงเนกขัมปารมีในโคหาถาอันหนึ่ง ชื่อว่าถาเกยวหัว
 ฝายแคว้นเงินยาง หมั้นชายเชียงแสน ผู้เป็นมุลก็รักสาเปงฝายหลวงออกเลี้ยง
 นาเงินยางแคว้นเบี่ยนฝายนับหมื่น มักหลุพังทุกปี เขาทั้งหลายก็ไปถามมิจชาติตติ
 สิลพัตปวรามาส กล่าวว่ามีพระบ้ายังอยู่ที่นั่นฝายทั้งหลายนับหมื่นได้แล ชุนทั้งหลาย
 บ่อพิจารณาฟังคำมิจชาติตติ ก็ไชนายฝายไปไหว้ตามคำมิจชา มหาบ้ำเจ้าเมตตา
 ว่าอุบาสกจักหื้อเราอยู่ที่ใดควนจา นายฝายไหว้ว่ายังมีคูหาที่หนึ่งชื่อว่าถากุมภ เป็นที่
 วิเสศควนเจ้ากูไปปฏิบัติที่นั่นควนชะแล มหาบ้ำเจ้าก็เอาพระเจ้าองค์ ๓ แต่โบราณแต่เช่น
 พระยาเจืองพระยาชินสร้างไว้ในถาที่นั่นแล ในคืนมหาบ้ำเจ้าจกมารอดถากุมภนั้น ยัง
 มีมหาบ้ำเจ้าตนหนึ่งเล่าก็หุ่ปฏิบัติในตอยแหนบไตถากุมภนั้น มหาบ้ำเจ้าตนนั้นนอนกาง
 คินกหนนมตรณยังมีมานวผู้หนึ่ง มากล่าวว่าดกรเจ้ากู ในวันพุกยามตูดซ้าย ปาติไลย
 จักเอาพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่งมาไว้ในถากุมภที่นั่นหนชะแล มหาบ้ำเจ้าลิไลยก็ยงจักมาไหว้
 เจ้ากูชะแล มหาบ้ำเจ้าตอยแหนบก็สคองตนแล้วกรว่าเพงว่า พุทธิอุตตมมงคลยลาโยโหมิวา
 อันหุ่ใจ ๆ ตกรุงเข้าพอถึงตูดซ้ายก็หันเจ้าไทมารอดด้วยสวัสดิ เหตุมีจิตอิริยาบถเป็น
 ปถมราบเพียงตั้งงามมีอุตตมมงคลแห่งตนเป็นอันงามเหมือนสมวดหวดงหวดขาง ประการ
 หนึ่งเท่ามีหยวกับเป็นบัจจยแห่งตน จึงจกรูว่าด้วยนิมตรณว่าช่างปาติไลโโพธิสัตว์เจ้า

และถ้าคุณอนันต์ในทิสก้าเหนือ ท่านก็หยุดปฏิบัติเขตวิมุตติภาวนา เป็นที่วิเวกอันตราบ
ชีวิตจิต ถ้าหนอยนนช่อว่า ถ้าบ่าไลโดย เพื่ออนแล

เรียงนั้นไปพายหน้าพระเมืองแก้วได้เสวยราชสมบัติในเมืองเชียงใหม่ได้ ๒ ขวบ
เข้า เจ้าก็เสด็จมาเมืองเชียงแสนในปีกาบเส็ด ๑๗๗ ตัว วันนั้นพระ
เมืองแก้วเจ้าก็มีมโนโศกเส็ดท้อในถ้าคุณาคาตกาเจ้า ก็ปงอาชญาหื้อสั่งพระเส็ดลาองค์
หนึ่ง แล้วพระเป็นเจ้าก็หื้อเจ้าตนกินเมืองเชียงแสน หื้อพวกพันทองและพวกขุน
ทั้งหลายราชนาพระเส็ดลาเจ้ามาไว้ถ้ากุมภัก เพื่อเป็นจำหายแก่บ้านเมือง แล้วก็ทานไว้
นาคามเขตและสองแสนเบัยกับคนสองคร้ว คือว่าหนอยขุนและคร้วขุนใส หื้อหื้อ
อุปถากพุทธเส็ดลาและมหาธาตุเจ้า ก็แข่งสมบัติไว้ด้วยตั้งท้าวพระยาแต่ก่อนนั้นแล

ดังนั้นพระยาแก้วเจ้าจตุในปีกัตเบ้า ท้าวอ้ายแก้วได้เสวยนพบุรีเชียงใหม่แทน
เจ้า บ่นานเท่าไ้ตราชเทวีกก็ปะสูติได้ลูกตนหนึ่ง แล้วหื้อช่างหล่อพุทธรูปตั้งงามแล้ว
เบิกบาย ๗ ที ด้วยกระทำหื้อเป็นเส็ดตาหะอภิเสก ๗ ทีบวรมวนแล้ว ก็จากบัตด้วยเจ้าตั้ง
เมืองทั้งหลายมีหมื่นตาพรวาตันเชียงเป็นประธาน นางราชเทวีกล่าวว่าดูราเสณาามาจ
ส่วนพุทธรูปเจ้าหนักค้ำคิงลูกเรานควนสถิตหื้อในที่ใดดีจว่าอัน เมื่อนั้นเจ้าลานนา
ตนกินเมืองเชียงแสน จึงปะนมกรไหวว่าข้าแต่เจ้าเหนือทวยยังมีถาอันหนึ่งช่อว่าถา
กุมภักมี ในเมืองผู้ชา เป็นที่อภิรมนียแห่งพุทธศาสนาแท้ดีหลี เป็นที่ตั้งยังพุทธรูปเจ้า
สืบจาริตโบราณท้าวพระยาทั้งหลายมาตั้งแต่ท้าวเทวีมาตราบต่อเทวบัณฑิตแล ควนเจ้า
เหนือทวปงราชอาชญาได้นำเอาพุทธพิมพ์พาเจ้าราชบุตรเจ้าไว้ที่นั่นดีดีหลีเทอะ พระ
เมืองแก้วได้ยินก็ยินดีบัตป่าไมทก็ปงราชอาชญาไล่ทวสังคการผู้ช่อว่า แม่แก้ว หื้อ
บ้านกุดคำ และหมื่นชายช้อยเชียงแสน ทั้งชาววัดและมหาสมเด็จวชิโรโพธิช่อ
สุชา นำเอาพุทธพิมพ์พาเจ้ามาไว้คู้หาถ้ากุมภัก แล้วหื้อทานไว้นาคามเขตแถม ๒๕๐ วา
กับเบัยแถมแสนหนึ่ง ก็ทานคนสามคร้ว อาทิตจัทนร ๑ ย่ามะนี ๑ ปู่ทวน ๑

เป็น ๓ ครัวก็เวนทานแข่งสบถ ก็อธิธานหยาดน้ำหมายทานตั้งท้าวพระยาชู้ตนแด
 ท้าวพระยามหากษัตริย์ทั้งหลายก็เทียบยอมอุปถากชินลาสนาแก้วทั้งสาม หอทานคน
 ทั้งหลายไว้ปฏิบัติ และทานเขตแดนไว้หอ พันภัยชีวิต แต่อันตรายทั้งมวล แต่เมื่อ พระตน
 เป็นเจ้าไปนิพพานเท่านั้น ส่วนมหาราชตนหนึ่งชื่อว่าพระยาพิมพิสารก็ได้สละ
 ทานยังคนทั้งหลาย ๕ บ้านและบ้าน ๕๐๐ ครัว หอห้อยอุปถากแก้วทั้งสามประการทราบต่อ
 เท้า ๕๐๐๐ วัสสาดีหลีเทอะว่าอัน สัตถา สัพพะปัญญาพระพุทธรเจ้าก็ โถมนาคุนพระยา
 พิมพิสารว่า ภิกขเว พิมพิสารโ นาม ทานมนุสฺसानํ กุฎิวินาโร สหจิวรทิกกา น
 ติรตณํ ภิกขเว เวยยาวจฺจกาโร นิสิตพุโ อารามโกวา อุปาสก อุปาสิกาวา โส
 เอโส อาวุโส ภิกขุ เวยยาวจฺจกโรติ พระพุทธรเจ้าก็จากับด้วยภิกษุทั้งหลาย
 ว่าพระยาพิมพิสาร ทานคนทั้งหลายมากนักร หอห้อยอุปถาก แก้วทั้งสาม และไว้นาจามเขต
 แดนที่ห้อยทักนพร้อมชู้อน ก็หากมีแต่ธัมมาท้าวพระยามหากษัตริย์ทั้งหลายอันล่วงแล้ว
 เมื่อก่อนวันนั้น ก็เทียบยอมได้เสวยโลกียสมบัติ ๓ กัลป์ชู้อนชู้ตนชู้คนแล พระ
 พุทธรเจ้าสำแดงยังทานกถาสีลกถา แก่พระยาพิมพิสาร พระยาก็นินิตด้วยคุณแก้ว
 ทั้งสามมีพระพุทธรเจ้าเป็นประธาน พระยาได้ทานบ้าน ๕ บ้านมีส่วยไฮและแสนค่าแก่
 สังคเจ้า มีพระพุทธรเจ้าเป็นประธานและอรหันตทั้งหลายก็เอาวัตถุทั้งหลายผุ่ณนั้นและ
 ชาวัดทั้งหลาย สร้างเจตียวิหารในตอยสุวรรณคิริ ในเมืองราชครีหนครที่นั้น เหตุตั้งอัน
 ท้าวพระยามหากษัตริย์ตนใดก็ดี สัทธาพายในสาสนากดี พายนอกก็ดี ยังประกอบชอบ
 ธัม ได้สร้างแบ่งไว้ให้ไว้สักการบูชาเทวมนุสสา คนและเทวดาทั้งหลาย แล้วปราณา
 เอาโลกียโลกุตระสมบัติ ก็จักอุตมสมรวิทธิบ่ออย่าชะแล เหตุนั้นชินลาสนาที่ใดก็ดีเป็นที่
 พุทธกิจหากได้ทำนวยายทวยายไว้ก็ดี บัควรรจักริม้างบัววรานกาลเก่าแต่ท้าวพระยาทั้ง
 หลายอันเป็นแล้วเมื่อก่อนแล

ตำนานอรรถกุธา คาสกา ถ้ากุมภ ก็แล้วเท่านั้นแล

ชาติ อภิชาติ อเนก อสมภินนา อติ อุนหิต์ จตุโรทาโท อกษากา
 เทวเจติม อสมภินนา นิเมตตส อหังนามิ ชาติโย เอโกทาโทดาวติงสา
 เอโก นาค ปุเร อากู เอโก คนธาววิสเย เอโกกลิงคราชิโน ทกฺขินลงกา
 ทีเปว มกฺขิกิ อชปฏักิ ปพพเต อุนหิต์ หริภุญชเย นรเทเว พหุ ปุชิต์ สวีรชากา
 ชินชาติ สพเพนรา กรมกา จตุโร ทาโท เทว อกษากา ตาเวตมปพพา มหนตา
 พกฺลาทีวณฺณาทีอเนกา เกสาโลมา นชา ชาติ น เทว โภฏิ สงฺขยาทสทฺธา นมามีหิ
 มหนตาภินมคฺคาจ มชฺฌิมา ภินนุชฺลา ชุทฺทกา สก สมปมตฺตา อหังนามิ ชาติโย แล
 หนังสือนานานมหาชาติเจ้าตอຍທၢ်မူၢ်ကေၢ်

ตำนานพระธาตุหริภุญชัย (๑)

นโม ตสฺส ตถาคต นมตฺถ พุทฺธธามํ สวณฺณเจติยํ วรโมฬีธาริ อปฺปตฺติเสฏฺฐํ
สหองฺคฺคฺลิตฺติ กจฺจายน นานิตปตฺตปฺปวิ สีสฺเสน มยฺหํ ปนมามิ ธาตุ

กัมเกล้ากราบไหว้วันทา พระชินธาตุมุนี ขม่อมรัตนโมลี วรธัมมราชา ธาตุ
องค์อันเสดถัง กัมทั้งธาตุองค์ดี ธาตุย่อยเต็มบาตรดังกาหนึ่ง อันกระจายเจ้านำมา
ถาปนาไว้ในสุพนันเจติยํ ประจิตโสภิ ประดับด้วยแก้ว ๗ ประการ ตั้งไว้ในท่ามกลางมหา
หริภุญชัยบุรี สมวิทอิกเสมสรี เป็นที่ชุมนุมแก้ว ๓ ประการ เจ้าตนเป็นประธานชื่อว่า
ราชโมลี ตำนานพระมุนีนักปราชญ์เจ้าหากกล่าวมา

โกนฺโต พระสงคกัมทั้งเทพดาแลภูเมน มนุชฺชานเน สุวาร์กษย์นชา สิริ
คฺคตอามาจ ทั้งนางนาถไ้อรณี ทิพยอาธร และระสีคฺควา สติมาเรยย ทั้งอาทิจ
และพระจันท เวสสุวรรณ ปชาปติ จุ้ตั้งมโนนิจพังสารสนธิธำนานชินธาตุเมืองหริ
ภุญชัยบุรี อันจักกิตนามานี้ เทว น อนุปนเน จ สมพุทโธ ไปราณาจวิทยา ธาตุใด
เปตฺวานํ สกกราช เอภาธิกํ สกกราช จปีเต จ มเมสเสกฺกุกฺกุเฐคพฺภุเต โส
ธาสาธ ปุณฺณมี ตทาครุวารมฺหิ ปจฺจุเสธาสาธมนกฺขตฺตตา เอกุณจตฺตาสีสาทิต
สตสกรราช สพฺพณฺญโน ทสมาสวสานมฺหิ คพฺภโต ชายโต มฺหิ อฺุทราวมุจฺจโต
โสเถวิสสาชาปุณฺณมี ตทา พุทฺธ ตาเว นิกฺขตฺเต ตทาสุริยสฺสสฺสทฺยํ กาลเ นิกฺขมนฺโต
วิสสาชา นกฺขตฺเต ตทาสุริยสฺสสฺสทฺยกาลเ นิกฺขมนฺโต มหามนิ จตฺตาสีสาทิต
สตสกรราช สพฺพณฺญโน

สาธโว คุราสป์ปรีสทั้งหลาย หมิงชายท้าวพระยามหากษัตริ์ สมณพราหมณ์
เสนาอามาจ ราชมนตรี เสตถิ คหะบดี สะไซว้ทวยค้ำ ผ้าขาว ชาวบ้านชาวเมือง

หญิงชายทั้งหลาย กิ่งตังโศดาประสาทตาพังยังอุบัตินิทานตำนานพระชินชาตุเจ้า ยัง
เมืองทริภุญชัยบุรี แต่เค้าตราบต่อเท่าถึงปรีโยสถาน แต่เดอะ

โนเมื่อพระพุทธรเจ้าแห่งเวาเบ่เกิดมาเปนพระโนโลกนี้เทื่อวันนั้น โบรมานจารย์
ทั้งหลายตัดสักกราชเสียแล้วตั้งโบรมานสักกราชตัว ๑ ในปีกัตเม็ดเป็นต้น ลำดับมาถึง
ปีเม็งเว้า โบรมานสักกราชได้ ๓๓๘ ตัว เดือนอาสาฬหะวันพุธ ไทยกัตได้ ยามจกไก้
รุ่งจันทกนเริกส์ตัวถวน ๑๗ ชื่ออาสาฬหะเริกส์ พระโพธิสัตว์เจ้าฟ้าเพ็งโพธิสมภารสัน
& อสงชัยปายแสนมหากัป ลำดับชาติมาถึงเวสสันดร จุตจากชาติอนันันได้เมื่อเกิด
โนคุดิศา ชื่อว่าสันตุดิศาเทวราช โนเสตุเกตุวิมานมีอายุ ๕ พันปีทิพ นับเป็นปีโน
เมืองคนเวาเนได้ ๕๗ โกติปายสามล้านปี อันเทวคณาอินทพรหมหมื่นโลกชาตุมา
ชุมนุมกันไนจักรวาลอนันัน นิมนตด้วยคำมีต้นว่า กาโลยบุตร มหาวิร นั้น มหาปุริส
เจ้าเล็งคุมหาวิโลกนะ ๕ ประการมีมาตายเป็นต้น แล้วรับเอาอาญาจรรยาแห่งเทว-
คณาอินทพรหมทั้งหลายแล้วจุตจากคุดิศาสุวรรณลงมาเอาปติสนธิ ไนท้องนางสรีรมหามา
ยาอัครราชเทวีแห่งพระยาสิริสุทโธทนราช หยู่ไนท้องแม่สันติบเดือนบัวจรมจนแล้ว ถึง
ปีเม็งเส็ดโบรมานสักกราชได้ ๓๔๐ ตัว เดือนวิสาขาเพ็งเม็งวันสุกรไทยกาเหมา ยาม
เสตารุนชนมาจันทกนเริกส์ตัวชื่อสาธา มหาปุริสเจ้าออกมาจากท้องแม่วันนั้นแล

มหาปุริสเจ้าเกิดมาได้ ๑๖ เข้า เจ้าได้นำมูทธาภิเสกเปนพระยาไนเมืองกบิล
วัตถุไนปีกาเข้าเดือนบุศยออก ๘ คำวันอังคารไทยยาได้ ไต่เริกส์ ๒๗ ตัวชื่อเรวติ มหา
ปุริสเจ้าเปนพระยาได้ ๒๓ ปีมีอายุได้ ๒๘ ปี เจ้าได้หันนิมิตรทั้งหลาย ๕ ประการ อัน
เทพดาหากท้อหัน เดือนอาสาฬหะวันสุกรไทยยวงได้เริกส์ ๒๒ ตัวชื่ออุตราสาร ยาม
แตรเที่ยงคืน มหาปุริสเจ้าขึ้นมาทันถก อันเทพดาหากนำออกไปด้วยอากาศ คิน
เดียวข้ามพันสามเมือง คือว่าเมืองกบิลวัตถุ เมืองเวสาลี เมืองสาวัตถิ สัน
หนทางได้ ๓๐ โยชน์ถึงแม่น้ำอโนมานที คติคามหาพรหมเอาอฎปริกขารมาหื้อแก่
มหาปุริสเจ้า มหาปุริสเจ้ารับเอาแล้วเอาเจ้ากบวชตนด้วยตนแล มหาพรหมเอาผ้านุ่ง

สองคืนแห่งมหาปฐวีเจ้าเมื่อก่อเจดีย์ไว้ในเมืองพรหมสูง ๑๒ โยชนะ ห่อเป็นที่บูชาแก่
พรหมทั้งหลาย พระยาอินทก็เอาพระเกศเกล้ามหาปฐวีเจ้า เมื่อก่อเจดีย์ไว้ใน
ดาวดึงส์สวรรค์แล้วด้วยแก้วมณี สูงได้ ๑๒ โยชนะ ห่อเป็นที่บูชาแก่เทวดาทั้งหลาย

มหาปฐวีเจ้าบวชแล้วหุงกะทำเพียรสิ้น ๖ วัสสา เถิงบิ๋ววงเมตโบริานสักกราช
ได้ ๓๗๓ ตั้ว เดือนวิสาขาเพ็งเม็งวันพุธไทยเม็งเป้าได้เรีกส์ ๑๗ ตั้วเชือวิสาขามหาปฐวี
เจ้าสิ้นเข้ามอุบายาส ๔๘ ก้อนไทยเ้าลुकหมากตาลอันใน อันนางสุชาดาหากห่อแก้ตน
แล้วกะทำทิวาวิหารในป่าไม้รังหนุ่มแล้ว ยามตวันเย็นรับเอาคา ๘ กำอันโสถถีย
พราหมณ์หากห่อแก้ตน แล้วเข้าไปสู่เค้าไม้มหาโพธิมหาพรหมถือฉัตรกว้าง ๓ โยชนะ
กึ่งมหาปฐวีเจ้า สันตุสิตเทวบุตรถือจามรงศ์ สุยามาเทวบุตรเอาจามรีพัต พระยา
อินทเป้าหอยสังข์บูชา บัณจสิขเทวบุตรคิดพินไปตามจตุโลกบาลถือพัคไยตาล เทวดา
หมื่นโลกธาตุตุตริยคนตรีสงเสพมหาปฐวีเจ้าเข้าไปสู่เค้าไม้มหาโพธิ แล้วเจือคา ๘ กำ
เป็นแท่นแก้วอันแล้วด้วยบุญเกิดมี มหาปฐวีเจ้านั่งเหนือแท่นแก้วแล้วถึงยามชค้ำ
มหาปฐวีเจ้าผจนแพพระยามารกับทั้งเสนา แล้วมหาปฐวีเจ้ากะทำพุทธกิจทั้งมจนสิ้น
ปถมยาม มัชฌิมยาม บัจฉิมยาม แล้วตรัสสัพพัญญุตญาณเป็นพระ พร้อมกบด้วย
เสตารุนอันขึ้นมาในแรมค้ำ ๑ แล้วอยู่ในสทมหาสถานสันตตาทะ พระพุทธเจ้าได้สิ้น
เข้าสะตุพ้อค้ำหงสา๒คนชื่อ ตปุสะ ภัลลิก ฟัน้องทั้งสองเป็นปถมอุบาสกแห่งพระพุทธ
เจ้าแล สหปติมหาพรหมมาราธนาพระพุทธเจ้าเทศนาอัม แก่สัตว์โลกทั้งมจล พระพุทธ
เจ้ารับเอาพรหมายาจนะแล้วออกจากมหาโพธิ แล้วไปสู่ป่าอิสิปตนมิกทายวัน เทศนาอัม
จักกัปปวัตตนสูตรแก่บัณจวคคีย์ ในเดือนอาสาฬเพ็งวันเสาร ไทยเม็งเป้าได้เรีกส์ ๒๒ ตั้วชื่อ
อุตราสาธ พระพุทธเจ้าเข้าวัสสาหวัทในป่าอิสิปตนะเดือนอาสาฬแรมค้ำ ๑ วันจันท
บิณนชาวจามี ๖๐ ตน ออกวัสสาแล้วพระพุทธเจ้าไปสู่เมืองราชครีห์หุยุดนระดูหนาว
พระยาสุริยอุทโททกัหอนิมนต์พระพุทธเจ้ามาในเมืองกบิลวัตตฤเดือนวิสาขเพ็ง พระ
พุทธเจ้าเทศนามหาเวสสันดรชาดกแลจวิทยาบิคก บวชเจ้าราหุลและเจ้าอาณนท แล้ว

ก็มาเข้าวัดสาในเมืองราชครห์ถวัน & วัดสา ปีนันช้ออิกมาสแล้ววัดสาถวัน & พระ
 พุทธเจ้าไปเทศนารตนสูตรไปเมืองเวสาลี ลวดเข้าวัดสาในป่าไม้มหาวันแลปีนั้นพระยา
 สิริสุทโธทนเป็นพยาธิร้ายมักโคไว้หน้าพระพุทธรเจ้า พระพุทธรเจ้าอยู่เมืองเวสาลีอยู่ใจพ่อดน
 จึงมาสู่เมืองกบิลวัตต์กับด้วยอรหันต์ ๕๐๐ ตน แล้วพระพุทธรเจ้าเทศนาอัมแก่พ่อดนได้
 ถึงอรหัตตผลได้เสวตฉัตรแล้วกนิพพานแล พระพุทธรเจ้ายอหัวพ่อดน มหาสาริบุตร
 รตน้า มหาภัสสปกองค์ตั้งเทวดาทมนโลกธาตุมาเติมพระพุทธรเจ้ายกพ่อดนขึ้นกองค์แล้ว
 แล้วพระยาอินทเจ้าเผา พระพุทธรเจ้าบ่หอเผา พระพุทธรเจ้าหากเผาพ่อดนด้วยตนเอง
 แล้วอยู่ ๗ วัน พระกัคนเมื่อสู่เมืองเวสาลีเล่า แล้วนางปชาปติโคตมิกก็ไปตามพระ
 พุทธรเจ้าขึ้นทางไกได้ ๕๐ โยชนะแล้วก็ชอบวชแล ปีนั้นพระพุทธรเจ้าเข้าวัดสาในเมือง
 เวสาลีนั้นบ่กุน ไทยเวว่าปีคัไว้เดือนอาสาธ แรมค่ำ ๓ วันจันท์ไทยคัไว้หม้า ออก
 วัดสาแล้วพระพุทธรเจ้ามาสู่เมืองสาวัตถิ นางปชาปติโคตมิกบวชแล้ว ชาวเมืองกบิลวัตต์
 ทั้งมวณ ก็อภิเสกเจ้ามหานามสักกตนเป็นพี่เจ้าอนุรุธหือเป็นพระยาแทนพระยาสิริสุท
 โธทน แล้วนางยโสธราสังเวจจึงออกกัด้วยนางทั้งหลาย ๕๐๐ คนถึงเมืองสาวัตถิขึ้น
 หนทางไกได้ ๑๐ โยชนะแล้วก็ชอบวชแล

วัดสาถวัน ๗ พระพุทธรเจ้ากัอรหันต์ ๕๐๐ ตนนั้น หนีในผาสาทอันวิสสุกัม
 เทวบุตร หากเนรมิตไปด้วยอากาศสู่เขาวิบูลบรรพต พระกัเข้าวัดสาในกัตีไม้อันพ่อก้า
 หากล้าง พระกัสอนยักส์ทั้งหลายในที่นั้นแล วัดสาถวัน ๗ นั้นเดือนอาสาธเพ็งวันพุ
 ใต้เวกส์ ๒๒ ตัวช้ออตราสาธ พระพุทธรเจ้ากระทำปาติหาริยแทบเค้าไม้ม่วง ว่างบ
 อัญมณดิถีทั้งหลายเสีย แล้วพระพุทธรเจ้าขึ้นเมื่อเทศนาอภิธัมปีคก ๗ คัมภีร์ในดาว
 ดิงสา ลวดเข้าวัดสาปีนั้น ปีนั้นดูไทยภาสาว่าปีเมิงเป้า ปีนันช้ออิกมาสแล
 วัดสาถวัน ๘ พระพุทธรเจ้าอาลัยเชิงเขาวสุตสิริ ลวดเข้าวัดสาในป่าไม้จันท์
 นั้นแล

วัดสาถวัน ๘ พระพุทธรเจ้าเข้าวัดสาในโคสิตารามในเมืองโกสัมพีแล

วัดสถิตวัน ๑๐ ภิกษุทั้งหลายในเมืองโกสัมพีตกัน คนและเทวดาเป็นสองหมู่ต่อ
 เท้าถึงพรหมโลก พระพุทธเจ้าห้ามบั้ง พระพุทธเจ้าหนีไปเข้าวัดสถิตในป่าปาลิโดย
 ข้างปาลิ โดยหากยักสาพระพุทธเจ้าแด

วัดสถิตวัน ๑๑ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในป่าเขตวันอารามแด

วัดสถิตวัน ๑๒ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในป่าไม้สะเดาในเมืองเวรัชชาแด

วัดสถิตวัน ๑๓ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในจาริยบรรพตแด

วัดสถิตวัน ๑๔ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในป่าเขตวันแด

วัดสถิตวัน ๑๕ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในนิโครธอารามแด

วัดสถิตวัน ๑๖ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในเมืองอาสวี่ในฉาสาทอาลาวกยักส์

วัดสถิตวัน ๑๗, ๑๘, ๑๙ พระพุทธเจ้าไปเข้าวัดสถิตในเวลุกนารามแด

พระพุทธเจ้าอยู่ในเมืองสาวัตถี ๒๕ วัดสถิต ในป่าเขตวัน ๑๘ วัดสถิต เข้าวัดสถิต
 ในบุพพาราม ๖ วัดสถิตแด

เมื่อพระพุทธเจ้ายังอยู่สำราญในป่าเขตวันวันนั้นยังมีในวันหนึ่งพระพุทธเจ้าส่ง
 อนาคตวานไปเมื่อหน้า ยู่เหตุทั้งมวนแล้ว พระพุทธเจ้ามีมหาอาณนัทและโสน และ
 เจ้าอุตรระเป็นปัจฉาสมณะ พระยาอโศกเป็นอุบาสกแด พระพุทธเจ้ามาสู่ไชยภูมิ เอา
 เข้าบิณฑบาตแห่งเม็งเคิบแล้ว พระพุทธเจ้าเลียบน้ำแม่ระมิงคือ ว่าแม่พงชนมาพาย
 เหนือถึงอุตรถานทณฐูว่าจักเป็นทตงสุวณนเจตยแห่งหินแล้ว พระพุทธเจ้าก็ปรารภเพื่อ
 ว่าจักนั่งในขณะอนันนทกอนหนังกบแผ่นดินออกมาตงหุพระพุทธเจ้าวางบาตรไว้แล้ว
 ก็นั่งหุเหนือหินกอนนัน ในกาลนั้นชมพูนาคราฐก็ออกมาอุปถากพระพุทธเจ้า พระยา
 กาเผือกก็ออกมาอุปถากพระพุทธเจ้า ลัวะพรานป่าผู้หนึ่งหือหมากสมอเป็นทานแก่พระ
 พุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสันหมากสมอแล้วชตกะตุกหมากสมอตกลงเหนือแผ่นดิน กะตุก
 หมากสมอนันนทกเวตวัดผลัด๓รอบพระพุทธเจ้ารู้เหตุอนันนแล้วแย้มไค้หัวหือปากต มหา

อนนท์ถามเหตุอันนั้นจึงพระพุทโเจ้า พระพุทโเจ้าท่านวាយว่า คุราอนนท์ เมื่อ
ตถาคตนิพพานแล้วช้านานถานะทันจกเปนมหานครอันหนึ่งชื่อว่าเมืองทริภุชยะบุรี เหตุ
พระตถาคตได้สิ้นหมากสมอในถานะทัน

พระพุทโเจ้าและตนก้อเจตียคำและหลัง และที่อนตถาคตนั่งนั้นจกเป็นที่ตั้งสวน
เจตียคำแห่งพระตถาคตมีนชะแล เมื่อตถาคตนิพพานไปแล้วธาตุกะหม่อมธาตุตุกกอก
ธาตุตุกแก้วมีธาตุย่อยตถาคตเต็มบาตรหนึ่ง ก็จกมาตั้งอยู่ในถานะทัน

เมื่อใดพรานป่าผู้อื่นหือหมากสมอเปันทานแก่ตถาคตและเกิดมาเป้นพระยาอาทิตย-
ราช เสวยเมืองทริภุชยะทันตงอน ธาตุพระตถาคตจึงจกผากตออกมามาตั้งหู่ใน
ถานะทัน เป้นที่สักการบูชาแก่คนและเทวาทังหลาย มีพระยาอาทิตราชเป้นประธาน
สนกาลอนันนมีนชะแล เมื่อพระพุทโเจ้าท่านวายแล้วอรหันต์และพระยาอโศกและชมพู
นาคราชและพระยาภาเือกพร้อมกันขอเกสธาตุแห่งพระพุทโเจ้า พระพุทโเจ้าเอามือ
ขวาอุบหัวได้เกสธาตุเส้นหนึ่งออกมาหืออรหันต์ แล้วพระยาทังสามพร้อมกันเอาเกส
ธาตุพระพุทโเจ้าใส่ในบอกรไม้รวกแล้วใส่ในไซสแก้วลูกหนึ่งใหญ่ ๓ กำแล้วพร้อมกันเอา
ลงจุไว้ในถ้ำใต้ที่พระพุทโเจ้านั่งสิ้นหมากสมอนั้นแล

พระพุทโเจ้ามีอรหันต์และพระยาอโศกเป้นบริวารแล้วก็เมื่อสู่เมืองพรวานสีวัน
นั้นแล หินก้อนอันพระพุทโเจ้านั่งก็จมลงไปใแผ่นดินตั้งเก่าแล ชมพูนาคราชอัน
มีบริวารได้แสนหนึ่งก็หู่ใต้แผ่นดินหินที่รกกสาเกสธาตุพระพุทโเจ้าแล พระยาภาเือก
ได้ยีนคำพระพุทโเจ้าท่านวายยินดีมากนก็จึงไว้กาตจหนึ่งอันเป้นหลานแห่งตน กับกา
อันเป้นบริวารมากนก็หือหู่เฝ้ารกกสาถานะทัน เพื่อบหือสัตว์และคนทังหลายเสียมลทิด
ในทัน แล้วพระยาภาเือกก็เมื่อสู่ป่าหิมพานต์เป้นที่หู่แห่งตนวันนั้นแล

วัตถุประสงค์วัน ๒๕ นั้น นางยโสธราแม่ราहुลเถรนิพพานแล บีมะโรงไทยว่า
 บัรวายสี่แล ปีนั้น ๔๕ วัตถุประสงค์ พระพุทธเจ้าเข้าวัสสาเวสุณาอารามแล ออกวัสสา
 แลแล้วเดือนหนึ่งมหาสาริบุตรเจ้านิพพาน แล้วยุ่ ๓ เดือนพระพุทธเจ้าปางอายุสังขารใน
 เดือนอาสาฬหะ อยู่นั้น ๓ เดือนถึงบีมะเส็ง ไทยว่าบีมิ่งได้เดือนวิสาขเพ็งวันอังคาร
 ไทยรวายสี่แล ในเสตารุนั้นพระพุทธเจ้ามีอายุได้ ๘๐ ปีเต็มแล้วก็เข้าสู่อมตมทานิพพาน
 อันมีวชิระอันกลมมีรูปบ่เสสหลอในต้นไม้วังสองต้นอันมีในสวนอุทยานแห่งพระยาสุริยา
 ราช แล้วไว้สาสนา ๕๐๐๐ วัตถุประสงค์เดือนวิสาขแรมค่ำ ๑ เป็นต้นลำดับไปเมื่อหน้าแล
 ถึงเดือนกัททเพ็งวันจันทร์ไทยกาบสัน อรหันตเจ้าทั้งหลาย ๕๐๐ ตนมีมหากัสสปเถร
 เจ้าเป็นประธาน สังคายนามันวินัยหัตถสัน ๗ เดือนจึงแล้วแล ถึงปีเป็กชะง่า
 ไโบราณสักกราชได้ ๔๒๐ ตัวพระยาอชาตตัตเตย แล้วตั้งสาสนาสักกราชตัวหนึ่งในปีกัตเม็ด
 เป็นต้น สาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓ ปีลำดับไปเมื่อหน้าแล

ถึงปีรวายสัน สาสนาสักกราช ๘ ตัว สาสนาพระร่วงแล้วได้ ๑๐๐ ปีอรหันตเจ้า
 ทั้งหลายได้ ๘๐๐ ตนมียสและเจ้าสัพพคามีเป็นประธาน สังคายนามันวินัยถ้วนสอง
 นานได้ ๘ เดือนจึงแล้วแล

ถึงปีกาบชะง่า สาสนาสักกราชได้ ๒๓๖ ตัว สาสนาพระร่วงได้ ๒๓๘ ปี เดือน
 วิสาขเพ็งวันพุธหัตถสันไทยดับเบ้า พระยาตรีภมโศกราชเป็นพระยาอาบชุมพูทวีป
 ทั้งหมดแล

ถึงปีเต้ายี่ สาสนาสักกราชได้ ๒๓๕ ตัว สาสนาพระร่วงแล้วได้ ๒๒๐ ปี เดือน
 วิสาขเพ็งวันอาทิตย์ไทยดับเข้าอรหันตเจ้าทั้งหลาย ๑๐๐๐ ตนมีมหาโมคคัลลบุตรติสสเถรเจ้า
 เป็นประธาน สังคายนามันวินัยถ้วน ๓ นาน ๘ เดือนจึงแล้วแล

ถึงปีเต่าใจ สาสนาสักกราชได้ ๒๓๔ ตัว สาสนาพระร่วงได้ ๒๓๖ ปี มหา
 มหินทเถรเจ้าไปลังกาที่ปแล ถึงปีรวายสันสาสนาสักกราชร่วงแล้วได้ ๓๘๘ ตัว สาสนา

พระร่วงแล้วได้ ๕๐๐ ปี อรหันตเจ้าทั้งหลายได้ ๕๐๐ ตนแบ่งอภักถาวิญญ์ ในถ้ำอัน
มี ในเมืองอันนครนั้นแล

ถึงปีรวายใจศาสนาจักรราชได้ ๕๘๐ ตัว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๕๐๐ ปี พระยา
มิตินทเกิดมาชำระศาสนาพระพุทธรเจ้าหอวังเรื่องงามแล

ถึงปีรวายสี่ศาสนาจักรราชได้ ๕๘๘ ตัว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๖๐๐ ปี มหา
พุทธรโคศาจารย์เจ้าไปสู่ลังกาทิป แปรวิสุทธิมคค์แล้วแปรอัมทั้งหมดในมคคภาสาหอ
เปนสี่ทลภาสาแล ถึงปีเบิกยี่ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๖๒๒ ตัวศาสนาจักรราชได้ ๖๒๐ ตัว
พระยาตริจักรอัมราชตัดเสียแล้วตั้งมหาจักรราชตัวหนึ่งในปีกัตเหมาเปนต้นลำดับไป เมื่อ
หน้าแล ในปีนั้นศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๖๒๓ ปีแล

ถึงปีรวายระงำมหาจักรราชได้ ๕๕๘ ปี ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓๐๗๐ ปีแล
เมื่อนั้นยังมีเจ้าระสีสองตน ๆ หนึ่งชื่อพาสุเทวะระสี ตนหนึ่งชื่อสุกกทันตระสีแล เจ้าระสี
ทั้งสองเปนประธานแก่คนทั้งหลายแล้ววังล้างเวียงหริภุญชัยบุรีนั้นแล

ถึงปีเบิกสันมหาจักรราชได้ ๕๕๐ ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓๐๗๒ ปีถึงเดือน
บุสยเพ็งเจ้าระสีทั้งสองเปนประธาน อภิเสกนางจามเทวีที่อกินเมืองละพูนบุรีนั้นแล

ถึงปีเบิกเส็ดมหาจักรราชได้ ๕๖๐ ตัว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓๐๘๒ ปี พระยา
ตัมพุดระอนรุทธอัมราชเกิดในเมืองอังวะ ตัดเสียแล้วตั้งจุลจักรราชตัวหนึ่งในปีกัตได้
เปนต้นลำดับไปเมื่อหน้าแล ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓๐๘๓ ปีรวายสันจุลจักรราชได้ ๒๓๘
ตัว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๓๕๒๐ ปีเดือนบุสยเพ็ง พระยาอาทิตย์ยราชได้นำมฤทธาภิเสก
เปนพระยาอกินเมืองหริภุญชัยบุรีในปีนั้นแล ลำดับท้าวพระยาตั้งแต่จามเทวีมาถึง พระ
ยาอาทิตย์ยราชได้ ๓๓ ตนแล พระยาทิตย์ยราชตนเป็นพ่อแห่งพระยาอาทิตย์ยราชเป็นประ
ธานล้างปราสาทราชมนเทียรที่ใหม่ แล้วบรมวงหื้อพระยาอาทิตย์ยราชเข้าหู่ แล้วพระยา
อาทิตย์ยราชไปสู่วลัณชนถาน ในที่อันเสนาอามาจอยู่และได้แบ่งในที่นั้น

ที่นั่น กาดวอนรักสาธานะที่นั้นกับมาผ่าหน้า พระยาอาทิตย์ราชที่หนึ่งสองที่สาม
 ที่บ่หอพระยาอาทิตย์ราชไปบริโศกยังวลัณชนถานที่นั้นได้สักเทื่อ พระยาอาทิตย์ราชจึง
 มาร่ำเพ็งว่ากูจักไปบริ โศกยังวลัณชนถานที่นั้นเมื่อใด กาดวอนกับมาผ่ากุดวันที่หนึ่ง
 สองที่สามที่บ่หอไปบริ โศกยังวลัณชนถานที่นั้นได้ รอยว่าเหตุอันใดอันหนึ่งมีในถานะ
 ที่บ่สงสัยแล พระยาร่ำเพ็งสนั่นแล้วก็ลวดไปหือสรีรภักในเทื่อน แล้วพระยา
 อาทิตย์ราชยินเคียดคนักจึงหือคนทั้งหลายดักบ่วงคองเอากาดวอนรักสาในที่นั้นได้ แล้ว ก็บง
 อาชญาหือคากาดวอนนั้นเสีย อามาจไห้ผู้หนึ่งอันเทวดาหากบ้นตนหัวใจ จึงไห้พระยา
 อาทิตย์ราชว่าข้าแต่มหाराชเป็นเจ้า ไบ้ควนคากาดวอนเทื่อแลควนไว้หืออยู่เหตุอันฮ้าย
 อันใดในถานะที่นก่อนเทอะว่าอัน พระยาอาทิตย์ราชก็ฟังคำอามาจผู้นั้นห้ามแล้วกับคำ
 หนแล

พระนอนในคินนัรวายตรีจักไก่อล้ง เทวดาอันฮักสาธาตพระพุทธรเจ้ามา
 บอกยังนิมิตรฝันแก่พระยาอาทิตย์ราช ว่ายังไก่ออยู่เหตุอันมีในถานะที่นตงอน มหาราช
 จุงเอาเด็กน้อยอันจึงเกิดมาได้ ๗ วันนั้นมาไว้กับคัวยกา ๗ วันแล้วเอามาไว้จิมคน นาน
 ได้ ๗ ปี มหาราชจุงหือเด็กน้อยตามกาดูเทอะ มหาราชหากจักฮือยังเหตุอันมีในถานะที่
 นชะแล พระยาอาทิตย์ราชคินว่าสคุงตั้นแล้วก็ชุนุมมายังเสนาอามาจทั้งหลายมาก
 แล้วก็บอกยังนิมิตรฝันอันเทวดามาบอกหือแก่ตนั้นนแก่เสนาอามาจชู้ประการ แล้วก็หา
 มายังเด็กน้อยอันจึงเกิดได้ ๗ วันมาแล้วเอาไปไว้จิงกาได้ ๗ วันแล้วมาไว้จิมคนกะทำตัง
 อันตามตังเทวดาหากบอกแก่ตนั้นนชู้อนถวัน ๗ ปี เมื่อเด็กน้อยผู้นั้นและฮูกาสาแล้วตัง
 อันถึงปีรวายชะง่า จุลสักราชได้ ๒๒๗ ตั้ว สาสนาพระลวงแล้วได้ ๓๕๕๐ ปี พระยา
 อาทิตย์ราชหือเด็กน้อยตาม กาดวอนนั้นไคยินเด็กน้อยหากถามตงอน กาดวอนนั้นจึงกล่าว
 ว่าพระยากาเมื่อกบู้ข้าว่าพระพุทธรเจ้าเมื่อยังอรมานวันนั้นไคมาไมที่นี้ สันทมากสมอ
 แล้วท้าววายว่า เมื่อพระตภาคตนิพพานไปแล้วมีน ถานะที่นจักเป็นมหานครอันหนึ่ง

ชื่อว่าเมืองทริภุณชัยบุรีมีนชะแล ที่ตภาคตึงหินจักเป็นที่ตั้งสุพรรณเจดีย์แห่งตภาคต
 ชาติกะหม่อม ชาติตุกกอก ชาติทวนมือ ชาติยอยตภาคต เต็มบาตรหนึ่งจักมาตั้งหยู่ในที่
 นภาพระยาอาทิตย์ราชว่าอัน ปู่ข้าจึงหื้อข้ามาหยู่เฝ้ารักษาสาเพื่อบ่หื้อสัตว์และคนมาเสียบ
 มลทินในถานะทันแล

พระยาอาทิตย์ราชได้ยินคำอันนั้นก็มีใจชมชื่นยินดีมากนัก จึงกล่าวว่ามีอัน
 กาจังไปหาพระยาภาเมืองมาเทอะ กาดวงนั้นก็บินไปสู่น้ำไม้หิมพานต์ บอกแก่พระยา
 ภาเมืองว่า พระยาอาทิตย์ราชหื้อข้ามาห้ามหาราชเจ้าเมื่อบัดนี้ว่าอันภาหนุ่มสองตัว
 คาบไม้เล่มหนึ่งและข้างและตัว พระยาภาเมืองจับหยู่เหนือไม้เล่มนั้น และกาทั้งหลาย
 เปนบริวารบินมาก่อนหน้า ๕๐๐ ตัว ตามหลัง ๕๐๐ ตัว ข้างขวา ๕๐๐ ตัว ข้างซ้าย ๕๐๐
 ตัว พายต่ำ ๕๐๐ ตัว พายบน ๕๐๐ ตัว บินมาสู่สำนักพระยาอาทิตย์ราชในเมืองทริภุณ
 ชัยบุรีแล

พระยาอาทิตย์ราชหื้อพระยาภาเมืองจับเหนือตั้งคำ กะทำสักการบูชาพระยา
 ภาเมืองแล้วหื้อเข้าน้ำโภชนอาหารแก่หมู่กานั้นเป็นบริวารพร้อมหมู่ตัวแล้ว หื้อเด็กน้อย
 ผู้นั้นถามพระยาภาเมืองกล่าวแก่พระยาอาทิตย์ราช ว่าข้าแต่มหาราชเป็นเจ้า เมื่อ
 พระพุทธเจ้ายังธรวานวันนั้นมานั่งสนทนากสมอในที่นี้ แล้วท่านว่าว่าตราอานนที่ถานะ
 ทันจักเป็นมหานครอันหนึ่งชื่อว่าเมืองทริภุณชัยบุรีมีนชะแล พระพุทธเจ้าเกิดมาและตนมี
 สุพรรณเจดีย์และหลัง และหินที่อันตภาคตึงสนทนากสมอจักเป็นที่ตั้งสุพรรณเจดีย์คำแห่ง
 ตภาคตึงมีนชะแล พระตภาคตึงพพานแล้วชาติกะหม่อม ชาติตุกกอก ชาติทวนมือ
 ชาติยอยตภาคตึงเต็มบาตรหนึ่ง ก็จักมาตั้งหยู่ในถานะทันนภาพระยาอาทิตย์ราชชะแล
 เมื่อใดพรานป่าผู้หื้อทานหมากสมอแก่ตภาคตึง และเกิดมาเป็นพระยาในเมืองทริภุณชัยบุรี
 ชื่อว่าพระยาอาทิตย์ราชตั้งอัน ชาติตภาคตึงจึงจักออกมาสถิตอหยู่ในที่นี้ หื้อเป็นที่
 ไหว้สักการบูชาแก่คนและเทวดาทั้งหลาย มีพระยาอาทิตย์ราชเป็นประธานในกาลพาย
 หนามินชะแล ยามนั้นตนข้าก็มาอุปถากพระพุทธเจ้าในที่นี้ ชมพูนาคราชอันหื้อพัน
 พายใต้เมืองทริภุณชัยก็ออกมาอุปถากพระพุทธเจ้าในที่นี้แล อรหันตและมหาอานนท

และพระยาอโศกราช ขุมพูนครราชและตนเข้าขอเอาเกสธาตุพระพุทธรเจ้าไว้ในที่นี้ พระ
 พุทธรเจ้าจึงเอามือกำขวดลูบอดมิ่ง ก็ไต่ยั้งเกสธาตุเส้นหนึ่งหื้อแก่ขุมพุกะนาคราชและ
 อรหันตแลมหาอนนทและพระยาอโศกราชและพระยาอินท ขุมพุกะนาคราชและตนเข้า
 พร้อมกันเอาเกสธาตุพระพุทธรเจ้าใส่ในบอกรไม้รวกแล้วใส่ในไซสแก้วใหญ่ ๓ กำอันพระยา
 อินทเนรมิตรหื้อนั้น แล้วเอาลงจู่ไว้ในถ้ำใต้ที่พระพุทธรเจ้านั่งสนสมสนั้นแล พระ
 พุทธรเจ้าทำนวางยแล้วมีอรหันตและมหาอนนทและพระยาอโศกราชเป็นบริวาร ก็มีมือ
 เมืองพาวานตีแล หินก้อนอันพระพุทธรเจ้านั่งสนสมสนั้นก็จมลงไปใแผ่นดินตั้งเกา
 แล ข้ายินดีมากนักจึงไว้กาตัวเป็นหลานแห่งห้าหื้ออยู่เฝ้าสักสายงถานะทน เพื่อบหื้อ
 สัตว์และคนทั้งหลายเสียมลทินในที่นี้แล

พระยาอาทิตย์ราชไต่ยั้งถ้อยคำทั้งหมดแล้ว ก็มีใจอภิมขมชื่นยินดี
 มากนัก ก็หื้อเสนาอามาจทั้งหลายบริษัทยาสาทรราชมนเทียรแห่งตนหนีเสียมลทิน แล้ว
 หื้อกวาดเผยวแบ่งหื้อราบเพียงเวียงงามแล้วเอาชายมาเวียรายผายยงเข้าตอกคอกไม้หน้า
 อบนำหอมจวงจันทน์ตักคันทกเสนา ผังกล้วยอ้อยบักข่อน้อยทุงไชย โคมไฟแวต
 ทั้ง ๕ ด้านแล้วหื้อปะดับเวียงหริภุญชัยบุรีนครพายนอกพายในทั้งหมด ปะเทียบตั้งเมือง
 ดาวติงสาธรรคนั้นแล้ว หื้อชาวเมืองทั้งหมดปะดับตนด้วยเครื่องปะดับทั้งหมด มี
 มือถือเข้าตอกคอกไม้คันทกของหอมมาพร้อมกันขู่คน พระยาอาทิตย์ราชก็ปะดับตน
 ด้วยเครื่องราชอลังการ มีหมู่จตุรงค์เสนา ๕ จำพวกเป็นบริวาร แล้วหื้อยสบริวาร
 นั้นคู้เขายอมมือตึงกะหม่อมมนมัสการขู่คน นิมนตพระสงคเจ้าสุตริยงปริตตมงคล
 หลายอัน อันเทวดาเพิงใจมีอัมจักกัปปวัตนสูตรและมหาสมัยสูตรเป็นต้น แล้ว
 พระยาอาทิตย์ราชและพระยาภาณเฝือกชอราธนาธาตุพระพุทธรเจ้าหื้อออก ธาตุพระพุทธร
 เจาก็พาทั้งไซสแก้วออกมาพันแผ่นดินแล้วสยงขึ้นไปตั้งหื้อในอากาศสูงประมาณ เช่น ต้น
 ตาลแล้วเบ่งยงสัพพันรังสีออกทั่วเมืองหริภุญชัยนครทั้งหมด พระยาอาทิตย์ราชและกา
 เฝือกชาวเมืองทั้งหมด ได้เห็นก็มีใจอภิมขมบานหื้อเสียงสาธุการ กะทำสักการบูชา

หอทานมากนัก พระยาอาทิตย์ราชก็ห่อเล่นมหรสพตีต๋วยคนตรีสงเสพบูชา ชาติ
 พระพุทธเจ้าตั้งห้อยเหนืออากาศนานได้ ๗ วันแล้วลงมาตั้งห้อยเหนือแผ่นดินตั้งเท่า พระยา
 อาทิตย์ราชห่อคนทั้งหลายชุดเอาชาติพระพุทธเจ้า โขสชาติพระพุทธเจ้ายังชุดก็ยั้งลง
 ไปเล่าแล พระยาอาทิตย์ราชก็กระทำสักการบูชาขอราชนาแล ชาติพระพุทธเจ้าพา
 ทั้งโขสออกมาพันดินขึ้น ๓ สอก เบ่งสีพันวิสัยรังสี ๑ ประการทั่วเมืองทริภุญชัยบุรี
 ทั้งมวน เปนตงเมื่อพระพุทธเจ้ายังอรमानกระทำยมกปาติหาริยนัน พระยาอาทิตย์ราช
 มีใจชมชื่นยินดี ก็ห่อตีต๋วยคนตรีสงเสพบูชาชาติพระพุทธเจ้าสิ้น ๗ วัน ๗ คืน แล้ว
 ห่อหามายังข้างค้ำมาตี้ยังโขสค้ำลูกหนึ่งหนักสามพันค้ำสูง ๓ สอก ประดับด้วยแก้ว ๗
 จำพวกกลมโขสพระพุทธเจ้าอันพระยาอินทเอกลงมาห่อวันนั้น พระยาก็ห่อข้างทั้งหลาย
 ก่อยั้งมาสาทหลังหนึ่งมีเสา ๕ อัน มีโขงทั้ง ๕ ตัน สูง ๑๒ สอก เปนว่าว่าได้ ๓ วา
 แล้วด้วยดิน ละอิดเงินค้ำและก้อนหนักพันห้าหนัก วิญญาณด้วยแก้ว ๗ จำพวกกลม
 โขสชาติอนันัน แล้วกระทำสักการบูชาหอทานมากนัก หอทานเข้าไว้ปฏิบัติกวาดแผย
 ห่อไม้สีพันและน้ำส่วยหน้าแก่ชาติเจ้า ๕ ครว้แล

พระยาภาเมืองก็สอนพระยาอาทิตย์ราชห่อตั้งห้อยรักสาสี่ล ๕ สิล ๑ แล้วก็อ้อลา
 พระยาเมื่อสูบ้ำไม้หิมพานต์ อันเป็นที่ห้อยแห่งตนวันนั้นแล

ส่วนพระยาอาทิตย์ราชก็กระทำบุญหอทานรักสาสี่ลเมตตาทาภาวนาไปใจ ๆ ตราบ
 อันมีอายุแห่งตนนั้นแล คั้นว่าเมียนอายุจตุกัได้ไปเสวยบุญแห่งตนนั้นแล พระยา
 อาทิตย์ราชก็ก่อนเป็นปกมก่อนแล

ถึงปีกัตได้ จุลศักราชได้ ๕๐๐ ตัว สาสนาพระลวงได้ ๑๖๘๓ ปี เดือนบุสย
 เพ็งวันศุกร์ ไทยดับเว้า เจ้าสีพพาสิทธิได้เป็นพระยาในเมืองทริภุญชัยบุรีนั้นแล ถึง
 ปีเต้ายจุลศักราชได้ ๕๔๕ ตัว สาสนาพระลวงแล้วได้ ๑๗๒๖ ปี พระยาสีพพาสิทธิ
 ประกอบด้วยราชสีทา มากนักจึงชักชวนปกเติน กับด้วยชาวเมือง ทริภุญชัย นครทั้งมวน
 ตั้งโขสค้ำหลังหนึ่งสูง ๕ สอกน้ำหนักค้ำห้าพัน ประจิตวิจนาแล้วด้วยแก้ว ๗ จำพวก

ถึงปีกัตเหม้า จุลศักราชได้ ๖๕๑ ตั้ว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๑๘๒๓ ตั้ว พระยา
มั่งรายสร้างวัดกาดแถมขึ้นถึงปีกัตไ้ศักราชได้ ๖๖๒ ตั้ว ศาสนาพระร่วงแล้วได้
๑๘๕๕ ปี พระยามั่งรายมีอายุได้ ๘๐ ปีตายบั้นแล เจ้ามั่งเครื่องกินเมืองแทนในปี
นั้นแล

ถึงปีกาเบ้า สักราชได้ ๖๗๕ ตั้ว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๑๘๕๗ ปี เจ้ามั่งเครื่อง
ตายบั้นแล เจ้าแสนพุกินเมืองแทนกับนั้นแล

ถึงปีกัตเม็ด จุลศักราชได้ ๖๘๑ ตั้ว ศาสนาพระร่วงได้ ๑๘๖๓ ปี เจ้าแสนพุก
ตายในบั้นแล เจ้าคำพุกินเมืองแทนกับนั้นแล

ถึงปีกัตชะง้า จุลศักราชได้ ๖๘๒ ตั้ว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๑๘๗๕ ปี เจ้า
คำพุกตายบั้นแล เจ้าผายุกินเมืองแทนกับนั้นแล

ถึงปีกัตยี่ จุลศักราชได้ ๗๑๒ ตั้ว ศาสนาพระร่วงแล้วได้ ๑๘๘๕ ปี เจ้าผายู
ตายบั้นแล

ท้าวพระยาทั้งหลายตั้งแต่พระยามั่งรายมาก็ยอมไปหื้อทานและอุปถากรักสายัง
มหาชินธาตุเจ้าชู้ตน สิบ ๆ กันมาถึงเจ้ากือนากินเมืองแทนกับนั้นแล

ในเมื่อพระกือนาเจ้าได้เสวยเมืองเชียงใหม่ ได้เป็นเจ้าผาบในลานนาแล้ว จึง
จักมาร่ำเพ็งว่าท้าวพระยาทั้งหลายสิบสี่กันมามีมากหลายเช่นนี้ ท้าวพระยาทั้งหลาย
ฝูงนั้นเพ็งก็มาทานนา น ต่าง ๆ ไว้กับพระธาตุชู้ตนแล บัดนี้จักหื้อยังมหาทานเยือง
ประการใดเล่าจา พระยาก็มาร่ำเพ็งคิดต้อยังวรพุทธศาสนาและพระมหาชินธาตุเจ้า อัน
ถาปนาตั้งไว้ยังเมืองหริภุญชัยบุรีหุ้ยไ้ ๆ หลอนยังได้กินและบวรโพกยังดูไม้และใบไม้
อันฝาดส้มขมหวาน กัวเป็นกัมันหนักชกเข้าสู้อบาย จึงจักกะทำสัจอธิธานไว้ว่า
เทวดาอินพรหมเจ้าอันเป็นนครคุดตักสายังสถานบ้านเมือง และเทพดาอันรักสา
เขตน้าหนังดินชู้แห่งชู้ที่ ขอมาเป็นสักขีแก่ข้า ขอแนะนำเอาข้างมงคลแห่งข้าไปตาม

เขตแดนท่อนท้าวพระยาอันได้หยาดน้ำหมายทาน ให้น้อมเวนเคนทือเป็นที่พระที่มัมและ
 พระสงคเจ้า และมีสันไตขอเจ้ากษัตริย์นออย่าได้ละสัจแห่งชาติกัน พระกือนาเจ้ากระทำ
 สัจสนันแล้วจึงจกบอยวางยังข้างมงคลชื่อว่า พุไชยหนองแถม ยังป่าอัมที่นั้น ข้าง
 ตัวนั้นก็กะหวัดแปรไปหนทิศทักษิณฝ่ายแม่ระมิงกำวันตก ไปถึงสบร่องงัวเถ่าเกี่ยวไป
 ข้ามสบแม่ทาน้อย ไปแล้วแดนเข้าน้อยฝ่ายแม่ทากำวันตกถึงหนองส้อยและสบห้วย
 ปายบั้นแล้วไปกั้วบิตอยละคะ (ละเอะ) แล้วถึงยางเพียงแล้วไปตอยถ้ำ หยุคตอยเกด
 สอง แล้วตอยมดงำมถึงตอยอหุฝ่ายใต้แล้วลงค่างทาง แล้วไปตอยแดนขุนแม่ขุนกอง
 แล้วลงไปถึงแม่ขุนยอต ลูกแม่ขุนยอต ไปม่อนมหากะจายฝ่ายเวียงทะมอฝ่ายวันตก
 แล้วเกี่ยวคืนมาทางแปงหลวง มาบ้านน้ำ ถึงกั้วขามบ้อมหินผ้างถึงขุนแม่เวาะ แล้ว
 ไปถึงแม่ล้านแล้วลงแม่อนมาถึงสบอน แล้วกินผ้าเวียงกุมกามไปถึงป่าอัมที่เก่า
 พระยา กือนาอธิธานบอยข้างหาที่พระธาตุเจ้า เทวดาจึงนำเอาข้างไปตามดังกกล่าวมานั้น
 แด พระยาลวดหาที่หื้อข้างกินบ่ได้ พระยาจึงเข้าไปไหว้สาพระสงคเจ้าขอที่หื้อข้างกิน
 พระสงคเจ้า จึงพร้อมกันอนุญาต หื้อ พระยา ว่าสม เต็มหาราชเพ็งใจที่ ไต่กั้วงเอาเดอะ
 พระยาจึงไหว้สงคเจ้าหมายเอาที่ ว่าตั้งแต่สบห้วยไค้เป็นแดนล่องแม่สะพวดข้ามแม่ทา
 มาถึงตงสะเห้งัด มาถึงตีนตอยค่างห้วยบอกคอกมาขุนห้วยต่างมาห้วยสมมาถึงวัด
 หมูเบ็ง คั้นไปสบห้วยปายบั้นดั่งเก่า พระยาจึงปงหื้อหมอแก้วพแก้วน้องอันรักสาข้าง
 กิน ๗ เช่นสายเบ็ดปาสะพาก เขาหุ่ยที่ไตเท่าเอากินที่นั้น บ่เป็นหมันมีสนันแล

นิทานพระกือนาขอเอาที่วัดหื้อข้างพุไชยหนองแถม อันเป็นข้างมงคลแห่งตน
 มีสนันแล ตังแต่ไปพายหน้าคนว่าฮู้ว่าเป็นที่พระมหาธาตุเจ้าแล้ว พระอริยสงคเจ้าว่า
 บัดแท้แล พระกือนากั้วเป็นบาปหนักจึงปงพระราชอาณาหื้อแก่เสนาทัง ๔ ว่าหื้อฮู้ได้
 ติดได้ไค้คู้ยังข้าพระมหาชินธาตุเจ้า แม่นมีถิตที่ทางไค้ดี ก็หื้อได้ส่งออกมาตามพระ
 ราชอาณาเราตวงน้แท้ พระกือนากั้วครอดวรพุทธศาสนาพระพุทเจ้าบ่หมดได้ เป็น
 ที่หลุ่ที่คว่ำราไปก็บ่คู้งามในวรพุทธศาสนาแล ติดแต่ไปหน้า ในข้าแห่งพระมหา

ชินธาตุเจ้านั้น ตามท้าวพระยาอันได้ทอทานไว้แล้ว แต่ก่อนนั้นชู้ประการเทอะ แม่นท้าว
พระยาตนใดก็ดี จักมาสร้างแบ่งเมืองก็ดี จักใคร่ท้อหยู่ท้อใจเงินใจหุ่ยตมิดุขแท้นั้น
ก็ท้อชู้ตามอัมคำพระสงคเจ้าชู้ประการเทอะ คั้นสูท้านทั้งหลายยังบ่อ่อนชู้ตามคั้งอัน
บ้านเมืองก็จักเกิดเป็นโจรเป็นมารท้อวิวาทผิดเถียงกันไปมาบ่ขาด ร้อนแก่บ้านแก่
เมือง ชากบ่ฟังคำเจ้าลูกเต่าก็บ่ฟังคำพ่อคำแม่ พายไต่บ่ตั้งหุ่ยตามโอวาทคำสอนแห่ง
ครูบาอาจารย์สักอันชะแล

อันหนึ่งพิชเชากลาก็บ่ ก็จักแล้งแห้งไปชู้อันชะแล ท้าวพระยาตนใดก็ดีบ่
ตั้งหุ่ยในทศราชอัมตามคำสอนพระสงคเจ้าและท้าวพระยาอันตั้งไว้แต่ก่อน บ่ชู้ตาม
จารีตมณนิกเทียงจักจับนายทั้งภวนและภวพายหน้า คั้นว่าตายจากอดีตภวอันเป็นคน
ก็จักไปสู่อบายภูมิทั้ง ๕ มีนรกเป็นต้นเทียงแทบ่สงสัยชะแล

เถิงบ่เกิดใจ จุลศักราชได้ ๗๕๓ ตัว สาสณาพระล่วงแล้วได้ ๓๘๓๓ ปี เจ้า
ก่อนตายบ่บั้นแล เจ้าแสนเมืองมากินเมืองแทนกใหม่บั้นแล เถิงบ่เกิดเม็ตจุลศักราช
ได้ ๗๘๓ ตัว สาสณาพระล่วงแล้วได้ ๓๘๖๓ ปี เจ้าแสนเมืองมาตายบั้นแล

เถิงบ่เต่าเส็ตจุลศักราชได้ ๘๐๕ ตัว สาสณาพระล่วงแล้วได้ ๓๘๘๖ ปี เจ้า
เมืองสามพระยาท้อพระเมืองลก กินเมืองแทนตนบั้นแล เถิงบ่ดับเข้าเดือน ๘ ออก
๒ คำวันพุธ จันท์กินเวกัส ๒๒ ตัวช้ออตราสาธ ไนมกรราสี พระมหาเมอังกกรเจ้า
กับทั้งพระยาติ โลกราชาแรกก่อนมหาธาตุเจ้า หลังนี้ ลำดับวัน คั้น ไป เถิงบ่รวายยี่
จุลศักราชได้ ๘๐๘ ตัว สาสณาพระล่วงแล้วได้ ๓๘๘๐ ปี เดือนวิสาขออก ๓ คำวัน
อังคาร ไทยกตชะง่า นับได้ ๖ เดือนก็แล้วบรมวนด้วยอานุภาวแห่งพระยาอินทาทิราช
ช่วยคำชู้ชู้อันแล

สุพนันเจดีย์หลังนี้ ตันมะลังกว้าง ๑๒ วาอก สูงแต่ใจขึ้น ๒๓ วาสรในมี ๒๒ ชั้น
ฉัตร ๒ ใบ แก้วบุสยลูกหนึ่งใหญ่เท่าดอกบัวดวงราม น้ำหนักมี ๒๓๐ ห้วนแล
แก้วมทานิลอันพระยาอินทท้ออันได้ยอดฉัตรแล แท่นวงโคมชวางดอกไม้และต้านมี

๑๔ วา แทนประทิปัสตบริกัณฑ์และตำนานมี ๒๐ วา ประตุทอง ๕ อัน ชั้นใน ๑ ชั้นนอก
มีทั้ง ๕ ด้านแล ก่อสุพนันเจดีย์หลงนเสยงหินแลน ๔ แลน ๗ หมัน ๓ พันชาวก้อน
เสยงดินละอิด ๔๖๒,๐๐๐ ก้อน เสยงปูน ๖๖๕,๐๐๐ นาซิกถวยตบเสยง ๑๖๘๐๒ บาท
ซอหนิงเสยงเงิน ๘๖๒๒ เสยงชะหง ๔,๓๘๗,๐๐๐ นา ้างทอแลวการทงมวณน
เสยงเงิน ๔,๔๒๕.๓๐๒ บาทเฟืองแล

หินจกจากถวยคำทงมวณและ คำเก้ออันเล็กลงนมีคำ ๑,๒๗๒,๐๐๐ บาท ๓ ซิก
ได้เข้าห่อลงเสย ๒๓,๘๐๐ บาทหนึ่ง ทองจิงโกมี ๘๔,๘๔๔ แผ่น น้ำหนักทงมวณ
มี ๒๘,๓๘๒,๐๐๐ นา เก็กทองจิงโกทงมวณเสยงค่าน้ำบรอดนิน ๘,๘๘๒,๖๐๘ บาท
เฟืองนา เสยงคาก้อน ๔๓๘,๕๐๔ บาทเฟือง เสยงน้ำบรอด ๘,๕๔๘,๘๐๔ บาทนาแล
ได้จิงโกทองเก็กแต่สรไนลงถึงดินแล้วเอาฉัตร ๘ ใบขึ้นใส่ไว้ เอาแก้วบุสยและแก้ว
มหานิลอันพระยาอินทเอามาที่อนันได้เป็นยอดฉัตรพายบน แล้วเอาก้องมีอนางจามเทวี
ได้รองยอดฉัตรแล้วใส่จิงโกคำเป็นแผ่นได้ ๑๖๔ แผ่น ชั้นถ้วน ๔ กลม ๑๗ วาตอก
เสยงคำ ๕๕,๕๐๐ คำเป็นแผ่นได้ ๘๘๘ แผ่นแล

ดินตะบอกชวาชนถึงหน้าเป็นกลม ๑๗ วาสูง ๒ วา เสยงคำ ๒๔๐,๕๐๐ เป็น
แผ่นได้ ๔๘๘ แผ่นสองร้อยห้าบาทนาโชตถักชั้นถ้วน ๒ กลม ๑๖ วาสูง ๒ วาคับ เสยงคำ
๘๖,๖๐๐ คำ เป็นแผ่นได้ ๓๓๓ แผ่น โชตถักถ้วน ๓ กลม ๑๒ วาสูง ๒ วาเสยงคำ
๘๓,๘๐๐ คำเป็นแผ่น ๒๖๒ แผ่น ฉัตรหลวงปกแทนแก้ว กลม ๓ วา ๓ สอกปลายน้ำมิด
ถ้าใบฉัตรลงสอกหนึ่ง ถ้าใบใหญ่ ๑๔ ถ้าใบน้อย ๑๔ ฉัตรหลวงลงถึงดินกลางชวา
เสยงคำ ๑๕๓,๕๐๐ บาทเฟืองคำ

จักรดอกบัว ๘๐ ดวงประดับกลางและดวงเจ็ดพันคำ ๘ ดวงเสยงคำ ๕๖,๐๐๐ คำ

สรไนย ๒๒ ลงถึงฉัตรหลวง เสยงคำ ๖๓,๕๐๘ บาทคำ ปายมานเข้าลงถึง
ดินชั้นรอง เสยงคำ ๘,๗๐๓ ซิกคำฉัตร ๘ ใบลงถึงปายมานเข้าเสยงคำ ๘,๕๐๘ ซิก

เสียงหึ่งคำของฉัตรรองแก้วบุษยและมหานิลอันพระยอนิทหือเป็นยอดฉัตร พายบน
ฉัตร เสียงคำ ๑,๘๕๓ ห้วนแล

พระคำตนไหย่เหนือแท่นแก้วด้านไต้บนน้ำหนักห้าพันคำแล ล้านนพระเงิน
พระนาคพระคำไหว่เหนือแท่นแก้วมีมากนั้กนับได้ เถิงมีรวายยี่จุลศักราชได้ ๘๐๘ ตัว
สาสนาพระลวงแล้วได้ ๑๘๘๐ ปี เดือนวิสาขออก ๓ คำ วันอังคารไทยกตชะง้ายาม
กลางวัน ส้างพระมหาธาตุเจ้าหล่งนี้ทั้งมวณคอบได้ ๖ เดือน ก็แล้วบรมวนด้วย
อานุกาเวแห่งพระยาตนเป็นเจ้าแก่เทศาทั้งหลายแล นายชมชื่นพระกิติ ช่างตีคำได้
มหาธาตุเจ้าเจตนทั้งมวณตั้งว่ามานี้ ค้อมได้ ๗ เดือนก็แล้วบรมวนด้วยอานุกาเวแห่ง
พระยอนิทตนเป็นเจ้าแก่เทศาทั้งหลายแท้แล ช่างตีทองตีเขวักดี นายค้ำนทั้ง ๔ และ
หมื่นชมค้ำนก็ดี มีแต่เช่นพระเมืองติโลกราชาธิราชเจ้าแต่งไว้สืบมาตราบถึงกาล
บัดนี้แล

เมื่อสุพันนเจดีย์หล่งนี้แล้วบรมวนคั้งอน พระยาติโลกราชาธิราชกับทั้งมหา
เมอังกกรเถรเจ้าเป็นประธานแก่สมนพรหมณ์ เสนาอามาจราชมนตรีเสตถิกหปติสละด้วย
ทวยค้ำม้าชาวชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย กะทำสักการบูชายังมหาชินธาตุเจ้า คือว่า
สูตรยังปริตตมังคละและพุทธานิเสก ฉดองยังสุพันนเจดีย์ค้ำหล่งนี้ หือเป็นมทรสพ
อนไหย่เสียง ๗ วัน ๗ คินเล่นชู้อนชู้เยือง เอากันกะทำบุญหือทานมากนั้กตามสัทธา
มโนแห่งคนทั้งหลายนานาต่าง ๆ บางพ่องก็ส้างพุทธรูปเป็นทาน พ่องก็หืออถูปริกขาร
ปลุกมหาโพธิเป็นทาน บางพ่องก็แบ่งผาสาทและมนคกผ้า ชอน้อยทุงไชยโคมไฟโคมเป็น
ทาน พ่องก็หือช้างม้าเป็นทานมากนั้กตราบถึงเดือนวิสาขเพ็งจึ่งเมยณแล

พระยาติโลกราชาธิราชมีบิตยนิค้มากนั้กชาหือ ส้างแปงยังระเบียงชั้นในลวง
กว้างเมื่อไต้เหนือมี ๔๓ วา สอก ลวงยาวเมื่อวันตกวันออกมี ๗๐ วา แวดรอตทั้ง
๕ ด้าน หือมีประตูโขง ๓ แห่ง คือว่าหนบุพพา ทักชิน อุตระ แล้วหือก่อปากการ

ชนนอกดวงกว้างเมื่อได้เมื่อเหนือ ๑๒๔ วา ดวงยาวเมื่อวันตกวันออก ๑๗๓ วาอก
 แวดที่รอดทั้ง ๕ ด้านมีประตูโขงทั้ง ๕ ด้าน คือ วัฒนบุพพ ทักษิณ บัณเฑาะฐ อุต
 แลวหอแปงรัตนสถาน ทิวาถาน ในด้านวันออกด้านใต้ด้านวันตกด้านเหนือ หอแปงสงค
 อันจักอยู่รักษายังพระมหาธาตุเจ้า ก็บรมจนแล้วพระยาตีโลกราชาธิราชก็หอสร้างยัง
 สงคอารามอันหนึ่งพายใต้เวียงละพูน มีมาสาทตั้งท่ามกลางมีระเบียบแวงรอดทั้ง ๕ ด้าน
 แล้วบรมจนก็หอยังสมนบวริขารทานทั้งหลายมากนัก แล้วก็กะทำภิเศกมหาเมอังก
 คุรุตุนชนชื่อว่า อตุลสัตยาธิกรนมหาสวามีเมอังก เวนสงคอารามและสมนบวริขาร
 ทั้งมวณหอแก่อตุลสัตยาธิกรนมหาสวามีเมอังก คุรุตุน แล้วจึงจาเชิงมหาเมอังกคุ
 ตุนว่า สุปันนเจดีย์และบริเวณชั้นในชั้นนอกและรัตนสถานทิวาถานอันเป็นที่อยู่แห่งสงค
 ในด้านทั้ง ๕ ก็แล้วบรมจนชู้อันแล เจ้ากุกก็หอเจ้าตนไตเป็นเจ้าอาวาสรักษาพระชิน
 ธาตุเจ้านั้นจา อตุลสัตยาธิกรนมหาสวามีเมอังกเจ้าว่า คุรามหาราชเจ้า จักหอ
 มหาสารีบุตรตนเป็นเจ้าอาวาสอยู่รักษาพระมหาชินธาตุเจ้าตั้งเก่าชะแล เจ้าอาวาสตน
 ไตชื่อว่าราชโมลีชู้ตนแล ตั้งแต่มหาราชโมลีสารีบุตรมาตราบเถิงกาลบัดนี้ พระยา
 ตีโลกราชาธิราชก็หยาดน้ำไวนาและบาย่างกับด้านทั้ง ๕ แก่พระมหาชินธาตุเจ้า หอ
 บินทบาตตราบบัจจัยแก่พระแลอัมและสงคมีพระธาตุเจ้าเป็นประธาน มีห้าโกตีสถาน
 เก่าแสนเจดหมันสพนเการ้อยสี่สิบนา คือว่านาพระธาตุด้านวันออกมีสี่ล้านสี่แสนหกหมัน
 สามพันนา ด้านใต้มีสี่แสนสามหมันเจดพนสองร้อยห้าสิบนา ด้านวันตกมีสี่โกตีสถาน
 เก่าแสนหกหมันห้าพันนา ด้านเหนือมีสี่โกตีสถานเจดแสนสองหมันห้าพันนา วิหาร
 หลวงมีสองล้านสี่แสนหกหมันเจดพนสองร้อยห้าสิบนา บัดกไตรเก่ามีแปดล้านสามแสน
 สองหมันนา บัดกไตรใหม่มีสองล้านนา บัดกด้านเหนือมีแปดล้านสองหมันนา
 สุตวรรษมีแปดแสนสามหมันนา นาชนพระมีแปดล้านนา ตีค้ำชนพระมีหกแสนแปด
 หมันห้าพันนา ตีทองมีสามแสนนา ตีเหล็กมีสองแสนเจดหมันสพนห้าร้อยนา นา
 พื่อนนักคนมีแปดล้านสองแสนสองหมันนา นามากสองมีสองหมันนา นาจิตมี

แปรแสนนา นามมีแปรแสนนา ทมากแจกมีทกหมื่นห้าพันนา บอกรเข้าพระมีห้า
 พันนา บ่าวบุญมีสองแสนสามหมื่นเก้าพันนา พันช่มต่านกินมีสี่แสนสี่หมื่นสองพันนา
 บาตรตั้งมีสี่แสนนา ลูกเมงมีทกแสนเจ็ดหมื่นห้าพันนา เหล้นย่นพานสียกข์มีแปร
 แสนนา น้ำมันเทวมีห้าแสนทกหมื่นนา โคมคำมีทกแสนแปดหมื่นนา นามมอธา
 สงคมี่เจ็ดแสนสองหมื่นสองพันนา รัทสาเล่มมีทกแสนสี่หมื่นนา บาตรตั้งมีสามแสน
 สองหมื่นสี่พันนา บาตรตั้งแสนเมืองมามีแปรแสนแปดหมื่น บาตรหมื่นเพียงมีสอง
 แสนทกพันนา บาตรตั้งแม่โนมีแปรแสนห้าหมื่นนา บาตรตั้งกัสสปมีสองหมื่นห้าพันนา
 บาตรตั้งหมื่นราหูเพียงมีแปรแสนห้าหมื่นนา บาตรตั้งพระนาคมีทกแสนทกหมื่นนา
 เจดีย์เขียงย่นมีสองแสนห้าหมื่นนา วิหารเขียงย่นมีสามแสนห้าหมื่นนา พระมหา
 กระจายมีสามหมื่นนา อุโอบสถเหนือมีแปรแสนเก้าหมื่นนา พระอัครถาวรมีทกแสน
 ห้าหมื่นนา สุกพันเจดีย์มีสามหมื่นสามพันสามร้อยนา พระนอนมีสามแสนนา รวม
 เขียงกุ่มมีสองแสนทกพันนา จังหันพระราชโมลีมีหนึ่งโกฏิแปดล้านแปดแสนเก้าหมื่น
 แปดพัน ส่วยเหมียงมีแปรร้อยแปดสิบแปดพันแปด บั้ส่วยสิบสองบอกอยู่เพิกส่วย
 นามันมีแปดหมื่นห้าพันนา สวามิโนต่านมหาโพธิมีสองแสนห้าหมื่นนา เถรพทธิมา
 ต่านต่นจันทนมห้าหมื่นสามพันนา เถรต่านต่นพนมห้าแสนเจ็ดหมื่นนา เถรต่านกฤ
 ทหลวงมีสองล้านทกแสนเก้าหมื่นห้าร้อยนา เถรวนตกมีสี่แสนนา เถรสิริสาต่านเหนือ
 มีสี่แสนนา ส่วยชู้อนมีสองล้านแปดแสนทกหมื่นทกพันเจ็ดร้อยห้าสิบ คือว่ายัง
 เมืองพิงมีแปดล้านห้าแสนเก้าหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยห้าสิบ ส่วยทากสิมีแปรแสนห้าหมื่น
 ส่วยบาตรดินมีแปรแสนสามหมื่น ส่วยพุมมีแปรแสนห้าหมื่น ส่วยปุมมีแปรแสน
 ส่วยน้ำมันท้าวอโนชาเทวมีห้าแสนเจ็ดหมื่นห้าพัน ส่วยน้ำมันเมืองขานมีสองแสนทก
 หมื่น คือเปนนาได้สองแสนห้าหมื่น เปนบ้านได้แปรแสน ส่วยน้ำมันสมวตมี
 แปดหมื่นแปดพันนา ยางน้ำมันข้างนาทวเคียรมีแปรหมื่นนา ชั่วละพูนมีแปรหมื่น
 ยางน้ำมันเมืองคบบมีเจ็ดแสนสามหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยห้าสิบเบย ส่วยน้ำมันต่างเมืองมี

สองด้านสองแฉกเจ็ดหมื่นแปดพัน คือยังแฉกหมื่นเก้า มีเก้ารอยสิบแล้วเป็นค่าสอง
 แฉกแปดพันเบี้ย ยังแฉกพรานเค้ามืดพันร้อยห้าเป็นค่าแปดแฉกแปดหมื่นแปดพันเบี้ย ยัง
 เมืองเชิงมีแปดแฉกเก้าหมื่นแปดพันเบี้ย ยังเมืองแพ้แฉกวันลมสองร้อยยี่สิบสอง ยังเทียม
 ส่วยนามันหมื่นห้าพันห้า ตักน้ำส่วยดินและตักน้ำส่วยนาแด

พระยาติโลกราชราชเจ้าได้ไถ่ไฉนาและยางบินทบาทบัจจยแก้พระและอัมและ
 สงค มีพระมหาชินธาตุเป็นประธาน แล้วหยาดน้ำไว้ชำระชำระชำระและชำระและ
 ลูกคองกับพระมหาชินธาตุเจ้าและด้านพันครัว มีหมื่นซ่มด้านและนายด้านทั้ง ๔ นายขึ้น
 พระและช่างตีเหล็กตีทองตีคำ ขึ้นพระมหาธาตุเจ้าเป็นประธานแล้ว ไว้ชำระแก้ทั้งตาม
 หอใต้การพระมหาธาตุเจ้าชู้ขึ้น ท้าวพระยามหากษัตริเสนาอามาจ ชำท้าวบัว
 พระยาอัมมีในกาลพายหน้า หย่าเอาชำระแก้ทั้งตามอันเราไว้กับพระมหาธาตุเจ้าไปได้
 การบ้านการเมืองหอหุ้มหอครัวแต่เป็นมหาบาปมากนักแล

เช่นพระยาติโลกราชราชเจ้า คำขึ้นพระมหาธาตุเจ้ามีสามด้านสี่แฉกแปดพัน
 สิบเอ็ด คือว่าค่าเก้ออันเล็กลงนั้นแปดด้านสองแฉกเจ็ดหมื่นแปดพันสองร้อยแปดสิบ
 สามคำ และค่าใหม่มีด้านแปดแฉกหกหมื่นแปดพันแปดร้อยยี่สิบสองแล คือราชทานพระ
 เมืองลกเจ้ามีค่าแปดหมื่นห้าพันห้าร้อยแปดสิบเอ็ดคำ มหาเทวีมีแปดแฉกห้าหมื่น
 ห้าพันแปดร้อยคำ แม่ท้าวหอมกมีแปดหมื่นเจ็ดร้อยเจ็ดสิบสามคำ แม่เลี้ยงอายุเลี้ยง
 บอกรมสามมีพันเก้ารอยสิบบาทชกคำ ท้าวเซียงงามมีพันร้อยสามบาท คำกุดเซียงใหม่
 แฉกห้าพันสามร้อยแปดบาท คำกุดเมืองน่านมีหมื่นห้าพันเจ็ดร้อยแปดบาท คำพระยา
 แมนสองพันสามร้อย คำเผื่อนางงามเทวีมีเจ็ดหมื่นหกพันเจ็ดร้อยแปดบาทคำ ขึ้น
 จันท์ ชันแฉก ชันทิว ชันหมาก นางงามเทวีแปดหมื่นแปดพันร้อย รูปคำช่างห้าร้อย
 เจ็ดบาท พระมหาเมอังกกรเจ้า นักบุญ รวมเจ็ดหมื่นห้าพันห้าร้อย พระสองแฉก
 สามสิบ นักบุญชาวเมืองมีขุนพันเป็นต้นมีสองแฉกห้าหมื่นเจ็ดพันร้อยแปดสิบ คำของ
 แปดด้านห้าแฉกแปดพันเก้ารอยหกบาทเฟื่อง คำ คำของแปดหมื่นสี่พันเก้ารอยหกสิบสอง

แล พระยาติโลกราชอายุ ๘๐ ปีสุรคต มีลูกชายหนึ่งหญิงหนึ่ง ลูกชายชื่อว่าท้าวไส
บุญเรือง ลูกหญิงชื่อว่าแม่ท้าวไสถานแล ท้าวไสบุญเรืองบ้ได้กินเมืองเชียงใหม่เท่าใดกิน
เมืองเชียงฮายอายุได้ ๕๐ สุรคต มีลูกชายหนึ่งชื่อท้าวยอดเมืองแล พระยอดเมือง
ลูกท้าวไสบุญเรือง เกิดปีรวายใจถึงปีเม็งเม็ดอายุได้ ๓๒ ปี จุลศักราชได้ ๘๔๘ ตัว
ศาสนาได้ ๒๐๓๘ ได้เสวยเมืองเชียงใหม่แทนปู่ตนชื่อติโลกราชราช หนีเมืองเชียงใหม่
ได้ ๕ ปีไปอยู่เมืองน้อย (นาย) ได้ ๑๑ ปีอายุได้ ๕๑ ปี สุรคต มีลูกชายหนึ่งชื่อรัตน
ราชบุตรเช่นพระเมืองยอด คาชั้นพระมหาธาตุเจ้าสองแสนแปดหมื่นสามพันสามร้อย
สองบาท คือราชทานพระเมืองยอดสามหมื่นสี่พันแปดร้อยชาวสาม มหาเทวมี่แปดพัน
สามร้อยหกสิบ อโนชาเทวมี่เจ็ดหมื่นแปดพันสามร้อยชาวสามคำ รัตนราชบุตรแปดพัน
สี่ร้อยสามสิบแปดคำ นักบุญชาวเมืองชาวบุญหกหมื่นหกพันเจ็ดร้อยเจ็ดสิบคำ ของ
แปดหมื่นสองพันแปดร้อยเก้าสิบแปดคำแล

พระเมืองแก้วลูกพระเมืองยอดเกิดปีเต่าสี่ ถึงปีดับเหมา ศาสนาได้สองพัน
สามสิบเก้าปีเดือนกัทรเพ็งวันอาทิตย์ไทยเบ็ญ ได้เสวยเมืองเชียงใหม่ มีลูกชายหนึ่ง
ชื่อว่าพระเมืองฮาย ถึงปีเต่าเส็ดจุลศักราชได้ ๘๖๕ ตัว ศาสนาได้ ๒๐๔๖ ถึงเดือน ๔
แรม ๒ คำวันพรหัสบดี พระเมืองแก้วหอสร้างลำเวียงทองแต่เมืองเชียงแสน มาแวด
พระมหาธาตุเจ้าละพูน มี ๕๘๕ เหลี่ยมและเหลี่ยมเป็นคำ ๑๕ วาจ รวมคำทั้งหมดได้
๘๗๗๕ วาจ มะดิงตั้งลำเวียงทองด้านหน้ามี ๘๔๐๓ สอก ลำทองมี ๑๕๘ เหลี่ยม มะดิง
ตั้งลำเวียงด้านใต้มี ๕๐ วาจอก ลำเวียงทองมี ๕๖ เหลี่ยม มะดิงตั้งลำเวียงทองด้าน
วันตกมี ๑๕ วาคับ ลำเวียงทองมี ๑๕๑ เหลี่ยม มะดิงตั้งลำเวียงด้านเหนือมี ๑๕ วาจอก
ลำเวียงทองมี ๘๕๘ เหลี่ยมแล มีผาสาททอง ๔ หลังตั้งสี่แฉ่งและหลัง ๓๐๐ ประตู ทอง
ในน้ำหนัก ๒๐๐๐ เป็นคำ ๘๐๐ เงิน ปะทึบทองบ้ขวานแฉ่งเหนือมาถึงประตูทองด้าน
วันออกมี ๑๘ ใบ แฉ่งวันออกมาถึงประตูทองด้านใต้มี ๑๘ ใบ แฉ่งใต้มาถึงด้าน

วันตกมี ๑๘ ไบ และแจ้งวันตกมาถึงประตูของบ้านเหนือมี ๑๘ ไบ รวมทั้งหมดมี
๗๖ ไบและตั้งเสาเป็นค่า ๗๒ รวมค่าทั้งหมดมี ๕๗๐ ฉางแล ประตูของชั้นนอกมีทั้ง
๕ ด้าน และประตูเป็นค่า ๗๐๐ เงินแล

พระเมืองแก้วหอสร้างวิหารสวนดอกไม้ พระสิงห์เจดีย์หลวง ศรีภูมิ บุพพาราม
มหาธาตุละพูน ในปีเดียวกันนั้นแลพระเมืองแก้วปงอาชญาหอแล้วร้อยค่าแรกตัดวิหาร
หลวงละพูน ในปีกาเว้าถึงปีกาบเส็ด จุลศักราชได้ ๘๘๖ ตัว สาสนาพระด้วงได้
๒๐๗๘ พระวัดสา เดือน ๘ ออก ๘ ค่ายามกองงาย พระเมืองแก้วหอปกวิหารหลวง
มหาธาตุละพูน หอเจ้าแสนสร้อยกินละคอน มารังการทั้งหมด วันอันปกนั้นหอเจ้าเมือง
สามล้านย์มาปกแล วิหารละพูนหลวงกว้าง ๑๐ วา ๓ สอก ยาว ๒๔ วา ๓ สอก เสามี
๕๐ เหลี่ยมแล ขะหงสามล้านห้าแสนสามสิบสามก้อนแล พื้นน้ำรวมทั้งหมดเพียงขะหง
สามล้านห้าแสนสามพันสองร้อยสี่สิบห้า เป็นค่า ๘๗๕,๘๖๒ เงินแล ทองกบวิหารหลวง
ทั้งหมดมี ๑๘๐ แผ่นและแผ่นมี ๑๗๐๐ น้ำ รวมทั้งหมดมี ๒๘๖,๘๐๕ บาทน้ำ เป็นค่ามี
๗๐๐๒ เสี้ยวเงินแล ทองดวงบี่ทั้งหมดมี ๒๗๑ เหลี่ยม และเหลี่ยมพื้นน้ำ รวมทั้งหมดมี
๒๗๘,๒๗๐ น้ำ เป็นค่ามี ๗,๓๐๓ บาทเงินแล ซึ่งค่าน้ำบาเกล็ดทองกบวิหารหลวงและ
แผ่น ๕๐ น้ำ ดวงบี่และเหลี่ยม ๓๒ น้ำ เกล็ดทองกบดวงบี่เพียงค่าแก่ ๕,๖๖๒ เสี้ยวค่า
เป็นค่า ๓๔,๖๕๐ เงินและเสยงน้ำพระทา ๒๒,๒๘๑ เป็นค่า ๒,๘๐๑ บาทเงินแล เสยงทั้งหมด
๕๘๓,๔๒๐ น้ำ เป็นค่า ๘๔,๗๘๒ เสี้ยวเงินแล รวมทั้งค่าน้ำพระทา เสยง ๕,๘๔๒ เงินแล

ศรีमुखวันตก ทองกบมี ๒๖ แผ่น मुखกลางวันตกมี ๒๘ แผ่น หลังหลวงมี
๘๐แผ่น मुखกลางวันออก ๒๘ แผ่น ศรีमुखวันออกมี ๒๖ แผ่นแล ศรีमुखวันตกดวงบี่
มี ๓๑๘ เหลี่ยม मुखกลางวันตกมี ๕๐ เหลี่ยม หลังหลวงมี ๑๑๓ เหลี่ยม मुखกลางวันออก
มี ๓๘ เหลี่ยมแล

แผ่นหินอันเลื่อนพื้นวิหารหลวงมี ๑,๗๘๘ ก้อน และก้อน ๒ เสี้ยวเงิน รวม
ค่าหินทั้งหมดมี ๘๓,๐๓๕ บาทเฟื้องเงิน ศรีमुखวันออกมีหิน ๒๘๐ ก้อน मुखกลางวัน

ออกมี ๓๓๓ หลังหลวงมี ๘๘๖ ก้อน มุขกลางวันตกมี ๑๕๑ ก้อน สิริมุขวันตก
มี ๓๒๐ ก้อนแล ตั้งวิหารหลวงทั้งมวนเสียง ๔๖๐,๐๐๐ เงิน และค้ำอันเข้าการชู้
อันมี ๓๐,๘๐๐ แล คือว่าวิหารหลวงด้านเหนือ ๓,๒๒๒ ค้ำ วิหารพระเมืองลกเจ้า
ด้านวันตก ๓,๒๒๒ ค้ำ วิหารหลวง ๘๒,๓๒๒ ค้ำ โข่งหลวงด้านเหนือ ๘๒๒ ค้ำ โข่ง
หลวงด้านใต้ ๘๒๒ ค้ำ โข่งหลวงด้านเหนือ ๗๓๐ ค้ำ บริเวณ ๕ ด้านกับมณฑกแจ้งทั้ง
๕ เสียง ๔,๒๒๒ ค้ำ ปราสาทวิหารหลวงเสียง ๘,๒๐๒ ค้ำ บัดกมี ๒ หลัง ๆ ใต้มี
๒ หลัง ท้าวหอมก ท้าวโอบกา ตั้งไว้ ๒๒๐๐,๐๐๐ นาแล ท้าวอินชาเทวี แม่
พระเมืองแก้วตั้งบัดกเหนือเสียง ๑๓,๐๐๐ เงิน ตั้งธัมกับผ้าห่อ ๓๖,๐๐๐ เงินไว้
๘,๑๐๐,๐๐๐ นา ไว้ช้ำกับและหลัง ๕ คร้วแล หากมีในจาริตแล

ถึงบิรวายได้ จุลศักราชได้ ๘๗๘ ตัว ศาสนาได้ ๒๐๖๐ ปี เดือนยี่ออก ๕ ค้ำ
วันพุธ ไทยรวงไต้ยามคดลาดแล้ว ๒๐ นา ๑,๔,๗, หยุประจิตร ๖ หยุตลย์ ๕ หยุสิงห์ ลคณา
หยุกรกต ๓ หยุเมต ๒ หยุมังกร เรกส์ตวถวัน ๒๓ พระเมืองแก้วเจ้าหอพันหยาหน้อย
(บ้นณาน้อย?) มารังก่อเวียงหริภุญชัยบุรี หอเงินชอชู้อนเสียง ๒๓,๘๖๒ เสียว
เงิน คือว่าชอหินแลน ๒,๘๒๓ เสียวเงิน ชอดินและอิต ๘,๓๒๒ เงิน ขายจาย (?)
๘,๓๐๘ เสียวเงิน ชอนาออย ๘๐๐ เงิน เวียงละพูนอันตั้งใหม่หน้อย ลวงกลมมี
๑,๕๘๖ วากก เมกเวียงมี ๑,๗๔๓ เมก ลวงกว้าง ๒๕๐ วา ลวงยาวมี ๒๕๐ วา
เสียงหินแลน ๕๖,๗๘๐ ก้อน เสียงดินและอิต ๖๓๘๕,๐๐๐ ก้อน แต่ประตูขัวถึงท่าข้าม
มี ๑๘๒ วา แต่ประตูท่าข้ามถึงประตูล ๒๕๐ วา ปาย ๓ สอกแล แต่ประตูลถึง
ประตูมหาวัน ๒,๕๘๐ วา แต่ประตูมหาวันถึงประตูข้างสี่หัวเวียง ๓๕๕ วา แต่
ประตูหัวเวียงถึงประตูท่านาง ๑๗๕ วา แต่ประตูท่านางถึงประตูเวียงเรือ ๑๘๐ วา
แต่ประตูเวียงเรือถึงหัวขัว ๑๖๒ วา ปายสอกแล ใ้่นากับประตูและ ๕๐๐,๐๐๐ นา
ไว้คนรักสาและประตูและคร้วแล

ถึงบ็รวงใต้ จุลศักราชได้ ๘๘๓ ตั้วศาสนาได้ ๒๐๖๕ ปี เดือน ๕ แรม ๖ ค่ำ
 วันพื้หัดบตี ไทยกตยี้ พระเมืองแก้วหื้อไปเอาปราสาทราชา ย้งบ้านมหามังคดมา
 ไว้ในท่าทางละพุด แล้วสร้างพระค้ำตนหนึ่งหนัก ๘๒,๘๐๘ บาทค้ำไว้ในปราสาท แล้ว
 ไว้เงิน ๓๐,๐๐๐ หนึ่ง ไว้ณา ๘,๒๐๐,๐๐๐ นา หื้อเป็นจ้งหัน ไว้โคมค้ำหนัก ๒,๐๐๐ ไว้
 ณาหื้อเป็นน้ำมัน ๕๐๐,๐๐๐ นา ไว้ช้ำกั้บวิหารหลวงและพระค้ำ ๑๕ ครว้แล อัมมาสน์
 ทองในวิหารหลวงไว้เงิน ๓๐,๐๐๐ หนึ่ง หื้อเป็นจ้งหัน แก้อัมกถกเมื่อเข้าชู้วันแล
 เช่นพระเมืองแก้วรัตนราชค้ำชนพระมหาธาตุเจ้ามี ๘,๘๗๘,๕๐๖ บาทเฟือง คื่อว่า
 ราชทานพระเมืองแก้วเจ้า ๓๖๒,๗๗๓ ค้ำ นักบุญชาวเมืองมี ๘๘๕,๘๘๓ ค้ำแล

พระเมืองอ้ายลูกพระเมืองแก้ว เกิดปีเม็งใต้ถึงบตีบเร้าอายุได้ ๒๘ ปี
 จุลศักราชได้ ๘๘๗ ตั้ว ศาสนาได้ ๒๐๖๘ ปี ได้เสวยเมืองเชียงใหม่ปางหัวที่ มีลูก
 สองชายผู้พี่ชื่อท้าวชายค้ำ ผู้น้องชื่อเจ้าจอมเมืองแล พระเมืองทั้งสองแม่ลูกพร้อม
 กันนำค้ำมาใส่พระธาตุเจ้า ๕๐,๐๐๐ ค้ำ แล้วสร้างวิหารพระมหาธาตุใต้เสียง ๑๕,๕๐๐ เงิน
 สร้างวิหารพระเชียงเสียง ๓,๐๐๐ เงิน วิหารชุ้มสังข์ ๑,๐๐๐ เงิน สร้างวิหารวัดไชยชนะ
 ๒,๐๐๐ เงิน วิหารสวนสิงห์ ๑,๐๐๐ เงิน วิหารวัดทางเกาะ ๓,๐๐๐ เงิน วิหารพระยีน
 ๕,๐๐๐ เงิน สร้างชว้ละพุน ๑๐,๐๐๐ เงิน

มีกาบชะง่า จุลศักราชได้ ๘๘๖ ตั้วเดือน ๖ ออก ๕ ค้ำปกชว้ละพุน ๑๓ ค้ำแล้ว
 วันเดือน ๖ เฟ็งนั้น นักบุญชาวอ้ายข้างพุก้าใต้ใต้แล ชว้ละพุนชาวทกห้องและห้องกว้าง
 ๒ วาอก ยาวทั้งมวนมี ๗๐ วา ๓ สอกมีเสา ๕๕ เหล่ม และพระมหाराชโมลิ้นาคเสนเป็น
 กัมมาธิถานชาวเมืองทั้งมวน มีพระเมืองอ้ายเป็นอุปถัมภกแล พระเมืองอ้ายเสวยเมืองบ
 ตีบเร้าเดือน ๕ เฟ็งวันสุกร้มาถึงบตีบเบิกเส็ดเดือน ๕ เฟ็งวันจันท์ไทยกาบสันตังเมืองเอาพระ
 เมืองอ้ายไปไว้เมืองน้อยแล เช่นพระเมืองอ้าย ค้ำชนพระธาตุเจ้ามี ๑๘๖,๕๕๒ ค้ำ เป็น
 ราชทาน ๘๗,๘๐๒ ค้ำ นักบุญชาวเมือง ๘๘,๐๕๐ ค้ำแล ชายค้ำลูกพระเมืองอ้ายเกิดปี

ดับได้ถึงปีเบ็กเส็ดอายุได้ชาวสืบ จุลศักราชได้ ๙๐๐ ตัว สาสนาได้ ๒๐๘๒ ปี เดือน ๕
เพ็งได้เสวยเมืองเชียงใหม่

บักดักได้ เงียวมาเล็ก บักดักใจเข้าแพง ทาบร้อยเงิน มีเต้ายเงียวมาท้อ
กางแล

พระยาชายคำท้อเมืองได้ ๖ ปีมีลูกหยิงก็หลาย มีลูกชายก็มาก ถึงปีกาเหมา
เดือน ๑๐ แรมค่ำ ๑ วันอาทิตย์ไทยรวายยี่ ชาวตาบเวืองห่อสนชีวิตในคุ่มน้อยทั้งมวน
แล เช่นท้าวชายคำท้อเมือง คำชนพระมหาธาตุเจ้ามี ๓๐,๕๘๐ คำ คือว่าราชทาน
มี ๕,๓๕๒ คำ นักบุญชาวเมืองมี ๒๕,๒๕๒ คำ ถึงปีกาเหมาเดือน ๑๐ ออก ๕ คำวัน
อาทิตย์ไทยรวายยี่อามาจทั้งหลายไปเอาพระเมืองอ้ายมาเป็นพระยาเล่าแล

ถึงปีดับไล่เดือน ๗ แรม ๖ คำวันศุกร์ ไทยกาบยี่ได้ปีหนึ่งปาย ๑๐ เดือนขึ้น
ปีใหม่ แสนคราวยี่ห่อคำพระเมืองอ้ายเสียดในวันไปลงชานาน (ด่องจ้งชาน?) หนบ่า
แดงมาถึงหัวขัวหลวงนั้นแล ในปีเดียวกันนั้นถึงเดือน ๘ แสนหมี่คูปเอาเมืองละพูนและ
เมืองเชียงใหม่ ในปีเดียวกันนั้นถึงเดือน ๘ ถึงเมืองพร้อมกันเข้าแสนคราวยี่เสียดแล ในปี
เดียวกันนั้นเดือน ๑๐ พระยาได้มาละพูนหัวที พระยาได้หนีเสียดเมืองแล้ว ในเดือนเดียวกัน
นั้นเงียวเมืองนายมาเล็กที่ลุน ในปีเดียวกันนั้นเดือน ๕ แรมพระยาได้มาเส็ดที่ลุนได้เมือง
ละพูนเผาเมืองเสียด แล้วหนีเมื่อถึงกาแพงเพ็กลวดตายออกสกรเสียดนั้นแล เช่นพระ
เมืองอ้ายปางลุนนี้ คำชนพระมหาธาตุเจ้ามี ๕๒,๕๕๒ คำ คือว่าราชทาน ๑,๐๓๓ นัก
บุญชาวเมืองมี ๕๒,๒๘๓ คำแล

ถึงปีรวายชระง่าเดือน ๑๐ ปทมสาธแรม ๘ คำ วันอาทิตย์ ไทยเบ็กยี่ยามเที่ยง
วันแล้วชาวน้ำ พระยาล้านข้างชื่อว่าโพธิสารนังแทนแก้วเสวยเมืองเชียงใหม่หุ่ยเดือน
หนึ่งแล้วห่ออุปโยวลูกตนเสวยเมืองเชียงใหม่แทนตน แล้วหนีเมื่อลานข้างตั้งเก่า
วันนั้นพระยาอุปโยวทั้งสองพ่อลูกพร้อมกันมีคำ ๘๘,๒๒๘ คำชนพระมหาธาตุเจ้า แล้ว
ไว้เงิน ๖๐,๐๐๐ ห่อเป็นชายพระมหาธาตุเจ้าแล

ในปีรวาชระงำนนั้นเดือน ๕ ออก ๓ คำ ราชโมลีมหาพรหม และมหาสังคราชา
 รัตน กุเลี่ยนอุตมอาราม พร้อมกันชักชวนนักบุญทั้งหลายสร้างลำเวียงเหล็กพระมหา
 ชาติ ๕ ด้านเสียงลำเหล็ก ๗๐๘ เหล็ม และเหล็มชาวสองเงิน รวมค่าทั้งหมดมี ๘๕,๕๘๒
 เงินแล ต้ายเหล็กทั้งหมดมี ๗ เหล็ม มีค่า ๘๐ เงิน รวมทั้งหมดมี ๗๐๐ เงินแล ฉัตร
 น้อยใปลายตอกบัวทองมี ๘๕ ใบมีค่าเสียงเงิน รวมค่าทั้งหมดมี ๓๕๐ เงิน ลำเวียง
 เหล็กและต้ายเหล็กฉัตรน้อยใปลายตอกบัวทั้งหมด รวมค่ามี ๑๘,๑๖๐ เงินแล

ถึงปีเมืองเม็ดเดือน ๓ ออก ๑๓ คำวันอาทิตย์ไทยรวาชลำเวียงเหล็กทั้งหมดจึง
 แล้วบัวระมวณแล มะลังตั้งลำเวียงด้านหน้ามี ๑๘ วา คืบ ที่ตั้งหอยยอ ๕ วา สอก ที่
 ตั้งลำเวียงเหล็ก ๑๕ วา ๓ สอก ลำเวียงเหล็กมี ๑๗๖ เหล็ม มะลังตั้งเวียงเหล็กด้าน
 ใต้ ๑๘ วา สอก ลำเวียงเหล็กมี ๑๘๒ เหล็ม มะลังตั้งลำเวียงเหล็กด้านวันตก ๑๘ วา มี
 ลำเวียง ๑๘๗ เหล็ม มะลังตั้งลำเวียงเหล็กด้านเหนือ ๑๘ วา มีลำเวียงเหล็ก ๑๘๗ เหล็มแล
 ถึงปีเมืองเม็ดพระยาอุปโยวตณลูกเมื่อล้านช้างส่งสการพระยาล้านช้างตนพ่อเจ้าแล

ถึงปีเบิกสันเดือน ๕ แรม แสนตั้งคุ้ม กับพระยาลือชน เวียงเชียงใหม่
 รบกัน แสนตั้งคุ้มบ่อแพพระยาลือ ลวดหนีเมื่อหู่ละคอนแล ในปีเดียวกันถึง
 เดือน ๕ พระยาล้าน พระยาแพร์มาเชียงใหม่แล

ถึงปีกตเว้าเดือน ๘ แสนด้านประตูหอเป็นเจ้าพลไปรบชาวละคอนยังปลายนาทรา
 บ่แพชาวละคอนลวดเสียชายเชียงรายขวาเชียงรายหันแล

ถึงปีกตเส็ดเดือน ๓ แรม พระยายศ พระยาเวียงล้านช้างพร้อมกันมารบ
 เชียงใหม่ หู่ชวสรีภูมิเขาพร้อมกันรบเชียงใหม่บ่แพชาวเชียงใหม่ ลวดพากันหนี
 เมืองทางล้นอยเชียงยงวันนั้นแล เช่นพระยาอุปโยวราช คำชนพระธาตุเจ้ามีแสนหกหมื่น
 แปดพันเก้ารอยเก่าสิบสามคำ คือราชทาน ๑๒๒๘ คำนักบุญชาวเมืองมี ๑๕,๖๗๒ คำแล

นางมหาเทวีแม่พระจอมเมืองทอเมืองเชียงใหม่ปีเบิกสนักตเว้า กตเส็ด คำขึ้น
พระมหาธาตุเจ้ามี ๒๓,๑๖๒ คำ คือเป็นราชทานพระเทวีเจ้า ๕,๓๓๐ คำ คำนักบุญ
ชาวเมืองมี ๑๗,๘๕๒ คำ

ถึงปีรวงไค้ จุลศักราชได้ ๙๓๓ ตัว สาสณาได้ ๒๐๘๕ ปี เดือน ๘ แรม ๕ คำ
วันเสาร์พระยาแม่กุ (เมกุตี ?) ได้เสวยเมืองเชียงใหม่ พ้าเมืองนายมารบแพ้แล้ว
เอาพระยาลือเมื่อไว้เมืองนาย

ถึงปีดับเหมาเดือน ๕ แรม พระยาแม่กุไปเมืองละคอนลำปาง เดือน ๘ แรม
มารอดละพุนลวดเมื่อเชียงใหม่แด

ถึงปีรวายตีเดือน ๕ เฟ็ง ราชาพระยาแม่กุ ท้อได้เสวยลุนถ้วน ๒ แด ถึงปี
เม็งไล่เดือน ๘ ออก ๘ คำวันอังคาร ไทยกาเบ้า พระยามังทาลกแต่หงสาพาเอาพ้า
เมืองนายได้แล้วเอาพระยาฝางสามล้านได้แล้วมารอดเมืองเชียงใหม่ เอาเมืองเชียงใหม่
ได้เดือน ๗ เฟ็งเม็งวันอังคารไทยกตสนยามกองงายในปีเบิกชะง้านั้นแด เดือน ๘
แรมคำ ๑ พ้ามังทามาไหว้พระมหาธาตุเจ้าละพุนมาวันเดียนั้น เดือน ๘ แรม ๕ คำ
พระยาแม่กุได้เสวยเมืองเชียงใหม่ที่ลุนถ้วน ๒ แด เดือน ๘ แรม ๖ คำพ้ามังทาพราก
เมืองเชียงใหม่เมื่อหงสาทางเหนือ

ในปีเบิกชะง้านั้นเดือน ๕ ออก ๘ คำ พระยาแม่กุ พ้าอังวะพระยาทละ
พระยาจักรเสียม สิมพล สิมสามชาย พร้อมกันไปเชียงแสนแล้วไปเชียงรายแล้วไป
เชิงใต้เชิงและเข้าพระยาละคอนต่อมคำเสียในปีรวายยี้ แล้วมาทางเมืองแกง ลวดมา
เมืองแพร์ แล้วหอพระยาแสนหลวงสุท้สณะไปกินเมืองน่านแล้วมาทางละคอนแด

ถึงปีกตเม็ดเดือน ๘ ออก ๖ คำมารอดละพุน เดือน ๓ ออก ๘ คำพรากละพุน
เมื่อเชียงใหม่ เดือน ๘ ออก ๑๑ คำพ้าอังวะพรากเมืองเชียงใหม่เมื่อทางเหนือแด
เดือน ๘ แรมคำ ๑ พระยาทละ พระยาจักร พระยาเสียม พระยาสิมพล สิมสามชาย
พรากเมืองละพุนเมื่อทางใต้แด

ถึงปีกาไค พระยาฝางฝืนอาญาเจ้าฟ้าบ่ ไปเลิกเมืองไต้หนีคินมาถึงละพูน
 ลวดฮบชาวเชียงใหม่ บ่แพ้ชาวเชียงใหม่ได้มาสิ้นชีวิตในวัดพระเจ้าตนหลวงแล

ถึงปีกาบไ้ พระยาเชียงแสน พระยาละคอนชน^๕ ฝืนอาญาฟ้ามั่งทา^๕ ใดๆ เคียด
 ลวดมาเอาพระยาเชียงแสนและพระยาแม่กุเมื่อไว้หงสาแล เช่นพระยาแม่กุเสวยเมือง
 สองที คำชนพระมหาธาตุเจ้ามี ๓๕๖, ๔๖๓ คำ อินราชทานแทนมี ๖๒, ๒๐๓ คำ
 คำนักบุญชาวเมืองมี ๓๓๔, ๒๖๐ คำแล

ถึงปีดับเบ้า จุดสักกราชไต้ ๕๒๗ ตั้ว สาสนาพระพุทธเจ้าล่วงไต้ ๒๓๐๕ ปี หนี
 จักจาด้วยท้าวพระยาอันล่วงแล้วไปนั้น ไต้ทานข้าและนาที่แดนไว้กับพระมหาธาตุเจ้า
 ก่อนแล

พระยาอาทิจไต้หื้อทานข้าไว้กับพระมหาธาตุเจ้ามี ๕ หลังเรือนแล

พระยาก่อนากอธิดานบ้อยข้างหาแคว้นพระธาตุเจ้าไต้รูแจ้งแล้วจึงทานแข่งเพื่อ
 บ่หื้อข้าและที่พระเจ้ามุดหายเสีย กั๋วเป็นบาปแก่ท้าวพระยาและคนทั้งหลายผู้ไต้กิน
 พายหนานันแล

พระยาติโลกราชไต้หื้อทานข้าไว้กับพระธาตุเจ้าและบ้านใหม่มีสี่พันครัว

พระเมืองแก้วไต้ทานข้าไว้กับพระมหาธาตุเจ้าและบ้านใหม่ห้าร้อยครัว แล
 ข้าพระธาตุเจ้าทั้งหมดมี ๓ เช่นท้าวอันไต้หื้อทานทั้งหมด สมโนเข้ากันมี ๖ พันปาย
 ๕ หลังเรือน แม่นว่าท้าวพระยาตนไต้กิดไต้เสวยเมืองละพูนเชียงใหม่ จักไคร์หื้อ
 บ้านเมืองวุทธิจำเรินมีสิริเตชะอนุภาพปราบแพ้ชนะข้าเล็กก็บ่มาจนแพ้ไต้ บ่มีโจรภัย
 หอมทศอายุหม่นยืนยาวแทนน หยาไคร์ไต้ใช้ข้าพระมหาธาตุเจ้าแลข้าพระขำมีข้าสงค
 ข้าอาราม และที่แดนอันท้าวพระยาไต้ทานหยาดน้ำไฉน เหตุไคร์ไต้หยาดน้ำตกแผ่นดิน
 เสียแล้วแม่นว่าท้าวพระยาไต้กิดเป็นบาปอันหนักฮ้อนใหม่หาที่สุบไต้ เป็นต้นไต้
 ขบจำเขาตั้งมอหื้อครัวส่งนาคราวบกกิด เอาหย่าข้างหย่ามาชุดคือท้อถาง จาเป็น

ที่สุดนั้นแม่นว่าข้าเล็กมากมบ้านคุมเมืองหยู่กัถ ก็หย่าได้ซับบ้างเขาทะเล เหตุว่า
ท่านได้หยาดน้ำหมายทานไว้แล้ว ทั้งแผ่นดินอันเป็นที่เขตวัดนี้ แม่นว่าลูกสัมลูกหวาน
อันฝาดอันชมทั้งมวน เป็นต้นว่าของอันควนกินกัถเกิดมาในเขตแดน พระธาตุเจ้า
ก็เปนของพระมหาธาตุเจ้านับเสวยแลหย่านับกินห้อมมีใจ อ่อนน้อมในบุญแท้ ห้อยตั้ง หยู่ใน
ทศวรรษม์ ๓๐ ประการแท้บ้านเมืองจึงเปนวฤทธิจำเริญชุ่มเย็นเปนสุขมากนักแล

ท้าวพระยาเสนาอามาจจำเมือง คิดบ้านปองเมือง แต่งถ้อยตัดคำ ก็หย่าห้อย
ต้องคต & ประการทะเลเปนบาปหนักนัก ห้อยได้โดยดั่งแก้วปัจจุบันนี้ไปเถิงภวพวยหน้า
เพียงแท้บั้งสังขะแล

ที่นัจกกล่าวตำนานอันเทวดาเอาคนไปเข้าถ้ำพนเมืองละพูน ได้เห็นยังพระธาตุเจ้า
มาเล่าห้อยคนทั้งหลายได้รู้จักอันแล อุบัตินี้ทานอันเทวดาเอาคนไปเข้าถ้ำเมืองละพูนมีดังนี้
เมื่อจุลศักราชได้ ๘๖๘ ด้วนั้น บิรวายชะง่า เดือน ๕ แรม ๑๐ ค่ำ วันอังคาร
ยามกองแลงเขายามแตรค่ำ เทวดาเอาไฟเลี้ยงอารักขาพระธาตุออยหลวงผู้หนึ่งชื่อว่า
วสทิพ อายุได้ ๓๓ ปีไปเข้าถ้ำ ห้อยเห็นมหาธาตุเจ้านิมมีในถ้ำแล้วว่าอันห้อยได้ เล่า
ได้จาแก่คนทั้งหลายได้ตามดูไฟเลี้ยงอารักขาว่าในวันนั้น ข้าถือพร้าไปแฉ่งหาใบม่วง
หนุ่มไปกิน ไปวัดป่าบิกไต้เวียงละพูนประมาณ ๑๐๐ วา ไปรอดข้างวิหารก้าได้
จกตาชนไม้ม่วงข้าคล่า ลืมคิ่งเสียด หันเปนเหมื่อยหมอกกัถห้อยอยู่ทุกสหนใด หัน
เหลือองเสียดทั้งบ่าจกไปก็เปนคุ่มหนามเก็งหน้าเสียด ข้าจึงหันชายเถ้าผู้หนึ่งนุ่งผ้าขาว
เสียดขาว ผมงักขาว มาทักข้าว่าเจ้าไปไหน ข้าว่ามาหาผักกินข้าหลงทางเสียด ทาง
เมื่อหาบ้านข้าทางใดจา ชายเถ้าแก่ผู้หนึ่งว่าเจ้ากัถมาจิมข้าทะเลว่าอัน ข้าลวดไป
กับชายเถ้าแก่ผู้หนึ่ง ไปรอดไม้ต้นหนึ่งไทยนัถลวดยืนห้อยหัน ว่าคั้นว่าดำไม้ันนไป
พวยหน้าจกรอดบ้านเจ้ากัถแล้วอัน ข้ากัถข้าคล่าลืมคิ่งเสียดแถมเล่า ไปพวยหน้าหน้อย
หนึ่งข้ากัถหันเป็นต้นกัถลวยไปทั้งสองตราบข้างหนทาง ไปพวยหน้าหน้อยหนึ่งก็ได้ตั้งน้ำ
เล็กประมาณเพียงหัวเข่า ข้าถามชายเถ้าว่าน้ำสังจา ชายเถ้าแก่ว่าน้ำอันนหากมี

เป็นสนั่นแต่ ลานไปกำหนดนั้นเจ้ากุกากจกหันชะแควอัน ไปพายหน้าหน้อยหนึ่ง
 ซากหันชายชาวามหญ่ ไปพายหน้าหน้อยหนึ่งดวดหันโชธาตเจ้าแต่ไกไส ๆ ยะยาว
 หญ่ ซ้ำว่าอันนั้นสังจา ชายเถ้าแก่บอกซ้ำว่าอันนั้นโชธาตเจ้าแต่ ชายเถ้าแก่ว่าเจ้า
 กูเมื่อบ้านซำก่อนเทอะว่าอัน ดวดพาซ้ำเมื่อรอดเรือนมัน เรือนอันนั้นเป็นคำทั้งมวน
 เป็นคังหอบุชาพระมหาธาตเจ้านั้นแขวนหญ่ในอากาศแต่ ชายเถ้าแก่ผู้นั้นว่าเจ้ากุกหญ่
 หนกก่อนเทอะ ซ้ำจกเมื่อเรือนซำก่อนว่าอันก็ดวดชั้นเมื่อเรือนมัน เอาผ้ากับเสื่อมา
 ห้อยขาน่ง ผ้านน้ออนเป็นคังผาทอนนั้น เสื่อนั้นเชียวอ้อนนิก ผ้านน้ออนกับผ้าน
 ซ้ำถือไปนั้นดวดกับหายเสียว ชายเถ้าแก่พาซ้ำไปรอดมหาธาตเจ้า เมินจึงรอดที่โชธ
 ธาตเจ้านั้น ซ้ำก็ปัทกซันเข้าไปพายในลำเวียงทั้งสามชั้นนั้นเป็นคำทั้งมวน พินพาย
 นอกลำเวียงทั้งมวนเป็นชายคำทั้งมวน วิหารหลังหนึ่งหน้าสิงห์หันมี ๕๐ ห้องหอคำ
 ทั้งมวน มีปราสาทคำทั้ง ๕ แจ่งตามเทียนไว้ในปราสาทนั้น บอกว่าเทียนอันนั้นปู้
 ด้บสักเทื่อแควว่าอัน มีโคมคำตัง ๕ แจ่ง มีทุงคำ ๕ แจ่ง มีน้ำบ่อแก้ว ๕ แจ่ง
 บอกซ้ำว่าน้ำบ่อแก้วนั้นก่อดินชั้นสูง ๓ สอกว่าอัน มีปราสาทดอกเวียงกันไปทั้ง ๕ ทิศ
 นั้น ซ้ำมือตูปอดสุดลูกตาซำก็ยงบเสียงแต่ ชายเถ้าแก่เฮียกซ้ำออกมาไปกำวันตก
 พระมหาธาตเจ้านั้น มากหันพระยา ๗ ตนนั่งหญ่กำวันตก พระมหาธาตเจ้านั้น พระยา
 ตนเป็นไหย่นั่งหญ่เหนือสาดคำพายหน้าหน้อยหนึ่ง ๓ ตนนั่งชาย ๓ ตนนั่งขวา นิ่งสาด
 ทุกตน ๆ เป็นไหย่เฮียกเขาซ้ำว่ามาตีแต่เจ้ากุกว่าอัน ดวดหื้อเอาสาดมา ๓ ผืนซ้อนกัน
 ห้อยขาน่ง สาดอันนั้นอ้อนนิก ไกพระยาประมาณ ๗ ฉาชะแคว ซ้ำมือไปไหนก็เท่าเต็ม
 ไปด้วยคนทั้งมวมย้อมนุ่งผ้าขาวเสื่อขาว ผ้าพอกหอกขาวนบเสียง พระยาสุขหมาก
 ได้ขันแก้วเหลือองอันหนึ่งมาห้อยกัน ๗ คำ พระยาว่ากินหมากหื้อเสียว ๗ คำนั้นก่อน
 เทอะ แล้วว่าตัวซำทั้งหลายก็ล้างแทนแก้วลูกนี้ไว้ เจ้ากุกว่างามบ่จา ซ้ำว่าแทน
 แก้วลูกนี้งามนิกหาที่จกเบียบเทียบบ่ได้แต่ พระยาว่าแต่แทนแก้วลูกนี้กว้างชาวเจ็ด
 สอก สูง ๓ ฉา ล้างแล้วชาววาชนต้นนั้นแก้วทั้งมวนสูง ๕ สอก ลานนั้นชั้นเป็นคำ

ทังมวน พระยาถามข่าวว่ายังมีเมืองคนเขาคองคักองนั้นมารอดตู่ทั้งหลาย เขาเยยะ
 สัจจา ข่าวว่ามีสิ่งดีดีแล พระยาว่ามีแ่อ เราได้ยินแล้วแล เข้าว่ารอยอันเขาแต่ง
 เครื่องบูชาพระยาอินทเขาคอง พระยาเจ้าได้ยินคำอันนั้นชะแล พระยาว่าเออ
 หากยังมีหนนา เราได้ยินแล้วตายดีแลเจ้ากุกุหย่ากะทำบาป สัตว์ตัวน้อยใหญ่เจ้ากุกุ
 หย่าชา หย่าดำชิตพรหมณ์หย่าปมาทแก้วทั้งสาม ผู้เฒ่าผู้แก่พ่อแม่ครูบาอาจารย์
 แดะนักปราชญ์ หอท่านได้รกรงศาสด ๕ สด ๘ ท่านหอกินเจ้าเยยะกินท่านบ่หอกิน
 เจ้าหย่ากิน ท่านห่อเจ้ากุกุเยยะเอา ท่านบ่ห่อเจ้ากุกุหย่าเอา อาหารอันควนกินเจ้ากุกุเยยะกิน
 อันบ่ควนกินเจ้ากุกุหย่ากินเนอ ข้าถามว่าหารอันบ่ควนกินนั้นอันใดจา พระยาว่า
 กบ เขียด ปา ผา เต่า ปา เขียน งู ผึ้งเจ้าหย่ากิน ตั้งว่าบุคคลผู้หนึ่งและจักควัก
 เอาตายห่อได้รูว่าบ่ได้ ผิบบ่เป็นตงอนแฉะจักควักเอาหัวใจเจ้ากุกุตั้งอน ยังจักห่อ
 ได้รูว่าบ่ห่อ ตั้งว่าบุคคลผู้หนึ่งบ่ได้กินเข้า ๗ วันแฉะจักปาดเอาชนเจ้ากุกุตั้งอน ยัง
 จักห่อได้รูว่าบ่ห่อได้จา ข้าจกบอกชาติหลังเจ้ากุกุนั้น พระยาตอยหลวงกับทั้งเจ้า
 กุกุเป็นเวรแก่กัน เจ้ากุกุได้เป็นพระยาข้างตัวหนึ่ง พระยาตอยหลวงได้เป็นกับแก้ว
 หนึ่ง หยุในกอนไม้ต้นหนึ่ง พระยาข้างตัวนั้นได้ไปอยู่ไม้ต้นนั้นท่าวไป กับแก้ว
 ข้างตัวนั้นมาอยู่ วิมานกุเสียบ กุกุได้ตัวมึงเป็นวิมานแห่งกุกุบ่ยอมว่าอัน ข้างตัวนั้น
 ตายก็ ได้ไปเกิดในดาวตงสาเป็นลูกพระยาตนหนึ่ง ตายจากนั้นได้มาเกิดเมืองคนแล
 กับแก้วตัวนั้นตายได้เป็นอวักซ์ จึงมาตอบสองกันมาลง ตัวเจ้ากุกุเป็นวิมานหยุ
 วนั้นแล

ข้าถามว่าแท่นแก้วอันเจ้ากุกุสร้างนั้นจักไว้ในที่ใดจา พระยาบอกข่าวว่าแท่นแก้วอัน
 ก็สร้างแล้วจักไว้ยังเมืองคนพุนแลเมื่อใดวันใดคนฝูงใจบาปตายไปเสียงแล้ว ตอยอัน
 จักออกมาเมืองบน คนฝูงใจบุญมีสด ๕ สด ๘ จักชนหยุตอยอันนั้น ผนจักตกลง
 มาท่วมเช่นชาอนุเวาน์ นำผนบกกลงเสียงแล้วแท่นแก้วอันกับทั้งตอยอัน จักออก
 ทัตหน้าวัดชวร มีนชะแล

เดือน ๖ นี้ คนทั้งหลายจักมากระทำบุญ เรายังจักออกไปดูคนทั้งหลายผู้ใจ
บุญและใจบาป จักเอาหว่านไฟไปหว่านที่คนใจบาปตายเสียชะแล ชาติพระพุทธรเจ้า
ก็จักออกวันเดือนเพ็ญนั้นชะแล

เจ้ากุกหยุน ๓ วันก่อนเทอะว่าอัน ข้าว่าข้าบ่หยุ่งแต่เจ้า พระยาเจ้าว่าเจ้ากุก
จักเมื่อก็เมื่อเทอะว่าอันแล้ว พระยากี้แต่งข้าได้ถ้อยแก้ว ของไขว่ ได้ถ้อยแบนแก้ว
มาหื้อข้ากินเข้านนเปนต์งเข้าเบี่ยนนนมีโอชารสนัก ของไขว่นนเปนต์งฝักนิกเท่าเป
หน่วยลำย้งนิก มีโอชารสนักแล ข้ากินเข้าแล้วเอามาชาวมาหื้อข้าตัวหนึ่งทางเครื่อง
คำทั้งมวนมาหื้อข้าช พระยาแต่มีหนังสือได้มีอข้า ข้าลวดข้าออกมา แต่งคน
มาส่งข้า ๘ คนมาตามหลังมา ชายเถ่าแก่ผู้นนมาก่อนหน้า ข้ามาลงน้ำแล้วชนน
มาน้อยหนึ่งแล้วรอดประตุ ชายเถ่าแก่ว่าเจ้ากุกลงมาเทอะเจ้าหย่าเล็งใต้เล็งเหนือเท่า
เล็งคุดนเจ้ากุกแล้วก็มหน้าหลับตาหยุ่งเทอะ ว่าอันแล้วลวดหื้อข้าลงมา ชายเถ่าแก่
ลวดควาเอาหนังสือนนแก่ข้า ข้าลงมาแล้วข้าก็ลวดออกหยุ่งเหนือหินปากน้ำบ่อถ้ำข้าง
หมูปถัดห้องกองนนบ่เมื่อแล ผ่าเสื่ออันเขาหื้อข้านุ่งนิกก็ลวดลายกับหายไปไหนบ่รู้ เท่า
นุ่งผ้าอันข้านุ่งไปนิกก็บ่ถือพริาเปนต์งเมื่อข้าไปแฉ่นะข้ารูคิงแล้วข้าก็ลวดแล่นมาบ้าน
ข้ายามกองรุ่งแล้ว ผมและเสื่อผาเบี่ยง เท่าว่าตัวข้าเป็นน้ำชุ่มหยุ่งเสียงทั้งตัวแล
อุบัตอันเทวดาเอาคนเข้าถ้ำตะพุดมีคิงนแล

ในปีนั้นเดือน ๖ ออก ๓๓ ค่ำ เจ้าแผ่นดินเชียงใหม่มาละพูน ออก ๓๕ ค่ำก็
เอายอดพระมหาธาตุเจ้าคือว่าฉัตรและแก้วยอดขึ้นไต่วันเดือนเพ็ญนั้นแล คนทั้งหลายได้รู้
ลวดลือชามีปลาทเลื่อมใส ยินดีให้วสาการวครพยำสักการบูชาหื้อทานมากนิก ก็ลือชา
ปรากฏไปทั่วบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งมวน แล้วคนทั้งหลายและสมนพราหมณ์เจ้าก็เอากัน
เข้ามาสักการบูชากระทำบุญหื้อทานมากนิกหนา ต่างคนต่างปากณาหื้อได้หันหน้าพระ
ศรีอริยเมตไตรยเจ้าชู้ตุนชู้คนก็มีวันนั้นแล

กล่าวยังตำนานพระธาตุเจ้าลำพูนและเทวดาเอาคนเข้าถ้ำ หื้อหันพนพระธาตุ
เจ้าตั้งหยุ่งนมาเล่าหื้อคนทั้งหลาย ได้รู้ก็แล้วเท่านี้ก่อนแล

ตำนานพระธาตุลำปางหลวง^(๑)

ยาปาตฤๅดา อตุลาณูภาวา จีรปติฏฐา ลมพกปุปฺเป เทเวณ กุตฺตา อุตฺตรา
ภิกฺเขยฺยา นมามิหนฺตํ วรชฺชนธํ กุมารกตฺสปลลาตธาตุโย เจตฺยมหาเถโร กนธาตุ
ฐูเปติ มหาสุาเน เจตฺยํ ปุชิตา นรเทเวทิ อหํ วนฺทามิ ธาตุโย

สาตราจาริกอนันต์ ในเมื่อพระพุทธเจ้าตรัสสัมพันธญาณ เป็นพระได้ ๒๕
วัสสาวันนั้น พระพุทธเจ้าอยู่ในป่าเขตวัน ยังมีคืนหนึ่งยามจกใกล้รุ่ง พระพุทธเจ้า
ว่าเพ็งคว่ำดั่งนี้ อายุได้ ๕๕ แล้ว อายุได้ ๘๐ ปีก็จักนิพพานชะแล้ ควณกุจะอธิทาน
ธาตุห้อยยแล้วห้อยคนและเทวดาทังหลาย เขาไปจุไว้เป็นที่ไหว้ที่บูชาเสมอคั้ง ตนก
ตลาคตยั้งชรรมาน ควณกุไปทำนายที่นั่นไว้เทอะ

คั่นออกวัสสาแล้วมีอรหันต์เจ้า ๓ ตนๆ หนึ่งชื่อโสนเถร ตนหนึ่งชื่ออุตฺตรเถร
ตนหนึ่งชื่อรัตนเถร อนันมีเจ้าอาณนทเถรเป็นถ้วน ๕ และพระยาอินทและวิสสุกัมเทวบุตร
อนันมีจิตโลกบาลทั้ง ๕ และพระยาอโศกราชผู้กินเมืองกุสินาราย พระพุทธเจ้าเสด็จไป
ด้วยลำคัมบ้านเมืองไทยน้อยทังหลาย พระพุทธเจ้าไปรอดบ้านอันหนึ่ง ชื่อลัมพการวัน
พระพุทธเจ้านั่งอยู่เหนือคตอยม่อนน้อยสูงชะหน้อย ยังมีลัวะผู้หนึ่งชื่อ อ้ายคอนมันหัน
พระพุทธเจ้าเอนำเียงได้บอกไม้พางมาทอทานแก่พระพุทธเจ้ากับหมากพ้าว ๔ ลูก พระ
พุทธเจ้ายืนบอกนำเียงทอแก่มหาอาณนทถอกตกปากบาตร พระพุทธเจ้าสันแล้วขัด
บอกไม้ไปตกทิสหนเหนือ แล้วพระพุทธเจ้าทำนายว่าสถานที่นี้จักเป็นเมืองอันหนึ่งชื่อ
ว่า ลัมพาง หมิ่นชะแล้ อรหันต์เจ้า พระยาอินท และท้าวจตโลกบาล พระยา
อโศกราช พร้อมกันไหว้พระพุทธเจ้าว่าถาณะที่นควณพระพุทธเจ้าตั้งศาสนาที่นควณแล

(๑) ถัดจากฉบับใบลานงานอักษรไทยลานนา เลขที่ ๑๕

พระพุทธรูปเจ้ากมมโฆษาชนบุบสีสะท้าวโตมมเด่นหนึ่ง หออรหันต์และพระยาอโศกราช
 หอแก้วจะอ้ายคอนรับเอา ได้บอกค่าแล้วได้อุบค่าไหย่ ๘ ก่า ที่นั้นพระยาอินทหือ
 วิสสุกัมเทวบุตรแต่งแปงชุมอันหนึ่งกว้าง ๕๐ วาแล้วลาดแผ่นแก้ววิฑูรสูง ๗ สอก กว้าง
 ๓ สอก แล้วเอาชะอุบธาตุตั้งไว้ในท่ามกลางชุมแล้วลัวจะอ้ายคอนได้เข้าของมันไว้บูชา
 ธาตุ ๗ แสนค่า แล้วคนทั้งหลายก็ไล่ ๗ ล้านค่าบูชาธาตุพระพุทธรูปเจ้า แล้วพระยาอินท
 ได้ย่นต์มัดไว้แล้วถมหือดี แล้วก่อเจดีย์พายบนชุมอมงคั่นสูง ๗ สอก แล้วพระสัง
 ว่าเมื่อกฤตลาคนิพพานไปนานได้ ๒๓๘ ปี ยังมีอรหันต์ ๒ ตน ๆ หนึ่งชื่อ กุมารกัสสปะ
 จักเอาธาตุหน้าผาก เมคียเถร จักเอาธาตุลำคอกูกำหนากำหลัง มาจุไว้ที่หมื่นชะแล
 เจดีย์ที่จักผากตเป็นเจดีย์ค่าจักได้ชื่อว่า ลัมพกัปป หมื่นชะแล ก็จักเต็มไปด้วยชาว
 เจ้าสมนพราหมณ์ทั้งหลาย อันประกอบด้วยศีลาธิคุณมากนักหมื่นชะแล

สาธโว ตูราสัปปริสทั้งหลาย จักกล่าวอุบัตินิทานอันเป็นตำนานสาตราจาริก
 ธาตุลาปนาอันอยู่ในเมืองลัมพกัปปนครนี้ ในอดีตกาลเหิงนาน ยังมีชาวเจ้า ๕ ตน
 หยู่โขงเมืองมหाराชชนน้ำพิง ก็ตะเดินไปเถิงเมืองอโยธียาตั้งอัน ก็เข้าไปไหว้
 มหาเถรเจ้าตนหนึ่ง เมื่อนั้นมหาเถรเจ้าตนนั้นจึงปติสันถารเจียรระจา ว่าอาวุโส กูกร
 เจ้าทั้งหลาย เจ้าทั้งหลายมาแต่ประเทศที่ไตจา ชาวเจ้าทั้งหลายกล่าวว่าดูข้าทั้งหลาย
 มาแต่ประเทศชนน้ำพิง เพื่อจักให้วัสริธาตุพระเป็นเจ้าอันมีในประเทศหนนนี้แล

มหาเถรเจ้ากล่าวว่าอาวุโส กูกรเจ้าทั้งหลาย เจ้าทั้งหลายมาเถิงที่นี้เพื่อ
 จักให้วัสริธาตุพระเป็นเจ้าอันมีในประเทศหนนนี้แล ที่แท้วัสริธาตุพระเป็นเจ้าก็
 ยังมีพายชนน้ำพิง ๒ แห่งมากนักแล เมื่อนั้นชาวเจ้าทั้งหลายถามว่ามีในที่ไตจาเจ้ากู
 เมื่อนั้นมหาเถรเจ้าจึงว่าธาตุพระเป็นเจ้ายังมีในเมือง ๒ แห่ง อันหนึ่งชื่อว่าเมืองทริภุชช
 นคร อันหนึ่งชื่อว่าเมืองลัมพกัปปนครแล เมื่อนั้นชาวเจ้าทั้งหลายกล่าวว่า ธาตุ
 พระเป็นเจ้ามีในเมืองทริภุชช ดูข้าทั้งหลายรู้แล อันมีในเมืองลัมพกัปปนคร บ่ปรากฏ
 แก่ดูข้าทั้งหลายเทื่อนา

เมื่อนั้นมหาเถรเจ้ากล่าวว่ามีหนอาคไนยทิศแห่งเมืองทริภุชยนั้น
ไถมีประมาณ ๕๐,๐๐๐ วา เมืองอันสุทธานว่าลัมพางนั้นแล

จาริกอันปะจุธาตุพระเป็นเจ้าก็ไฉน อันมีในเมืองทริภุชย ๒ ส่วน อัน
ปะจุไว้ในเมืองลัมพาง ๓ ส่วน มีว่าท่านทั้งหลายจักใคร่รู้แจ้งแท้ อันจาริกอันปะจุ
ธาตุพระเป็นเจ้าก็มีทั้งสองแห่งนา

เมื่อนั้นชาวเจ้าทั้งหลายกล่าวว่าคุณทั้งหลายใคร่ได้ตำนานจาริกอันปะจุธาตุพระ
เป็นเจ้าไว้ทั้งสองแห่งนั้นเมื่อหอบรากตพายุขุนน้ำพินันท์แล เมื่อนั้นมหาเถรเจ้าจึงจัก
อาจาริกอันปะจุธาตุพระเป็นเจ้าทั้งสองแห่งมาหือแล

เมื่อนั้นชาวเจ้าทั้งหลายจึงเขียนเอาจาริกอันปะจุธาตุพระเป็นเจ้าทั้งสองแห่งนั้น
มาหือฝากตแก่คนทั้งหลายต่อเท้ากาลบัดนี้แล

จำเนียรแต่กาลเมื่อพระพุทธเจ้านิพพานไปได้ ๒๑๘ ปีวันนั้น ยังมีพระยาตนหนึ่ง
ชื่อสรวิมโสกราช ตนชานะชาติสกุลรู้ได้ราชาภิเศกแล้วอาศัยเชิงเจ้านิ โครธสามเนว
หือถอยเสียดยงลาภสักการแห่งเดียรถทั้งหลายแล ก็บังเกิดศัทธาในศาสนา พระ
พุทธเจ้าเราณ พระยาก็กถามชาวเจ้าทั้งหลายมีมหาโมคคัลลิตบุตรทิศเถรเจ้าเป็นประธาน
ว่าข้าแต่เจ้าภูมิมันต์พระพุทธเจ้ามีเท่าใดจว มหาโมคคัลลิตบุตรทิศเถรเจ้าชานคำพระยา
ว่าตุกรมหาราช ในศาสนาพระพุทธเจ้านี้ พระพุทธเจ้ากตั้งไว้ยังขมขันธ์ ๘๔,๐๐๐ ขันธ์
แล พระยาก็กกล่าวว่ามีอัน ข้ากจักกะทำสร้างแปงยังเจตียวิหารได้ ๘๔,๐๐๐ หลัง แล
ก็จักบูชาขมขันธ์พระพุทธเจ้าด้วยอันเคารพระแล มหาโมคคัลลิตบุตรทิศเถรเจ้ากล่าว
ว่า คำอันมหาราชกล่าวอนันจุงสมริทธิแก่่มหาราชเกิด

เมื่อนั้นพระยาก็กตั้งหือพิจารณาหาธาตุพระพุทโธเจ้าในเมืองทั้งหลาย ก็จวบธาตุ
พระพุทโธเจ้าในเมืองราชครินทร วันนั้นพระยาก็กนำเอามาบูชาไว้ในเมืองปาดลิตบุตรแห่ง
ตนด้วยเคารพ แลพระยาก็กตั้งหือสร้างแปงเจตียวิหารอันได้ ๘๔,๐๐๐ หลังทั่วขมพูทวิป

ทั้งมวน แล้วธาตุพระพุทโธเจ้าพระยากหอรัตนเจ้ทั้งหลายและเทวดา นำเอาไป
ปะจุไว้ในเจตียวิหาร ๘๔,๐๐๐ หลังก็หอพร้ากันวันเดียวแล

เมื่ออรหันต์และเทวดาพร้อมกันเอาธาตุพระพุทโธเจ้ามาจุไว้ในเมืองลัมพกัปปนคร
น อรหันต์เจ้ตนชื่อกุมารกัสสปอันมาอาศัยเชิงเมืองราชครีหนั้น อรหันต์เจ้
ตนนั้นก็มาพิจารณาด้วยทิพจักขุญาณแห่งตน ว่าถาณะที่นั้นธาตุพระพุทโธเจ้าจักถาปนา
ไว้หอหมั้นดีหลีแล เถรเจ้จึงเอาสรีระพระชินธาตุมาปะจุไว้ที่นั่นก่อนแล

ถัดเวียงนั้น อรหันต์เจ้ตนชื่อเมคยะ เอาพระชินธาตุมาปะจุไว้เฒ่า ก็แบ่งถ้วน
สองทีแล

ถัดเวียงนั้นพระยาสรวิหมมาโสกราช ก็หอเอาสรีระธาตุมาปะจุไว้เฒ่า เป็นถ้วน
สามทีเพื่ออันแล

เหตุตั้งอันพระชินธาตุเจ้อันมี ในเมืองลัมพกัปปนคร ๓ ส่วนเพื่ออันแล

อรหันต์เจ้และเทวดาทั้งหลายก็จึงอานัติบังคับบุรุษเทวดาตนหนึ่ง มีนามบัญญัติ
ว่าอุตร หื้อหยุร์กสาสรีระธาตุพระพุทโธเจ้าในเมืองลัมพกัปปนครที่นั่นแล เทวดาตน
นั้นก็ถึงบิติโสมนัสสาภิรมชมชนินตินัก ก็ไหว้อรหันต์เจ้ทั้งหลายว่าเจ้ากูทั้งหลาย
จาเวินหื้อข้าหยุพิทักสรักสายังสรีระธาตุพระพุทโธเจ้ที่นี้ ข้าก็มีค้ายินดีมากนักเสมอตั้ง
ได้ลาภอันประเสียดกว่าลาภทั้งหลายแล เทวดาก็สาแดงความบิติโสมนัสภิรมชมชน
ยินดีแห่งตนตงนแล เหตุตั้งอันเมืองอันนั้นชื่อว่า ลัมพกัปปนคร เพื่ออันแล

นิทานตำนานอันพระยาอโสกรวิหมมาโสกราชมาประดิสถานยังสรีระธาตุพระพุทโธเจ้าไว้
ในเมืองลัมพกัปปนคร ก็สเด็ดเท่านั้นแล

ตั้งแรกแต่กาลนั้นไปเมื่อหน้า ยังมีพระยาตนหนึ่งชื่อว่าจันทะเทวราช อัน
เสวยราชสมบัติเป็นพระยาในเมืองสุวรรณภูมิ รู้ข่าวว่าสรีระธาตุเจตียอันพระยาอโสกร
วิหมมาโสกราชถาปนาไว้ ในเมืองลัมพกัปปนครที่นี้ หักคร่ำเสียแล้วอั้น พระยาจันทะเทวราช

มักใคร่ได้ยังสิริราชาตฺพระพุทธเจ้า ^{๖๕} ตั้งอันพระยาจันตะเทวราชก็รับมาด้วยจตุรงคเสนา ^{๖๕}
 ๕ จำพวกฮอดแล้วพระยา ^{๖๕} หอดตงยังราชวตอยู่เพื่อกจกหอสังพัทกสรักสาเสนาแห่งตนแล้ว ^{๖๕}
 พระยา ^{๖๕} จังอิถานถ้วนสองที่สามที่ ^{๖๕} เพื่อกจกเฮายังสิริราชาตฺพระพุทธเจ้าเมื่อเมือง ^{๖๕}
 ตนก็บ่ได้ ^{๖๕} ท่านจึงเจียรระจาดด้วยเสนาปติแห่งตนว่าเรามาเพื่อกจกเฮาสิริราชาตฺพระ ^{๖๕}
 พุทธเจ้าเมื่อเมืองเราว่าอนตาย ^{๖๕} อิถานถ้วนสองที่สามที่บ่ออกแก่เฮาสักอัน ^{๖๕} เรา ^{๖๕}
 ทั้งหลายจกกระทาดงรอดอนจา ^{๖๕} ทนนเสนาปติก็ชานคำพระยาว่าข้าแค้นหาราชเจ้า ^{๖๕} เรา ^{๖๕}
 มาเพื่อกจกนิมนตเฮาธาตฺพระเป็นเจ้าทนมื่อ ^{๖๕} เราทั้งหลายก็พร้อมกันเอาได้แล้ว ^{๖๕} เรา ^{๖๕}
 หย่าพึ่งคำอิถานถ้วนนี้ชะแล ^{๖๕} เรากจกราชนาธาตฺพระเป็นเจ้าเมื่อเมืองเรากจควนชะแล ^{๖๕}

เมื่อนั้นพระยากพึ่งคำเสนาปติแห่งตน ^{๖๕} แลก็บุชาธาตฺพระเป็นเจ้าโดยเคารพ ^{๖๕}
 แลจึงเอาธาตฺพระเป็นเจ้าเมื่อเมืองตน ^{๖๕} รอดคั้นหนึ่ง ^{๖๕} ในคั้นถ้วน ๒ ^{๖๕} นั้นสิริราชาตฺพระ ^{๖๕}
 เป็นเจ้ากระทาอิทธิปาติหารียคั้นมากบ่ทั้งชะอุบแก้วด้วยกางหา ^{๖๕} หือปรากฏแก่พระยาและ ^{๖๕}
 อามาจทั้งหลายแลลงมาประดิสถานหุ่ยในที่อรหันตเจ้าและเทพดาถาปนาตั้งไว้แต่ก่อน ^{๖๕}
 นนแล ^{๖๕}

พระยาจันตะเทวราชยามนั้น ^{๖๕} คันรุ่งลวดบ่ทันชะอุบแก้วอันใส่ธาตฺพระเป็นเจ้านั้น ^{๖๕}
 พระยาก็น้อยใจมากนั ^{๖๕} จึงคั้นมาด้วยจตุรงคเสนาแห่งตน ^{๖๕} ฮอดแล้วพระยา ^{๖๕}
 พิจาวนาสิริราชาตฺพระเป็นเจ้า ^{๖๕} ก็จวบที่เก่าเล่า ^{๖๕} ท้าว ^{๖๕} ก็มีคายนิตีมากนั ^{๖๕} เสมอดังได้ ^{๖๕}
 ลากประเสิตนั ^{๖๕} ท้าว ^{๖๕} ก็หอดตงทพรักสารพลแห่งตนแล้ว ^{๖๕} ท้าว ^{๖๕} ก็ชุมนุมชาวเจ้าสมนพราหมณ์ ^{๖๕}
 อนังงามด้วยสีลาธิคุณ ^{๖๕} แล ^{๖๕} ท้าว ^{๖๕} ก็หอดชุดชุมนุมอันจกมะจุธาตฺพระพุทธเจ้า ^{๖๕} อนั ^{๖๕} กว้างและ ^{๖๕}
 ค้าน ๑๐ ^{๖๕} วาเป็นจตุรัสสี่แฉงดวงเล็กชาววา ^{๖๕} แล ^{๖๕} ก็หอดแบ่งพนราบเพียงดีแล้ว ^{๖๕} ท้าว ^{๖๕}
 ชอนันตะเทวราชก็หอดออกด้วยละฮิตเงินละฮิตคำ ^{๖๕} หอดสูงชนประมาณ ๕๐ ^{๖๕} สอก ^{๖๕} แล ^{๖๕} พระยา ^{๖๕}
 ก็ ^{๖๕} หอดแบ่งรูปราชสีห์คำ ^{๖๕} ตจหนึ่งสูงประมาณ ๕ ^{๖๕} สอก ^{๖๕} แล ^{๖๕} พระยา ^{๖๕} ก็ ^{๖๕} หอดแบ่งชะอุบ ^{๖๕} คำอันหนึ่ง ^{๖๕} รอง

ชะอุบแก้วอาตุอรหันต์พระยากห่อเอามาใส่ชะอุบคำ แล้วพระยากห่อแบ่งชะอุบเงินอัน
 หนึ่งรองชะอุบคำนั้นแล้ว ยังชะอุบทั้งสาม พระกห่อประดิษฐานไว้ในห้องสุวรรณ
 สีทราชตัวนั้นแล้ว เถิงวันมีไชยคติประกอบชอบด้วยสุภณิกขัตเวกส์ยามตี ยังชาว
 เจ้าสมนพราหมณ์ผู้งามด้วยศีลาธิคุณหอมมาพร้อมชุมนุมกันแล้ว พระยากห่อเอาราชสีห์
 คำตัวนั้นลงประดิษฐานไว้เหนือละอิดคำในท่ากางขุมแล้ว พระยากห่อก่อเจดีย์อันมี
 สันถานตั้งปุมปกหน้า ห่อหุ้มยังสุวรรณสีทราชตัวนั้นแล้วจึงโอกาสตั้งเครื่องบูชาสักการ
 คือดอกไม้เงินดอกไม้คำใหญ่เงินใหญ่ ปตีปเงินปตีปคำห่อแวดล้อมฮอดชุกาชุกาพาย แล้ว
 ยังล่าเงินอันใหญ่หนักห่อไว้ทั้ง ๕ แฉง แล้วพระยาจันทะเทวราชกห่อแบ่งยนต์หอมมอดถ
 ฮาอุชไว้ เพื่อจกห่อพิทักษ์รักษายังสิริวิธาตุพระพุทธรเจ้า แล้วพระยากห่อห่อหุ้มยนต์
 ตแล้ว ท้าวจันทะเทวราชกห่อห่อหอบเดินด้วยแผ่นเงินแล้วเพื่อจกห่อยนต์นั้นหมั่นค
 ตแล้ว ท้าวจันทะเทวราชกห่อถมขันธ์ด้วยหินแร่และดินทั้งหลายเพียงแผ่นดิน แล้ว
 พระยาจันทะเทวราชกห่อจึงเจียรจากับด้วยเสนาอาماجทั้งหลาย ว่าไม้คะชาวต้นนั้นหยู่ใกล้
 ทัพะจุสิริวิธาตุถาปนานั้น มาเราจกตัดเสียเถอะ อาماجทั้งหลายก็เอาพร้าขวาน
 มาเพื่อจกตัดไม้คะชาวต้นนั้นเสีย ในขณะที่นั้นรุกขเทวดาได้ยินคำพระยาจว่าจกตัด
 ไม้ต้นเป็นพیمانตนเสีย ยินน้อยใจนัก จึงเนรมิตตนเป็นชายเฒ่าแก่คนหนึ่ง เข้ามาถาม
 พระยาว่ามหาราชจกกระทำอันใดในที่นี้จว พระยากก็กล่าวว่าคุณเฒ่าแก่กิจการทั้งมวน
 ตุ๊กกระทำแล้วชู้อันแล เท่าว่าไม้คะชาวต้นนั้นหยู่ใกล้ทัพะจุวิธาตุพระพุทธรเจ้านัก ตุทั้งหลาย
 จกตัดเสียแล เทพดากล่าวว่าไม้คะชาวต้นนั้นเป็นพیمانช้ำตาย เมื่อชนะอรหันต์เจ้า
 และเทวดานำเอาสิริวิธาตุพระพุทธรเจ้ามาชะอุบไว้ในที่นี้ ยังจำเร็นห่อช้ำหยู่ไม้ต้นนี้ ห่อ
 สังกหพิทักษ์รักษาสสิริวิธาตุพระพุทธรเจ้านว ผิมหาราชเจ้าตัดเสียช้ำจกหยู่ที่ใดจว พระยา
 ก็พิจารณาอุยยังภาวะอันเป็นเทพดาแจ้งแท้บจว่าอัน ท้าวแต่งแล้วจึงเจียรจว่าผีท่าน
 เป็นเทพดาตนประเลิดแท้ ท่านจูงส่งแดงอานูภาวะอันเป็นเทพดาแก่ตุคชว ในขณะที่

บัดนั้นเทพดาจึงล่าแดงตนอันเป็นทิพและแผ่วิสมิตนที่อรุ้งเรืองทอว์พลทั้งมวณ แล้วก็
อันตรธานกลับหายไปแล

เมื่อนั้นพระยาหันรูกชเทพดาด้วยตาตนแจ่มกถึงบิตความยินดี ก็กล่าวว่
ท่านนี้เป็นเทพยาดนวิเสสแท้แล แรกแต่ไปเมื่อหน้าท่านจูงห้อยรักสาธวีรธาตุพระพุท
เจ้าเกิด ตูบตัดไม้ต้นเป็นพิมานท่านเสียแล

เทพดามีพิมานอันจักเสียแล้วพอยได้คืนแล้ว มีใจยินดีมากนั้ก็เสมอดังได้ลาภ
อันประเลศกว่าลาภทั้งหลาย เหตุตั้งอนเมืองอนนั้ก็ได้ออ ลัมภกัปปนคร เพื่อ
อนแล

พระยาจันทะเทวราชยินดีมากนั้ ก็ไว้คำอันเสสเหลือกว่าอันพระจันนั้นมีประมาณ
๒ โกติหาที่ไว้บ่อได้ พระยาจึงเอาไป ไว้วันตกชวยได้วัดท่าผา ไกวัดท่าผาประมาณ
๓๐๐ ๗

บัดนั้นพระยาอีกห้อเอาคำอันเหลือกว่านั้นที่มีประมาณ ๒ โกติไปไว้ในตอยพี่น้อง
เหนือเมืองเกิน แล้วพระยาอีกจึงกะทำอธิธานไว้เมื่อใดท้าวพระยาตนมีบุญสมภาร
มากนั้ มีใจใสศัทธาในพุทธศาสนาพระเป็นเจ้า จูงห้อยไปเอาคำ ๔ โกติมาเล็ก
ศาสนาพระเป็นเจ้าในเมืองลัมภกัปปนครนั้ที่อรุ้งเรืองมันเกิน พระยาจันทะเทวราชยัง
ธาตุพระเป็นเจ้าห้อขมาโทสแก่ตนแล้วก็เอารพลสกลเสนาตนคนเมื่อสู่เมืองสุวรรณภูมิแห่ง
ตนวันนั้นแล ท้องพระยาจันทะเทวราช ก็สเด็ดเท่านั้นแล

จำเนียรกาลพายหน้าแต่นั้น ยังมีสามันตราชตนหนึ่งชื่อว่า พระยาพลราช เศวย
ราชสมบัติในทีใกล้เมืองลัมภกัปปนครนั้ชื่อว่า สวีรธาตุพระพุทมีในเมืองลัมภ
กัปปนคร พระยาใคร่ได้จึงนำด้วยจตุรงค์เสนา รอดแล้วก็ตั้งราชวัดห้อย พระยาอีกห้อคน
ชุดหาที่พระจุธาตุลงพายต่ำ ก็จวบแผ่นเงินหลบหลังขนต้นนั้น พระยาอีกห้อเอาแผ่นเงิน
ออกมาแล้วก็ชุดลงแล้ว ถองยนต์บ่อาตเพื่อจักชุดลงได้ก็ว่านั้น พระยาอีกห้อกลงหิน

ก่อนใหญ่ก่อนน้อยลงทุบถูกย่นตักเป็นชะจวรออกเสียง เมื่อนั้นพระยากทอกลงท่อน
 ไม่ใหญ่อันน้อยลงทุบย่นตักแล้ว ก็ย่อยเป็นชะจวรออกเสียง เอาชายโกยลงถม
 เท่าใดก็พุ่งเป็นชะจวรออกเสียงกะทำสั้นได้ก็ว่าได้ บ่อาจเพื่อจกม้างย่นตักอันนั้นได้ พระ
 ยามีใจอันเคียดนักจึงหอกถมหลังย่นตักนั้นขึ้นมาแล้วก็คำคน & คนอันผิดไว้ในท่าทางชุม เอา
 หัวเข้าสู่มกกันเหยียดต้นไปทิศทั้ง & เพื่อจกหอรกสาสรีรธาตุพระเป็นเจ้า แล้วพระยา
 กิ่งหอกถมขึ้นมาเพียงคินตักก่อนแก้ว แล้วพระยากิ่งเจียรจากบ้ด้วยอามาจทั้งหลาย
 ว่าเมื่อใดย่นตักนั้นหักคว่ำมัน เรายังจกมาเอาสาสรีรธาตุพระเป็นเจ้ามันชะแด พระยา
 พลราชจกโค่วสังเกตกตหมายที่ถาปนสาสรีรธาตุพระเป็นเจ้าไว้ จึงปลุกไม้กะชาวต้น
 หนึ่งในทางชุม แล้วจกหอกปลุกไม้กะชาวไว้พายนอกแวงสอดชู้กำเป็นที่สังเกตแด พระ
 ยาปลราชก็เอาจตุรงคเสนาตนคินเมื่อสูเมืองวันนั้นแล ห้องพระยาปลราชก็สำเร็ดเท่า
 นกอนแด

ในปีกำได้สักราชได้ ๗๗๕ ตัว มหาเทวีเจ้าแม่มหाराชเจ้าเมืองแม ได้
 เสวยสมบัติเป็นนางพระยาในเมืองเชียงใหม่ มีวิทธิอำนาจมากนัก ไปหื้อแขกได้
 เผ้าในทัพแม่สลิด แล้วคินมาตงตูปจิมสบยาว เมื่อปลถมยามชึค่า ออกหุ่เย็นหือ
 อามาจทั้งหลายเผ้า คินธาตุพระพุททเจ้าผายปาติหาริยแต่ลัมภกัปปนครไปตกกางหมู
 มหาราชเทวี มหาราชเทวีเจียรจากบ้ด้วยอามาจทั้งหลาย ว่าไฟระชาวเมืองบ่ฮัก
 บ่ย้าเอาดีหลีนอ เรายังเป็นนางท้าวพระยามาป่นตังนี้ ก็โจะไฟโตรตมาตกกาง
 หมู่กางชุมเราหนอ เมื่อนั้นเถาแกมูหนงชอลามพันทอง ก็ชานค้ำมหाराชเทวีว่าช่า
 แต่เจ้าหนุนหัว อันเจ้าหนุนหัวหนั้นบ่ใช่ไฟโตรต สรีรธาตุพระเป็นเจ้าในเมือง
 ลัมภกัปปนนั้น พระยาสาวิธัมโสกราชปะจุไว้ดีหลีนอ ธาตุพระเป็นเจ้าช่าว่าเจ้า
 หนุนหัวมาฮอดทั้น ธาตุพระเป็นเจ้ามาตอันเจ้าหนุนหัวชะแด

ที่นั้นราชเทวีจึงถามดูที่อันหั้นไฟตกนั้น คนทั้งหลายแต่ทั้นนต่างคนต่างว่าบ่หั้น
 ไฟโตรต ที่นั้นมหाराชเทวีจึงจกฮู้ด้วยบุญญาตน แล้วจกเจียรจากบ้ด้วยอามาจ

ทั้งหลายว่าวันพุกนเราจักไปไหว้ธาตุพระเป็นเจ้า แล้วเราลวดแฉ่วชนเมื่อชะแล ใน
 ราวายตคนนั้นรุ่งแล้ว มหาราชเทวีมาสอดแล้วกับบุชาติวีธาตุพระเป็นเจ้า ให้อ
 ดวยเคารพยาแล้วก็จึงถามคนทั้งหลายอันอยู่ในเมืองทนน ว่าสูท้านทั้งหลายอยู่ในเมือง
 อนันหันเป็นสันไตแคนคังอินไตนนจา ชาวเมืองอันอยู่เจียรจาดด้วยท้าวพระยา ก็ให้อ
 มหาราชเทวีว่าข้าแต่เจ้าหนูนท้ว ตูข้าทั้งหลายอยู่ถานะทนนอันเป็นอานาเจ้าหนูนท้ว
 อนันบัพพอแคนเคอง ยอนบุญ เจ้าอยู่หัวแล เท้าแคนเคองด้วยน้าอันจกกันแก่ตูข้า
 ทั้งหลายนั้แล ตูข้าทั้งหลายเอาเทียนไปลากมาไว้อนันทิดีหัดตาย เมื่อนันมหา
 ราชเทวีว่าผอน อินคูนุก ทนนมหาราชเทวีจึงให้อวันบบุชาติวีธาตุพระเป็นเจ้าด้วย
 เคารพแล้ว จึงอธิถานว่าผองถานทนน พระยาตรีธัมมาโสกราชมาปะจุธาตุพระเป็น
 เจ้าไว้แท้ตงอน น้าจุงแตกออกในที่สะตือเมืองและเป็นที่ฟิงแก่คนทั้งหลายเทอน มหา
 ราชเทวีอธิถานแล้วให้อวันบธาตุพระเป็นเจ้าแล้วก็คนเมื่อเมืองทนนแล ในวันนั้นเมื่อ
 ตะวันเย็นยังมีเถาแก่ผู้หนงชอยาลอนมันไปหันน้าบอนหนึ่งพอสต้วเกิดออกออก มันชด
 ทนนเขียดูหนสายนาฟุงออกกิดกิด มันจึงบอกผู้เถาผู้แก่ทั้งหลายมาชุมนุมกันทนน เขา
 ก็เจียรจากันว่าด้วยเตชะสัจอธิถานแห่งมหาราชเทวีเจ้า น้าจุงออกมาบ่อยากชะแล
 เขาชดลงเยยะลงเยยะจวบสายน้ำไหย่นัก น้าก็ใสงามนัก กินก็ล่านัก เขาจึงเอาน้ำ
 ใสให้หุ้มตแล้ว เขาจึงห้ามไปถวายเป็นแก่มหาราชเทวีอันยังอยู่เมืองทนน เมื่อนันมหา
 ราชเทวีจึงถามผู้เถาผู้แก่อันเอาน้ำไปนั้น ว่าน้าอนันเป็นสันไตอนัน ทนนเขาให้อมหา
 ราชเทวีแล้วเขาก็บอกตามอันหนชูนัน เมื่อนันมหาราชเทวียินตยงชน จึงหอนางแก้ว
 แกกนตุ นางเถาแก่มนักนค้อยชิมคูล่านัก จึงให้อมหาราชเทวีว่าน้ากินอนัน กิน
 ผิดน้าเจ็ดลินเจ้าอยู่หัวในเชียงใหม่เราดีหัดแล มหาราชเทวียินตยงจึงเจียรจากับด้วย
 อามาจทั้งหลาย ว่าสูจุงเมื่อตามเขาอันเอาน้ำมานัน เมื่อหุยทหนิงเลิงคูนเมืองทนน
 ที่ไตและแควนงามสูจุงตั้งตูปไว้กับทนน แล้วเราจักเมื่อให้อบุชาติธาตุพระเป็นเจ้าจึงเต็มใจ
 เราก่อน เมื่อนันอามาจทั้งหลายรับเอาอาชฎามหาราชเทวีเจ้า เขาก็มาถึงแล้ว

เล็งดูเมืองทศวน เขาจึงตั้งตบมหาราชเทวีในนาเผือกหนึ่ง นาเผือกนั้นลวดปรากฏ
 ว่าตบนางเมืองต่อเท่าบัดนี้แล อามาทั้งหลายคนตั้งตบแล้วเขาก็เมื่อให้มหาราชเทวี
 แล ทนนมหาราชเทวีจึงจกมาด้วยเสนาอามาจน มารอดมาเถิงตบแล้วก็จึงแต่ง
 ตาเครื่องกรยาบชาทั้งหลายมากนัก มาบูชาสรีรธาตุพระเป็นเจ้าถ้วน ๗ วัน ใน
 ถ้วน ๗ นั้นจึงไฉนาล้านเบยหนึ่งกับมหาธาตุเจ้า แลวจึงไฉนาล้านพันทองนางดอกไม้
 อันเป็นชาตินหอหุ่กรักสามมหาธาตุเจ้า ถัดนั้นจึงไฉนาล้าน ๘ ครั้งแถมเถาถัดนั้นไฉนาล้าน ๒ ครั้ง
 หอกรักสามนหออันตนอธิธานออกตามบุญตนยังพาด (พินพาทย ?) อันตีเลียงเสอ
 เมืองนนกหอเขาเอามาบูชาธาตุพระเป็นเจ้าหย่าชาติว่าอัน แลวมหาราชเทวีคนเมื่อ
 สู่เชียงใหม่อันเป็นที่สำรานตนแล จาห้องจามเทวีแล้วเท่านั้นแล

บั๊กได้สักกราชได้ ๘๓๑ ตัว เจ้าเมืองห่านแต่ทองมากินเมืองนคร แล้วมา
 อาศัยเชิงมหาเถรอุทิศดีเป็นประธาน ขอนานาแห่งพระยาดี โลกราชรัตนบพิตรเจ้า
 ตนเสวยราชสิริสมบัติในนพบุรีราชธานีเชียงใหม่ เพื่อจักสถาปนาเจดีย์ไว้เหนือที่สรีร
 ธาตุประดิษฐานนั้น ได้ราชอนาแลหือชำระประเทศที่จักประดิษฐานเจดีย์ ก็ตัดไม้
 คะชาวดันอันพระยาพลราช ปลุกไฉนาล้านเกิดที่สถาปนาธาตุนั้นเสีย แลหือหือขุดลงพาย
 ต่ำได้กระดุกคนทั้ง ๕ อันพระยาพลราชฝังไฉนาล้าน พระยาอีกหือประดิษฐานเจดีย์หลัง
 หนึ่งลวงกว้าง ๘ วาลวงสูง ๑๕ วา อันต่ำไว้แล้วด้วยอิตถกะและสะทายอันควน
 บริสุทธิทุกสิ่งแล้ว พระยาอีกหือก่อที่ไว้ปาทลักชน หือต่ำไว้แล้วด้วยรวมวณแล หือ
 เจ้าเมืองห่านแต่ทองแล้วเท่านั้นแล

สักกราชได้ ๘๓๘ ตัวบริวารยสันเดือนยี่แรม ๓ ค่ำ วันพุธไท่เด็กขงง้าไฉนาล้าน ๗ ตัว
 หือปูนพสุ เจ้าหมื่นคำเพ็กเป็นเชอขุนหือเมืองไฉนาล้าน มาหือในอำนาจอาชญาแห่ง
 พระมหาอัมราชติลก คือพระยาลกอันเสวยเมืองเชียงใหม่ ก็ไฉนาล้านคำเพ็กมา
 กินเมืองนครแล้วก็ได้มาเลิกสาสนาพระมหาธาตุเจ้าปางหอก่อกำแพงแล้วแบ่งวิหาร
 แลหือหือหือพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่งประมาณแสนยิบหมื่นทอง ให้สะทอลองก็แล้วหือ

ประการไว้ในวิหารแล้วไว้ชา & ครว้หอรักษา หอแปงศาลาและน้ำบ่อ เมยวหน
 ทางมา ต่อหน้า มหาธาตุเจ้าเจดีย์ สรีรัตนธาตุเจ้ากับบรมวงศ์ด้วยบุญทั้งมวงแทน
 ท่านก็ปราถนาเป็นพระพุทธรเจ้าตนหนึ่ง ในกาลอันจักมาพายนหน้า แลไว้หน้ากับพระเจ้า
 ๒๐๐ เข้าแล สัปปริสเจ้าทั้งหลายจูงอนุโมทนาชู้คนเทอน ห้องเจ้าเมืองคำเพ็ก แล
 แทนแล

สักราชได้ ๘๕๘ ตัวในบิรวายสี่เดือน ๖ ออก ๓๐ คำวันอาทิตย์ไทยรวงได้ไว้เวกส์
 ๖ ตัวขออาสาชยามตุตแล้ว ๒ นาที เจ้าเมืองหาญสีหัตถ มหาสุรมนตรี มากินเมือง
 นครน ได้ ๖ เดือน จึงชักชวนชาวเจ้าสังคะกับเจ้าหมื่นเจ้าพันนักบุญทั้งหลาย มา
 แรกก่อตั้นอรนัพระมหาธาตุเจ้าดวงกว้าง ๑๒ วาก่อนแล

ถคนนมาบเบิกชะง่าเดือน ๗ แรม ๑๒ คำ วันพริหัสบดี ไทยฮ่วงเหมา เวกส์
 ๖ ตัวชยามพาดรงแล้ว ๒ นาที จึงจักมาชาก่อเล่า ก็แลด้วยบรมวงศ์ในปีกตเม็ดเดือน ๕
 แรม ๘ วันพริหัสบดีไทยเบิกสนเวกส์ ๑๕ ตัวชยามตุตช้ายแลมมหาธาตุเจ้ากว้าง ๑๒ วา
 สูง ๒๑ วา เสียงดินสะอิดล้านสามแสนสามพันแปดฮ้อยเจ็ดสิบสี่กอน เสียงปูนตีว
 ตอ ๗ ล้านเก้าแสนห้าหมื่น ค่าปูน ๓,๘๐๖ บาทเฟืองเสียวเงิน ค่าดินจหมื่นสามพัน
 ห้าบาทเงิน ชอนาฮ้อยเสียงห้าพันสามฮ้อยสามบาทเงิน ชอนงเสียงห้าฮ้อยเก้า
 บาทเงิน จ้างก่อเสียงพันเงิน เป็นค่าชู้ฮ้อยกับทั้งจ้างก่อและค่า เสียงห้าหมื่นหก
 พันห้าฮ้อยสามบาทสองเสียวเงินแล

เมื่อเจ้าเมืองฮ้ายฮ่า เป็นลูกฮ้ายเจ้าเมืองทานแต่ทอ้ง มากินเมืองนคร ได้
 เอาค่าชู้ได้มหาธาตุเจ้าพกสี่ฮ้อยบาทชีกคำ ค่าเก็กเสียงสามฮ้อยสามบาทสามชีกคำ
 แล เมื่อเจ้าเมืองฮ้ายฮ่าจกตายส่งไว้ขอเอาเสนาคนคักคนทานแห่งท่านผู้หนึ่งชื่อว่าทาน
 สีหัตถะห้อมมากินเมืองนครแทนท่านวันนั้นแล

เมื่อนั้นมหाराชเจ้าแผ่นดินเชียงใหม่ หลานพระยาตากลูกเจ้ายอดเชียงฮาย ชื่อ
 แก้วพันตา ก็จึงทอนาเอาเจ้าเมืองทานสีหัตถะแซนเหล็ก อันสืบนาคก่ายแซนลายคาง

มมอ์นยังหยุกนเมืองลอกกนเมืองนครแทนเจ้าเมืองอ้ายอ้า แล้วยกได้เอาค่าขึ้นได้
 มหาธาตุเจ้า ๗ พันฮ้อยบาทซีกเสียวเสียงค่าเกริก ๖ พันฮ้อยห้าบาทเฟื่อง รวมค่า
 ทั้งมวนได้หมื่นสามพันสองร้อยบาทสามซีกเสียวค่าแล รวมทั้งมวนได้ห้าหมื่นหก
 พันห้าฮ้อยสามบาทเฟื่องเงิน นายยมเขากั โนนไถ่คนไว้กับมหาธาตุเจ้า ๗ ครว้เป็นเงิน
 ๒๘๐๐ บาทเงินแล ในบั้นเจ้าเมืองอ้ายอ้าเอาค่าขึ้นได้มหาธาตุเจ้าหลังก่อนนั้นพันห้า
 ฮ้อยบาทซีกค่า ยามนั้นเจ้าเมืองทวนสัทตะปะไถ่กนเมืองนครเทอ ท่านก็ได้อเอาค่ามา
 ขึ้นได้มหาธาตุเจ้าพันเก้าฮ้อยสามบาทเฟื่องค่าวนั้นแล เมื่อก่อมมหาธาตุเจ้าแล้วนั้น
 เจ้าเมืองทวนสัทตะปะไถ่เอาค่ามาขึ้นได้ห้าพันสามฮ้อยปายเสียวค่าเล่าแล

ถัดนั้นบรวงเว้าเดือน ๓ ออก ๗ คำวันศุกร์ ไทยเต่าชะง่าเวกัส ๒๖ ตัว ยามตุด
 เข้าแล้ว ๒ นาที หอบปลุกวิหารเสียงเงินชู้ขึ้นได้ ๒๐,๐๐๐ เงินแล

ถัดนั้นบีกาไค้เดือน ๔ แรม ๑๑ คำวันศุกร์ ไทยเบ็กชะง่า เวกัส ๑๗ ตัวหล่อพระ
 ล้านทองยามคั่นรุ่งแล้ว คำพอกพระล้านทองเจ้า ๓๒ คำ จ้างช่างหล่อพระกับจ้างตีค่า
 ๓๖๒ เงิน ไถ่คนไว้กับ ๖ ครว้ค่าไถ่ ๒๖๗๐ เงิน ใ้วันากับพระเจ้าล้านทอง ๒๐๐ เข้า
 แล คำปราถนาเจ้าเมืองนครหื้อได้ถึงสุขในเมืองฟ้าเมืองคนเป็นที่แล้ว หื้อได้เป็น
 อรหันต์ตนวิเสส ในสำนักพระอริยมตไทยเจ้าในอนาคต กวล อันจักมาพายหน้า นั้นเทอน
 สัปปริสะเจ้าทั้งหลายจุงอนุโมทนาชู้ชู้คนชู้ตนเทอะทุกวัน ๆ

ถัดนั้น ส่วนตนนางเมืองทวนสัทตะปะไถ่หื้อหล่อพระทองเจ้าองค์หนึ่งน้ำหนักได้
 ๓๐,๐๐๐ ทองแล้วก็นำแต่เวียงมาไว้ลำปางในวิหารด้านเหนือหันแล วิหารด้านวันตกไว้
 พระสีลาเจ้า ตนอันพระยาละโว้พ่อนางจามเทวีหื้อมาไว้เป็นที่ ไหว้แก่นันตยสอันเป็น
 หลานตนอ์นยังหยุกนเมืองนครนั้นแล

พระพุทธรเจ้าองค์หลวงอันหื้อในวิหารด้านใต้ก็หากมีแต่ก่อนมาแล เจ้าเมือง
 ทวนสัทตะปะไถ่ก่อมมหาธาตุเจ้ากว้าง ๓๒ วาแล เมื่อดุนมานพระราชครูเจ้านำเอาฉัตรค่า
 มาใส่ยอดมหาธาตุเจ้าในบั้นเบ็กเส็ดนนั้นยกแก่นเหล็กขนแถมวาหนึ่งเล่า

เมื่อลนมานแผ่นดินไหว ยอดมหาธาตุเจ้าบุบเสียด ในปีกตสันมหาสังคราชา
เจ้าอภัยธิดเมธิงกรเจ้า และมหาสังคราชาวิจิตรญาณเมตตเจ้า ยังปรากฏ เป็นประธาน
จึงจักเล็กเสียดแปงยอดมหาธาตุเจ้าใหม่ จึงจักข้ายอแกนเหล็กชนแถมพูนอกหนึ่งเล่าแล
ที่นมหธาตุเจ้าสูง ๒๒ วาปายอกหนึ่งแล

สักราชได้ ๑๗๕ ตัวในปีกำไ้เดือน ๕ แรม ๒ ค่ำ นางจามเทวีไว้ช้ำกับพระ
มหาธาตุเจ้า ๘ คร้วแล

บิรวงเจ้าหมื่นตาแก้ว ไว้ช้ำ ๕ คร้ว

ช้ำเก่าครว้นัน คือฝูงน้แล ลำพันทอง ๑ ย่าทอง ๑ อัมจาวี ๑ เชียงสี ๑
ปาโน ๑ เชียงตอกคราม ๑ เชียงแก้ว ๑ ร้อยรัต ๑

พระเมืองลกเจ้าไว้ช้ำ ๕ คร้ว ปู่ยี่ตาช้อง ๑ ปู่ล่ำมเชียงซิง ๑ ปู่ยอดสาย ๑
ปลกมยุ ๑

บีก่าเหมา หมื่นโลกสามล้านไว้ช้ำคร้ว ๑

อาจารย์อัมจันพาด ๑ ลำมรอง ๑ นายตก ๑ เชียงลิ้วะ ๑

บิเบกยี่ เจ้าเมืองลกไว้ช้ำ ๕ คร้ว

บิเมิงเว้า เจ้าเมืองเพ็กไว้ช้ำ ๕ คร้ว

บิเมิงไค้ เจ้าเมืองฮ้ายอ้าไว้ช้ำ ๓ คร้ว

บิกัดเว้า ลำมจินตาไว้เป็นช้ำพันฮ้อยห้าสิบเงิน

อัมวัง ๑ สัททอวังไร ๑ ลกน้อย ๑ เชียงค้ำคัง ๑ สวีลั้ง ๑ ปู่เทพ ๑
สัลบาด ๑ ญานวังสี ๑ ท้าวมอด ๑ ชุนไทย ๑ ชาวทอง ๑ ช้ำคร้ว ๑ ฮ้อยยอดสาย

บิรวายสี เจ้าเมืองห่านสีหัตตะ ไว้ช้ำกับมหาธาตุเจ้า ๗ คร้ว บีก่าไค้ไว้ช้ำ
กับพระล้านทอง ๖ คร้ว บิดับเบ้าไค้ช้ำชือสาชิตไว้เป็นช้ำพระล้านทองมี ๗ คร้วตั้งน

แล แก้วฟ้า ๑ แก้วเหมยง ๑ ฮ้ายโห ๑ ไส่น้อย ๑ ตาบน้อยแซ่ ๑ ลำมพ่องัว ๑
ลำมทอง ๑ มงคล ๑ ปู่ช้อย ๑ ยสไส ๑ สวณข้างคำ ๑ คำผาบ ๑ สุวันน ๑

บีกาบไ้ เมืองห่านสีหัตตะ ตั้งสังคอราม ไค้ช้ำไว้กับ ๕ คร้วแล ไส้งัว ๑
ข้างฟุด ๑ ผ่าชาวบุญมา ๑ ญานวิเทียน ๑

เจ้าเมืองหนานสีห์ตัดตะไกว้ข้าทั้งหมด ๑๘ ครว้แล คือไว้กับพระล้านทอง ๗ ครว้
ไว้กับมหาธาตุเจ้า ๗ ครว้ ไว้กับสังคอราม ๕ ครว้ สาตราจาริกตำนานมหาธาตุเจ้า
ลำปางแล

ลาวหงสามาตกเมืองนครแลเชียงใหม่เป็นอันจับหายมากนั้ ก้ายอดฉัตร
พระมหาธาตุเจ้าก็ได้ม้างเทป่างนั้นจับหายเสียแล

จุลศักราชได้ ๕๓๕ ตัวในปีชานกัมโพชพิสัยไทยภาสาว่าปีเต้ายี้ ใน همینตระกูล
มิกสิรมาศบูรณมี ไทยภาสาว่าเดือน ๓ เพ็งเม็งวันพริหส์บตี ไทยก่าเหม้าจันทสเด็ด
เข้าใกล้ลักขัตเวกส์ ๒ ตัวในเมครววายสี อติตลาคลาล่วงแล้วได้ ๒๓๕๕ วัสสาและ
ปลาย๖เดือนในวันนี อนาคตวรสาสนาอันจักมาพายหน้าบ้น้อย ยังสองพันแปดฮ้อยห้าสิบสี่
วัสสาแล ปลาย ๕ เดือนแต่นั้นไปแล มหาอุปราชพระยาหลวงนครชัยบุรี มีราชสัทธาใน
พระมหาธาตุเจ้า ชักชวนพระสงคเจ้าและเสนาอามาจเจ้าขุน นักบุญทั้งหลาย มี
คำแสนก่ามาบูชาพระมหาธาตุเจ้า กั้ได้สร้างฉัตรมาใส่ยอดพระมหาธาตุเจ้า มีพระมหา
สมเด็จรัตนมงคล ลัมภกั้ปปรามาธิบัติ กั้พระมหาสังคราชาวัตหลวง และ
มหาสังคโมลีเชียงยี้ เป็นประธานหื้อแล้วบั้วรวมวน พายนอกมีมหาอุปาสกแสนมหาธาตุ
เป็นอุปถัมภกั้หื้อแล้ว สหบุญญการีว่าทั้งหลายมวนยังอนุโมทนาเทอน

ในเมื่อคนมานี้แล้ว บ้านเมืองเป็นไกลาหล ข้าศึกทั้งหลายได้ม้างเทล่าเวียง
พระมหาธาตุเจ้าเสียเสียงมีมหาราชครศรีกลางนคร และสมเด็จรัตนมงคลเจ้าลำปาง
พร้อมกั้พระสังคเจ้าและสหบุญญการี จึงสร้างแปงตั้งใหม่แล ลำเวียงทั้งหมดมี
๕๓๒ เหน้มแล

จุลศักราชได้ ๑๐๑๓ ตัวปีกุน ไทยภาสาว่าปีกั้ได้เข้ามาใน همینตกติกมาส
บั้ชสัตตมิกุรทินวารโถง ไทยภาสาว่าเดือนยี้แรม ๗ คำฟ้าได้วันพริหส์บตีไทยกตยิยาม
เที่ยงวัน พายในมีมหาจนวาดี อรัณสีลา และพระมหาพลบุญโณลัมภกั้ปปรามาธิบัติ
แล พระหลวงเจ้าป่าทัน และสังคเจ้าทั้งหมด พายนอกมีแสนหนังสือ หลวงนคร
พ่อเมืองทั้งหมดและขุนวัดทั้งหมด และผู้เฒ่าผู้แก่ลำปางชู้ไทยน้อยนารีหญิงชาย ได้
พร้อมกันหื้อชาวบ้านป่าทันทั้งหมดมีหมื่นมนิ และนายบ้านผู้เฒ่าผู้แก่ได้พร้อมกันหื้อ

ลำทองชั้นได้ยอดมหาธาตุแล้ว วันนั้นจันทร์จรมเต็มเต็มยง เมืองม่ายม่อสะพะาะ
หน้าฮ่อนักขัตเวกต์ตัวถ้วน ๑๔ ชื่อ มิคสิร ปรากตในเมถุนราศี อตีตาสาสนาคลา
ล่องแล้วได้ ๒๒๖๓ พระวัสสาปาย ๗ เดือนย้ง ๒๓ วัน อนาคตวรสาสวายังพายหน้า
บ่น้อยย้ง ๒๗๓๗ พระวัสสาปาย ๔ เดือนย้ง ๗ วันตั้งแต่วันพุก ก็ถูกโบราณาจารย์ตรา
ว่าไว้ได้ ๕๐๐๐ พระวัสสา สเด็ดแล้ว สัทธาทายกทั้งหลายชู้หย่น้อยหยิงชายจุงโมทนาชู้
คนแต่เทอะ จบตำนานพระธาตุลำปางเมืองนครชัยบุรีศรี

จุลศักราช ๑๑๐๐ ตัวปีเป็กชะง่าเข้ามาในวัสสาอตุสาวณะบ้านนรสีพุทธองไถง
ไทยภาสาว่าเดือน ๑๓ เพิ่งเม็งวันพุกยามกองงาย หมั้นมะโนบัณณา หยู่บ้านลำปางบ่ได้
เหตุกัวภัยนานาต่าง ๆ จึงได้หนีไปหยู่บ้านสองแควที่นั้น เยียะไว้กินมีทุขมากนั๊ก มี
อายุได้ ๖๖ ปี มีคำฮ่าเพ็งเถิงพุทธสาสนามหาชินธาตุเจ้าลำปางอันเป็นที่เกิดแห่งตน
และเป็นอันตนได้พ่าเพ็งปฏิบัติปริยัตทานศีลภาวนามาได้ ๆ มีคำโสกทุขมากนั๊กเหตุ
บ่ได้พ่าเพ็งกินทาน จึงได้กตหมายเขตแดนไร่นาจันเป็นที่มหาธาตุเจ้าไว้ เพื่อกัว
เจ้าขุนมูลนายนักปราชญ์บัณฑิตครีหณักบวชเจ้าทั้งหลาย อันยังหนุ่มมีอายุอันหมั้นย็น
จักปฏิบัติสืบไปพายหน้าบ่ชู้ กัวได้เอาที่วัดเป็นที่เมือง เอานาวัดเป็นนาเมือง คันจุก
ตายไปกัวได้ไปสู้อบายทั้ง ๔ มินรกเป็นต้นแเด เป็นเผด เป็นตั้งชายผู้หนึ่งแต่เมื่อ
พระเจ้ากกุสันธย้งวันนั้นมันเยียะนาเมืองกิน คันนาวัดกับนาเมืองติดกันจวมันบ่ตีเพ็ง
ตกไปหานาวัด มันยอโถบพันได้ช้อนเอาดินนาวัดพอเต็มหน้าไถมันไปได้นาเมือง คัน
มันตายได้ไปเป็นเผดแบกทางไถอันลुक เบี้ยวไฟนรกกัใหม่ตนมันหยู่ต่อเท้าเสียงกัลป
อันนี้ มันก็พันจากอันเป็นเผดนั้นแเด สาธุเจ้า มหาบ่าเจ้า หลายหิน เมตตา
ไว้มีสันนั้นแเด

ข้าผู้เฝ้ากัวจ้านายทั้งหลายอันจักปฏิบัติสืบไปพายหน้าบ่ได้ชู้ ได้กะท่า กัวได้
เสวยทุขเป็นตั้งชายผู้นั้น จึงบอกไว้หื้อแจ้งมีสันนั้น

ตั้งแต่หัวนาคไปยอดศาลาไฟไหม้ชุมดินหม้อมีสามพันวา เขตแดนที่มหาธาตุเจ้า
 รอดหันแล ตั้งแต่หัวนาคไปรอดต้นตาลหนองแดงสามพันวา แดนที่มหาธาตุเจ้ารอด
 หันแล ตั้งแต่หัวนาคไปวันตกรอดต้นเฝืองป่องร้อน แดนที่มหาธาตุเจ้ารอดหันแล ตั้งแต่
 หัวนาคไปทางใต้รอดคางแจ้หนองเตอ แดนที่มหาธาตุเจ้ารอดหันแล สามด้านนี้และ
 ด้านและสามพันวา ทางวันออกพันวารอดหัวหนองเข้าวัด มีหินก้อนหนึ่งฝังไว้ที่
 สูงประมาณเพียงหัวเข่า แดนที่มหาธาตุเจ้าพันถวนต้นรอดหัน

ยามนั้นนางแม่วังไปข้างหนองทางวันตกนั้นแล พันถวนสามรอดแดนสะทายน้อย
 หันแล ด้วยแท้มหาธาตุเจ้ามนทนตาย

หนึ่งจากบอกนางอินนางจามเทวี หอทานไว้กับมหาธาตุเจ้ามีนา พันล้านเบยมี สัน
 นาร้อยหมวก ๓ รวงผา ๓ ตูบนางเมือง ๓ นางจามเทวีลูกเวียงท่านขึ้นมาให้มหา
 ธาตุเจ้า และมหาสังคร้อยตนมาหอทานนั้น จึงได้ชื่อนางร้อยหมวกเพือนแล
 นางหอเอาอย่างผามาใส่ผ้าชำระบาทสังคเจ้านนได้ชื่อนางรวงผาเพือน มาตั้งตูปนาง
 ไนนาเผือกทนนลวดได้ชื่อนางตูปนางเมือง ต่อเท้ากาลบัดนี้แล นางจึงมาไว้พาดแล
 ปี่ขันปี่ อื่นเป็นเครื่องสงเสพตนไว้หอตั้งเสพบูชามหาธาตุเจ้าคู่บั้งสีล เขาทั้งหลาย
 ผู้นั้นได้กินนาคพัน นางทั้งหลายผู้นั้นได้ชื่อนางพาดนาคปี่นาปี่ ต่อเท้ากาลบัด
 นี้เท่านี้นางจึงแต่งล้ามไว้ผู้หญิงกับมหาธาตุเจ้ามีนก็ได้กินนาคพันหนึ่ง นานนี้จึงได้
 ชื่อว่านาล้ามปี่เพือนแล ถัดนั้นนางก็แต่งผู้หญิงหอมมันล้างสวนกล้วยไว้มากนัก คน
 คนทั้งหลายจักกินทาน ห่อไปเอาตองแก่นันห่อเข้าหมม ถึงกาลวันสีล มันตัด
 เอายอดตองไปรองแทนเข้าพระเจ้าไว้คู่วิหาร คั่นกลางวันขายแล้วมันก็ไปเลิกออก
 เสย มันก็ได้กินนาคพันหนึ่ง นานนี้ลวดได้ชื่อนาง ตัดตองบัดนี้แล ถัดนั้นนาง
 ก็แต่งไว้หอผู้หญิง แปงยุคนึงไปไว้คู่วิหารพระสังคเจ้ามาให้มหาธาตุเจ้า สัตธา
 มีจักใคร่กวาดช่วงดินธรนิมมหาธาตุเจ้า ห่อเอาผู้หญิงทั้งหลายผู้นั้นกวาดมันก็ได้กินนาค

หนึ่ง นานันลวดได้ชื่อว่านาคันโง่งเท่ากาละบัดนี้แล บ่อเท่านั้นนางก็แต่งไว้หอหนึ่ง
 เชือกอินเเกยวคอกหลอมหาธาตุเจ้า เมื่อจักคาล้างพองแล เชือกอินจกชกหน้าชนสูง
 กัดมันักไดนาพินหนึ่ง นานันได้ชื่อว่า นาคะแมตบัดนี้แล ถัดนั้นนางก็แต่งไว้หอหนึ่ง
 ห่อใจรียตยาวิหารทั้งมวนไว้หอมนักนพินหนึ่ง นานันได้ชื่อว่า นาวิหารบัดนี้แล
 ถัดนั้นนางก็แต่งไว้หอต่างโพธอินเทยอินนอยไว้ใส่หมากเคียว ชยา เมื่อกินเมื่อทาน
 ในวิหารหลวงก็ไว้นาหอมนักนพินหนึ่ง นานันได้ชื่อว่า นาช่าหมากบัดนี้แล บ่อเท่า
 นั้นนางก็แต่งไว้หอเป็นอาจารย์ เวณกินเวณทานกับมหาธาตุเจ้า ไว้นาหอมนักนพินหนึ่ง
 นานันจึงได้ชื่อว่า นาโอกาสบัดนี้ นานองฮาก ๑ นาจัน ๑ นาม่วงน้อย ๑ นาม่วงหลวง ๑
 นาช้อย ๑ นาร่อง ๑ นาจันหันติดนาร่องมาได้นาสุตธัม ถัดนาชัวไปนาตก นาบ่อมน
 นารีนาก้อมนาหนองทา นานองนา หนองเหนือบ้าน นาร่องป่าเรียว นานองตำหนัก
 นานองหมากเขือ นานองร่องแร้ง นาสุกา นานองสบ ผู้งนี้เป็นนามมหาธาตุเจ้า
 เสียงคุดดินแพแม่พระวัง ร่องมาได้นามันหวาน นานองนาเกลือ นาโค นาทางตาน
 นาชามหลวง นาคักทุต นาดินบ้านเจียง นาไร่แจ้ นานองต้อยไปหาดินแพวันตก
 ล่องมาหานาชาว นาการ้อง นานองนอก นานองใน นาคคนเป็นนาสามสัก ทาง
 วันตกเป็นนาสุตธัม ทางวันออกนามมหาธาตุเจ้า ทางไดนาพระเจ้าหนองงู ถัดตอนเข้า
 ไปเหนือนาพระเจ้าหนองงู ถัดนาทคองหาดมาได้มีสองไร่นาจันป่าพ้าว ทางเหนือ
 เป็นมหาธาตุเจ้าทั้งมวน ถัดนาหนองทามาได้ชวยวันตกนาพระเจ้าป่าตาลเวียงนครแล

ทิศจักบอกทางวันออกถัดหัวชัวมาได้นั้นนาขุนล้านนั้นมาได้เป็นนามมหาธาตุเจ้าเสียง
 ถัดนั้นไปวันออกเป็นนาจันสี่เส้น ล้านนั้นไปรอดหนึ่งบัวแสนผาบและท่งโรงข้างท่งท่า
 ข้าง ท่งเปลือกเปลือผึงพังหน้าวัด ล่องมาท่งทงเข้าตอก ท่งแฉ่กาดกุด ท่งตูปแขก
 เป็นนามมหาธาตุเจ้า กับนาพระเจ้าสบยาว จิมแต่นั้นต่อเทารอดท่งป่าเข้าชนเต็มริมยาว
 ทางเหนือขึ้นไปรอดสี่ลา เป็นนามมหาธาตุเจ้าเสียง มีนาขุนสามพัน นาช้อยหลวง
 นาชามหลวง นากวาวเท่านั้น ล้านากวาวไปวันตกทางเค้าสองเส้นทางปลายสองเส้น ท้าม

กางเป็นไร่เดียว นาพระเจ้าวดีกุคำเวียงนคร ลานนามหาธาตุเสียง ขึ้นไปท่ง
 เข้าชอน มีนาขุนสองพันล้านนามหาธาตุเสียง ท่งเข้าชอนท่งเข้าเหนือเป็นนาจ้งหัน
 ลำปางท่งมวน ถัดนั้นมาทางบ้านนาพันล้านน้อยหนองหย้าเหนียว ท่งชะเลียมสูง ท่ง
 สาลาดันต์ ท่งชควายหัวดอนม่วง บ้านทวยหนองช้าง หนองท้อ หนองเหนียว
 หนองบัว มาวันออกต่งเข้าตอก เป็นมหาธาตุเจ้าเสียงท่งมวน นาล้านเบยอัน
 จามเทวีหอทานไว้มีเท่านกอนแล

ห้องท้าวพระยานักบุญขุนธรรมเจ้าทั้งหลายผู้อื่นทานไว้กับมหาธาตุเจ้าก็ยังมีที่
 อื่นที่ไถมีมากอยู่แล

ข้ามมหาธาตุเจ้าก็จับหายปางเมื่อลาวหลวงมาเอนันท์หนึ่ง ปางเมื่อชาวไตเอา
 ล่องที่หนึ่ง ยังหลอเท่าใดสุโธมราชาอยู่เสวยเมืองหงสาวดีมาพบได้ลานนาเมืองไทย
 แล้วจึงมาได้เข้าทั้งหลายสามจำพวก คือข้าพระเจ้า ๑ ข้าธาตุ ๑ ข้าพระเถรจำพวกหนึ่ง
 ข้าเทศาอารักขาจำพวกหนึ่งแล ข้าสามจำพวกนี้ท้าวสุโธมราชาไว้กับเมืองมีสัน
 นแล นานางจามเทวีทานล้านเบยกับข้า ๑๘ ครว ท่งข้าอนางไว้กับสังคาราม
 สองครว ไว้กับบ่อน้ำเสียงอันเกิดมาด้วยบุญอนางกะทำสังจ้อธิทาน นักบุญขุน
 อัมมิกปราชญ์บัณฑิตย ครหนักบวชเจ้าทั้งหลายจับปฏิบัติสืบไปพายนหน้า ค้อยหอ
 พิจารณาเหตุข้อแจ่งชูประการ ก็หากจักวุทธิไปไว้ ะ บ่หย่าชะแล

ท่งจกบอกเล่าไว้ยังเส้นกาน อันมังตามทั้งหลายอันเป็นราชทูตนำราชทาน
 มหากสัตว์ได้มาหอทานบิณฑามเทือตามจาริตแต่บิตุมาตาสืบ ะ มาสนัน

ดินธรมมหาธาตุเจ้ากว้างและด้าน ๑๒ วา สูง ๒๒ วาอก ลำเวียงทองท่ง
 มวน ๕๑๒ เหล่ม วิหารหลวงกว้าง ๘ วาสูง ๘ วา ยาว ๒๑ วา เสามี ๔๖ เหล่ม
 ได้บันเมื่อถึงถองทิพยเสดแห่งพระมหากสัตว์ อันเป็นเจ้าปลถวิสืบ ะ ตามมีสนันแล

ทันจากกล่าวอุบัติแห่งนางงามเทวีก่อนแล หลอนมีผู้โจทหน่าว่านางงามเทวีเป็น
 ลูกสาวท้าวพระยาตนใดจา จักว่านางหากเกิดในเมืองทวิภูษย์ที่นั่นอันจา มิมีผู้
 ถามสนั่นใครนบอกว่ามีแท้แล ยามเมื่อเจ้ารหัสทั้งหลาย & ตนเป็นสหายกันตนหนึ่งขอ
 กุมรสี่ ตนหนึ่งขอสุเทพรสี่ ตนหนึ่งขอสุทันตรรสี่ ตนหนึ่งขอนารทรรสี่ เจ้ารหัสตนขอ
 กุมรสี่ก็หยู่ในเวียงทวิภูษย์ที่นน สุเทพรสี่ก็หยู่ดอยสุเทพที่นน ตนขอสุทันตรรสี่
 มาหยู่ดอยวันออกเวียงนครที่นน นารทรรสี่ก็ไปหยู่เมืองละโว้ที่นนแล

ที่ตั้งเวียงทวิภูษย์ที่นนเป็นกาดลั่ว เป็นอันสุขเกษมมากนัก กุมรสี่จึงว่าเพิง
 คุยว่าทนควนช่างหอเป็นเมืองมีนระแล จึงใช้สัญญาฮอดเจ้ารหัสทั้งหลายสามตนอันเป็น
 สหายมีปติญาณกับด้วยกันชูแห่ง เจ้ารหัสทั้งหลายมาฮอดแลวก็พร้อมกันช่างหอเป็นเวียง
 บัวรวมวงแล้วจึงไล่ชื่อว่าเมืองทวิภูษย์ ตามชื่อเจ้ารหัสตนอันหยู่ที่นน แปะดูชารา
 เมืองนนว่าผู้ชายจกกินบ่หมัน เท่าดีผู้หยิ่งกินเมืองนี้จึงตแลว่าอัน เจ้ารหัสทั้งหลาย
 จากันว่าผอัน เราจักได้ลูกสาวท้าวพระยาที่โตมากินเมืองที่นนจา เมื่อนั้นเจ้ารหัสตน
 ขอนารทร จึงว่ายังมีลูกสาวพระยาละโว้ผู้หนึ่ง ประกอบด้วยวัดบัวรัตนอันตนักแล
 ว่าอันเจ้ารหัสทั้งหลายจึงว่าผอัน เราทั้งหลายก็ควนไปขอเอามาหอเสวยเมืองที่นนเทอะ
 เจ้ารหัสทั้งหลายพร้อมกันแล้วจึงใช้ไปขอเอาแก่พระยาละโว้ผู้เป็นพ่อนนนั้นแล พระยา
 ตนพอกหออนุญาตแก่นางหอเมื่อเสวยเมืองที่นนนั้นแล บ่อนานเท่าใดนางมีใจมักไคว่หัน
 พ่อแม่พี่น้อง นางก็ไปด้วยจตุรงคเสนา & จำพวก ไปรอดพ่อแม่ญาติแล้ว นาง
 ก็ขึ้นมาทางทัพแม่สลิตชนมาโดยลำดับ คราวทางมาฮอดสบยาวเมืองลัมภที่นน แลว
 ก็สั่งการบุชามหาธาตุเจ้าตามเพิงใจตนก็มีหนแล ก็ขึ้นเมื่อรอดเมืองท่านก็กลับคืนมา
 สั่งการบุชามหาธาตุเจ้าแถม จึงจักทานคนและนางตั้งกล่าวแล้ว พายหลังนางก็หนีเมื่อ
 สู่เมืองทวิภูษย์อันมีเป็นที่หยู่แห่งตนก็มีวันนนแล

นิทานอันนี้ครุบาเจ้าเมตตาไว้ตามแต่ได้มีสนัน สนับสนุนอนุกรมครุทัศน์ักบวช
เจ้าทั้งหลาย หือได้ยู่ไ้ในคามเขตประเทศเขตแดนที่เสาเช่นพนมมหาธาตุเจ้าดวงกว้าง
และสูงและกว้างยาววิ ก็มีด้วยประการดังนี้แล

ถึนั้นมาเมื่อนานนัก บัณฑิตยี่ จุลศักราชได้ ๑๑๘๒ ตัว เดือน ๖ แรม ๑ ค่ำ
พริ้วว่าได้วันอาทิตย์ไทยววยไ้ พระยาไชยสงคราม ทานคนไว้กับธาตุเจ้าลำปางสอง
คนพ่อลูกสทกกับหัตถินากียังข้างแม่ตัวหนึ่ง จุงโมทนาด้วยผู้ชาแต่เทอะ

นิพานปัจจโย โทตุ โทตุ เม

ตำนานพระธาตุจุมพิตนคร ^(๑)

ศรีสวัสดิ์ สุภวามังคละกถา นโมพุทฺธาย อูบปี อุมั สรีรฆาตา ชินธาตุ
นราต เมกา จตุโร ทวาธา เทวโกฏี สงขยา ว สททาวติ นนามิ สพุพ
ชินธาตุเสฏฐี :-

สาธโว ตูกร สปริสเจ้าทั้งหลาย จุงฟังยังอุบัตินิทานอันจุสรีรฆาตาในจุมพิตา
ราม ได้ตรองในมหากัสตรเจ้าลกคำตนเสวยราชสมบัติในเมืองอันมีที่ใกล้แม่น้ำระมิง
มีชื่อว่าเมืองพิงเชียงใหม่ แลจักได้มาไหว้ชินธาตุพระพุทฺธเจ้าในจุมพิตารามมีดังนี้

เอโกปริสโต ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อนันทบัณฑิยา เป็นลูกชาวจุมพิตบวชได้
๑๐ วัสสาตลอดได้เมื่อออกสาหะสูตรเวียนในวัดสวนดอกไม้หลวง แลเมื่อเดือนมันลิก
ออกเข้าเป็นราชปุริสตลอดได้เป็นพี่เลี้ยงราชบุตรเจ้าคำลกแล เมื่อเจ้าราชมารได้
ราชาภิเศกเป็นพระยาแลวกจักหื้อพี่เลี้ยงตนกินเมือง มันบ่สู้กินมันจึงกล่าวว่่าตั้ง
ข้าแก่เจ้าเหนือหัวชานักเป็นอันเถ่าแก่และ ข้าเท่าจักหื้ออุยอุยอนุสมภารเจ้าเหนือหัว
ตามใจอันมักแห่งข้าชะแล้วอัน ที่นั้นพระยาลกคำจึงกล่าวว่่าผอนักตามใจอันมัก
แห่งมิ่งเท็น ว่าอันแล้วพระยาจึงถามมันว่าผอนมิ่งจักอยู่ที่ ไตอันจา พี่เลี้ยงนันทบัณฑิยา
จึงไหว้พระยาว่าข้าแก่เจ้าเหนือหัว ข้ามักปรารถนาไคร่ขออนุญาตอาชญาแห่งเจ้าเหนือ
หัว เมื่อหื้อในที่บ้านญาติแห่งข้าอันชื่อว่าจุมพิตนครพันต์หลัดแล้วอันพระยาว่าผอนัก
ตามใจอันมักแห่งมิ่งเท็น ว่าอันแล้วพระยาดกคำก็หื้อข้างพาย ๑ ฟัง ๑ หื้อมาตัว ๑
หื้อทานบ่าวเพื่อนพ้อใช้สอยเป็นบริวาร หื้อบ้านส่วยขางทองเป็นบ้านส่วยแก่พี่เลี้ยงตน
หนแล

(๑) คัดจากฉบับโบราณงานอักษรไทยลานนา เลขที่ ๑๕

ทนนันทบัพญาพลียงนนได้ลาภสักการแต่พระยาลกค้ำหากทอนัน มั่นจึงมา
หยุทอนขอว่าจุมพิตนนพายใต้เวียงนครประหมาน ๒ โยชนะ ปายเปนวาได้ ๑๖.๗๐๐ วา
ท่านก็มาตั้งหยุเป็นเถาเมืองจุมพิตทนนหนแล

ปรภาเค ในส่วนพายหน้าแต่นั้นยังมีชายผู้หนึ่งชื่อว่าอ้ายจอมแพ้ว เหตุมันเกิด
ในเมืองแพ้วมันเดินมาค้าขายกิน ได้มากันเคยเป็นมิตรสหายกับด้วยพลียงนนทบัพญา
เถาเมืองจุมพิตนน มันลวดขอตั้งบ้านหยุจิมเถาเมืองทนนหนแล

ปน เมื่อพายลง ข้างจวนกันสร้างวัดเคียงกันทนนหนแล ท่านผู้ชอนันทบัพญา
เถาเมืองนนสร้างวัดบนที่อนนางจามเทวีสร้างเจดิกวมธาตุตัวพระเจ้านนนหนแล เหตุว่า
ท่านหันเจตียเจ้าหากมีแต่ก่อนทนนหนแล ชายผู้ชื่อว่าอ้ายจอมแพ้วนั้นมันก็สร้างแห่งลุ่มจิม
ริมแม่น้ำทนน มันก็สร้างเจตียวิหารกับทั้งกำแพงบัวรวมวงแล้วมันเมื่อขอเอาพระพุทธรูป
เจ้าตนหนึ่ง แห่งวัดป่าพ้าวท้าวเวียงนครมาตนหนึ่ง คนพระเจ้านนนทาทางท้าว
พระพุทธรเจ้านนนพอกคำทั้งมวงงามนัก คนทั้งหลายลวดเรียกพระพุทธรเจ้าตนนนว่า
พระเจ้าท้าวค้ำว่าอันแล มันก็นำเอามาไว้ยังวัดทนนหนหนแล

ตโตปรี พายหน้าแต่นั้นบ่นานเท่าใด น้ำกินองท่อมวัดอารามอันอ้ายจอมแพ้ว
ได้ต้างนั้น เจตียกับทั้งกำแพงคั่นค้ำนพังไปเสียทนนหนแล

เมื่อนั้นนนทบัพญาเถาเมืองจึงว่าแก้อ้ายจอมแพ้วว่าตงัน คุกจรสหายเจ้าจุง
เอาพระพุทธรเจ้ามาไว้วัดบนจิมกันเท็นว่าอัน ทนนอ้ายจอมแพ้วว่าผอนกคั่นกแลว่าอัน
ข้างพร้อมกันช่วยกันเอาพระพุทธรเจ้ามารวมกันไว้ยังวัดบนทนนหนแล ข้างช่วยกัน
แบ่งวัดทนนหนทือเป็นวัดแควนใหญ่เล่าทนนหนแล ข้างใส่ชื่อว่าวัดจอมพลียง ตามชื่อแห่ง
ขาทั้งสองนนทนนหนแล

ตโต เรียงนนไปบ่นานเท่าใด ราชาพระยาใต้เอาหุมูรพลสกลเสนาชนมา ว่า
จักชบจักปงเอาเมืองว่าอัน จักรบชนข้างพ่อเมืองเจ้าหากแต่ท้องและแม่เจ้าเมืองหาก
แต่ท้องอันยังทรงครรรักี มานเจ้าเมืองหากในท้อง นางกักล้าหากนิก นางกักห่มเครื่อง

เขาชาย แล้วขับหมูรพลมาออกรบ หอตยงศรียศนตรี & จำพวกและห่อชาติผู้
และลากเพื่อยไม้ตติรร้องให้เขาว่าพระยาเจ้ามาทันแล้วแล้วอัน ที่นั้นพระยาไต้ไต้ย
หนมนนกก เขากจึงทักถ่านพ่ายหนีลงลำน้ำไป แม่เจ้าเมืองหาญแต่ท้องไล่ชนข้าง
พระยาไต้ทักถ่านตกน้ำที่นั้นมากนัก ที่นั้นจึงได้ชื่อว่ามีหาสนุกเพื่ออันแล

ที่นั้นพระเป็นเจ้าพระยาลกคำ ไต้ยนิประวัติชาวสารอนันัน ก็จึงรีบเอารพล
เสนามากับพ่อเจ้าเมืองหาญแต่ท้องพากันมาได้เข้าเล็ก เขากก็ถองหนีพ่ายไปสิ้นแล
ไปถึงที่นั้น พระเป็นเจ้าเมืองลกคำ จึงถามว่าบ้านพี่เลี้ยงกูไหนจาว่าอัน เขากก็ไหว
บอกว่าเข้าแก่เจ้าเหนือหัว บ้านพี่เลี้ยงแห่งเจ้าเหนือหัวมีอยู่ที่แห่งจุมพิตหนีแล้วอัน
พระยากจวบพี่เลี้ยงแห่งตนยังบ้านจุมพิตที่นั้นแล ที่นั้นพระยาลกคำจึงไ้นาง
ราชเทวีกับปงครว้ทั้งมวนไว้ที่นั้น ส่วนตนพระยากกับพ่อเจ้าเมืองหาญแต่ท้อง เอา
หมูรพลไปได้ตามเข้าเล็กที่นั้นแล

นางราชเทวีหุ้ที่นั้นก็สร้างเจดีย์อันหนึ่ง สูงได้ ๑๐ วา กววมหลังเก่าอันงามนัก
เป็นต่ง กองเข้าเปลือก อันนางจามเทวีสร้างนั้นด้วยอันสืบพลันนักถ้าพระยาเจ้าตนที่นั้นแล

พระเป็นเจ้าเมืองลกไปได้เข้าเล็กและคืนมา จึงเข้าไปไหว้พระพุทธรเจ้าก็มีใจ
ยินดีมากนัก แล้วจึงช่วยกันริจนาสร้างแบ่งเจดีย์เจ้าทองงามแล้วพระยากจึงเอาธาตุ
พระพุทธรเจ้ามาได้ จูไว้ ในเจดีย์คำอันตนสร้างใหม่นั้น & พระองค์ที่นั้นแล กับทั้งนาง
ราชเทวีช่วยกันสร้างแบ่งบวรมวนแล้ว พระยาจึงถามพี่เลี้ยงว่าต่งนี้ อดสถานทนมขอ
ต่งหรืออันจาว่าอัน พี่เลี้ยงจึงไหว้ว่าเข้าแก่เจ้าเหนือหัว ตามขอแต่ก่อนว่าวัดจุมพิต
ว่าอันแล บัดนี้ปากตว่าวัดจอมพี่เลี้ยงว่าอันดีแล พระเป็นเจ้าเมืองลกจึงปง
อาชญาว่าแรกแต่ไปหย่าว่าอัน เหตุว่าพระองค์เรามาถึงที่นั้น เป็นไชยมงคลชานะ
สัตว์แห่งเรา ชาวเมืองพิงเชียงใหม่มีมากนัก มาตราว่าไต้ยนิชาวสารเรามาเข้าเล็ก
ก็พ่ายหนีแต่ไกลดีหืดตาย ท้าวพระยาตนได้อันจักเกิดมาสืบเชื้อราชวงศาเราพ่ายลุนมัน
ได้เสวยราชการบ้านเมืองต่งเรานี้ ตนไต้ยบังเกิดใจใสศัทยายินดีด้วยแก้วทั้งสามมากนัก

มาเลิกยกยอต่างแบ่งศาสนาในสถานทนมม ^{๒๕๒} ข้าเล็กหนไตักจกไค้มากรวมมันตีหลี
 ตาย เหตุว่าไชยชนะแห่งเวาหากแรกมีแล้วแล ^{๒๕๓} สูงงใ้ชื่อวัดที่นี้ว่า วัดจอมพิงไชย
 มงคล ^{๒๕๔} ว่าอันเห็นเหตุว่านี่เป็นจอมตอยตาย ^{๒๕๕} อันหนึ่งชาวเมืองพิงเวาก็หากมาสั่ง
 อันหนึ่งเล่าเรามา รอดที่นเป็นไชยมงคลชนะข้าเล็กสัตว์มากนักแล ^{๒๕๖} ว่าอันแล้วพระยาภิ
 ไทวันบครบยับาบูชาสักการมากนัก ^{๒๕๗} แล้วยังนางราชเทวีก็แเวัดปะทักชินแล้วก็ ใ้ว
 อ่าลาพระพุทโเจ้าแลวกส่งพลเลียงแห่งตน ^{๒๕๘} แลวกก็เมือสูหุ่ยเสวยราชสิริสมบัติในนคร
 บุรีศรีพิงไชยเชียงใหม่แห่งตนด้วยสวัสดิคุณนั้นแล ^{๒๕๙}

ตโต ^{๒๖๐} ถัดนั้นพี่เลี้ยงผู้ชอว่านนท์บญญาแก้วเมืองนั้น ^{๒๖๑} ก็หุ่ยคำชูศาสนาพระพุทโเจ้า
 ที่นนสนตราบต่อเท้าอายุแห่งตนได้ ๘๐ ^{๒๖๒} ปีจตุตายไปแล้วแล ^{๒๖๓} เขาทั้งหลายก็เอาชอข้าง
 กับมือทองเครื่องช่างทอง ^{๒๖๔} ผังไว้ยังหน้าวัดที่นั้นแล ^{๒๖๕}

อถกาเล ^{๒๖๖} ในกาลพายหน้าแต่นั้นยังมีมหาเถรเจ้าตนหนึ่งชอว่า ^{๒๖๗} มหาอัณญาโกณ
 ทัณเถร ^{๒๖๘} เป็นเจ้าวัดหุ่ยร็กสาพระพุทโเจ้า ^{๒๖๙} หือไปชุดเอามือทองกับชอข้างเครื่องทอง
 ทั้งหมดออกมาหล่อเป็นพระพุทธรูปเจ้าที่นั้นแล ^{๒๗๐} เทรเจ้าก็หุ่ยตามอายุได้ ๘๐ ^{๒๗๑} ปีก็สิ้นอายุ
 จตุตายไปนั้นแล ^{๒๗๒}

ตโต ^{๒๗๓} เรียงนั้นไปยังมีมหาเถรเจ้าตนหนึ่งชอว่าพระพุทโคำภีร์ ^{๒๗๔} เป็นลูกชาวชุมพิต
 ใต้เมื่อสุทรเรียนยังวัดสวนดอกไม้หลวงเชียงใหม่แล ^{๒๗๕} นักบุญทั้งหลายไปนิมนตร์เอา
 มาหุ่ยร็กสาพระพุทโเจ้า ^{๒๗๖} จึงชักชวนนักบุญทั้งหลายสร้างวิหารหลังหนึ่งในปีกัได้อีก ๕
 ออก ^{๒๗๗} คำวันอาทิตย์ยามกองงายวันนั้นแล ^{๒๗๘} มหาเถรเจ้าหุ่ยอุปถากร็กสาพระพุทโเจ้า
 ตามอายุแห่งตนได้ ๘๘ ^{๒๗๙} ปีลวตเสียงอายุจตุ ตายไปแล ^{๒๘๐}

ตโต ^{๒๘๑} ถัดนั้นก็มีผ้าขาวผู้หนึ่งฝ่ายลูกหลานอ้ายจอมแพรกับผ้าขาวมน ผ้าขาวอ้าย
 น้อย ^{๒๘๒} ผ้าขาวเหมืองใต้ ^{๒๘๓} เขาพร้อมกันเมื่อรอาหรานิมนตร์เอามหาเถรเจ้าตนหนึ่งชอว่า
 ปารมี ^{๒๘๔} เป็นลูกชาวหัวฝ่ายละโว้มาหุ่ยวัดกู่ชาวนคร ^{๒๘๕} เอามาหุ่ยร็กสาพระพุทโเจ้ายังวัด
 จอมพิงที่นั้นแล ^{๒๘๖} เมื่อนนมหาเจตย์อันนางราชเทวีสร้างนั้นพิงเสียดแล ^{๒๘๗} มหาเถรเจ้าก็ชักชวน

นักบุญทั้งหลายต่างแปงก็บ่ลูกได้ จึงไปบอกแก่รอยยี่พวกเริ่มทดวงจึงมาสร้างวิหาร
น้อยยกวมเจดีย์พระเจ้าไว้หนแล

เวียงนั้นนายฮายน้อยนนตาย ลูกมันผู้หนึ่งชื่อว่านายจตน้อย เป็นข้าพระเจ้าแทน
คาชู่ไว้หนแล นักบุญทั้งหลายจึงพร้อมกันเมื่อบอกแก่เจ้าเมืองนครแล้วจึงมาไหว้พระ
พุทธเจ้าว่าจักสร้างวิหาร ก็ไปทันได้สร้างก็จึงเมื่อบอกแก่เจ้าเมืองสีหัตถ์ จึงจักขอ
อนุญาตให้สร้างยังอุโบสถก่อนในปีเบ็กเส็ดเดือน ๑๑ เพ็งเม็งวันอาทิตย์ สักราชได้ ๘๗๐ ตัว
วันนั้นนักบวรมวณแล้วหนแล

เวียงนั้นเจ้าเมืองหาญสีหัตถ์ จึงมาสร้างวิหารทดวงในปีกัตได้ สักราชได้ ๘๗๓ ตัว
ในเดือน ๕ แรม ๘ ค่ำ วันเสาร์ ไทยกัตเหมาเรกส์ ๑๘ ตัวก็แล้วบวรมวณชู่ปะการแล
พระมหาเถรเจ้าตนชื่อว่าปารมี ก็อยู่อุปถากรักษาสาธุพระพุทธรเจ้าสิ้นจิวกาลนาน
ตราบต่อเท้าอายุแห่งตนได้ ๘๕ ปีก็สิ้นอายุจุตตายไปหนแล

ต่อ ถัดนั้นเล่าบ่นานเท่าใดนักบุญจึงพร้อมกันไปรายนานิมนตรมหาเถรเจ้าตน
ชื่อว่า ฮัมมวันนามนี้จินตามาอยู่อุปถากรักษาสาธุพระพุทธรเจ้า จึงชักชวนนักบุญทั้งหลาย
สร้างโคหาพระเจ้าในปีกาบสันเดือน ๕ ออก ๒ ค่ำวันอังคาร ไทยรวงเร้าสักราชได้
๘๘๘ ตัว ยามตุดซ้ายแล้วบวรมวณแล

ต่อ เวียงนั้นเล่า ยังมีมหาสวามีตนชื่อฮัมมจินตากับทั้งมหาปารกาชื่อ ญาณ
วงสา จึงชักชวนนักบุญทั้งหลายสร้างมหาเจดีย์เจ้าในที่นั้นที่อุปถากในปีกัตได้ สักราช
ได้ ๘๘๒ ตัวในเดือน ๕ เพ็งวันอาทิตย์ ไทยเบ็กสัน พระมหาเถรเจ้าทั้งสองกับทั้งนักบุญ
ทั้งหลายพร้อมกัน จึงเมื่อบอกเมื่อไหว้สามหาราษาเจ้าแผ่นดินเมืองพิงเชียงใหม่ตนชื่อ
พระเมืองแก้วว่าจักสร้างมหาเจดีย์เจ้ายังวัดจอมพิงไชยมงคล พระเป็นเจ้าก็ยินดีมาก
นักจึงปงราชทานมากับทำวพระยาขุนแสนขุนหมื่นทั้งหลาย รวมทั้งหมดได้เงิน ๒,๖๐๗
บาทเฟื่องเงิน ห้อมมาสร้างมหาเจดีย์เจ้าและพระสังคเจ้าทั้งหลายกับทั้งนักบุญทั้งหลาย
พร้อมกันก่อเจดีย์เจ้า ลวงตันอรนิกกว้าง ๘ วาลวงสูง ๑๗ วางามนัก สันดินละอิด

๒๐๐,๐๐๐ ก้อน ^๕เสียดเงินทั้งหมด ๒,๐๐๐ วันนั้นแล พระสังคเจ้าทั้งหลายกับนักบุญ
 ทั้งหลาย ขมุขมทั้งหลาย พร้อมกันประจําตักกับทั้งพระรูปพระเจ้าทั้งหมด ในเจดีย์
 เจ้านั้นมีธาตุพระพุทธรเจ้าอันหากสเด็จมาปากตหฺยในโกศแก้วมี ๘ พระองค์งามนัก พระ
 ธาตุอันสมมุติ ๕๓๕๘๐ พระองค์ พระแก้วเจ้ามี่ ๒๐ พระองค์ พระคําเจ้ามี่ ๒๐ พระองค์
 พระเงินเจ้ามี่ ๕๐ พระองค์ พระทองเจ้าพระชิน ๒๐๐ องค์ พระเจ้าทั้งหมดก็เอา
 เข้าประจําไว้ในมหาเจดีย์เจ้าทั้งหมดดีหลีแล

ในปีกชไข สักราชได้ ๘๐๒ ตัว ในเดือน ๑๒ แรม ๑๓ ค่ำวันอังคาร ไทยเมิง
 เว้ายามกองงาย สมเด็จมหาราชเจ้าแผ่นดินพระเมืองแก้ว ส้างพระพุทธรเจ้าองค์หนึ่ง
 น้ำหนัก ๑๕๓,๐๐๐ ทอง เพื่อจักหื้อนำไว้ในวัดจอมพิงไชยมงคลกับทั้งข้าพระครัว
 หนิง ^๕เพื่อหื้อเป็นที่จ้งหนอุปถากรักษาสพระพุทธรเจ้า กับหื้อมาแกวดกตหมายเขต
 แดนที่สืบมาได้ จึงปงราชอาณาลงไว้แก่แสนหลวงพิงไชย รับอาณาทุนใต้หัว
 แลวจึงหื้อนำพระพุทธรรูปเจ้ากับทั้งราชอาณาไปแก่เจ้าเมืองนครไชย จึงรับราชอาณา
 ทุนใต้หัวแลวหื้ออ่านหนังสือแลวว่าจักตามพระราชอาณาพระเป็นเจ้าของแล ว่าอัน
 แลวก็แต่งคนมากับด้วยคนไป นำเอาพระพุทธรเจ้ามาในวิหารหลวงจอมพิงไชยมงคล
^๕หื้อเป็นที่ไหว้และบูชาสักการะแก่คนและเทวดาทั้งหลายแล แลวคนในกับทั้งคนเจ้า
 เมืองนครไชยบุรี จึงพร้อมกันกตหมายที่เขตแดนสืบมาได้ด้านเหนือสองร้อยวา ด้าน
 ใต้สองร้อยวา ด้านวันตกทางหลวงเป็นแดน ด้านวันออกเอาแม่จังกเป็นแดนในนั้น
 เป็นเขตวัดจอมพิงไชยมงคลสืบแล

ในปีกาหมาสักราชได้ ๘๐๕ ตัวเดือนยี่ออก ๑๒ ค่ำวันเสาร์ ไทยกาบสันยาม
 เทียงวันแล สมเด็จมหาราชเจ้าแผ่นดิน สเด็จออกหฺยโรงกลางแลวปงอาณา
 แก่แสนหลวงต้นเชียง ^๕ดินนันทเกรี ^๕หื้อคานาไว้เป็นราชทานกับวัดจอมพิงไชยนคร
 ๑๕๐,๐๐๐๐ ^๕หื้อเป็นนาพระพุทธรเจ้าวิหารหลวง ๕๐๐๐๐๐ ^๕หื้อเป็นนาเจดีย์ ๒๐๐๐๐๐ ^๕หื้อเป็น

นาธัมม์ ๑๕๐๐๐๐ ห่อเป็นนาอูโบสถ ๑๕๐๐๐๐ ห่อเป็นนาจังหันพระสังค ๔๐๐๐๐๐ นา ห่อ
เป็นนายนายวัด ๒๐๐๐๐๐ ห่อตัดคนไว้กับวัด ๑๕ ครวไน้นมีคน ๒๕ คน ชาย ๑๕

สรททา นักบุญ ขุนธัม ทั้งหลาย พร้อมกันปะจุธาตุ ทั้งพุทธรูปพระเจ้า
ทั้งมวนในเจตียเจ้านั้น มีธาตุพระพุทธรเจ้าอันหากสเด็ดมาปรากฏอยู่ในโกศแก้ว มี
๘ พระองค์งามนัก พระธาตุอันสมมุติมี ๕๓๕๘๐ พระองค์ พระแก้วเจ้ามี่ ๖๐ พระองค์
พระค่าเจ้ามี่ ๒๐ พระองค์ พระเงินเจ้ามี่ ๕๐ พระองค์ พระทอง พระชินเจ้ามี่ ๒๐๐
พระองค์ ทั้งมวนก็เอาเข้าปะจุไว้ในมหาเจตียเจ้าทั้งมวนสันติหัตถ์แล

บัญญัติภิกขุสาราราม ค่อยพิจารณาตุเถอะ

พระธาตุจุมพิตนครก็จบแล้วแล

ตำนานพระธาตุคอกยปลูกทับ เมืองล่องและแหลมรี (๑)

จิří สุกตสาสน์ นามามิสुकตนาถั ฌมมณฺ ๑ โลกทีปกั สงฆณฺจ วรปุณฺณ
เขตต์วนทีตฺวา รตนตฺยั หนตฺวา อุปทฺวักคณฺสู วกฺขามิ ปุริทีปกั นิवासั ปุณฺณวิภาคั
พุทฺธานั สุกตเทสิตั กาทพฺพั สุขมิจฺเจยฺยั มหาปุณฺณเจเนรวา อปุเปว นามตีวิธั
ลเกยฺยั ทิมมายุกนฺติ

อหั ฌนัว่าชา มหาพุทฺธคฺคฺนเถโร นาม ตนช็ือว่ามหาพุทฺธคฺคฺนเถร นามามิกั
นัอมให้วคัวยคฺรบยั นาทั ยัังพระพุทฺธเจ้าตนเป็นที่เพ็งแก่โลกทั้งสาม สุกตั ฌนัมีที่
ไปแลวฌนัตึนัคคัฌนันิพพานแล

๑ สุกตั ฌนัว่าพระพุทฺธเจ้าตนนั้น ถาปนฺนโต ก็ตั้งไว้ สาสนัยังคัสาสน จิří มัค
ว่าจิรกกาลเสยงกาลนานตราบ ๕๐๐๐ วัสสาแล

๑ มัคว่า เกวลเมวพุทฺธวณฺทีตฺวา บัเท่าแต่ชาให้วยัังพระพุทฺธเจ้าแลวสิ่งเดียว
แล อหัฌนัว่าชานนามิกัให้วฌมฺมึ ยัังพระนวโรกฺตรธัมเจ้าเก้าประการ ดิบทั้ง
ปรียตีธัมเจ้า โลกทีปกัฌนัเป็นไม้ไต้สองท้อหันหนทางเมืองฟ้าและนิพพานแก่สัตวโลก
ค็ือว่าคนและเทวดาทั้งหลายนัันแล

๑ มัคว่า น เกวลเมว พุทฺธั ฌมฺมึ วณฺทีตฺวา บัเท่าแต่ชาให้วยัังพระพุทฺธเจ้า
และพระธัมเจ้าแลวสิ่งเดียวแล อหัฌนัว่าชา นามามิกันัอมให้วสงฺฆั ยัังพระอริยสังคเจ้า
๑ จัาพวก วรปุณฺณเขตต์อันเป็นนาบุณฺณอันประเสิตนัคคัแล

อหัฌนัว่าชาวณฺทีตฺวาให้วแลว รตนตฺยั ยัังชฺมฺนุมนัแก้วทั้ง ๓ หนตฺวา ฌนักััจด
เสยแลว อุปทฺวั ยัังอุปทฺวโทสทั้งมวน

อหังว่าชาวกุขามักจกกล่าววบตัน คนสู้ ยังคัมภีร์ตำนานปรุทีปกั นามอันชื่อว่า
 ดอนริเลียม นิวาส์ อันเป็นที่มายิ่งใหญ่ พุทธานแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ปณญวิภาค
 ก็เป็นที่อันมากกระทำบุญแห่งคนและเทวดาทั้งหลาย สุตตเทสิต เป็นที่มาเทศนาอัน
 อันชื่อว่าสารมมจิตตสูตรแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย อันเกิดมาในกัลป์อันนั้นชุตินแด

เย นรา อหังว่าชาวเจ้าและคนทั้งหลายผู้ใด สุขมิจุ เคยยุ อหังปราถนามักยังสุข
 อันยิ่ง คือนิพพานตั้งอัน กาศพพ์ มกกว่า ปวาเวตพพ์ เฟิงชกชวณกันสร้างแปง ตั ทีปกั
 ยังดอนริเลียมทนนมหาบุญจ หือเปนมहाเจตยภวมาตพระเจ้าไวทอบักรมวณตั้งอัน
 อปเปาวุ นาม แม่นชื่อตั้งวิธกัต เต นรา อหังว่าคนทั้งหลายผู้ใด ลเกยยุเฟิงไต ติวธิ
 สุข ยังสุข ๓ ประการ ทิซามายุกั มีอายุยืนร้อยชาวบีแท้คหตี อายุขัย คนนว่าเสยงอายุ
 ในเมืองคน ก็ได้อาตณเมื่อเกิดในเมืองฟ้าแท้จวังแล

ด้วยมีแท้ในเมื่อพระพุทธเจ้าแห่งเวายังทรมาณอยู่ ๕๕ วัสสาวันนั้น ยังมีใน
 กาลวันหนึ่งพระพุทธเจ้าก็จรเดินไปในที่สถานทิศทั้งหลาย โดยลำดับประเทศบ้านไทยเมือง
 น้อยกับด้วยอรหันตเจ้าทั้งหลาย ๕๐๘ ตน มีเรวตเถร เป็นต้น วันนั้นพระพุทธเจ้าก็จร
 เดินมาแต่เมืองอาเลยราโม ลูกแต่จอมเขาตะขต มาสังคหะพระยาดีมพกกันนราช ใน
 ขนบที่อันชื่อว่า เทพบริณคมทนน แล้วพระพุทธเจ้าก็เทศนาธรรมสั่งสอนพระยาแล้ว
 พระพุทธเจ้าก็เจรจากับด้วยเจ้าเรวตเถร ว่าดูราเรวตเถร ในอนาคตกาลพายหน้า อัน
 ถานะทนนเสลธาตุแห่งพระตถาคตจักมาตั้งหยุดทนนในเมื่อตถาคตนิพพานไปแล้ววันนบ่หย่า
 ฆะแลว่าอัน ครนว่าพระพุทธเจ้าทำนายสนนแล้วพระกัสเตตชนสูงจอมตอยพุทธทนน
 พระกัสนนหมากม่วงหอม แล้ว พระกัเจรจากับด้วยพระอรหันตเจ้าทั้งหลายว่าใน ถานะทนน
 เสลธาตุแห่งตถาคตจักมาตั้งหยุดทนนนชะแลว่าอัน เมื่อพระพุทธเจ้าอยู่เห็นจอมตอยทนนก
 รับเอาเข้าบิณฑบาตแห่งพระยาอาเลยยะได้ ๗ วัน แล้วพระพุทธเจ้าก็บออรหันตทั้งหลาย

ก็จึงมาสู่ตอกรเดียวมหันต์ แล เมื่อนั้นยังมีพระยาตมหนึ่งชื่อ สมณะ เป็นไทยแก่เวจวาทภาสิต
 ทงหลาย ก็ชื่อว่าไทยแก่ชาวล่องหน พระยาตมนี้กระทำไว้ฝ่ายในตอกรเดียวมหันต์
 มหันต์พระพุทธรูปเจ้านิ่งใหญ่ทนต์กับด้วยอรหันต์ทงหลายสนั่น พระยากษัตริย์มากนัก พระยา
 ก็เอาถวงเอาเตาแดงมาหือทานแก่อรหันต์ทงหลายมีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประธาน แล้วพระยาก็
 พังธัมม์จำศีลเสวย๗วัน และในวันถ้วน๘พระพุทธรูปเจ้าสิ้นเข้าแล้วหือหน้อยหนึ่ง พระพุทธรูป
 เจ้าก็กระทำแย้มไค่หัวมหันต์ เมื่อนั้นเจ้าเวจวาทเถรจึงไหว้และถามเหตุอันไค่หัวแห่งพระ
 พุทธรูปเจ้านั้น ว่ากนุเตภคควา ข้าแต่พระพุทธรูปเจ้า เป็นเหตุอันใดพระพุทธรูปเจ้าพอย
 แย้มไค่หัวนั้นจา ขอพระพุทธรูปเจ้าจงสำแดงเหตุอันนั้นหือแจ้งแก่ผู้ชาทงหลายแต่เทอะว่า
 อนัน ทนนพระพุทธรูปเจ้าจึงกล่าววาทูราเวจวาทเถร เกาะอนันเป็นที่ประเลิดนัก มีนา
 แวดใต้เหนือตั้งอโนดาตสระนั้น ตอนอนันจักเป็นมหานครอันไทยพายหนามันชะแล
 ตอนอนันยาวได้ ๗๐๐ วา ลวงกว้างได้ ๕๐๐ วา จักเต็มด้วยเรือนแห่งคนทงหลายได้ ๔,๕๐๐
 หลังเรือนจักมีพายหนามันชะแล คนทงหลายจักมาหือในเมืองอนันมากกว่าหมื่นพาย
 หนามันชะแล อนันว่าเทวดาและอรหันต์และท้าวพระยาและคนทงหลายก็จักเอาเสลธาตุ
 แห่งตภาคตเมืองนพพานแล้วได้ ๒๒๐ ปีมาตั้งไว้ในทนมันชะแล

ตอนอนันเป็นที่อุดมยิ่งนักเป็นที่พระพุทธรูปเจ้าทงหลายมาเทศนาธัมมอันชื่อว่า สาร์
 รัมมจิตตสูตร ชุตนแล สุทธานทงหลายจงนบชาบไหว้ทนนชุกนเทอะ พระพุทธรูปเจ้ากกุสนธ
 กิต พระพุทธรูปเจ้าโคณาคนกิต พระพุทธรูปเจ้ากัสสปกิต แม่นตนกุตภาคตนักต
 แม่นพระเจ้าอริยมตไทยตนจักมาพายหน้ากิต ก็จักมาเทศนาธัมมอันชื่อว่า สาร์รัมมจิตตสูตร
 ในทนมันชะแล พระพุทธรูปเจ้าทำนายสนั่นแล้วก็เทศนาธัมมอันชื่อว่า สาร์รัมมจิตตสูตรตาม
 ประเวณีแห่งพระเจ้าทงหลายเมื่อก่อนในทนนเสวย ๗ วัน เมื่อนั้นเทวดาอินทพรพรม
 นาคครุฑทงหลายในหมื่นโลกธาตุก็มาชุมนุมกัน ในทนนก็มีแล

เมื่อนั้นเจ้านนระสีอันอยู่ในดอยตากฟ้าตวันตกเมืองเววาทภาสิต ไทยว่าเมือง
ดองนั้นก็มาฟังอัมแห่งพระพุทธเจ้า ท่านมีดอกทวายเห็นสิบสองดอกมาบูชาพระพุทธเจ้า
หันแล เมื่อนั้นก็กล่าววาระสีตนั้นท่านจักได้บวชเป็นภิกษุภาวตนหนึ่งชื่อ จุลเทวเถร
ในเมื่อศาสนาของตถาคตล่วงไปได้ ๒๘๓๘ ปีนั้นมันชะแล

เมื่อนั้นยังมีพระยาตนหนึ่งชื่อ สัมพหุสิ เกิดมาจักได้เป็นไทยเมืองอันชื่อ
มีเนยะมันชะแล พระยาดนนั้นกับเจ้าภิกษุสองตน ตนหนึ่งชื่อว่า จิตกาโล ตนหนึ่ง
ชื่อจุลเทว จักเอากันมาสร้างถนนหน่อเป็นมหาเจดีย์ค่า สูงได้ ๒๕ วามันชะแลว่าอัน
ในเมื่อแล้วอัมเทศนาแห่งพระพุทธเจ้านั้น อันว่าคนและเทวดาทังหลายก็ได้อัมวิเสสคือ
มกคผลมากนั้นก็มิวันนั้นแล

พระพุทธเจ้าดำแดงตำนาน สถานที่นั้นแล้วก็ เหาอรหันตทังหลายคืนเมื่อสู่ เมือง
ดาวตถิวันนั้นแล ปเทศจาริกกณฐ์ ปฐุมิ

ในเมื่อพระพุทธเจ้านิพพานไปแล้วได้ ๒๒๐ ปีวันนั้น ยังมีพระยาตนหนึ่งชื่อ
สรีอัมโสกราช กับพระยาเมืองน้อยทังหลายเป็นบริวารกับทังอรหันเจ้า ๕๐๐ ปลาย
ตนหนึ่ง กับเทวดาทังหลายก็เอาเสลธาตุเจ้า ๓ องค์ ๆ หนึ่งหุยกะหม่อมพระเจ้า
สององค์นั้นหุยกะหม่อมพระเจ้า มีสถนถานเหมือนดังหินทัวปลาคือปลาช่อนนั้นแล
ธาตุ ๓ องค์นั้นไทยเท่าหน่วยหมากบ้ำหนัก ๕ บาทเอามาบรรจุไว้ในเมืองเววาทภาสิตคือ
ว่าเมืองดองทนนแล ในเมืองดองทนนมี ๓ แห่งแล แห่งหนึ่งชื่อว่า เทวนิคม ไทย
ว่า ดอยชวยปุ้แซ่ฟ้า แห่งหนึ่งชื่อ บัพพตรัฐ ไทยว่า ดอยภูทบ มีฟากนำกำวันออก
แห่งบ้านอัมพคาม ไทยว่า บ้านม่วงแล แห่งหนึ่งชื่อ ปูรทีปะกะ ไทยว่า ดอนรีเดียม
คือว่า แหลมรีแล ในที่สามแห่งนี้เป็นที่ไว้ธาตุพระเจ้าและลูกและลูกทังมวนเป็น ๓
พระองค์แล

เสลธาตุ ๓ องค์นั้นมีวรรณอันชาวไสบริสุทธีงามนักพอแยงเงาหันเหมือนดังหน้า
แฉ่นนั้น นัยหนึ่งว่าเหมือนดังแก้วไฟนั้นแล ในเมื่อพระยามลและชาวเมืองทังหลาย

ส่งสารพระเจ้าวนนิน อันว่าเสลธาตุพระเจ้า ๓ องค์นั้นหากแตกสแตกออกจากจอม
 บ่าทั้งสองและกระหม่อมแห่งพระเจ้า อุปมาเป็นดังรีดคือเป็นดังก้อนเกลือก้างทอดตก
 ไฟนั้นแลก็เทียรย่อมสแตกออกจากกองไฟนั้นมีสันใด ในเมื่อเตโชธาตุแห่งพระเจ้าหาก
 ลูกไหม้สรวพระเจ้ายามใดตั้งอัน อันว่าเสลธาตุสามองค์นั้นกสแตกยามนั้นกมด้วยประการ
 ดังอนแล อันว่าเสลธาตุเจ้าสามองค์นั้นกหน่งหู่หม่อม องค์หน่งหู่จอมบ่ากาชาย
 องค์หน่งหู่จอมบ่ากาชวาแห่งพระเจ้า มีสงสันถานตั้งหนหัวปลาร้อนนแล เสลธาตุ
 สามองค์นั้นคนเอาทอดนากจมลง คนเราอธิธานหือชนกจึงฟูขึ้นมา มีสงสันถานเป็น
 ดังเอาหมากบ่าทอดน่านแล ในเมื่อพระยาสรวิมโสกราชกบอรัตนเจ้าทั้งหลาย มา
 บรรจุเสลธาตุเจ้าวนนิน พระยากหือตงทพหู่ในที่ ๓ แห่ง คือทตอยชวยปู ๑ ตอย
 พุทบ ๑ ทตอยริเลียม ๑ ในที่ชวยปูนั้นพระยากหือหือรูปคำเป็นรูปนรยนต์มีอชวย
 ยอทูนกระอูบแก้วอันใสเสลธาตุนั้นไว้ มีอชวาถือดาบสริคชย ผัดแหวดเสลธาตุหู่
 บยงสกยามแล ในเมื่อพระยาโสกราชกบอรัตนเจ้าทั้งหลายจะบรรจุเสลธาตุไว้นั้น
 กออธิธานยงนรยนต์อันนั้นไว้ว่าดังนี้ ในกาลพายหน้าเมื่อใดในตอนริเลียมทนรุ่งเรือง
 ดังามสว่างแบ่งมหาเจตียคำตั้งอัน ท่านจุงเอาพระเสลธาตุเจ้าองค์นั้นไปรวมกันไว้ที่เดียว
 หือเป็นถาวรหมนคงตราบต่อเท้าศาสนาอันตรธานเทอะ พระยาโสกราชและอรัตนเจ้า
 ทั้งหลายอธิธานไว้ธาตุทตอยชวยปูสันนแลแล้ว กชนเมื่อสูตอยพุทบทนนเล่าแล เมื่อนั้น
 พระยาโสกราชกหือเอาคำมาขงหนกเท้าคิงพระยามนำหนกชวแปดขงแล้วพระยาโสก
 ราชกหือหือหือเป็นรูปพระเจ้าชวแปดตน แล้วพระยาโสกราชจึงหือเอารูปพระเจ้า
 ๒๘ ตนนตั้งไว้เหนือแท่นแก้วในถาทนนแลแล้ว กจึงหือเอาอูบแก้วอันใสพระเสลธาตุเจ้า
 นนไว้ท่ามกลางพุทธรูปคำ ๒๘ องค์นั้นในถาพุทบทนน แล้วพระยาโสกราชกหือเอาแก้ว
 และเงินคำมาเรียรายยายไว้ตางชวยถมดินแท่นพระเจ้าคำ ๒๘ ในถาอันมีในตองคตอยพุทบ
 ทนนมากนิก แล้วพระยากหือเอาหินและผวมจถมปากถานนหือแท่นนั้นหนาแล้ว พระยา
 กอธิธานไว้ว่าเมื่อใดมหาเจตียคำเจ้าตอยริเลียมทนรุ่งเรืองเป็นมหาเจตียคำแล้วตั้งอัน

พระเสลธาตุเจ้าในถ้ำทันทุงไปรอมกันหยุดเดี่ยวนั้นเหาะว่าอันไหนแล คั้นว่าพระยาอโศก
 ราชและพระอรหันต์เจ้าบรรจพระเสลธาตุเจ้าไว้ในถ้ำคอยพุทธ์และอธิธานไว้ดังนี้แล้วก็
 จึงมาตงทัพหยุดในดอนริเลยมทนนแล้วก็มาบรรจพระเสลธาตุเจ้าไว้ที่นั่นแล้วแล อันว่า
 ภูเขาถ้ำบรรจธาตุนั้นมีสันถานเป็นดงเวียงมีประตู ๕ ด้าน ลวงกว้างมี ๒๐๐ วาหาก
 เป็นรูปช่องเปี้ยวชนมาบ้องท่ามกลางดอนริเลยมทนนแล ในถ้ำภูเขาถ้ำนั้นมีหินก้อนหนึ่ง
 ลวงกว้างมี ๕๐ วาลวงยาวมี ๓๐๐ วา มีสันถานเป็นดงรูปสะเปาคำหงายหยุดท่ามกลาง
 ถ้ำทนต์แล พระยาอโศกราชก็เอาเงินมาปะหมาน ๑๘ โกตี ก็หล่อเป็นรูปช้าง
 เอลาวรรณตัวหนึ่งสูงได้ ๑๘ สอก ห้อยหยุดเหนือท้องสะเปาหินอนันต์ แล้วพระยา
 ก็หล่อคำเป็นโตคำ ๕ ลูกและลูกหนักแค้นคำรองตีนข้างทั้ง ๕ นั้น แล้วพระยา
 ก็เอากระดุมแก้วมดลูกอันหนึ่งใส่พระเสลธาตุเจ้าองค์นั้นแล้วตั้งไว้ในป่าสาทแก้วเวชนันต์มี
 ๗๐๐ ชั้นแล้วตั้งไว้เหนือหลังช้างเอลาวนนต์ดวนัน ในถ้ำภูเขาถ้ำนั้นช้างเอลาวนนต์ดวนันห้อย
 อว้ายหน้าไปหนตวันตก แล้วพระยาอโศกราชก็เอาคำมาหล่อเป็นรูปพระยารุหน์
 เป็นไทยแก่กุ่มภันท์ถือจักราอุหยุดรักษาประตูปากถ้ำได้ รูปพระยาวิรุบั๊กซ์เป็นไทย
 แก่นาค ถืออนุสติหยุดรักษาประตูปากถ้ำวันตก รูปพระยาเวสสวันน์เป็นไทยแก่
 ยักสถอกค้อนเหล็กหยุดรักษาประตูปากถ้ำกำหนดเหนือ รูปพระยาอตรีฐเป็นไทยแก่คนธรรพ์
 ถือดาบศรีคันชัหยุดรักษาประตูปากถ้ำวันออกแล พระยาตรีฐมอโศกราชหล่อรูปท้าว
 จตุโลกบาลทั้ง ๔ ตนและตนหนักได้ ๑๕๐,๐๐๐ คำชู้ตน ลวงสูง ๑๘ สอกชู้ตน แต่ผิว
 ดินลงถึงที่ไว้ธาตุนั้นเพียงพวนาแมยมมนนแล พระยาอโศกมด้วยหินชนมาต่อเท่าถึง
 เพียงผิวดิน แล้วจึงเอาไม้งวเคยวตนั้นหนึ่งมาปลุกไว้เหนือปากถ้ำพายบนถัดที่ไว้เสลธาตุ
 เจ้าชอยอดป่าสาทอนตงหยุดเหนือหลังช้างเอลาวนนต์นแล แต่ปากภูเบี้ยวถ้ำนั้นลงไปถึง
 หินก้อนอันเป็นรูปสะเปาหงายหยุดนั้นลึกได้ ๕๒ วาแล ไม้งวเคยวนั้นคำไทยว่าไม้หมาก
 มมนนแล ไม้มมนนนั้นเทวดาหากรักษาไว้ก็บ่มักหล่นหลายแล อายุไม้ต้นนั้นยืนได้
 ๕๐๐๐ ปีจึงตายแลหากยังหนุ่มชุ่มบานหยุดเป็นปกติทุกเมื่อแล

ในเกาะที่นั้นเทวบุตรตนเปนมเหสักกขุเฝ้าพระเจ้าตนันโต ๕๐๐๐ คนแล
 เทวบุตรตนหนึ่งชื่อ สุมังคโล หยู่ในต้นไม้มีมันแล ตนหนึ่งชื่อภุมทิโปหยู่ในต้นไม้
 มีกเกดขชะ คำไทยว่าไม้คอยยายิ่งเนื้อแล เทวบุตรสองตนนั้นเป็นไทย แควนมมี
 เตชะวิทธิกว่าชู้ตนแล ไม้ยายิ่งเนื้อตนนั้นมีหนวันออกชวยได้ไปแต่ประตูถ้ำหนวันออก
 นั้น ปะหมานเช่นร่องเอ็นไต้ยีนนั้นแล ท้าวพระยาทั้งหลายมีพระยาตรีธัมมโศกราช
 เป็นประธานมาตั้งหยู่ในคอนรีเลียมที่นั้นโต ๗ เดือน แล้วจึงฝังไหเงินไหคำไว้ที่นั้นมี
 ปะหมานพันปลายสองร้อยชুম กับทั้งแหวนอำมรงค์ปะหมาน ๘๘๐๐ ดวงแล พระยา
 เมืองน้อยทั้งหลายก็ฝังไหเงินไหคำไว้ปะหมานฮ้อยปลายไหหนึ่ง แวดที่ไว้พระเสลธาตุ
 เจ้านรอตชู้เบองชู้พายแล ท้าวพระยาทั้งหลายมีพระยาตรีธัมมโศกราชเป็นประธาน
 ก็หยาดน้ำกตหมายไว้ว่าดังนี้ อันว่าเข้าของเงินคำแก้วแหวนทั้งหลายอันผู้ชาทั้งหลาย
 หากนำมาเรียรายฝังไว้ ในเกาะที่นั้น เพื่อหือเป็นอุปการค่าชูงมหาชินธาตุอันบัตจุไว้ใน
 ๗๗ ทนตราบต่อเท่าเดียวห้าพันสาสนาพระเจ้าแล อันว่าเข้าของเงินคำทั้งหลายผู้นี้ คน
 ทั้งหลายผู้บปหนาหาสิดหาหมบได้ ขอหย่าหือเอาไปได้สักอัน แม่นน้ำแม่มอนัน
 ก็หย่าหือมาเบียดเบียนฝังเกาะคอนอนนหือเข้าของแห่งผู้ชาทั้งหลายอันนำมาฝังไว้หือจับ
 หายเสียแต่เทอะ ขอหือเทวบุตรเทวดาและพระยานาคอันหยู่รักสายังเกาะที่นั้นจุงตาหุ
 พังระวังหวงแหนพิทกักรักสายังพระเสลธาตุเจ้าดวงดีเทอะ แม่นว่าสัตว์ตัวฮ้ายคนผู้
 ฮ้ายบปหนาอาธรรมจักมากจะทำอนาทรหิงสाराวิตุงอน สุท้านทั้งหลายจุงกะทำแก
 เขาตามโทษแห่งเขา ผู้ใดควนตายก็จุงหือตาย ผู้ใดควนเป็นอันตรายก็จุงหือเป็น
 อันตรายตามโทษแห่งเขาเทอะ บุคคลผู้ใดมีใจใสศัทธาอินดีกับด้วยพระเสลธาตุเจ้า
 มักโคเห็นโคให้วัดด้วยใจศัทธายังเชื่อแท้ตงอน สุท้านทั้งหลายจุงเยยะสำแดงหือหยัง
 พระเสลธาตุเจ้าเทอะ บุคคลผู้บปหนาอาหมันนหยาได้สำแดงหือหยัง เทวดาทั้งหลายจุง
 หุมที่ไว้ยังพระเสลธาตุเจ้าและเข้าของเงินคำทั้งหลายผู้นี้ หยาหือเป็นสาอารรนเทอะส่วน
 พระยาตรีธัมมโศกราชและท้าวพระยาทั้งหลายก็หยาดน้ำกตหมาย สึงมเหสักกขาทงหลาย

ด้วยประการสนั่นกม้วนนั้นแล ท้าวพระยาทั้งหลายมีพระยาอโศกราชเป็นประธาน
กระทำใ้วันบครบย่ำสักการบูชายังพระเสลธาตุเจ้าแล้ว ก็เอากันคืนมาหาบ้านหาเมือง
แห่งตนวันนั้นแล

ในตอนวันเดือนนั้นเป็นที่ไว้เข้าของเงินค่าทั้งหลายบรูกลานก โทติแล ในเมื่อ
พระยาอโศกราชกับท้าวพระยาทั้งหลายเอาเข้าของเงินค่ามาล้างแบ่งที่บรรจพระ
เสลธาตุเจ้าในที่ ๓ แห่ง คือที่ชวายุ ๑ ที่พุทไธ ๑ ที่แหลมวี ๑ คนนางสังขยาเข้าของ
ทั้งมวนได้ ๗ ต่อ ปาย ๕ ลานคหฬแลเมื่อตงอนพระยาอโศกราช และอรหันตเจ้าทั้งหลาย
ก็อธิทานไว้สนั่นเล่า ว่าธาตุพระเจ้าอนันรุ่งเรืองและกระทำปาติหาริยแต่ตอนนั้นแล
จึงไปตกตอยกุกุทัย และมีเมื่อใดพระธาตุเจ้าถูกหุ่ยคอยพุทไธนั้นก็จูงหอดเส็ดตมาสู่ตอน
รเดือนแพ้เทอะ พระธาตุเจ้าถูกหุ่ยยังคอยอุปายานิก คือคอยชวายุนั้นจูงหอด
เส็ดตไปถึงเมืองท่งย่าง แล้วจูงหอดเส็ดตมารวมกันทีเดียวในตอนวันเดือนนั้นแล
เทอะ อันว่าพระเสลธาตุเจ้าองค์อันหุ่ยในคอยอุปายานิกคือคอยชวายุนั้น เป็น
พระเสลธาตุถูกหุ่ยจอมปากาชาয়แห่งพระเจ้าแล ในเมื่อกระทำปาติหาริยนั้นไปตก
ไกลนัก เป็นตงรวงบินมรดมตงเงอกรุงกนนานั้นแล พระเสลธาตุเจ้าอันไว้ณะ
บุรบัพพตคือคอยกุกุทัยนั้น เป็นพระเสลธาตุเจ้าถูกอันหุ่ยจอมปากาชาว่าแห่งพระเจ้า
แล ในเมื่อกระทำปาติหาริยนั้นเป็นตงลูกพุ คือลูกไฟตวงนั้นกับนขามนายม
กาเพชามไปกาพุนแล พระเสลธาตุเจ้าองค์อันหุ่ยในปุรทีปกะคือตอนวันเดือนนั้น เป็น
พระเสลธาตุเจ้าอันหุ่ยยังจอมหัวแห่งพระเจ้าแล พระธาตุเจ้าองค์นั้นแควนประเส็ดตกว่า
ชู้องค์แล ในเมื่อกระทำปาติหาริยนั้นไปไกลเท่าใด หุ่ยไ้ก็จึงหันเป็นเบี้ยวมาบมาบ
เป็นตงเบี้ยวปะที่ปทงชนนนั้นแล พระธาตุเจ้าองค์นั้นกระทำปาติหาริยไปช้านัก ปะหมาน
พิบตา ๗ ที่จึงจักหายหันเป็นตงเบี้ยวไฟปะที่ปนั้นแล

เมื่อใดพระธาตุเจ้า ๓ องค์นั้นออกไปสำแดงอโลกปาติหาริยแล้วคืนมารวมกันที่
เดียวในปุรทีปกะคือเกาะตอนวันเดือนนั้น เกาะอนันนั้นจักเป็นบ้านเป็นเมืองเป็นเวียง

อันไทยกว้างยาวตามต่อนั้น แวดล้อมพระธาตุเจ้าห้วยกั๊กมีพายนามนชะแด เมื่อ
ตั้งอนคนทั้งหลายผู้มีใจศรัทธาขึ้นดินนั้น ก็จักพร้อมกันอุปถากรักษาสักการบูชาการ
ยังพระธาตุเจ้าในเกาะที่นั้นมากกนักบ่หยาชะแด

ติสุสานesu ธาตุนิทานนั นิฏ จิต

ในเมื่อพระมีในยราชและมหาเถรเจ้าสองตน มาสร้างแบ่งที่นั้นเป็นมหาเจดีย์
ไทยสูงโตชาวท้าวแล้วตั้งอัน ในกาลยามนั้นในทั้งข้างเมืองฝางที่นั้น ยังมีพระยา
ตนหนึ่งชื่อว่า จังโกบัตต มีบุญสมพารมากนักจักได้สร้างเมืองฝางที่นั้นหอเป็นมหานคร
อันไทยชะแด

ยังมีพระยาตนหนึ่งชื่อว่า สิริวิสุททวงส หยูในเมืองละโว้ จักมาชักเอา
พุทธรูปเจ้ายังนำแม่่นานออกใส่รถมาไว้เมืองทั้งข้างไว้ในวัดพระยืนชะแด ยามนั้น
เมืองทั้งข้างที่นั้นจักสุขเกษมมากนักแล พระยาจังโกบัตตตนนั้นจักได้ผาบแพท้าว
พระยาทั้งหลายในลานนาไทยทั้งมวณชะแด พระยาจังโกบัตตตนนั้นได้ผู้ข่าวว่าพระ
ธาตุเจ้าองค์วิเสสมีในเวียงปุกที่ปกระนั้น ก็จักเอารูปโยธามาไหว้พระธาตุเจ้าแล้ว
พระยาก็จักเอาจังโกคามาได้มหาเจดีย์เจ้า แต่ยอดลง มารอดดินธรณีชั้นลุ่มนั้นจักมีมนชะ
แด พระยาจังโกบัตตตนนั้นจักเอาเข้าของเงินค้ำอันพระยาสิริวิสุททวงสฝังไว้ในนอก
มาเป็นอุปการค่าชุมมหาเจดีย์เจ้าที่นั้นหรือรุ่งเรือง แลจักใส่แทนเข้าของแห่งคนทั้งหลาย
ฝูงมาสร้างแบ่งพระธาตุเจ้าที่นั้นบ่หือเขาทุกไฮ หือเขาได้เป็นตมเข้าของมากนักมน
ชะแด พระยาตนนั้นจึงเมื่อหยูเป็นพระยาในเมืองวิชเฉยย ที่อนพระเจ้าสเด็ดมา
หยูนั้นแล พระยาจังโกบัตตและพระยามิเนยะ พวกนั้นมาสร้างแบ่งพระธาตุเจ้าหอ
เป็นมหาเจดีย์ค่าสูงชาวท้าวตีนธรณีกว้างก็ได้ชาวท้าวานนั้นในเมื่อจุลศักราชได้ ๘๕๘ ตัว
ปีเมืองได้แล

อันว่าพระธาตุเจ้าอันหยูยังตอยภูทักดี อันหยูยังตอยชวยปูกดี พระยาสิริ
วิสุททวงส และพระยาจังโกบัตตก็เอามาไว้ในตอนวิเฉยมที่นั้นทั้งสองแห่งมีนชะ

แล ในเมื่อพระยาทั้งสองตนกระทำสำเร็จอธิษฐานตั้งอัน ^{๕๒}อันพระธาตุเจ้าสององค์นั้นกิต ^{๕๓}
 พุทธรูปคำเจ้าชาวแปดองค์นั้นกิต ^{๕๔}รูปยนต์ค่านันกิต ^{๕๕}ก็จักสเด็ดออกมาอยู่รวมกันใน ^{๕๖}
 คอนรีเหลี่ยมทนนแล ^{๕๗}อันว่าพุทธรูปเจ้าชาวแปดองค์กับพระธาตุเจ้าสององค์นั้นกิต ^{๕๘}
 รูปยนต์ค่านันกิต ^{๕๙}พระยาทั้งสองก็จะอธิษฐานหื้อเข้าห้อยถาที่ทนนแล ^{๖๐}ตั้งรูปยนต์ค่านัน ^{๖๑}
 พระยาจักหื้อหล่อเป็นพุทธรูปคำ เป็นรูปพระเจ้าสี่องค์หนึ่งไว้ในวิหาร ปาสาท ทนนแล ^{๖๒}
 พระยาสิริวิสุทธรวงสกกจกเมื่อสู่เมืองละโว้ตั้งแก่มั่นชะแล ^{๖๓}ตั้งพระยามิเนยะและพระยา ^{๖๔}
 จังโกบัตตและพระยาสิริวิสุทธรวงสสามตนนั้นมิอายุได้ร้อยปีชู้ตนแล ^{๖๕}อันว่าพระยามิ ^{๖๖}
 เนยะตนนั้นคือได้แก่พระยาฉิมพะกะ ^{๖๗}อันได้ฟังขัมแห่งพระเจ้าเมื่อก่อนวันนั้นแล ^{๖๘}อันว่า ^{๖๙}
 พระยาจังโกบัตตตนนั้นคือได้แก่พระยาภาละยะตน ได้เข้า ห้อมินทบาทเป็นทาน แก่พระเจ้า ^{๗๐}
 แต่ก่อนวันนั้นแลพระยาสิริวิสุทธรวงสตนนั้นคือได้พระยาฉิมพหุสตันอันห้อยในเมืองเววาท ^{๗๑}
 ภาสิต ^{๗๒}อันได้หื้อถวงาเต้าแต่งเป็นทานแก่พระเจ้าเมื่อก่อนวันนั้นแล ^{๗๓}พระยาสามตน ^{๗๔}
 นี้ได้ถึงโศคาบันนุคคคแล้วแล ^{๗๕}

ส่วนว่าเจ้าภิกขุตนชื่อว่าจุลเทวะนั้น ^{๗๖}จักได้ถึงอรหันต์ ในเมื่อขมนุมธาตุเจ้าจัก ^{๗๗}
 เสียงสาสนานันมีนชะแล ^{๗๘}เจ้าภิกขุตนชื่อว่าจิตตกาโลนั้นจักได้พระปัจเจกพุทธเจ้า ^{๗๙}
 ตนหนึ่งในระแวกกัลป์ ๒ อัน ^{๘๐}คือภัททกัลป์และกัลป์อันจักมาภายหลัง ^{๘๑}จักมีชื่อว่า ^{๘๒}
 สุชาโน ^{๘๓}ว่าอันมีนชะแล ^{๘๔}

ธาตุนิทาน์ ตติยกณท์ นิฎจิต์

ตติยส์วณณนา ^{๘๕}นับแต่เวียงสองมาถึงคอนรีเหลี่ยมได้คาวุต ๓ คือ ๒,๐๐๐ วา ^{๘๖}
 แล ^{๘๗}อันว่าคอนรีเหลี่ยมนั้นมิทางน้ำแม่ยมทนนแล ^{๘๘}อันว่าน้ำแม่ยมทนนหากอ้อมเวดเกาะ ^{๘๙}
 อันนั้นเป็นตั้งขอเวียงทนนแล ^{๙๐}แต่คอนรีเหลี่ยมนั้นถึงคอยพุกทนนได้คาวุต ๓ คือ ๒,๐๐๐ วาแล ^{๙๑}
 แต่คอยพุกทนนมาถึงคอยชวขุได้ ๕ คาวุตคือ ๘,๐๐๐ วาแล ^{๙๒}

ในที่สามแห่งนี้เป็นคราวมายังหยู่กะทำบุญหื้อทานแก่บรรณสัตว์ทั้งหลาย กับ
 ด้วยพระเจ้าทั้งหลายอันเกิดมาในภทฺรกลปอนันต์ แต่ เมื่อตั้งอนจกมีพระยาตนหนึ่งชื่อ
 พรหมกฤดี จึงจกขุดลตตอนรวเลียมนนทอนายมก้าเห็นอบองนายมก้าได้ เลิก ๑๘ วา
 กว้าง ๓๒ วาแล้วจึงหื้อแบ่งขัวก้าเข้าเป็นประตูเวียงหนแต่ บ่เท่าแต่เนินฝ่ายแม่นายมก้า
 วนออกและก้าวนตกนนพระยากหื้อป่าไม้เผยวถางเสีย และต่านกกว้าง ๑,๐๐๐ วาจกมีมณ
 ษะแล บ่เท่าแต่เนินพระยาตนนนักจกหื้อคนทั้งหลายมาตงบ้านอยู่ทั้งสองฝ่ายน้ำชะแล
 เมื่อตั้งอนทตงวัดมหาธาตุเจ้านนกจกรุ่งเรืองงามยิ่งนักมีนชะแล คั้นว่ามหาธาตุบ่จรวจน
 รุ่งเรืองตงามแล้วนั้นคนทั้งหลายอันหยู่ในจตุทิศนั้นก็จกมาสักการบูชาให้วันบครบย่ำบ่ขาด
 ทุกคนนำบ่คือเดือน ๖ เเพ็ง เป็นตงคนทั้งหลายมาให้ว้มหาธาตุเจ้าเมืองลำพูนนั้นมณ
 ษะแล เมื่อใดจกสักการาพพันตัวนนมหาธาตุเจ้าตอนรวเลียมทั้นนยังจกมีพระยาสองตน
 กับสังฆเถระสี่ตนหนึ่ง จกมาลวาทผ้าบูชาสักการะกะทำหื้อเป็นแผ่นคำหอบแถมสามชน
 ษะแล บ่เท่าแต่เนินยังจกมีพระยาตนหนึ่งชื่อว่าสุริกะ จกมาต้างปราสาทหลังหนึ่งมี
 ยอดได้พันหนึ่งไว้ในวิหารทั้นนแต่เมื่อสักการาได้ ๘๘๖ ตัวนั้นมณชะแล พระยาตนนั้น
 ก็จกหื้อทานคนไว้กับวัดมหาธาตุเจ้าทั้นนปะหมานร้อยครัวแล้วจกจกไวนากบชะแล ทั้นน
 พระยาตนนนักจกหื้อแบ่งลำทของแควดล้อมมหาธาตุเจ้าเล่ามณชะแล มหาธาตุเจ้าทั้นน
 แควนประเสศกกว่าชู่แห่งแท้แล

เมื่อจกขุมนุมาตุนั้น ยามนั้นพระธาตุเจ้า ๓ องค์ ๆ หนึ่งจกสเด็ดไปเมืองนาค
 องค์หนึ่งจกสเด็ดชนเมื่อเมืองฟ้า องค์หนึ่งจกสเด็ดไปเมืองลังกาชะแล ตงพระธาตุ
 เจ้าสององค์อันสเด็ดเมื่อเมืองฟ้าและเมืองนาคนั้น ก็จกสเด็ดไปรวมกันในที่ขุมนุมาตุน
 เจ้านนตามอธิธานแห่งพระพุททเจ้าบ่พอห้าพันบ่ปะหมานร้อยบ่ทั้น ยามนั้นนักจกขุมนุ
 มาตุนพระพุททเจ้าเสียงมณชะแล พระยาตนชื่อสุริกะนั้นจกเอารูปพระเจ้าสิกขีไว้ใน
 ปราสาทพันยอด อันหยู่ท่ามกลางวิหารหลวงวัดมหาธาตุเจ้าตอนรวเลียมทั้นนมณชะแล

เอกราชจตุตถ์ ตั้งแต่มหาธาตุเจ้าตอกรวิเลียมที่นั้นรุ่งเรืองแล้วมาเถิงพระยาตบขื่อว่า
สุริกะนั้นนับเป็นปีได้ ๕๕ ปีแล

แต่กาลนั้นเมื่อนายยังมีพระยาตบขื่อ มอธุด เป็นลูกแห่งพระยาสุริกะนั้น
จักได้เป็นหมื่นวัดในวัดมหาธาตุเจ้าตอกรวิเลียมที่นั้นแลมีเมื่อใดในกาลเมื่อนั้นศาสนา พระ
เจ้าได้สามพันบเมื่อนั้นมันชะแล เมื่อดงอนเมืองอนันนั้นจักเป็นกสิกรรมมากนก็มันชะแล
ในกาลยามนั้นคนฝูงบาปหนาจักเบียดเบียนเอาค้ำมหาธาตุเจ้ามันชะแล เมื่อนั้นพระยา
มอธุดตนนั้นกษัตริย์ทอดตอกรวิเลียมนั้นทอดกว้างเป็นขื่อ หอน้ำแม่ยมไหลเข้ามา
แล้วจักต่อลำเวียงเวดล้อมทุกเบ้องทุกพาย เพื่อจักห้ามข้าศึกบห้อมมาเบียดเบียนกระทำ
ร้ายได้ก็จักมีมันชะแล ในเมื่อเช่นพระยามอธุดนั้นเป็น ทานียกาล ศาสนามหา
ธาตุเจ้าจักใกล้เสียงมันชะแล ในเมื่อเช่นพระยาสุริกะตนพื่อนั้นศาสนามุ่งเรืองเพื่อ
เจ้าขุนชอบอัมมากนก็แล ในเมื่อพระยามอธุดเสด็จอายุตายไปแล้วยังลูกพระยามอธุด
ผู้หนึ่งเป็นหลานพระยาสุริกะนั้นชื่อ สุรมาลัย จักได้เป็นพระยาแทนพ่อเจ้าชะแล พระยา
มอธุดนั้นมีอายุได้ ๕๗ ปีก็ตายแล พระยาสุรมาลัยจักได้เป็นพระยาในเมืองสิริกุกกุต
ไก่ออก คำไทยว่า เมืองสองที่นั้นแล อายุพระยาตบขื่อได้ ๘๒ ปีก็ตายไปแล ถ้า
กว่านั้นพระยาตบขื่อจักได้กินเมืองสิบ ๆ ก้นไป จักได้สร้างแปงมหาธาตุเจ้าตอกรวิเลียม
นั้นหรือรุ่งเรืองไปก็หาบได้สักตนมันชะแล มหาธาตุเจ้าก็ถ้อยเถียวหม่นหมองและเทือ
และน้อยตราบต่อเท่าขุมนุมาตมันชะแล ที่ตอขกที่นั้นเมื่อพระเมตไตรยเจ้าเกิดมา
พายหน้ามันจักเป็นมหาธาตุรุ่งเรืองมากนก็ เมื่อดงอนมหาธาตุเจ้าดำปางและมหา
ธาตุเจ้าดำพูนนั้นจักฮ้างสูญเสียงมันชะแล เท่าจักมีแต่มหาธาตุเจ้ากุกที่รุ่งเรืองมัน
ชะแล ที่นั้นคอยช่วยชูชีพพานั้นเมื่อพระเจ้ากสิปะเกิดมาวันนั้นเป็นมหาเจดีย์รุ่งเรือง
มากนก็วันนั้นแล

ที่วัดไฮ้อยกั้งยอชนั้นเป็นที่ตั้งมหาธาตุพระเจ้ากกุสนธแลพระเจ้าโกนาคมนั้นวัน
นั้นแล ในเมืองที่นั้นอันเป็นพุทธภูมิอันวิเศษและจิถาร วรรณานาถาณะเป็นที่สัพพัญญูเจ้า

มารอดจอดยงเป็นที่สักการบูชาคารวแห่งตนแลเทวดาทังหลาย อันนับเข้าในแปดหมื่น
สี่พันหลังแท้มี ๕ หลังแล นักบวชเจ้าตนโตก็ดี อุปาสกอุปาสิกาผู้โตก็ดี มีใจใส
สัทธาได้ ไปให้วันบครบย่ำสักการบูชาในที่ ๕ แห่งนั้น ได้สร้างได้แบ่งกฤตวิหารในที่นั้นก็ดี
ก็เสมอตั้งโตหือทานแก่พระพุทธรเจ้าเมื่อยังทรมาณวันนั้นแล ครีหสถนักบวชทังหลาย
ฝูงโตได้ฟังยังตำนานเสลดธาตุเจ้าจูงมีใจใสสัทธา อนุมโทนาสาธุการกับ ด้วย พระเสลด ธาตุ
เจ้าดวงนักเทอะ เสลดธาตุปุรทีปกาศรมวิสุทธวิณณา นิฏฐิตา ภริยาอันกล่าวตำนาน
เสลดธาตุปุรทีปกะ อันประเลศเล่าเลศในโตกาเป็นที่วันทนนำสัตว์คนนาหือพ้นจากเคราะห์
คังคาคตาตเคล้ว หือเข้าสู่เวียงแก้วกล่าวคือนิรพานก็แล้วด้วยประการดังกล่าวมานั้นแล

ตำนานพระเสลดธาตุปุรทีปกะอันนี้ มหาโพธิสัมภารเมอังกกรเจ้าได้แต่สำนักมหา
สังคราชาจินดาเจ้า ตนเป็นเหง้าศาสนาในเมืองลังกามาไว้ในเมืองเชียงใหม่วันนั้นแล

ตำนานพระธาตุข่อยแอเมืองแพร์^(๑)

เทวาทิเทวี่ นมิตวา อมฺมณฺ ๑, สงฺฆณฺ ๑ วรทกฺขิณฺเยยฺยํ วกฺขามิ

โกสิยอชฺชปพฺพตฺ ชาติตฺถาวํ พลเทวฺรณฺฐํ :-

อหํ อ้นว่าชา นมิตวา นบน์อมแล้ว เทวาทิเทวี่ ยังพระพุทฺธเจ้าตนเป็นเทว
ยิ่งกว่าเทวสามประการ คือว่า สัมมุตฺติเทว อุตฺติเทว และวิสุทฺธิเทว สุกตฺ ชื่อว่าสุกต
สุนทฺร์ สุวานํ คตตฺตา เหตุภาวพระพุทฺธเจ้าถึงยังถานะอันยิ่งคือนิพพาน นมิตวา
นบน์อมแล้ว อมฺมณฺ ๑ ยัง นวโลกุตฺตรธัมฺเจ้าแก่ประการ สิบทั้งปริยัต นมิตวา
สงฺฆณฺ ๑ ชาคนบน์อมแล้วยังอริยสังค วรทกฺขิณฺเยยฺยํ อันควรรับเอาทานอันประเสิด
วกฺขามิ จักกล่าวบัดนี้ โกสิยอชฺชปพฺพตฺ ยังคอยอ้นชื่อว่า ข่อยแอ อ้นมีในเมือง
แพร์ ชาติตฺถาวํ อ้นชงชาติแห่งพระพุทฺธเจ้ามากนัก พลเทวฺรณฺฐํ อ้นเกิดใน
เมืองพลนครอันเป็นอาณารัตแห่งนพบุรีเชียงใหม่แล

เมื่อพระพุทฺธเจ้าเรา ได้ตรัสสัพพัญญุตญาณแล้วได้ ๒๕ พระวัสสา พระ
พุทฺธเจ้าอยู่ในเขตวัน ในคืนหนึ่งพระนอนอยู่ในคันอกุติเมื่อยามจักใกล้รุ่งพระว่า เพิงตั้งน
บคนอายุได้ ๖๐ เชนันแล้ว เมื่ออายุได้ ๘๐ ปีก็จักนิพพานแล เมื่อกุ่มีอายุสิ้นสนัน
กุจักอธิธานชาติห้อยอยเป็น ๓ ประการ ห้อยคนและเทวดาทังหลายแจกบั่นกันเอาไปไว้
ไว้ ห้อยเป็นที่บูชาสักการเสมอตั้งตนกุตถาคตยังห้อยสั่งสอนสัตว์โลกควรระแแล เหตุ
ว่าอายุกุน้อยนัก สัตว์ทังหลายไปได้ไหวได้หันกุพร้อมเทือ พระพุทฺธเจ้าทังหลายแต่
ก่อนนิพพานแล้วและอธิธานชาติห้อยอยเอียงไต ไปไว้ในที่ไต กุก็จักไปทำนวายชาติ
แห่งกุเอียงนั้นไว้ในที่นั้น ควรระแแล

(๑) กัดจากฉบับโบราณงานอักษรไทยลานนา เลขที่ ๓๑

ค้นออกวัดสาแล้ววันหนึ่ง พระมโหรีหันตเจ้าสามตน ตนหนึ่งชื่อว่า โสณเถร
 ตนหนึ่งชออุตรเถร ตนหนึ่งชอรัตนเถรกับเจ้าอาณนทเถรเป็นถ้วน ๕ ไปกับพระพุทโเจ้า
 พระยาอินทรตรงมาถือสัตว์ก่งพระพุทโเจ้าไป ยังมีพระยาตนหนึ่งชื่อว่าโสกราช กินเมือง
 กุสินารายไปเป็นอุปาสกอุปถากพระพุทโเจ้าถึงเขตวันยันตีกก็ถือเก็บกับไม้เท้า ไป กับ
 พระพุทโเจ้า ก็ออกจากพวากเขตวันเมื่อเดือนเจียงแรมค่ำ ๑ เดือนเทศสันติ ไปสั่งสอน
 สัตว์โลกในบ้านไทยบ้านน้อยต่าง ๆ เป็นต้นว่าไปยังเมืองกุสินารายก่อน แล้วไปเมือง
 กุทวา แล้วไปเมืองแกวแล้วไปเมืองลังกา แล้วไปเมืองสวนตาล แล้วไปเมือง
 จินหลวง แล้วไปวิเทหะ คือเมืองห้อ แล้วไปเมืองลือ แล้วไปเมืองเชิน แล้วไป
 เมืองตาก ไทยว่าเมืองพะยาก แล้วไปนอศอยเรือเมืองเชียงแสน แล้วไปเมือง
 พะยาวแล้วไปเมืองละคร แล้วไปเมืองน่านแล้วไปเมืองแพว พระกัณโณอยู่ได้ร่วมไม้
 ต้นหนึ่งอันมีพิชชต้นลำกิ่งค่างามนัก คนทั้งหลายเรียกว่า ไม้ช่องแค ว่าอันไม้ต้นนั้น
 ตั้งอยู่เหนือม่อนศอยน้อยอันหนึ่งจิมใกล้ต้นหมากต้นหนึ่ง ไทย ๘ กำสูงชาววา มีลูก
 กิ่งามนัก มีพายวันออกแม่น้ำยมานานที ไทยว่า แม่ยม ไก่ได้ ๕ พันวา ยามนั้นยังมี
 ชุนลวะผู้หนึ่งชื่อว่า อ้ายค้อม มันหันพระเจ้ายันตีก จึงไปไหว้พระเจ้าและพระเจ้าว่า
 หมากต้นนี้เป็นอันไทยหักนักอันจา ชุนลวะว่าหมากต้นนี้บุคคลทั้งหลายกินยอมเป็นบ้า
 วจินไป พระเจ้าว่าอัน มิงเอามากูจกกันดู มันก็ชุนเอาลงบ่หนึ่งแล้วก็เอาหือพระเจ้า
 กับทั้งปุนพุพระกัสนันดูหวานนักบ่ยัน พระจึงว่าหมากอันนั้นบ่ยันเป็นตงมิงว่าเต มิงพอย
 ว่ายันอันจา พระเจ้าหือแแก่นมนมกกันบ่ยันดูหวานล่านัก ด้วยอาณุกาแห่งพระพุทโเจ้า
 กิมแล มันจึงถามว่าเจ้ากุน ดูกแต่บ้านเมืองอันใดมาจา พระกัว่ามิงบ่อยู่จกกูว่าอัน
 พระกักระทำปาติหารยห้อมนหัน มันก็ยันตีกว่าเจ้ากุนหากจกว่าเป็นพระเจ้าดีหือตาย มัน
 จึงว่าแแก่นเมียมมันหือรบเมื่อเอาเขานาอาหารกับอาสนาหน่งมาพลันว่าอัน เมียมมันกมาตาม
 คำชุนเอา เอามาหือพระนังสำราญแล้ว หือทานเขากับอาหารแแก่นพระเจ้าพระสันเข้าแล้ว

จึงเจียรจาว่าถานะทนตนกแด หมากตนั้นผู้ใดกินย่อมเป็นบ้าแพะนั้กแล่นไป เมื่อ
พายนเมืองอนันจักได้อื่อว่าเมืองแพะมีนชะแลว่าอน

อรหันต์กับพระอโศกราชว่าถานะทนควรตตั้งสาสนาพระที่หนึ่งแลว่าอน แล้ว
ก็ให้วพระขอธาตุเชิงพระเจ้าพระจึงเอามือชวาอุบหัวตน เอาเกสธาตุเส้นหนึ่งห่อแก้
อรหันต์กับพระยาอโศกราชหนึ่งแล อรหันต์กับพระยาอโศกราชห่อแก้ชุนลวะอ้ายค้อม
ชุนลวะอ้ายค้อมว่าแก้เมี่ยมันห่อเมื่อเอาชะอูบแก้วมาใส่เกสธาตุพระเจ้า เมี่ยมันถนั้ก
บ่มกห่อ มันเคียดว่าตงน แม่หยิงสั่งว่าบุนนเพ้ผู้ชายอนจา มันจึงลुकเมื่อตวันรีบนัก
เอาชะอูบแก้วมาใส่เกสธาตุพระเจ้าด้วยตนัก พระจึงเจียรจาว่าทนถายมบอนจา ชุน
อ้ายค้อมว่าถากยังมีในตอยทน ปราวตุถามีพายนอนออกเล็ก ๒๐๐ วาดีหลิตาย พระ
พุทธเจ้าว่ามิอนทานทงหลายจึงเอาเกสธาตุไปไว้ในถ่าที่นั่นเทอะ อรหันต์และพระยา
อโศกราชและพระยาอินทกับชุนลวะอ้ายค้อม เอาเกสธาตุพระเจ้าเข้าไปในถ่าที่นั่น
ชุนลวะอ้ายค้อมยินตนักเอาเข้าของตนใส่ถ่านหนึ่ง คนทงหลายใส่ถ่านหนึ่ง ไว้บูชาธาตุ
พระพุทเจ้า พระยาอินทาทจึงแต่งยนจกรรมคัไว้รักษาธาตุพระพุทเจ้าที่นั่น แล้วหับ
ประตุถ่าเยยะคัด้วยหิน ๓ ก้อนอึดประตุถ่ากอนหนึ่งใหญ่ ๓๐ กำมือแด

พระจึงสั่งว่าเมอณิพพานแล้วทานทงหลายจึงเอาธาตุสอกก้าช้ายกุมมาไว้ในถน
เทอะ ถานะทนนั้นยังจักเป็นเมืองไทยได้อื่อว่า เมืองแพะมีนชะแล เหตุว่ากุตถาคต
ได้มานั่งหุยมไม้ตนั้นแล

คันว่าพระท่านวายแล้วพระก็ไปทำสร้อยแล้วก็ไปทำชาย แล้วก็ไปเดินเทศสันติ
หมายที่ไว้ธาตุแห่งตชุนเมืองแล้วก็เมื่อสู่เขตวันตงเก่าแล

แต่พระพุทเจ้าเรานิพพานไปแล้วได้ ๒๓๘ วัสสา ยังมีพระยาตนหนึ่งชอ้อมมอ
สกราชกับท้าวพระยาทงหลายในสกลชุมพทวิป ก็ก่อเจตียได้ ๘๕,๐๐๐ หลัง แล้วก็
ห่อชุนนุอรหันต์ทงหลายมาแล้ว พระยากห่อข้างเงินข้างค้ำข้างแก้วแปงโกสแก้ว

โกศค่าโกศเงิน แล้วยกเอาธาตุพระพุทธรูปเจ้าได้ ในโกศฝูงนั้นแล้วยกบูชาสักการะ ๗ วัน
แล้วพระยาและอรหันต์เจ้าทั้งหลายจึงอธิษฐานว่าดังนี้ เจ้ากูเมื่อยังทรงมานอยู่ส่งสอน
สัตว์โลกวันนั้น ไปในที่ใด ๆ หมายความว่าจักไว้ธาตุแห่งตนเมื่อก่อนแลมีเจ้ากูจึงไป
ตั้งอยู่ในที่นั้น ๆ เทอะ เมื่อพระยาและอรหันต์เจ้าอธิษฐานแล้วดังนี้ ธาตุพระ
พุทธรูปเจ้าก็เสด็จไปดวงอากาศทางดาว ไปตั้งอยู่ในที่นั้น ๆ ชูแห่งแล

อรหันต์เจ้าทั้งหลายเอาธาตุพระเจ้านั้นยังหลอนนั้นไปไว้ในเจดีย์วิหาร ๘๔,๐๐๐
หลัง แล้วยกบอกแก่เทพดาทั้งหลายหรือรักษาดูเอาเสวยศาสนาพระแล มาไว้ใน
เมืองเจียงเวงนม ๒๒ ระบุบ ก็คือเมืองทริภุชยแห่งหนึ่ง ในคอยบ่าบ่อตาย
เมืองคองแห่งหนึ่ง ในคอยยางเพ้าแห่งหนึ่ง ในคอยผาค่านแซ่นายแห่งหนึ่ง ใน
คอยถาคัดแห่งหนึ่ง ในคอยเหียงเมืองเซิงแห่งหนึ่ง ในคอยเต้าแห่งหนึ่ง ในคอย
หลังเซียงฮายแห่งหนึ่ง ในพงกวาวเวียงแห่งหนึ่ง ในแม่ยางเงี้ยวแห่งหนึ่ง ใน
คอยชะเลียงทางน้ำแห่งหนึ่ง ในคอยแมตเมืองขันแห่งหนึ่ง ในบ้านเทิมเมืองพงแห่ง
หนึ่ง ในคอยปะเหียงละครแห่งหนึ่ง ในคอยโกสียอชชบรรพต เมืองพลนคร
แห่งหนึ่ง ทั้งหมดเป็น ๒๒ แห่งแล

อรหันต์เจ้าทั้งหลายเจียรจากนั้นว่าดังนี้ ศาสนาพระพุทธรูปเจ้าจักตั้งอยู่ในเมืองอัน
น้อยเป็นจันตประเทศชะแลบตั้งอยู่ในโสรวสมทานครแล เจดีย์อันหนึ่งจักตั้งอยู่ในพล
นครในคอยอันชื่อโกสียอชช วันออกกยมนานทีคือว่าแม่ยม ประมาณ ๔,๕๐๐ วา ไก
แต่ทริภุชยได้ ๑๑ โยชน์ปาย ๓ คาวุต มิจักนับเป็นวาได้ ๘๘,๐๐๐ วาแล

เมื่อจักปะจุธาตุพระพุทธรูปเจ้าไว้ในคอยโกสียอชชวันนั้น อรหันต์เจ้า๗ตนมีพระยา
๕ ตนเป็นอุปถัมภ์กาฐ จึงปะจุธาตุสอกก้าชายพระพุทธรูปเจ้าไว้แต่ พระยา ๕ ตนนั้น
มาชุมนุมกันตั้งทัพอยู่ ๕ แห่ง ๆ หนึ่งชื่อ เวียงละหิง แห่งหนึ่งชื่อ เวียงกอน แห่ง

หนึ่งขอเวียงเวียง แห่งหนึ่งขอเวียงกวางนอน แห่งหนึ่งขอเวียงวาและตนและแห่ง
 พระยา & ตนนั้นเอาเงินค่ามาหล่อเป็นละอิตเงินละอิตค่ามากนัก แล้วอรหันต์เจ้า ๗ ตน
 กับเทวดาและพระยาทั้ง ๕ ตน ก็หอกันทั้งหลายขุดดินลงแห่งหนึ่ง เลิกได้ ๑๕ วา
 ออก จึงเอาละอิตเงินลงก่อขึ้นได้ ๑๒ สอก คือ ๓ วา แล้วเอาละอิตค่าก่อสี่ชั้นได้ ๑๒
 สอก แล้วจึงแบ่งแทนค่าอันหนึ่ง วิชาหอแล้วด้วยแก้ว ๗ จำพวกสูง ๗ สอกแล้ว
 จึงหอข้างทั้งหลายแปงรูปสิ่งห้าตัวหนึ่งสูง ๗ สอกตั้งบนแทนค่านั้น แล้วจึงเอาชะอุบ
 แก้วอันใสสะอาดสอกกาซ้ายพระพุทธรเจ้าได้ในท้องสิ่งห้าตัวนั้น แล้วจึงก่อหุ้มเป็นอุโมงค์
 กว้างได้ ๗ วา แล้วเอาละอิตค่าก่อหุ้มชั้นต่อเท่ารอดหลังสิ่งห้าตัวนั้นได้ ๑๒ สอก
 แล้วเอาละอิตเงินก่อได้ ๑๒ สอกไว้เป็นใจกางทั้งหลังสิ่งห้าตัวนั้นขึ้นมาบนหลังสิ่งห้า
 ตัวนั้นได้สอกหนึ่ง จึงเอาหินชานก่อขึ้นได้ ๗ สอกแล้วเอาดินเม็ถมพอเพียงแผ่นดิน
 แล้วจึงเอาไม้รังต้นหนึ่งปลุกไว้พวยบนถัดท่ามกลางหลังสิ่งห้าตัวนั้นแล

อรหันต์เจ้า ๗ ตนกับพระยา & ตนกับเทวดาทั้งหลาย ก็กระทำสักการะบูชาธาตุ
 พระพุทธรเจ้าแล้วก็เมื่อสี่ทศกัณฐ์แห่งตนแล

จำเนียรแต่กาลนั้นมาธาตุพระพุทธรเจ้าก็กระทำปาติหาริย์บ่อชาติสาย ขุนทั้งหลาย
 ผู้กนิเมืองพลงนครนั้น เทียนยอมไปบูชาธาตุพระพุทธรเจ้าตอขอแพร หือ เหตุตั้งอันตอขอ
 อันนั้นลวดได้ชื่อว่า โกลิยธัชชบรรพต คือตอขอแพรแลเมืองอันนั้นได้ชื่อว่า เมือง
 แพร ตามคำท่านว้ายแห่งพระพุทธรเจ้าแล

ถดินนมายังมีขุนผู้หนึ่งได้กนิเมืองนั้น เมียขุนผู้นั้นมีลูกฝาแฝด ขุนผู้นั้นจึงว่า
 ดงน เมืองเรานแพรพอกออกหลายสนนจกมกาลังมากนัก มีนชะแล เหตุตั้งอัน
 จึงได้ชื่อมหาพลงนครไทยว่า เมืองแพร แล

กล่าวตำนานอันนั้นเป็นที่ตั้งธาตุศาสนาเมืองมหาพลงนคร และธาตุพระพุทธรเจ้า
 อันมีในตอขอแพร ก็แล้วเท่านั้นก่อนแล

จุลศักราชได้ ๑๒๒๖ ตจ ปีกาบไข่เดือน ๕ ออก ๓ คำพร้าว่าได้วันจันท ฤ
 หลวงวงส วัดพระบาทได้สืบเอาตำนานเจ้าช่อแฮกับด้วยครุฑามหาเถรภักณ เมือง
 ม่านตันใต้ เมืองแพร์ ท่านไปได้ในถ้ำบ้านก่อเมืองเชียงใหม่ออกมา ข้าไปติดตามหา
 ครุฑาเมืองระแหงจึงได้เขียนเอาอย่างกางป่าแพะเมืองระแหงแล เหตุไปเข้ารุกขมุลกับ
 ด้วยท่านแล วันจกไกออกกัมกับบริบูรณ์แก่ข้าแล ข้าได้ตำนานลุกระแหงมาแล

ตำนานพระธาตุพนม

ปฐมาย ทิสาย กปปณณครีสมิ ปพพเต มหากัสสปเณ จาปตี
พุทธอรุณกธาตุ สิริสา นมามิ นโม ธาตุหทัย อหิ สามิฯ

บัดนี้จักจาแต่เดิมพระพุทธเจ้าณฤพานไปได้ ๘ ปี ปลาย ๗ เดือน ๆ สิบสอง
ชันวันพุธ นักขัตตฤกษ์ชื่อว่ากตติกา วันนั้นยังมีมหากัสสปะเจ้าและอรหันต์เจ้า ๕๐๐ คน
เป็นประธานกับบริวาร จึงนำเอาอัฐิธาตุพระพุทธเจ้ามาสู่ภูเก้าพร้าว แล้วจึงมาบรรจุ
ไว้ในเค้าไม้โพธิ์ไทรก่อน แล้วพระยาสุวรรณพิงคละ พระยาคำแดง พระยา
อินทปัตถะนคร พระยาจุลนีพรหมทัต พระยานันทเสน มาแล้วก็พร้อมกันตักแต่ง
ให้คนทั้งหลายไปเอาหินมาก่อไว้แต่เมืองหนองหารหลวง อันบัดนั้นจึงก่ออุบมุงใส่
อัฐิธาตุพระพุทธเจ้าเทอญ บัดนี้ มหากัสสปะเจ้า และอรหันต์เจ้าทั้งหลาย จึงกล่าว
ว่าหินผูงนั้น ไต่ก่อไม้แล้วแต่ก่อร่างจะเสียไม่เป็นมงคลมังคละ และบนดินอิฐก่ออุบ
มุงชัน แล้วจึงสุ่มไฟโน้นเทอญ ก็จักบริบูรณ์ศาสนาภายหน้าโน้นชะแล อรหันต์เจ้า
ทั้งหลายมีคำว่าจะงั้นแล้ว ท้าวพระยาทั้ง ๕ ก็ตักแต่งให้คนทั้งหลายบนดินอิฐที่ดินอิฐเอา
ฝ่ามือเจ้ากัสสปะเป็นตามดินตบก่อแล้ว ก็ให้พระยาสุวรรณพิงคละแรกขุดขุมก่อนแล้ว
พระยาจุลนี พระยานันทเสนพระอินทปัตถะนคร จึงขุดนำให้เสนาอำมาตย์ขุด คน
ทั้งหลายก็ขุดทุกคนด้วย เอาลำดับกัน รากกกเอาลิกสองคอกเจ้ากัสสปะ รวงกว้าง
ทั้ง ๕ ด้านเอา ๒ วาเจ้ากัสสปะ ท้าวพระยาก็กแบ่งด้านกันก่อชันแลท้าวพระยาทั้งหลาย
ผูงนั้น ก็เอาข้าวของบรรจุไว้หมดทุกพระยานันและพระยาจุลนีพรหมทัต มีเงินแน่น
๑๕๐ แน่นหนัก ๕๐๐ มีค่าแน่น ๕๕๐ แน่น ๆ หนึ่งหนัก ๓๐ บาท เอาช้อง ๘ กำมี ๘ หน่วย ๆ
หนึ่ง ๑๗ กำมี ๘ หน่วย ร่องใต้ใต้ก่อด้านตะวันออก พระยาอินทปัตถะนคร มีเงิน

แป ๘ ล้าน ๘ แสน ๘ หมื่น ๘ พัน ๘ ร้อย ค่าเบี้ยก็มี ๓ หมื่น ๓ พัน ๓ ร้อย ๓๐ อัน
 หล่อทองเป็นรูปเรือใส่ไว้ภายใต้กอด้านใต้พระยาตำแหน่งหนึ่ง หน้า ๒ หมื่น
 ใส่ค้ำแน่นเต็ม และพวงมาลัยหูกบกระโຈມหัวแก้วมรกตหน่วยหนึ่ง ชั้นค้ำหน่วยหนึ่ง
 หน้า ๑ หมื่น ใส่วันระฆังเต็ม ใต้ค้ำหน่วยหนึ่งหน้าแสนหนึ่ง โอค่า ๘ หน่วย ๆ
 หนึ่งหน้า ๒ พัน ชั้นเงิน ๘ หน่วย ๆ หนึ่งหน้า ๓ พัน ชั้นนาก ๑ หน่วย ๆ หนึ่ง
 หน้า ๕ พัน รองใต้ท่ามกลางสูงหินแปลงเป็นหีบใส่ไว้กอด้านตะวันตก พระยา
 นันทเสนมิชั้นค้ำหน่วยหนึ่งหน้า ๑ พัน ใส่แหวนเต็ม ชั้นเงินหน่วยหนึ่งหน้า ๘ พัน
 บักปิ่นแก้วเต็ม ใต้เงินมี ๒ หน่วย ๆ หนึ่งหน้า ๘ พัน ใส่มาวเต็มมีร้อยคู่ ๆ หนึ่งหน้า
 ๒ พันค่า เงิน ๘ หมื่นใส่ช่อง ๑๗ กำมี ๗ หน่วย ๑๕ กำมี ๕ หน่วย ๑๓ กำมี
 ๓ หน่วยไว้รองใต้ กอด้านเหนือ พระยาสุวรรณพิงคละ มีกระโຈມหัวค้ำสองอัน ๆ
 หนึ่งหน้า ๓ หมื่น สังกวาค่า ๒ อัน ๆ หนึ่งหน้า ๓ แสน กุงมากหน่วยหนึ่งหน้า ๘ หมื่น
 ใส่แหวนและพวงมาลัยหูกเต็ม ชั้นค้ำหน่วยหนึ่ง หน้า ๑ หมื่นใส่วันระฆังเต็ม ใต้ค้ำ
 หน่วยหนึ่ง หน้า ๑ แสน ชั้นค้ำ ๘ หน่วย ๆ หนึ่งหน้า ๒ พัน ชั้นเงินหน่วยหนึ่ง
 หน้า ๓ พัน ชั้นนาก ๑ หน่วย ๆ หนึ่งหน้า ๕ พัน รองใต้ไว้ท่ามกลาง ท้าวพระยา
 ทั้ง ๕ ด้านกอดแล มหากัศสปะเจ้าจึงเอาหน้ามาตั้งไว้ ด้านละหน่วย เขียนคาถาให้
 เป็นมังคละโลกใส่ไว้ทุกหน่วย สุตราชูปริตรใส่หน้าแล้ว ท้าวพระยาทั้ง ๕ มีพระยาสุวรรณ
 พึงคละเป็นเค้า กัดกเอาหน้าแต่ไพร่ททั้ง ๕ ด้านเวียนไปขวา ๓ รอบ จึงปะไว้ พระยา
 จุณนี้พรหมทตจึงตักเอาหน้าแต่โห้เบองตะวันออกจรดลงจึงก้อชน พระยาอินทปัตถนคร
 พระยาคำแดงพระยานันทเสน จึงกระทำตั้งเดี่ยวและกอด้านใต้ ตักเอาน้ำด้านนั้นใส่
 ก้อชน ท้าวพระยาพร้อมกันก้อชนตั้งเตา เป็นราบอุบมุงชนแต่พื้นดินเป็นเหลี่ยม
 ๕ ด้าน จึงวางไว้แต่นั้น จึงให้พระยาสุวรรณพิงคละ ก้อชนให้เป็นเรียงฝาบาบริมทั้ง
 ยอดสุด ให้ได้วาหนึ่งแห่งเจ้ากัศสปะ จึงวัดแต่เค้าชนยอดสุด ได้ ๒ วาเจ้ากัศสปะ

แล้วจึงก่อเตาชน ๕ ตัน แล้วจึงเอาไม้จวงไม้จันทร์ ไม้คำพัก ไม้คันธรด ไม้ชมพูไม้
 นิโครธไม้รังมาเป็นพื้นสม ๓ วัน ๓ คืน สุกแล้วจึงเอาหินหมากคอมกลางบ่าที่เป็นมังคละ
 มาถมขุม และมหากัสสปะเจ้าและอรหันต์เจ้า และท้าวพระยาทั้ง ๕ จึงเอาอูรังคธาตุ
 สุาบันนาไว้ในอุบมุงนั้นแล จึงให้ต้นประตู่ไว้ ยามนั้นอูรังคธาตุจึงปักปอมผ้ากำพละ
 เส็ด็จออกมาอยู่ในผ้ามือเบื้องขวามหากัสสปะเจ้านั้นแล อรหันต์เจ้าทั้งหลาย และ
 ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์เห็นอัศจรรย์ดังนี้ ก็ชมชื่นยินดียิ่งนัก ก็ให้เสียงสาธการ
 ยามนั้นมหากัสสปะเจ้า คิดถึงพุทธวณะสงฆ์ว่า ให้เอาอูรังคธาตุไปไว้ภูกำพร้าว
 พระพุทธเจ้าสั่งเท่านั้น เจ้าก็ตรัสรู้แจ้งแล้วจึงกล่าววว่า รอยที่พุทธวณะไสยาหถึงเห็น
 ยังจักมีบุทคลทั้งหลายอันเป็นเชอหน่ออรหันต์ จักมีเมื่อชุกชอนนั้น ยังจักได้สืบศาสนา
 สว่างแปงสุาบันนาไว้ชะแล บัดนี้ เราทั้งหลายฝากสุาบันนาตั้งไว้เทอญ จึงตามคำ
 พุทธวณะสนั่นนั้นเทอญ ยามนั้นอูรังคธาตุ เลยเส็ด็จเข้าไปสู่อุบมุงผ้ากำพละนั้น ก็
 มายออกปกอยู่ตั้งแก่นั้นแล พระยาจุนี พระยาสุวรรณพิงคละเห็นอัศจรรย์ คิดถึง
 เจ้ากัสสปะได้ห้ามก็ยินดีตั้งแก่ใจยิ่งนัก พระยาทั้ง ๕ จึงพร้อมกันแบ่งประตู่ไม้คู้หับไว้
 ด้วยชอกกระดานแล้วก็เอาเรือพลไปเอาหินในเมืองโกสินารายหน้ายหนึ่ง ผังไว้แจงเหนือ
 แปงเป็นรูปอักษุขไว้กกลมหายเมืองมังคละในชมพูทวีป ไปเอาเมืองพาราณสีหน้ายหนึ่ง
 ผังไว้แจงเบื้องใต้แปงรูปไว้กกลมหายเมืองมังคละ ๒ หน้ายนี้ถ้าตะวันออก ไปเอาเมือง
 ลังกาหน้ายหนึ่ง ผังไว้ด้านตะวันตกเบื้องใต้ ไปเอาเมืองตักกะศิลานครหน้ายหนึ่ง ผังไว้
 ด้านตะวันตกเบื้องเหนือ แปงเป็นรูปม้าอาชาไนยไว้ หมายด้านเหนือว่าอูรังคธาตุ
 พระพุทธเจ้าได้เส็ด็จออกมากระทำปาฏิหาริย์รุ่งเรือง ทำพุทธวณะทำนวยศาสนานะชะละ
 นิทานอยู่ฝ่ายด้านเหนือ จึงเจือมาได้ให้อาชาไนยเป็นหน้าม้ามาเหนือเพื่ออันแล

วันหนึ่ง พระยาสุวรรณพิงคละ หากได้สดับรับฟังเอาพระเจ้าเทศนาแจ้งใน
 นิทานนี้ จึงให้ไว้เพื่อเจ้ากัสสปะจึงแปงรูปม้าพลาหกตัวหนึ่ง หน้าม้ามาเหนืออยู่

เวียงอาชาไนย หมายถึงแม่่นพระยาศรี โคตบุรณ์ตนจักได้ฐานันนาอรังคธาตุค้ำพุทธศาสนาเท่า ๕๐๐๐ พรรษานัน ก้าฝ่ายไตชั้นเมื่อเหนือ แล้วจึงให้แบ่งบันเป็นตั้งม้าปลาหกตัวประเสริฐฐันชะแล ตั้งอาชาไนยปลาหกน อรหันตเจ้าทั้ง ๕ ในบัญญัติด้วยบุพเพนิวาสานุสสติญาณ จึงแบ่งไว้ในนิทานนี้แล้ว นักปราชญ์เจ้าทั้งหลายดูแล้วค่อยพิจารณา ด้วยปยาตามนัยปรมัตถธรรมนันท้าววันเทอญ

ยามนันทมหากัสสปะเจ้า พาหุมุอรหันตเจ้า ๕๐๐ เวียนวัฏประทักษิณ แล้วท้าวพระยาทั้งหลายพร้อมกันอธิษฐานเวนข้าวของเงินทองบริโภคทั้งมวล อันฐานันนาไว้รองไตด้วยค้ำว่า ข้าวของฝูงนี้เป็นสัตติพาทาบทอเท่า ๕๐๐๐ พรรษาในนี้ก็ข้าเทอญ

พระยาสุวรรณพิงคละ พระยาคำแดง จึงพร้อมกันปรารภนาขอให้ผู้ข้าได้มาบวชในพระพุทธศาสนาเป็นอรหันต อย่าให้เราพี่น้องพลัดพรากจากกันเทอญ

พระยาจุลณีพรหมทัต พระยาอินทปัตถะนคร พระยานันทเสนกัหวัชมันชินยินดีเยาะไยกันเล่นวีกว่า เมื่อก่ออุบมุง พระยาเจ้าพี่น้องและข้าทั้งหลายก็ยั้งชวนกันแล บัดนี้หากปรารภนาเขาก็ไม่ชกไม่ชวนข้าทั้งหลายนี้จา พระยาสุวรรณพิงคละจึงว่า มีคำปรารภนาต้งกันตายข้าทั้งสองจึงไม่ได้ชวนเพื่อน และโบราณว่าปลุกเรื่อนตามผู้อยู่ ครั้นวามักเดินทางด้วยจึงปรารภนานำเทอญ แล้วพระยาทั้ง ๓ จึงว่าสาธุ ๆ ผู้ข้าได้กอดานหนึ่ง ขอให้ผู้ข้าได้บวชในพระพุทธศาสนาเป็นอรหันตตนถ้วน ๕ เทอญ ยามนันทอรหันตเจ้า ๕๐๐ ตน มีมหากัสสปะเป็นประธาน จึงพร้อมกันอวยพร ว่าจงให้ได้ สำเร็จความ ปรารภนา มหา ราชทั้งปวงเทอญ จึงเสด็จไปทางอากาศไปสู่เมืองราชคฤห์ เพราะว่าจะสังคายนาธรรม ท้าวพระยาทั้งหลายและน้องพระยากับราชบุตรประชุมกัน พระยานันทเสนจึงปฏิสันถารเชิญพระยาเกศาตะนคร พระยากุลนทนน ทานไม่ได้มาก่ออุบมุงด้วยเราทั้งหลายฉนั้นจา พระยาคำแดงจึง

กล่าวว่า อรหันตเจ้าไม่ได้เอาอรังคธาตุพระพุทธรูปเจ้ามาทางโน้น ได้เอามาทางเมือง
หนองหารหลวง ผู้ข่าข่าชาวอรหันตเจ้า ไปบิณฑบาตในเมืองหนองหารน้อย ผู้ข่าจะ
ลักมาก็กลัวจะไม่ทัน พระยาสุวรรณพิงคละว่า พระยาจุลนีพรหมทัตอยู่ฟากแม่น้ำโน้น
พระยาอินทปัตตะนครไกลนั้ ก็รู้ข่าวได้มาทันอรหันตเจ้าทั้งหลายก็ออบมุงบุคคล
ทั้งหลายเกิดมาในโลกนี้ ได้บำเพ็ญบุญสมภารกตตาทิการแต่ชาติก่อนมากนั้ จึง
ได้มาพบปะอันประเสริฐยิ่งกว่าประเสริฐทั้งหลาย เมื่อพระพุทธรูปเจ้าเข้าไปสู่ณฤพาน
วันนั้น ก็มาทำนายรอยพระบาทไว้ริมหนองหารหลวงเทศนาไว้แก่ผู้ข่าว่า

“ กิจโณ มนุสฺสปฏิลาโภ กิจฺฉํ มจฺจานชฺวีติ กิจฺฉํ สทฺธมฺมสฺสวณฺโณ กิจโณ
พุทฺธานมฺบุปฺปาโท ” ดังนี้

และอธิบายให้แจ้ง บุคคลทั้งหลายในวัฏสงสารนี้ จะให้ได้เป็นคนก็ยาก
อนึ่ง จะให้ได้ฟังธรรมและรู้ธรรมก็ยาก อนึ่งจะได้พบปะพระพุทธรูปศาสนามาก็ยาก
อนึ่ง เหตุว่าอุปนิสัยแต่หลังไม่มีและบัดนี้เราทั้งหลาย ได้มาจวบมาพบพระอรหันตเจ้า
ทั้งหลาย ๕๐๐ รูป และได้ก่อบมุงอรังคธาตุพระพุทธรูปเจ้าดังนี้ พวกเราพี่น้องก็จะดับทุกข์
ในวัฏสงสาร ถึงณฤพานเบื้องหน้าไม่สงสัยเลย พระยาจุลนีพรหมทัต พระยาอินทปัตตะนคร
พระยานันทเสน พระยาคำแดง ได้ยินคาถาอันพระยาสุวรรณพิงคละ ก็มีใจชื่นชมบาน
เหมือนบุคคลมารดด้วยน้ำอันไม่รู้ตายนั้นแล พระยาจุลนีพรหมทัตมีทองคำ ๕๐๐ แผ่น
หนัก ๓๐๐ พระยาอินทปัตตะนครมีเงินแปะ ๓ แส่น คือเงินเหรียญไทย พระยานันทเสน
มีชันทองคำ ๓ ใบ ใบหนึ่งหนัก ๓ หมีน คือพระยาคำแดงมีเงินดั่ง ๓ แส่น คือ
เงินตรา ท้าวพระยาทั้ง ๕ ก็บูชา พระยาสุวรรณพิงคละด้วยคาถาอันนั้นแล พระยา
และบาทคาถา พระยาสุวรรณพิงคละก็จูงแขนพระยาคำแดง พระยาจุลนีพรหมทัต
พระยาอินทปัตตะนครจูงแขนพระยานันทเสนเข้าไปในเมือง พระยาทั้ง ๕ ทุกคนแล้ว

ก็ลาส่งกันหนีจากภูเก้าพร้าวกลับไปสู่เมืองแห่งตนทุกคนแล กล่าวอรหันต์เจ้า ๕๐๐ รูป
มีมหากัสสปะเจ้าเป็นประธาน กับพระยาทั้ง ๕ ก็อุบมุงไว้อุรังคธาตุมีภูเก้าพร้าวสำเร็จ
เท่านั้นแล

ครั้งนั้น พระยาอินทร์มีหมู่เทวดาทงหลายมากนัก ลงมาสู่ภูเก้าพร้าวจาก
ดาวดึงส์สวรรค์ เวลาหัวค่ำจึงบอกวิคกรรมเทวบุตรแต่มีรจนาลายดอกสายเครือ
รูปเทวบุตรเทวดา รูปพระยาอินตราเทวราช พระอาทิตย์พระจันทร์ รูปพระยาทั้ง ๕
ไว้ในอุบมุงทั้ง ๕ ด้าน ๕ ด้าน ภายนอกให้แต่มีรูปอรหันต์ ๕๐๐ และรูปพระศรีสุทโธทนะ
มหามายาวิชา เทวบุตรไว้ภายใน แล้วจึงสักการบูชาด้วยดอกไม้คันธรสของหอม
ศรียศนตรีเครื่องเสพทั้งมวลแล้ว จึงให้นางเทวดาทงหลาย มีนางสุชาดาเป็นต้น
แต่งเครื่องอุปัฏฐากมีขันแก้ว ๕ ใบ เครื่องแก้วด้วยทองคำทั้งมวล ดอกบัวดอก
ลีลาวทพย์ไม้เหี่ยวแห้ง ประทีป ๕ ดวงไม้ธูปธูปธูปธูปธูป ๕๐๐๐ พรรษา พระยาอินทร์และ
นางฟ้าทั้ง ๕ เอาไปบูชาไว้ในอุบมุง ยกได้ศีรษะแล้วจึงออกมาบอกวิคกรรมเทวบุตรให้จัด
หาเทวบุตรเทวดาทงหลาย อันจะรักษาอุรังคธาตุพระพุทธรูปองค์เจ้าวิคกรรมเทวบุตรจึง
แต่งตั้งให้เทวบุตร ๒ ตนๆหนึ่งชื่อว่าวิจิตรเลขา อยู่รักษาภายในนิมิตวิมาน ปราสาทตั้งอยู่อา-
กาศมีบริวาร ๑๐๐๐ องค์หนึ่งชื่อว่าวรรณกุมภา อยู่รักษาด้านเหนือมีบริวาร ๑๐๐๐ องค์หนึ่ง
ชื่อว่าสาธุธกอยู่รักษาด้านตะวันออกมีบริวาร ๕๐๐ องค์หนึ่งชื่อว่าภูมิปฏิรักษา อยู่รักษา
ด้านใต้มีบริวาร ๕๐๐ องค์หนึ่งชื่อว่าไพชิตตฤกษา อยู่รักษาด้านตะวันตกมีบริวาร ๕๐๐
องค์หนึ่งชื่อว่าสุนทรณอยู่พนรักษาของ พระยาทั้ง ๕ บูชาอุรังคธาตุมีบริวาร ๕๐๐ ถัดนั้น
ยังมีเทพตามเหตักต ๓ องค์มีเดชาภาพมากนัก อยู่รักษาอุรังคธาตุ อยู่ริมฝั่งข้างเหนือ
สวดยตะวันออก ๒ องค์ องค์หนึ่งชื่อว่าทกขณรัฐา คือเจ้าเมืองขวา องค์หนึ่งชื่อว่าสตะ
สหัสรัฐาคือเจ้าแค้นเมือง องค์หนึ่งชื่อว่านาคกฤดิถาร คือเจ้าไต่กว้างอยู่ที่ศวัน
ออกปากน้ำเขตกทศได้ และมีเหตักต ๓ องค์นี้เป็นหมู่บ้านตาเมือง อยู่รักษาอุรังคธาตุศาสนา

บ้านเมือง ภัยสงครามข้าโอกาสทั้งหลาย และบุคคลผู้ใดคือนักบวช และคนคฤหัสถ์
 เป็นผู้ใดกระทำบุญรักษาศีลเมตตาทาภาวนา อันให้ทานอันใดอันหนึ่ง ให้กรวดน้ำอุทิศ
 ไปถึงเทพดา ๖ องค์ และมเหศักดิ์ ๓ องค์ เอาอรัญคธาตเป็นที่พึ่งและปรารภณาเอา
 อันใดก็ดี เทพตามเหศักดิ์ทั้งหลายหากค้าชูให้วุดมิเจริญด้วยสมบัติข้าของ มีอายุ
 มั่นยืนแก่บุคคลผู้ปรารภณานันแลตั้งแรกแต่นั้นมา คนและเทวดาทั้งหลาย หมายมี
 พระยานันทเสนอยู่เมืองมุขนครเป็นเค้า หากอุปัฏฐากรักษาเอาพระเจ้า เสี่ยงกาล
 ช้านาน

ยามเมื่อศาสนาล่วงไปได้ ๒๐๐ พรรษา พระยาตรีธรรมอโศกสร้างวิหาร
 เจดีย์ได้แปดหมื่นสี่พันในเมืองทังมวล ยามนั้น ยังมีพระยาตนหนึ่ง ชื่อว่าสุมิพทะราช
 ยามนั้น พระยา ๕ ตนผู้ใดก่ออุบมุงก็ได้เป็นอรหันต์ทุกองค์ เมื่อฉันเข้าในเรือน
 พระยาสุมิพทะราชเป็นปกติ จึงตั้นเจรจาต่อพระยา บอกเหตุจักได้สร้างเจดีย์หลวง
 ในภูท่าพร้าวให้รุ่งเรืองมาก พระยาก็นิดใจมากนัก พระยาก็เอาทรัพย์เสนามาสร้างแปลง
 อรัญคธาตเจดีย์ ที่ในภูท่าพร้าวที่บรรจุธาตุไว้บริบวญแล้วจึงสะคนเป็นข้าโอกาสทั้งหลาย
 ๓๓๓๓ คน มีหมื่นรามเป็นเค้าผู้แก่ให้พระราชทานเงินหมื่นคำพัน บ้างไพร่เงินพันคำร้อย
 เรือคนละเล่ม พร้าขวานสิ่วจิกเสียมคนละดวง จึงสะบ้านทั้งหลาย ๗ บ้าน ๆ กวาน ๑
 ให้บันดินอิฐ บ้านล้าน ๑ บ้านชดญ ๑ บ้านกระโดน ๑ บ้านชะองคำ ๑ บ้านสร้างแร่ ๑
 บ้านโพธิ์ไทร ๑ พระยามีอาญาให้รักษาไม้โพธิ์ไทรพระ จึงสะให้เป็นโอกาสหยาดน้ำ
 ตกแผ่นดินไว้ว่าบ้านผู้นี้ให้เป็นข้าอุปัฏฐากมหาธาตเจ้า และไม้โพธิ์ไทรทราบเท่า
 ๕๐๐๐ พรรษา ว่าตงนี้ ช้องหน้าอรหันต์ เพื่อให้รักษาสืบ ๆ ไป เท่า ๕๐๐๐ พรรษา
 หลังมานพระยาอุฎฐากามิณี สร้างคุหาปราสาทศาสนาล่วงไปได้ ๓๐๐ ปีวิเภทมา
 พระยามิณทและมหานาคเสนเกิด

นับแต่พระเจ้านฤพานมาได้ ๕๐๐ ปี แต่นั้นเจียรกาลมาแล้วยังมีพระยาตนหนึ่ง
ชื่อนิรุฐาราชไว้ปลายได้เป็นพระยาเมืองมรชนครไม่ใสในคุณแก้ว ๓ ประการ จึงมา
เอาบ้านผู้งั้น อันพระยาสุมิพิทราชหากเวียนไว้เป็นข้าอู่ภูสุากมหาธาตุเจ้า มา
เป็นส่วยไฮแก่ตน ไม่นานเท่าใดชายผู้หนึ่งได้ปลากระเบนศิระค่อนตัวหนึ่งมาถวายแก่
พระยา ๆ ไม่พิจารณา ก็ประหารสู่เสนาอำมาตย์กิน กลางคืนนั้นเมืองพระยาก็หล่มเสีย
เป็นหนองใหญ่ เหตุว่าพระยามีใจบาป ได้เอาข้าโอกาสผู้งั้นอันพระยาสุมิพิทราช หาก
เวียนไว้กับมหาธาตุเจ้านั้น ก็จึงถึงซึ่งอันฉิบหายตายไปมากนั้กันนั้นแล

นิทานอูรังคธาตุอัน อรหันตเจ้าทั้ง ๕ แปรไว้ในวัดเมืองร้อยเอ็จประตูนั้น
ก่อน พระยาอินทร์จึงนัดวิศุกรรมเทวบุตร ไปถ่ายเอาใส่ลานทองไว้ แล้วจึงเอาไปไว้
ในคูลาปราสาทในลังกาทวีปนั้น ปางเมื่อพระยาตนหนึ่งชื่อว่าคณอพานิช ตั้งยังเมือง
หนองคันทะเชอนานนั้นแล พุทธโฆษาจารย์ไปเมืองลังกาทวีป จึงเอามาไว้ในเมือง
อินทปัตถนครนั้นเป็นถึงนานแล้ว ยามนำธาตุทูกำพร้าอันถืออยู่ แม้ว่าข้าโอกาส
ก็ล้วนเสีย ต่อมาศักราชได้ ๘๘๒ ปี พระโพธิสราชกุมารลูกพระยาวิฑูลราชเกิดมา
ได้ ๑๕ ปี เป็นพระยาแทนพ่อตนได้ ๗ ปี ได้เอาน้ำในเมืองอินทปัตถนคร ปาทบวิจาค
พระบุณางนั้น จึงเอาอูรังคธาตุอันมาถวายพระโพธิสราชเจ้าในทานแล้วจึงไปยุกยา
พระมหาธาตุเจ้า แล้วสร้างวิหารหลังหนึ่งมุงชะกั่วทังมวด แล้วจึงศักท้าวเอาข้า
โอกาสบางทีไปได้ให้ใหม่ติมเพิ่มเข้ากันเป็น ๓๐๐๐ นั้นแล ยังมีลูกข้า ๒ คนเมือง
ส่วยเอามาถวายแต่น้อย เจ้าจึงเลี้ยงไว้เอาข้าหัตถบาตผู้ทนน ชื่อว่าข้าชะเอง ผู้น้อง
นั้นให้เรือนหิน พระโพธิสราชเจ้าจึงสระโม่ตให้เป็นไทย ภิกกปกห้อมข้าโอกาสทั้งมวด
จึงให้จุ่มน้ำไว้แล้ว จึงสร้างวัดหลัง ๆ หนึ่งก้อเหนือภูกำพร้า ชื่อว่าวัดสวนข้า
ให้ข้าโอกาสไว้กับตมเขตแดนแต่ปากท่วย เชื่อมนั้นแก่พระมหาธาตุเจ้าแล้วจึงเสด็จจัก
ไปเมืองเก่า อยู่พอมี ๑ พันเรือนหินจึงขึ้นมาไหว้ปาทหัตถบาต พระโพธิสราชเจ้ามี

อาญาว่า กูหากให้เชอพี่น้องเป็นขามหาธาตุเจ้าแล้วจะใช้ช่วงตัวการอันใดก็ไม่เป็น
 คั้นว่ามักมากี่ต่างเรือน ถึงกาลดูออกพรรษาสังขาร จึงนำเครื่องสักการบูชา และ
 เครื่องทานกุไปเป็นปกติเทอญ ยามนั้น พันชะเอ็งผู้ จึงแต่งคน ๓๐ เมื่ออยู่ดอมดิบ
 หน้าตามหลัง พันเรือนหินแลธาแต่งคนถือบั้งเข้ากกมา ๓๓๐ ยามนั้น ชุนกินเมืองทั้ง
 ทลาย จึงส่งสยแก้พันเรือนหินจะแต่งใช้การขาริม ๓๐ พระโพธิสาราษาเจ้า จึงให้เอา
 เครื่องสักการบูชา เครื่องทานกุไปเป็นปกติแต่นั้นมา ปางเมื่อพระไชยเชษฐาธิราชเจ้า
 เห็นนทานอนัน ก็เสด็จไปเมืองรามลักษณปางนั้นแล หลังมานเจ้าด่านข้างกได้เห็นทาน
 อนัน จึงไปสร้างหยุกยาหนองคายนั้นแล

ครั้นจากจากลาเจ้ากษัตริย์มาถึง พระหน่อเมืองและพระอประโยพระยาศรี-
 โคตรบุรพเจ้าองค์หล่อ ยามนั้น ข้าโอกาสทั้งหลายก็ยังตั้งอยู่ไม่สวานสิ้น ศักราชได้
 ๕๒ ปี เจ้าราชครูหลวงโพนชะเม็กมาสร้างยอดธาตุพนม แต่ภุมถวน ๒ ชั้นเมื่อเสียดตั้งถึง
 ยอดสุด ๓ ปี จึงแล้วบริบูรณ์ ศักราชได้ ๕๗ ปี เจ้าองค์หล่ออนุพานจันทศรีสมตชน
 แทนได้ ๓ ปี เมืองนนเมื่อเร็วเอาเจ้าช่วยศรีสมต ครั้นมาเป็นเมืองนั้น ๆ ได้นั่งแทน ๑ ปี
 ศักราชได้ ๖๐ ปีจันทลงไปโขง ศักราชเบ็กสี พระไชยเข้าเมือง ศักราช ๖๘ ปีจันทลงไปโขง
 ศักราชได้ ๖๘ ปีได้น้ำท่วมใหญ่ ศักราชได้ ๗๐ ปีช่วยสมตทั้ง ๒ มาเมืองคุกชายฟอง ศักราช
 ได้ ๗๒ ปี ศรี ไฟไหม้ทรงฝน ศักราชได้ ๗๕ ปีใส ครวชนตั้งเมื่อคุก ศักราชได้ ๘๐ ปี
 เสรีจ เมืองหล่อกตจึงกวาดครัวออกเมืองหนองบัว ศักราชได้ ๘๘ ปีสัง่า คักเพู้
 ศักราชได้ ๘๒ ปีเสรีจพนมแตกทักอน ศักราชได้ ๘๘ ปีคัพพนม และผ้าขาวพรรณนาแตก
 ทธาเจ้าครูหลวงชะเม็ก จึงเอาครัวชาวโอกาสทั้งหลายลงป่าศักดิ์ประมาณ ๒ ส่วนยัง
 อยู่ค่างบ้านแดนดินส่วนหนึ่ง ศักราชได้ ๑๐๒ ปีเสรีจ อาษาฏสูญตะวันมิต ปั้นเจ้า
 ทรงนฤพาน ปั้นศักราชได้ ๑๐๗ ปีเข้า เจ้าครูหลวงโพนชะเม็กนฤพานกุลบุตรเจ้าผู้
 กาลจึงจำนำสืบไว้ ศักราชได้ ๑๒๐ ปีมีเมืองป่าศักดิ์แตกศึก ศรีธาตุชาวโอกาสอันค่าง
 อยู่ป่าศักดิ์ ก็แตกพุ่งชาญเมืองใหญ่ทุกบ้านน้อยเมืองไปใหญ่ทุกแห่ง บางทักคินมา
 ธาตุพนม ศักราชได้ ๑๓๕ ปีศรีคักเอาพระเจ้าลงมาทำแร่ ปั้นชาวโอกาสทั้งหลายเป็น

๒ ส่วน ๆ หนึ่งก็เมื่อได้ ส่วนหนึ่งก็ไปเหนือ ศักราชได้ ๑๔๐ ปี แดงไทยปีเสร็จ ไทย
ว่าจึงชาวโอกาสทั้งหลายก็แตกฝูงชาญไปสืบอยู่ตอม ท้าวพระยาหัวบ้านหัวเมืองเป็นอัน
มากหลาย บางทีก็คนมาที่ธาตุพนมเป็นอันน้อยประมาณ ๒๐—๓๐ นั้นแล

บัดนี้ จักกล่าวพระเชษฐาธิราชเจ้า ไข่มุกแก้วพระยาธาตุแล้วลงไปเมือง
รามลักษ ปางนั้นว่าไข่มุกแก้วพระองค์ใส่หัวพระยาธาตุ ให้พระยาธาตุรักษาน้ำท่วมต่อนดิน
พระมหาธาตุเจ้าอย่าให้ลาค่า ให้เก็บกำเองเพ็ชภาคในเขตดินดอน อันบิดาเรา
พระองค์ หากได้เงินให้แก่พระมหาธาตุเจ้านั้นมากกระทำไว้เป็นอุปการะ หยกยาเป็น
หนังแก่ พระชิน ชาติเจ้า ให้รุ่งเรืองไปเท่า ๕๐๐๐ พรรษาเทอญ คือว่าไม้ครกกรือ
ชีชันมันยาง ต้นฝงยางมาโคลากรหวาย ควายลากเชือกเรือไหลสามท่า ช้างตาย
ชนายหล่อน คำต่อนคำเตือน ตกมาในดินพระมหาธาตุให้เก็บกำเอามาเป็นเนื้อ
หนัง พระชินชาติเจ้า ครั้นผู้เป็นใหญ่ผู้รักษาไม่เก็บเอาอภัยคมนิยะ คือว่า
คลองวินาศฉิบหายให้ถึงแก่ผู้รักษา ถ้าบ่าวไพร่ผู้กระทำนาสวนและกระทำอันควร
และไม่ให้อภัยคมนิยะ คือว่าคลองวินาศฉิบหายให้ถึงแก่มันผู้ไม่ให้ว่าตั้งนั้นแล และ
มาตาพระคำดินพระธาตุชั้นใน ช้างเหนือแต่ปากห้วยย่าเต่า คือว่าปากห้วยก้อม
เกาะทางวันออกถึงต่อนดินกลางน้ำ ทางใต้ปากน้ำท่าตก ทางตะวันตกห้วยกระสัง
คือห้วยแคน เวียนอ้อมรอบทุกแห่งเป็นเขตดินชั้นในแล บุคคลผู้ใดผู้หนึ่งคือว่าท้าว
พระยาเสนาอำมาตย์ บ่าวไพร่ชาวเมืองใดผิดอาญาสู่หญิงพานสนมโทษควรฆ่า หาก
เข้ามาถึงพระชินชาติเจ้า ถึงเขตดินชั้นใน ดินหนึ่งยังอยู่นอกเขต อย่ากระทำ
ร้ายให้เสียชีวิต แม้ว่าได้ใส่แก่ชาวโอกาสทั้งหลาย บัดนี้แลศักราชราชาได้ ๑๗๖ ปี
กาพย์ยี่เดือน ๕ ชั้น ๔ คำ วัน ๕ เมืองโองไค่ ลึก ๓ ตัวพ่อเต่าพระเป็นเจ้า
พระยาหลวงนักระพิชิตะราชาพาคณิศรี โคตบองเจ้าเป็นประธาน และพระยาเสนามนตรี
ทั้งหลาย ประสาทศรัทธาในพระสารีริกธาตุค้ำสนาพนมจึงมารวจนาก่อแปลงกำแพงดิน

พระมหาธาตุเจ้าแล ช่อชะทายของธาตุทั้ง ๕ ด้าน กับทั้งหอเข้าพระแท่นบูชาทั้ง
 ๕ ด้าน และสร้างวัดกระต๊อบสร้างก่อกำแพงล้อมพระมหาธาตุเจ้า ทั้งมวลทางยาว
 ๕๕ วา ทางขวาง ๕๒ วา ๕๐๖ วา กับประตูช่องเพื่อไม่ให้เป็นมละมีนทินแก่พระ-
 ศาสนามหาธาตุเจ้าแล ให้เป็นที่ปสาทะศรัทธาสักการบูชา แก่คนและเทพยดาทั้งหลาย
 นั้นแล นิพพานบังจโยโหดุ พ่อแม่หลวงศรีโคตบอง ให้โอวาทแก่ พระยาธาตุว่า
 ประการหนึ่งเข้าโอกาสหยาดทานให้รักษาเขตแดนดิน, ดอน, ไร่, นา, น้ำ, หนอง กอง
 ปลาที่ใดอันพระยาสุมิพะทราช ประสาทให้ไว้เป็นอุปกรณ แก่พระมหาธาตุพนม ดังนี้
 ก็ให้ ได้ตั้งเก่าเฒ่าถกถอนผู้ใดหากมีโลกตันหามักมากหากมาถกถอนดิน, ดอน, ไร่,
 นา, น้ำ, หนอง กองปลาฝูงนั้นออกไป คือว่าคำฉิบหายให้ถึงแก่มัน มีในเสาคินพระยา
 ธาตุฝังไว้แต่ก่อนแล กับตาเจ้าด้านทั้ง ๕ ธาตุพนมบรมมหาสถานใส่ศิระพระยาทศ
 พระยาศรีวิไชย ให้คุ้มปกพกหอมพิศหนูขุมลูกหลาน และเข้าโอกาสธาตุพนมเจ้าไว้อย่าให้
 ชวนเซไป ทางใดหนเหนือออกจากหมู่จากขุมที่ใด ถ้าหากชานเซไปออกจากขุม กว่า
 โอกาสพระธาตุเจ้า ให้พระยาทั้ง ๕ เอาเข้ามาอย่าให้ฉิบหายประการ ๑ ถ้าเขาหาก
 ถึกหน้สินแห่งบุคคลผู้ใด ให้พระยาทั้ง ๕ ถองถามเขา หากมีพี่น้อง ให้เขาได้เอามา
 ไม่มีอุปกรณเกิดในดินพระมหาธาตุเจ้า - ให้พระยาทั้ง ๕ เอาไปได้เอามาไว้ ถ้าไม่มีตั้ง
 เอาให้อาณัติกตติกาสัญญาไว้ว่า อย่าให้จับขายบายซื้อไปได้เหนือที่ใด ให้พระยา
 ทั้ง ๕ มาบอกเจ้าโอกาส ศักราชได้ ๑๐๘ ปีเดือนเจียงขึ้น ๑๓ ค่ำ วันจันทร์ ปางเช่น
 เจ้าครูหลวงโพนชะเม็ก ให้เจ้าด้านทั้ง ๕ แต่งให้รักษาเข้าโอกาส และพระราชอาญา
 สมเด็จเจ้าประอุดมบรมพิตร พระมหาตณนามพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชเจ้า สมเด็จ
 พระเป็นเจ้า องค์เป็นพระอยู่หัวประสิทธิ์พระราชอาญา พระราชโอกาสจุ่มดวง
 นี้ใส่หัวแสดกลางน้อยศรีมุงคูลให้พิทักษ์รักษา พิษหมู่ขุมพี่น้องลูกหลาน เข้าโอกาส
 ทางคงบุญ อย่าให้ส่วานเส้นไปได้เหนือ ที่ไหนหมู่ขุมพี่น้องเล็กหลาน หากส่วานเส้น
 ไปล้ช่อนอยู่หัวยสุภมาตอมท่ามพระยาแสดหมื่นที่ใดก็ดี ให้แสดกลางน้อยศรีมุงคูลสวัสดิ์

จักท้าว ถอดถอนเอามาไว้ดังเก่า ใครอย่าถอดถอนเอาสัพพะน้ำหนองกองข้าลงมา
 แต่จอกพอกละนอง เคนชะโปนเมืองวัง เชียงร่วมมาบังให้แสนกลางน้อยศรีมุงคุดตัม
 ปกเอา หนึ่ง ให้เด็กน้อยถือโอกาสดวงย่ำ นำอาญาเล่าพระองค์ และนางกษัตริย์
 ไปจัดเข้าใส่เย็บไม้ให้เอากับเขาเว้นไว้แต่เราพระองค์ มีคำสั่งใส่ศิระเขาสิ่งใด จึงให้
 รามศรีเฒ่าแก่ เอากราบถวายเป็นราชสมบัติ ท้าวพระยาแสนหมื่น สิบร้อยน้อยใหญ่
 แก้วहार อโยชะวิบาปใหม่ เอาสิ่งของเงินค่า ช้าง, ม้า, โค, กระบือ, เสื้อผ้า
 ลูกหญิงนางสาวศรีนาตาดทอง อย่ากดขี่ขอเรือนเขา หนึ่ง อย่ารื้อขบรบกินข้าวสาร
 อย่าริบข้าวดิบ อย่าย้อร้อ อย่าขอดสารจอด อย่าแปลง หนึ่ง ข้าเขาได้ไถ่อย่าถอด
 เอากับเขาผู้รักษาพระราชอาญา อย่ากระทำกรุงประสิทธิ์พระราชอาญา ถวาย
 ศักราชนอกพระยาทั้ง ๕ พระยาศรีโคตบุรุษ ได้เอาเข้าไปใส่บาตรพระเจ้าจตุตถไปเกิด
 เมืองร้อยเอ็จ จตุตถจากเมืองร้อยเอ็จ มาเกิดเป็นพระยาสุมิตรธรรมในเมืองมรชนคร
 พระยาบัสเสนจตุตถเกิดเป็นบุรุษว่ายยลว่ายจตุตถเกิดเป็นครรรพพานิช จตุตถเกิดเป็นพระจักรผ่าน
 แล้ว จตุตถเกิดเป็นพระไชยเชษฐาธิราชเจ้าแล สุพพหมคัตถุพระราชอาญาสมเด็จพระมหา
 และเชียงทอง หัวของล้านช้าง ในห้องประสิทธิ์จุมศิลา เรียกหลักดินและสระเข้า
 กับดินพระชินธาตุปะโคฏใส่ธาตุพนม คลังค่าเจ้าคณะบูเลี้ยง ข้าพระองค์พระราชกุนา
 ศรัทธาหมื่น สระดิน สระน้ำให้เป็นทาน สระชุมหมื่นเคราะห์ สระชุม
 หมื่นนกร่วมชาย เมืองสว่างดอนรี บ้านขวาง โลกกระบาด ชุมข้าหลวงคำพอง
 ชุมผ้าขาว สนวนอ้อย ชุมฝาทอง ชุมต่างเชียง ชุมกระลือไชย ชุมจำปรา และ
 ชาวข้าวบ่อชมน้อยอุทัย บังรวกพวงนาคา ชุมโคกโย ชุมผ้าขาวเมืองฝ่ง คำ ๓ พัน
 เงิน ๓ หมื่น ช้างบุรุษไชย ๑ ตัว ข้าคนชุมสระของทั้งมณฑลกับดินกระศรี พระองค์มี
 เจตนาศรัทธา สระดินและน้ำให้ทานพระชินธาตุพนม หัวอกพระเจ้า ตราบเท่า ๕๐๐๐
 เขตดินธาตุแดนกำเหน็จเอาปากห้วยบังรวกนี้ มิตรสมิงมาหลักศิลาเลขหิน หลักปัก
 ห้วยบังรวก เป็นดินพระมหาธาตุ พระองค์ให้ทานเน่งวันตกลี่หมื่นเลขใส่หลัก

ท่าเกวียน เน่งใส่หลักหนองจ้าว เน่งใส่หลักหนองพวก เน่งใส่หลักหัวนาทุ่งย่องคำ
 เน่งใส่หลักหนองม่วง เน่งใส่หลักหนองบ้านผึ้ง เน่งใส่หลักหอกุณ เน่งใส่หลักหนอง
 ชุมแสน เน่งใส่หลักหนองนาป่าตอง ๆ หลักศิลา เลขมีหลักหินหยั่งลงร่องสัน ซ้า
 เล้าล่องมาดอน ๆ ล่องมาลูกมาเพียนวงมาทำวังหลอดมาเตือเต้า ล่องมาทำบ้าน
 วังกร ล่องมาทำบ้านพล เอาขามหวานเป็นหลัก เน่งมาได้ไม้ม่วงกระกุกแก้ววันตกคม
 บ้านพิมานดู่เปรี้ยแคะมทาง เน่งใส่ปากห้วยเชื่อมเป็นหลัก ซ้าไม้ผึ้งล่องมาทางบ้าน
 ของท่าเมือง ล่องมาวังแดงเมืองหัวดอนกอไม้คางสูงเต้า ซ้าไม้ใส่ปากห้วยแดงแคะมกำ
 ซ้าย เน่งเน่งใส่วังตกถึงวังแซ่ข้าง เป็นหลักตั้งเน่งไปได้ใส่หลักนาท่อนไปใส่หนองโพ
 เน่งใส่ขามเตี้ยหินศิลาเลข ๕ หลัก เน่งใส่หนองทอง เน่งใส่กำไม้ม่วงไซบ้านหลัก เน่งใส่
 โพนสูงแก้ววันตก เน่งใส่หลักหนองซุ่น เน่งใส่วังฮี้ผึ้ง ๕ หลัก เน่งใส่ปากห้วยเชียงห้วยดี
 เน่งใส่ทางมีซู้หลัก เน่งใส่หินวันระซัง เน่งใส่กีนกงเกวียน ลงห้วยกงเกวียน ล่องถึงยอด
 บางทราย ล่องมาแก่ง ๓ ซ้า มาหน้าแก่ง ล่องปากบึงชาย ล่องฝั่งโขง ซึ้นมาปาก
 ห้วยชะโนด เน่งซ้าไม้ใส่ปากห้วยแกวนอ เลาะห้วยซึ้นไปเหนือหินกอง เน่งใส่
 หนองศาลา เน่งนะทางยุราญมาด้านพลใส่ห้วยหัวบัวเน่งใส่ไฮยองเยง เน่งใส่ขามเต้า
 เน่งใส่หินสม เล้าเท่าหินหมู เน่งไปดงอยู่ เน่งใส่หินแท่น เน่งใส่หัวภูข้างแฮ ๘ ทัพ
 เปาะทัพปาวทั้งอังกฤษระสวน ล่องแก้ววันออกดินท้าวบ่าวอินทร์ กำวันตกดินพระชินธาตุ
 เลาะเซล่องมาเวินแก่ง เชียงโตมาปากเขน้อย ล่องมาหินเรือชาวล่องมาเวินผดจึงมา
 ถึงนาผดมอญ มาหาข้างหลวงตัดใส่ด้านหิน เน่งใส่หนองชาควาย เน่งใส่ปลายห้วย
 เตือ ล่องมาถึงไฟ ๒ แถว ล่องตัดใส่ปากบางรวก หินสีมากันหลักปักห้วยบึงรวก
 บาทจุ่มโตมนั้นเป็นดินธาตุพนมเจ้าเท่า ๕๐๐๐ พรรษา พิษอากาศดินดอนซอนขว้าง บ่อทำนา
 เกลือย่านน้ำวังหนอง ไม้กกถกเรือข้างตายชนายหล่อนผึ้งผานองา แลนแก่นดั่งถามว่า
 หน่อเงินหน่อคำชุมเงินชุมคำและเกิดมีในดินดอนนั้น บาทจุ่มพนมโตมนั้น ก็หากเป็นของ
 พระชินธาตุพนมสิ่งเดียวให้ซ้าโอกาสและจำเรือนด้านใต้ด้านเหนือ และซ้าโอกาสภายใน

เจ้าตนบูเลี้ยงเป็นใหญ่ ให้พระมหาธาตุเจ้าพร้อมกันเก็บกำเอามาเป็นเนื้อหนึ่งพระ-
 ชินธาตุเจ้าและอุปัฏฐากแก้วทั้ง ๓ พระราชาญาสิทธิได้ดินเป็นทานเท่า ๕๐๐๐ พระราชา
 พระราชาญาทรงพระราชกุนาอภัยไว้ภายใน เจ้าตนบูเวียงได้หัวพระยาเค้ายศพระราช
 และชุ่มเข้าโอกาสด้านใต้ ด้านเหนือพระจำเรือน ด้านใต้ยศพระราชธาตุพนม ชุม
 ช้างโลกบาลให้เข้าเสียบปโหลดแด พาศพลและวันยาม ชุมกรจุลจกชุ่มนชา
 พระธาตุใช้ให้เสพกลอง ด้านใต้พระยาเค้ายศพระราชธาตุพนม จำเรือนด้านเหนือชุมหมู่
 กลางเขียงออกหาชาแต่พลพระภาไชย ชุมสระให้เป็นข้าพระธาตุคลังน้ำฉันและเข้ากก
 พระธาตุกดี พระปุมโคมไปขึ้นกลางกฏี ชุมน้อยอุไทย บ้านรวพวนาข้าพระธาตุ คลัง
 ผิงไม้เจีย ชุมผ้าขาวบ้านผิงข้าส่งนาพระธาตุ พระราชาญาอภัย ชีชันมานยาง
 เข้าสารเงินนาหอมยอกรรมเคียนคาวสาวเชือกผูกพวาชาลิน แล้วไพร่เล่นสร้างร้าน
 นาดา เดือนอย่าเอาเกินเข้าโอแล อย่าเก็บเป็นของราชสมบัติมาตราเข้าเกดือหมากพลู
 พ่อแสนักหากเป็นข้าพระมหาธาตุเจ้าสืบมาเดยวัน หลานเจ้าถูกหนี่สนโคโร ข้าอันเป็น
 ขิยามยิตกดีและไม่เป็นข้าขิยามยิต และมีในสินโคโรพันใช้เงินใช้ ๓ ข้า ๓ ใช้ผู้หนึ่ง
 เนื้อมาใช้การ แม้นมาตราว่าเขามีกเกิดในหนี่สนโคโร เจ้าสินค่าน้อยร้อย ๆ พระยา
 ๔ ร้อยถึงพันให้เจ้าเงินคือ ๒ ร้อย กายกว่านั้นให้เข้ากราบทูลพระองค์เทอญ ข้าครู
 พันดงอารามักดงน ข้าชุมชนสระพร้อมดินตอม นเป็นทานพระมหาธาตุพนมเจ้าเท่า
 ๕๐๐๐ พระราชา กำได้ปากหนองแดง กำเหนือปากก้อมเกาะ ตะวันตกห้วยแคน
 ตะวันออกผิงเป็นเขต ๆ ปาทา ๑ เขาปาทา ๑ ออกใช้อย่ามาจับขาดเอาใคร หาก
 ล่วงอาญาพระองค์ ตั้งให้ทัณฑ์กรรมสม ๓๐๓ ปาท คารแก้วทั้ง ๓ เงินร้อยคังหมื่น
 จึงให้ห็นอภัยไว้ภายในพระองค์อภัยไว้แก่ข้าโอกาสตราบเท่า ๕๐๐๐ พระราชาดังเดย
 พระยานัดตะบองเมืองนครเป็นผู้แต่งให้พระราชาญาเป็นทานธาตุพนม พระยาชกผู้
 นำอาญาไปตรวจเขตแดนอยู่ หลักดินธาตุพระยาแต่เมืองบ้านของ ๓ ล้านเป็นผู้
 หลักดินธาตุพระยาแต่เมืองบ้านของทงหลาย ๓ ล้านเป็นผู้กายแก่นผิงหลักแดนดินธาตุ
 พนม เดือน ๕ ขึ้น ๘ ค่ำ วันอังคาร จุลศักราชได้ ๑๒ บัณฑิต เดือน ๕ ขึ้น
 ๘ ค่ำ วันอังคารเจ้าหมื่นสุทธิพงษ์พานเป็นผู้เขียนจารึกศักราช เจ้าหม่อมคำเป็นผู้เขียน

จอมหัวอกขาดพนมไว้ และมี ๒๗ ลูกผู้โตเชื่องรังคะตึงถึงได้แลผู้ไม่แม่นขวาง
 ตายแล ที่หลังกษัตริย์ได้ ๒๓๗๑ ปีฉลุ เจ้าสมเด็จเจ้านัดจึงเขียนสืบไว้แล หลัก
 ดินชั้นนอกกว่าเหนือตั้งแต่ปากบางรวก ต้นเมืองรุกขนคร ชนนำบึงรวกคต ๆ นำ
 บึงรวกชื่อ ๆ นำถึงท่านกเหาะศรีทนต์ จึงข้ามทางหนองหลวงชั้นรอบเท่า เก่าชอดเอาตาด
 ทองตดใส่ปากบึงอียชนมานำแคมโขง ไปถึงเหล่าแม่นางชั้นภูหลักทอด ชอดใส่ยอดบึง
 ล่องน้ำยังออกได้นำ ปราวกวมพระโนดพระเนาวิ ชอดใส่กระเตาท้ายข้างบ้านขวาง
 โลกบาล ล่องน้ำชีตาล ๗ ยอด ชอดใส่กระเตาตาดทอง ตัดใส่ปากบึงอี ที่ชนมาแคม
 โขงถึงภูบางมุด แง้นออกใส่ภูแม่นางม่อนเลาะภูแม่นางม่อนลงใส่ปากชาย ข้ามโขง
 ใส่ปากบ่อ ถ่อใส่กวานแม่แย้ ใส่ฉันทูข้างแฮ ก้าว้นออกดินบ่าวบาอินก้าว้นตกแม่
 ดินพระชินธาตุ เลียบสันภูข้างแฮ เหาะบ้องหล่อเทียบยอดเพชรปลายเขน้อยลงนำ
 เขน้อยคต ๆ นำเข นายชื่อถึงเขใหญ่ถึงวังเรือชาววาตัดใส่ตงนุ่น ตัดใส่หนองมูลควาย
 ไล่ปลายหัวยดอแล ฯ

สารุ นิจจํ อรุณคณิพพานปจฺโย โหตุ ฯ

ตำนานพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช

อาทิตยยังมีเมืองหนึ่งชื่อทนต์บุรี เจ้าเมืองชื่อท้าวโกสึหาราชมีพระอัครมเหสี
ชื่อนมหาเทวี มีพระราชบุตรผู้พี่ชื่อนางเหมชาลาชายชื่อเจ้าทนต์กุมาร และยังมีเมืองหนึ่ง
ชื่อเมืองทนต์บุรี อยู่ข้างฝ่ายทักษิณทิศ เจ้าเมืองชื่อท้าวอังกุศราช พระอัครมเหสีชื่อ
ว่าจันทเทวี และท้าวอังกุศราชมารบชิงพระทันตธาตุแก่ท้าวโกสึหาราช ๆ ก็ขาดหัวข้าง
ซ้ายเมืองแก่ท้าวอังกุศราช นางเหมชาลากับเจ้าทนต์กุมารก็รับเอาพระทันตธาตุลง
สำเภาไปเมืองลังกา เกิดลมร้ายสำเภาแตก เจ้าทนต์กุมารกับนางเหมชาลา ก็พา
พระทันตธาตุ ชดชนที่หาดทรายแก้วชเลวอบ ก็เอาพระธาตุฝังไว้ที่หาดทราย แล้ว
ก็เข้าเรือนอยู่ในที่ลับ

ยังมีพระอรหันตองค์หนึ่งชื่อพระมหาเถรพรหมเทพ มาโดยนภากาศเห็นรัศมี
พระธาตุช่วงโชตินาการขึ้น พระมหาเถรก็ลงนมัสการพระธาตุ นางเหมชาลากับเจ้า
ทนต์กุมารก็เล่าความแก่พระมหาเถรเหมือนกล่าวมาแล้วแต่หลัง แลพระมหาเถร
ทำนายว่าในหาดทรายชเลวอบนั้น เบื้องหน้ายังมีพระยาองค์หนึ่งชื่อพระยาศรีธรรมมา-
โคกราชจะมาตั้งเป็นเมืองใหญ่ แล้วจะก่อพระมหาธาตุสูงได้ ๓๗ วา แล้วพระมหาเถร
สั่งเจ้าสองพี่น้องไว้ ว่ามีทุกสิ่งใดให้เจ้ารำลึกถึงพระองค์ว่าเท่านั้นแล้วพระมหาเถร
ก็กลับไป

เจ้ากุมารทั้งสองก็พาพระธาตุนั้นไป ครั้นถึงท่าเมืองตรังก็โดยสารสำเภาไป
ถึงกลางทะเลใหญ่ ก็เกิดอัศจรรย์ใช้ใบสำเภาไปมิได้ ชาวสำเภาก็ชวนกันว่า เจ้าทั้งสอง
ก็รำลึกถึงพระสงฆ์โดยสารสำเภาจึงเกิดอัศจรรย์ขึ้น และว่าจะฆ่าเจ้าทั้งสองนั้นเสีย เจ้าทั้ง

สองก็ว่าลี้กถึงพระมหาเถร ๆ ก็นิมนต์เป็นครูชบักประมาณข้างละ ๓๐๐ วา เสด็จมาใน
 อากาศอัศจรรย์ก็หายและพระมหาเถรบอกแก่ชาวสำเภว่า พญานาคพาบริวารขึ้นมา
 นมัสการพระธาตุจึงเกิดอัศจรรย์ ว่าเท่านั้นแล้วพระมหาเถรก็เสด็จไปนายสำเภาก็ใช้
 ใบบไปถึงเมืองลังกาทวิป เจ้าลังกาก็รับพระธาตุขึ้นไว้บนปราสาทแล้ว จึงตรัสถามเจ้า
 สองคนพี่น้องว่าจะกลับไปเมืองทนต์บุรีเล่า เจ้าลังกาก็ให้แต่งสำเภให้เจ้าสองพี่น้อง
 แล้วบรรทุกของให้เต็มสำเภ แล้วจึงแต่งราชสาส์นไปถึงเจ้าเมืองทนต์บุรี ว่าเป็นบุตร
 ท้าวโกสึหาราช ซึ่งทิวคตในการสงครามนั้นกลับมาอยู่ในเมืองทนต์บุรีเล่าอย่าให้ท้าว
 อังกฤษราชทำอันตรายแก่เจ้าสองพี่น้อง ถ้าท้าวอังกฤษราชทำอันตรายแก่เจ้าสองพี่น้อง
 เห็นว่าเมืองทนต์บุรีกับกรุงลังกาจะเป็นศึกแก่กัน แล้วเจ้าลังกาให้มหาพราหมณ์ ๔ คน
 พาพระบรมธาตุมาที่ระนาหน่ง ให้ฝังที่เจ้าทั้งสองพี่น้องซ่อนพระทันตธาตุนั้น มหา
 พราหมณ์กับเจ้าสองพี่น้องก็ใช้สำเภามาถึงหาดทรายแก้ว มหาพราหมณ์ก็แบ่งพระธาตุ
 เป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งใส่ผอบแก้วแล้วใส่แม่ขนทองชั้นฝังที่รอยเจ้าสองพี่น้องฝังพระ
 ธาตุแต่ก่อน ก่อพระเจดีย์สวมไว้ แล้วผูกภาพยนต์รักษาอยู่ ยังพระธาตุส่วนหนึ่งนั้น
 มหาพราหมณ์ก็พาไปเมืองทนต์บุรี

ยังมีเมืองหนึ่งชื่อหงสาวดี มีกำแพงสามชั้นล้อม ๓ วันจึงรอบเมือง ประตู
 เมืองมีนาคราชเจ็ดหัวเจ็ดหาง มีปราสาทราชมณเฑียรมีพระมหาธาตุ ๓,๐๐๐ ยอด
 ใหญ่ ๓๐ ยอด ตำซ่ายตำซวา กลางสูงสุดหมอก มีพระพุทธรูป ๔,๐๐๐ พระองค์
 เจ้าเมืองนั้นชื่อพระยาศรีธรรมมาโคกราช มีพระอัครมเหสีชื่อสังขเทพี มีบุตรชาย ๒ คน
 คนหนึ่งชื่อท้าวเจตราช อายุยืนได้ ๑๐๐ ปี ถัดนั้นชื่อเจ้าพงษ์กระษัตริย์ ยังมีปากุ ๔ คน
 บำรุงเจ้าเมืองนั้นอยู่ อยู่มาเกิดไข้ยุบลมหาภัยกษมาทำอันตราย ไฟว์พลล้มตายเป็น
 อันมาก พระยาภิพญาตีวงศ์และไฟว์พลลงสำเภให้ ไบมาตั้งอยู่ริมทะเล

ยังมีพราน ๘ คน ๆ หนึ่งชื่อพรหมสุริยตามเนื้อมาตามริมทะเลมาถึงหาดทราย
 ขเลรอบพบแก้วดวงหนึ่งเท่าลูกหมากสง จึงพราน ๘ คนเอาแก้วไปถวายแก่พระยา
 แล้วกราบทูลว่าได้ที่หาดทราย แลหาดทรายนั้นกว้างยาวมีน้ำอยู่รอบ พระยาก็ก็นำ
 พรหมสุรินำบายท่ง & คนมาตันทน บายท่ง & คนก็เขียนแผนที่นั้นไปถวาย พระยา
 ให้แต่งสำเภาแล้วจัดคนทูลคุณพระพุทธเจ้า ๑๐๐ หนึ่งกับบายท่ง & พาแผนที่ภูมิสำเนา
 ไปถวายเจ้าเมืองลังกา ๆ ก็ยินดีหนักหนา จึงตรัสถามว่าพระสงฆ์ยังมีฤาหาไม้มิ บาย
 ท่งกราบทูลว่าพระสงฆ์เจ้าไม่มี แลเจ้าลังกาว่า ยังมีพระสงฆ์องค์หนึ่ง ชื่อพระพุทธ
 คำเกียร เกิดวิวาทกับเพื่อนสงฆ์ เจ้าเมืองลังกาขอโทษกันเสีย เจ้าก็ไม่ได้ให้
 นิมนต์เจ้าก็ไปเกิด พระพุทธคำเกียรก็ลงสำเภามาด้วยบายท่ง & คน ยังมีพระยา
 ศรีธรรมาโคกราช ๆ ก็มีน้ำใจศรัทธาในการกุศลให้เกลี้ยกล่อมผู้คนซึ่งอยู่ตงป่าเข้ามา
 ประชุมกันเป็นอันมาก แลพระยาศรีธรรมาโคกราช เจ้าพงษ์กระษัตริย์แลพระพุทธ
 คำเกียรบายท่ง & คน ปรีักษากันจะตั้งเมืองหาดทราย แลจะก่อพระเจดีย์แลพระ
 พุทธรูปไว้ ครั้นสนทนากันแล้ว พอเกิดไข้ยุบลคนล้มตายเป็นอันมาก พระยากับ
 พระพุทธคำเกียรบายท่ง & คนพาญาติวงศ์ข้างม้าหนีไปอยู่กะหม่อมโคก ณ หาดทราย
 ขเลรอบนั้นแล เมื่อศักราชได้ ๓๐๘๘ ปี พระยาศรีธรรมาโคกราก็สร้างการลง ณ
 หาดทรายขเลรอบ เป็นเมืองนครศรีธรรมราชมหานคร แล้วสั่งให้ทำอิฐทำปูนก่อ
 พระธาตุครึ่งนั้น แลยังมีพระสีหังค์ลงขเลมาแต่เมืองลังกามาถึงเกาะบึงงแลพื้นมา
 ถึงหาดทรายแก้วที่จะก่อมหาธาตุนั้น

ครั้นยังมีพระยาธรรมาโคกราชองค์หนึ่ง เป็นเจ้าเมืองมัทยมประเทศ มี
 พระอัครมเหสีชื่อนางสันตมิตรา ให้นักรเทศถือราชสาส์นมาถึงพระยาศรีธรรมาโคกราช
 ในราชสาส์นนั้นว่าพระยาธรรมาโคกราก่อพระมหาธาตุ ๘๔,๐๐๐ พระองค์ แต่ยังมีได้
 พระบรมธาตุไปประจุ รู้ความไปว่าพระยาศรีธรรมาโคกราช ก่อพระมหาธาตุองค์หนึ่ง

สูง ๓๗ วา แล้วยกพระบรมธาตุขึ้นประจุพระบรมธาตุ แลเมืองมัทยมประเทศ
 พระธาตุ ๘๔,๐๐๐ ยังหาได้พระบรมธาตุไปประจุไม่ จะขอแบ่งพระธาตุไปประจุ ครั้น
 ในราชสาสน์นั้นแล้ว พระยากิ่งให้นักเทศสงสอนบาคูทั้ง ๕ คนเล่าเรียนสวดมนต์ ให้อ
 พระตามนักเทศเรียนมา และปรึกษาว่าจะคิดฉันใด ที่จะรู้แห่งพระธาตุจะเอาขึ้นได้
 แจกประจุพระเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ พระองค์ พระยาให้เอาทองเท่าลูกผักกอกค้อม้าไปาวท
 ึ่งเมือง

ยังมีผู้เฒ่าคนหนึ่งอายุได้ ๑๒๐ ปี ว่ารู้แห่งอำมาตย์เอาทองส่งให้แล้วเกาะตัว
 ผู้เฒ่านั้นมาทูลแก่พระยา ๆ ก็ถาม ผู้เฒ่ากราบทูลว่าเมื่อตัวข้าพเจ้ายังน้อย บิดา
 ของข้าพเจ้าได้เอาดอกไม้ไปถวายที่นั่น พระยากิ่งให้นำไปขุดลง พบพระเจดีย์มี
 ภาพยนตร์รักษาอยู่เอาขึ้นมิได้ พระยากิ่งให้นำเอาทองเท่าลูกผักกอกค้อม้า ไปบ
 หาผู้รู้แก้ภาพยนตร์

ครั้งนั้นยังมีบุรุษผู้หนึ่งชื่อนายจันท์ แลบิดานั้นไปเรียนศิลปวิชาเมืองโรมพิไลย
 ครั้นได้แล้วเอาน้ำหมึกสักไว้ที่ลาขาแล้วกลับมา พระอาจารย์ใช้ภาพยนตร์มาตัดศีรษะ
 เอาไป อักษรอันนั้นข้าพเจ้าเขียนเรียนไว้ อำมาตย์ก็เอาทองให้แล้วพาตัวบุรุษมา พระยา
 ก็ให้แก้ภาพยนตร์ จึงร่อนขึ้นไปถึงพระอินทร์ ๆ ก็ใช้พระวิศณุกรรมมายกพระธาตุขึ้น
 พระยากิ่งขึ้นไปเมืองมัทยมประเทศตามมิตรามาชอนัน จึงพระวิศณุกรรมช่วยพระยา
 ก่อพระเจดีย์ประจุพระบรมธาตุนั้นไว้ แล้วตั้งเมืองสิบสองนักษัตรขึ้นแก่เมืองนครศรี
 ธรรมราช ปีชวดตั้งเมืองสายถือตราหนู ๑ ปีฉลูเมืองตรานีถือตราโค ๑ ปีขาลเมือง
 กระด้นถือนถือตราเสือ ๑ ปีเถาะเมืองปาหังถือตรากระทาย ๑ ปีมะโรงเมืองไพรถือตรา
 งูใหญ่ ๑ ปีมะเส็งเมืองพัทลุงถือตรางูเล็ก ๑ ปีมะเมียเมืองตรังถือตราม้า ๑ ปีมะแม
 เมืองชุมพรถือตราแพะ ๑ ปีวอกเมืองบันทายสมอถือตราสิง ๑ ปีระกาเมืองอุไลาถือ
 ตราไก่ ๑ ปีจอเมืองตะกั่วป่าถือตราสุนัข ๑ ปีกุนเมืองกระถือตราหมู ๑ เข้ากัน ๑๒

เมืองมาช่วยทำอิฐปูนก่อพระมหาธาตุขึ้น ยังหาสำเร็จไม่ พอใช้ทำลง พระยากี่พันญาติวงศ์ลงสำเภานี้ ใช้ไปถึงกลางขลุ่ยคนตายสิ้นเมืองนันทราชอยู่ครึ่งหนึ่ง

เมื่อศักราชได้ ๑๑๘๖ ปี ยังมีพระยาองค์หนึ่งชื่อพระยาศรีไสยรง มาแต่ฝ่ายตะวันตก นางอัครมเหสีชื่อนางจันทาทเวี น้องชายคนหนึ่งชื่อเจ้าธรรมกระษัตริย์ ได้เป็นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช แด่พระสืบทอดมาประทัภษณพระธาตุแล้วอยู่ ๗ วันก็จากเมืองนครไปเมืองเชียงใหม่ พระยาศรีไสยรงถึงแก่กรรม ท้าวธรรมกระษัตริย์ผู้น้องได้เป็นเจ้าเมืองนั้น เมื่อศักราช ๑๑๘๘ ปี ท้าวธรรมกระษัตริย์ถึงแก่ความตาย

ยังมีพระยาองค์หนึ่งชื่อท้าวศรีธรรมโคกราช เป็นเจ้าเมืองอินทปัตถบุรีย์ น้องชายชื่อท้าวจันทกานู ๑ ชื่อท้าวพงษ์สุธา ๑ พญาติวงศ์ไพร่พลข้างม้าหน้าใช้ทำ ดันดงมาช้านานประมาณได้ ๘ - ๙ ปี มาถึงหาดทรายแก้วพบพรหมสุริยทำไว้อยู่ นายเทียบบัณฑิตเป็นชื่ออยู่คนหนึ่ง แด่พลพระยาศรีธรรมโคกราชยกมาแต่อินทปัตถบุรี ๓๐,๐๐๐ เกณฑ์ตั้งค่ายลงม่นแล้วเกณฑ์ทำนาทำไร่ และเกณฑ์ทำอิฐปูนก่อกำแพงเมืองรอบแล้ว ก่อพระมหาธาตุขึ้นตามพระยาศรีธรรมโคกราชทำไว้แต่ก่อน

ครั้งนั้นยังมีฆราวาสอยู่เมืองหงสาวดีก็มีคน ๓๐๐ คน ฟาพระบฏไปถวายพระบาทในเมืองลังกา ต้องลมร้ายสำเภาดกซัดขึ้นปากพนัง พระบฏซัดขึ้นปากพนัง ชาวปากน้ำพาชนมาถวาย สั่งให้เอาพระบฏกางไว้ที่ท้องพระโรง แลฆราวาสอินพงค์กับคน ๓๐ คนซัดขึ้นปากพนัง เดินตามริมทะเล มาถึงปากน้ำพระยาน้อยชาวปากน้ำพาตัวมาเฝ้า ฆราวาสเห็นพระบฏฆราวาสก็ร้องไห้ พระยากี่พันตามฆราวาส ๆ ก็เล่าความแต่ต้นแรกมานั้น และพระยากี่ให้แต่งสำเภานำไปเมืองหงสาวดี นิมนต์พระสงฆ์ ฆราวาสก็ลงสำเภานำนิมนต์พระสงฆ์มา ๒ พระองค์ องค์หนึ่งชื่อมหาปะเวียนทศศรี องค์หนึ่งชื่อมหาเถรสุจจานุเทพ ฝ่ายนักเรียนทั้งสองพระองค์มาทำพระธาตุลงปูนเสร็จแล้ว พระยาให้แต่งสำเภานำนิมนต์พระสงฆ์เมืองลังกามาเสกพระมหาธาตุ

ครองนยงมีสาเกาล่าหนึ่งชดชนปากน้ำพระยาน้อย ในสาเกานี้มีแต่สิ่ง
 กับกระแวงเต็มล้าสาเกาแต่คนไม่มี พระยาก็คให้เอากระแวงมาถูรอบพระมหาธาตุ
 สมนนนักให้ฝนเทยสน แล้วมีตราไปถึงเมืองขึ้นทั้ง ๑๒ นักษัตริมาทำบุญฉลอง
 พระธาตุ จึงปรากฏไปถึงท้าวพิไชยเทพเชียงภา ผู้เป็นบิดาท้าวอุทองเจ้ากรุงศรี
 อโยธยา ท้าวอุทองยกไพร่พลยี่สิบแสนเจ็ดพันสามร้อย มาตั้งหยุดแม่บ้านแห่งหนึ่งมี
 พระราชสาส์นมาถึงพระยาศรีธรรมมาโคกราช ๆ ก็จัดเอาพลเมืองโดยยี่สิบแสนเจ็ดพันสาม
 ร้อยเท่ากับพลท้าวอุทอง ยกไปตั้งทำกำเว ท้าวอุทองยกไปตั้งบางตภาว ทำเพหาร
 อารามไปทุกแห่งจนถึงบางตภาว แลทหารทัพหน้าทั้งสองฝ่ายรบกัน ไพร่พลทั้งสอง
 ฝ่ายล้มตายเป็นอันมาก พระยาศรีธรรมมาโคกราชดำริในพระทัย ว่าตัวเรานี้ได้สร้าง
 พระเจดีย์วิหารแลก่อพระพุทธรูป ปลุกไม้พระศรีมหาโพธิ แลได้ยกพระมาลิกะเจดีย์
 ที่เมืองอินทปัต แลทำประตู ๒ ประตูจ้างคนทำวันพันตำลึงทอง แลพระบรรทมองค์หนึ่ง
 ทำด้วยสัมฤทธิ์ยาว ๔ เส้น พระเจดีย์สูงสุดหมอก อีสวยาว ๕ วา หนา ๑ พระ
 ระเบียงสูง ๑๕ วา ระเบียงสูงเส้นหนึ่ง หนาเส้า ๘ สอก แปรยอมหิน พระนั่งยอม
 สัมฤทธิ์ สูงละองค์ ๑๕ วา ตะกั่วตาดทองพระระเบียงหนา ๖ นิ้ว บนปรางค์กว้าง
 ๒ เส้น เหลี่ยมเส้าพระเจดีย์กว้างเหลี่ยมละ ๒ เส้น กระโตฉัตรหิน ๘ วา แม่กระโด
 เหล็กใหญ่ ๔ กำ ลูก ๓ กำ ขึ้นถึงปรางค์บน หงส์ทอง ๔ ตัวยอมทองเนื้อแล้ว ๆ
 มาทำพระมาลิกะเจดีย์ ปลุกพระศรีมหาโพธิแลจำเริญพระมหาธาตุเมืองนครศรีธรรมราช
 แล้วได้ ไปนิมนต์พระเมืองลังกา เมืองหงสา มาทำบุญฉลองพระธาตุ ได้จำแนกแจก
 ทานเป็นอันมาก แลทำศึกกันรพลล้มตายก็จะเป็นนาระเวรไปเป็นอันมาก จะขอเป็น
 ไมตรีนั่งอาสน์เดียวกันกับท้าวอุทอง เมื่อท้าวอุทองกับท้าวศรีธรรมมาโคกราชจะเป็น
 ไมตรีกันนั้น ท้าวอุทองขึ้นบนแท่นแล้ว พระยาศรีธรรมมาโคกจะขึ้นไปมิได้ ท้าวอุทอง
 ก็จูพระกรขึ้น มงกุฎของพระเจ้าศรีธรรมมาโคกตกจากพระเศียร แล้วท้าวศรีธรรมโคก

สัญญาว่า เมื่อตัวพระองค์กับพระอนุชาของพระองค์ยังอยู่ให้เป็นทองแผ่นเดียวกัน ถ้า
 ท้าวอุทองต้องประสงค์สิ่งใดจะจัดแจงให้ นานไปเบื้องหน้าให้มาชนกรุงศรีอยุธยา
 ฝ่ายท้าวอุทองก็รับเป็นไมตรีแก่กัน แลท้าวอุทองว่า ถ้าท้าวศรีธรรมมาโคกราช
 ต้องการสิ่งใด ท้าวอุทองจะจัดให้มา เจริญความกันแล้ว ต่างองค์ต่างยกไพร่พล
 คืนเมือง

ท้าวศรีธรรมมาโคกตั้งอารามก่อพระเจดีย์ ปลุกพระศรีมหาโพธิ์รายทางมาจน
 ถึงเมืองนคร ตั้งแต่นั้นทั้งสองพาราไต้แต่งของบรรณาการตอบแทนกันมิได้ขาดปี เมื่อ
 พระยาศรีธรรมมาโคกถึงแก่กรรม เมื่อศักราช ๑๒๐๐ ปี พระยาจันทกานูเป็นเจ้าเมือง
 พระยาพงษาศูราเป็นพระยาจันทกานู ตั้งฝ่ายทักษิณพระมหาธาตุเป็นเมืองพระเวียง
 อยู่มาท้าวศรีธรรมมาโคกถึงแก่กรรม พระยาจันทกานูผู้น้องเป็นเจ้าเมือง ครั้นนั้น
 เจ้าเมืองชวายุคไพร่พลมาทางเรือ มารบเอาเมืองมิได้ ชวาก็เอาเงินปราชัยเข้ากอไม้ไผ่
 แล้วกลับไป อยู่มาภายหลังชาวเมืองถางไม้ไผ่เก็บเงิน ชวากลับมารบอีกเล่า
 เจ้าเมืองแต่งทหารออกรบอยู่แล้ว เจ้าเมืองพญาตีวงศ์ออกจากเมืองไปอยู่เขาแดง
 แลกรมการรบกับชวา ๆ ก็แตกไป ภายหลังชวายุคไพร่มาทอศอยู่ ณ ปากน้ำมี
 ราชสาส์นมาว่าเจ้าเมืองชวาให้เอาลูกสาวมาถวาย ให้เจ้าเมืองนครลงไปรับ พระยา
 ก็แต่งไพร่พลลงไป ชวาก็จับตัวพระยาได้ นางอัครมเหสีก็ตามพระยาไปถึงเกาะอันหนึ่ง
 ได้ชื่อว่าเกาะนาง โดยครั้งนั้นชวาก็ให้เจ้าเมืองผูกส่วยไร่เม็ดแก่ชวา ๆ ก็ให้พระยาคืน
 มาเป็นเจ้าเมืองอยู่เล่า

อยู่มายังมีพระมหาเถรองค์หนึ่งชื่อสังฆานุเทพ อยู่เมืองนครบำหนัก รือญาติ
 โยมมาอยู่เมืองนครศรีธรรมราชด้วยพระมหาเถรพรหมสุริย ขอที่ตั้งเขตอารามปลุก
 พระศรีมหาโพธิ์ก่อพระเจดีย์ก่อกำแพงไว้ให้ญาติโยมรักษายู่ตามพระยาอุทิศถวายไว้
 ได้ชื่อว่าวัดพืชมอญมาลูกนายเทียนบัณฑิตคิดด้วยข้าสาวของพระยา ๆ ก็ให้จับจะฆ่า

เสียดึงลูกนายเทียนแค้นเข้าในวัด พระมหาเถรไม่ให้ อยู่มาลูกนายเทียนไปตุงงาน
พระยารุกให้คนจับฆ่าเสียดึง พระมหาเถรรู้สึกเคืองใจ รื้อญาติโยมออกไปก่อพระวิหาร
พระพุทธรูป ได้ชื่อว่าวัดท้าวทายน แล้วไปตั้งอารามอยู่เขาน้อย พระมหาเถรถึง
แก่กรรม พระยาก็ขึ้นไปแต่งการศพ ได้ชื่อว่าเขาคุมพนม แล้วพระยาก็คืนเมือง จึง
พระยาชวาให้มาเอาส่วยไซ้เบ็ดไซ้ไก่ โดยพระยาผูกนูน

อยู่มายังมีเด็กคนหนึ่งพ่อแม่เชียวใจอยู่ตำบลบ้านพเตียนเอาลูกไล่เปลไว้ร่วมไม้
กลางนา มีงูตัวหนึ่งเอาแก้วมาไว้ในเปล พ่อแม่เห็นได้แก้วตั้งชื่อลูกว่าพังพการ ครั้น
เด็กใหญ่เลี้ยงโคกระบือได้ เด็กทั้งหลายก็มาเล่นด้วย พังพการ ๆ ให้ดาบไม้ภาเซ
คนละเล่ม วันหนึ่งพังพการชวนพวกเด็กวิดปลา แล้วให้สัญญาแก่กันว่า ถ้าปลาออก
หน้าท่ผู้ใดจะตัดหัวเสียดึง ปลาจึงออกหน้าท่เด็กคนหนึ่ง พังพการก็เอาดาบภาเซตัดหัว
เด็กนั้นขาดตาย พ่อเด็กไปบอกกรมเมือง ๆ ไปทูลแก่พระยา ๆ ให้หาตัวเด็กนั้นมา
เด็กนั้นเอาแก้วถวายแก่พระยา ๆ ก็เอาเด็กนั้นเป็นบุตร พระยาก็คิดแข็งเมืองกับชวา
พระยาก็ให้ชุดครอบเมืองพระเวียง พระยาชวาให้มาเอาส่วย พระยาก็ไม่ให้ พระยา
ชวายุกทัพเรือมารบ พระยาก็ให้พังพการเป็นทหารออกรบ พังพการฆ่าพวกชวาเสียดึง
๓๐ คน ๔๐ คนทุกวัน พลชวาทายมากนัก และจะได้เห็นตัวพังพการก็หาไม่ ชวาก็แตก
หนีไป พระยาก็แบ่งเมืองให้พังพการฝ่ายหนึ่ง พระยามาถึงแก่กรรมก็เกิดใช้หา
ชาวเมืองล้มตายหลบไซ้ ไปอยู่ตรอกห้วยตรอกเขา เมืองก็ร้างอยู่ช้านาน

ยังมีศรีมหาราชาลูกนายนกกระทาสุรา กับคนทั้งหญิงทั้งชาย ๓๐๐ คน มา
ตั้งอยู่สุดท้านาชื่อว่าเมืองลานตกา ก็เกิดลูกชื่อพระหล้า ๆ ก็เกิดลูกชื่อศรีมหาราชา เป็น
ผู้ใหญ่อยู่เมืองลานตกา ยังมีขุนศรีแปดอ้อมแสนเมืองชวางอยู่เมืองสระ มีพราน ๘ คน
ตามเนื้อหลงมาพบพระเจดีย์เดิม จึงนายก็คืนไปบอกกับขุนศรีแปดอ้อมแสนเมือง
ชวาง เมืองสระนั้นชนแก่เมืองนครศรีธรรมราช แลเมืองสระนั้นเกิดใช้หา จึงแม่นาง
แตรรอมมาตั้งเมืองสระนั้นมาพบเมืองแล้วมาตั้งทุ่งหลวงหรดเมือง

ยังมีนายไทยผู้หนึ่งชาวกรุงศรีอยุธยา ใช้เรือมาทอดอยู่ปากน้ำนครศรีธรรม-
 ราช นายไทยวางว่าว ๆ นกก็ขาด นายไทยตามว่าวมาพบพระเจดีย์เดิม แล้ว
 พบเจ้าไทย ๒ องค์ องค์หนึ่งชื่อมหาเถรพุทธสาท องค์หนึ่งชื่อมหาเถรพรหมสุริย์
 เทียวโคจรมา นายไทยก็เล่าความแก่เจ้าไทย ๆ ให้นำไปดูที่พระเจดีย์เดิม แล้วนายไทย
 ก็ลงเรือไป ภายหลังเจ้าไทยทั้งสองพบพระมหาธาตุทลายลงเทียมพระบัลลังก์ รอยเสื่อ
 เอาเนื้อขึ้นไปกินที่นั่น เจ้าไทยก็กลับไปอยู่อารามดังเก่าเล่า

ยังมีฆราวาสวิญญูอยู่กรุงศรีอยุธยา ใช้เรือมาทอดอยู่ปากน้ำพระยา แล
 มาพบเจ้าไทยทั้งสองพระองค์ แลฆราวาสวิญญูนั้นว่าพบตารวงพงศาวดาร ว่าเมือง
 นครผู้เฒ่าผู้แก่แห่งฆราวาสมาทำพระมหาธาตุตกอยู่ช้านานแล้ว จึงพระมหาเถรบอก
 เมืองล้างเสียช้านานแล้ว พระมหาธาตุก็ทำลายลงถึงบัลลังก์ ฆราวาสกับเจ้าไทยก็ชวนกัน
 ไปแผ้วถาง แลจุดหมายกว้างยาวบังลังก์พระมหาธาตุ และพระพุทธรูปพระเจดีย์แล
 จังหวัดกำแพงเมือง แลฆราวาสวิญญูก็ลงเรือไปกรุงศรีอยุธยา นำเอาเรื่องราว
 ฆราวาสพระเจ้ายู่หัว ๆ รับสั่งให้นิมนต์ปะเรียนทศศรีชาวหงสาวดี ซึ่งมาอยู่กรุงศรี-
 อยุธยา มหาปะเรียนทศศรีออกมากับนายแวงจำพระบันฑูร มาด้วยพระมหาปะเรียน
 แลมีตราบมาให้นิมนต์พระสงฆ์มาช่วยแต่งพระบรมธาตุ แลพระสงฆ์ทั้งหลายรื้อญาติ
 โยมมารักษาพระบรมธาตุ แลพระสงฆ์ทั้งหลายมาฟังพระบันฑูรแลกลับไปรื้อญาติ
 โยม จึงนิมนต์พระมหาเถรสุทธิชาติพงษ์รื้อญาติ โยมมาแต่ขนอม นายผ่องหัวพัน
 คุมไพร่ช่วย พันไกรพลदानมาสร้างวัดมิ่งคุณ มหาเถรเหมวังศรีรื้อญาติ โยมมาแต่
 โองปदानสร้างวัดขนุน นิมนต์มหาเถรเพชมาแต่ย้ายคลังรื้อญาติ โยมไพร่ช่วยพันศรี
 ษนามาสร้างวัดจันทเมาลี พระมหาเถรมังคลาจารย์รื้อญาติ โยมมาแต่กุฎีหลวงสร้าง
 วัดหวดีพระธาตุ พระมหาเถรโชติบาลมาแต่บัตโจกเขาพระบาทกับนายมันทสุริ สร้าง
 วัดฝาง พระมหาเถรสรพเพชมาแต่โองปदानรื้อญาติ ไพร่ช่วยพันศรีษนามาสร้างวัดอาคเนย์

พระธาตุ พระมหาเถรอนุรุธหรือญาตีโยมมาแต่ยศโสทรสร้างวัดประดิ์ พระมหาเถร
 พงสารอญาตีโยมมาแต่เพชบุรี สร้างวัดตโนตพายัพพระมหาธาตุ จึงมาหาปะเรียน
 ทศศรี ปลุกกุญ้อยู่พายัพพระมหาธาตุ จึงพระมหาเถรมงคลเอาไม้ศรีมหาโพธิ์ใต้อ่างทอง
 ลงตำเภารอญาตีโยมมาแต่เมืองลังกา สร้างวัดพลับปลุกพระศรีมหาโพธิ์ ฝ่ายอุดรพระ
 มหาธาตุปลุกทั้งอ่างทอง แล้วก่ออาสน์ล้อมรอบก่อพระพุทธรูป ๓ ด้าน ฝ่ายปัจฉิมก่อ
 พระบรรทมองค์หนึ่งพระระเบียงรอบ ๒๘ ห้องชื่อว่าพระโพธิมณฑลเศียร จึงพระมหาปะ
 เรียนทศศรีแลณชาวอริยพงษ์นายแวงนิมนต์พระมหาเถรพุทธสาครวัดพระเดิมเป็นบ่าแก้ว
 ตามพระบัตินุร พระเจ้าอยู่หัวให้นางแม่เรือนหลวงรับพระพุทธรูปมาได้บาตรต่าง แล
 มีตราออกมาให้แม่เจ้าเรือนหลวง ๔๐ ห้องงานเป็นข้าพระทานพระกัณฑ์บุญญา จึงพระ
 สงฆ์ทั้งหลายกับพระศรีมหาราชาเจ้าเมืองลานครา ก็ชักชวนคนช้องห้วยช้องเขาออกมา
 แต่งมหาธาตุแต่ยอดลงมาถึงบัลลังก์แล้วทำการฉลองพระธาตุ พระศรีมหาราชาสร้างวัด
 ทศพระธาตุพระมหาเถรมงคลประจำออกมาแต่กรุงศรีอยุธยา พระศรีมหาราชานิมนต์
 ให้อยู่อารามนั้น ๆ ชื่อกะตังจีน ๘ ห้อง พระศรีมหาราชาก่อชุกชีแลวิหารแล้ว พระศรี
 มหาราชาถึงแก่กรรม ขุนอินทราผู้ลูกกินเมืองลานคราอยู่ เมียขุนอินทราชื่อนางเอื้อย
 ลูกชายชื่อนายศรี ลูกหญิงชื่อนางราม มีพระราชโองการออกมาว่าให้ขุนอินทราแต่ง
 ลูกเข้าไปถวาย ขุนอินทราแต่งลูกหมอข้างเข้าไปแทน หมอข้างก็ตามลูกเข้าไปด้วย
 หมอข้างให้กราบทูลว่า ขุนอินทราหาเอาลูกสาวเข้ามาถวายไม่ โปรดให้ข้าหลวง
 ออกมาสืบ ๆ สมตามถ้อยคำหมอข้างกราบทูล จึงให้เอาขุนอินทราไปตีเสียที่ประตู
 ทาศี แล้วเอาลูกเมียผู้คนเข้าไปเป็นข้าหลวง นายศรีลูกขุนอินทราหนี โปรดให้
 เป็นนายศรีทนต์ตั้งแต่นั้นมาเมืองนครศรีธรรมราชก็อันตรธานเป็นช้านาน หาผู้กิน
 เมืองมิได้

เมื่อศักราชได้ ๑๗๑๕ ปี มีพระโองการให้นายศรีทนต์ออกมากินเมืองนครศรี-
 ธรรมราช จึงพระมหาปะเรียนทศศรีแลพระสงฆ์ทั้งหลายทำเรื่องราวให้ฆราวาสวิยพงษ์
 กับนายแวงเอาเข้าไปถวาย มีรับสั่งให้นายข้างเอาทองแดงหล่อยอดพระมหาธาตุปัก
 ทองเต็มแล้ว ให้ฆราวาสวิยพงษ์รับออกมา ตรัสให้นายสามราชหงษ์ออกมา ทำ
 ธารบาญชัญญาติโยมพระสงฆ์ทั้งปวง ให้ขาดจากส่วยการอากรจากอาณาประชาราษฎ
 ให้เป็นเชิงเป็นตระกูลข้าพระ นายสามราชหงษ์ทำบาญชัญญาติโยมสงฆ์ทั้งปวงอันร
 มาอยู่นั้น ทำพระระเบียงล้อมพระธาตุแล้วทำกำแพงล้อมพระระเบียงทั้ง ๔ ด้าน แล้ว
 ทำที่พระห้องพระระเบียงให้แก่พระสงฆ์ผู้ต้องพระราชนิมนต์นั้น ได้แก่มหามงคลแต่มุม
 อีสาน ๑๕ ห้อง ได้แก่โชติบาล ๒๐ ห้อง ข้างประตูเหมวังศรีถึงธรรมศาลา แต่ขึ้นไป
 ได้แก่มหาเถรสุทธิพงษ์ ๑๕ ห้องถึงมุมอากาศเนย์ แต่ขึ้นไปให้แก่พระสังฆเถรเพชร ๑๗ ห้อง
 ได้แก่ขุนไชยกุมารเจ้าเมืองบันทายสมอ พระประธานห้องหนึ่ง ได้แก่พระมหาเถร
 สรรเพชร ๖ ห้อง ได้แก่พระธรรมกถญาณ ๘ ห้องถึงมุมหรรดี แต่ขึ้นไปให้แก่ศรีสุदार
 เจ้าเมืองไทร ๕ ห้อง ได้แก่มหาเถรระนั้นห้อง ๓ ได้แก่มหาเถรมังคลาจารย์ ๒ ห้อง ได้แก่
 นนทสารวิย ๑๐ ห้องทั้งประตูด้วย ได้แก่นางชีแก้วห้อง ๓ ได้แก่กระษามิตร ๓ ห้อง
 ได้แก่ขุนไชยสุราเจ้าเมืองสาย ๕ ห้อง ได้แก่ราชาศรีเทวาเจ้าเมืองกะลันตัน ๖ ห้อง
 ได้แก่ขุนศรีพลแปดอ้อมแสนเมืองขวางเจ้าเมืองขวางเจ้าเมืองสระ ๕ ห้อง ได้แก่แม่นาง
 อีวทองนายรามสักส่วยพฤกษิบาท ๗ ห้องถึงมุมพายัพ แต่ขึ้นไปได้ขุนแปดสระเจ้าเมือง
 ตรัง ๕ ห้อง ได้แก่ราชาพัทธยาเจ้าเมืองทัทลุง ๖ ห้อง ได้แก่ขุนจุลาเจ้าเมืองลุง
 ห้อง ๓ ได้แก่ราชรัตหัวเมืองไสย ขุนอินทาราเจ้าเมืองเข้าด้วยห้อง ๓ ได้แก่นายสำเภา
 เสมียนขุนอินทาราเข้าด้วย ๓ ห้อง ได้แก่นายญิน้อยหัวพันส่วย ๒ ห้อง ได้แก่นาย
 จอมศรี นายน้อยยอดม่วงห้อง ๓ ได้แก่นายดำหัวปากห้อง ๓ ได้แก่นางเจ้าเรือน
 หลวงห้อง ๓ ได้แก่มหาปะเรียนทศศรีฆราวาสวิยพงษ์นายพุทธศร ๑๐ ห้อง ได้แก่

มหาเถรอนุรุธ ๓ ห้อง ได้แก่ขุนคลองพล ๓ ห้องถึงมมุอิสานเข้ากัน ๑๖๕ ห้อง
พระพุทธรูป ๑๖๕ พระองค์

แลจึงมหาปะเวียนทศศรีและพระสงฆ์ทั้งหลาย แลณชาวอริพงษ์แลนายสาม-
ราชหงษ์ ก็ให้วัดกำแพงรอบพระระเบียงทั้ง ๕ ด้านให้แก่พระสงฆ์ทั้งปวงแลผู้ได้ห้อง
พระทั้งปวง กำแพงฝ่ายบูรพ์ ๕ เส้น ๑๓ วา แต่มุอิสานไปได้แก่พงไพรโพนิมณเทียร
เส้น ๖ วา ได้แก่นายรัตนในโชติบาลเส้น ๕ วา ได้แก่นายรัตมหาเถรเหมวังศรีถึง
พระธรรมศาลา ๘ วา ได้แก่มหาเถรสุทธิชาติพงษ์วัดมังกุด ๑๘ วา ได้แก่เพหารหลวง
๘ วาจนมมุอากเนย์ ด้านทักษิณได้แก่สังฆเถรเพชรเส้น ๒ วา ได้แก่เจ้าเมืองบันทาย
สมอ ๘ วา ได้แก่มหาเถรสรรเพชร ๑๘ วา ได้แก่มหาเถรธรรมกัลยา เส้น ๒ วาจน
มุหริคด้านปัจฉิมได้แก่เพหารหลวง ๘ วา ได้แก่ศรีสุตารเจ้าเมืองไทร ๘ วา ได้แก่
มหาเถรราชเสนา ๕ วา ได้แก่มหาเถร ๒ วา ได้แก่มหาเถรมังคลาจารย์ ๕ วา ได้แก่
มหานนทสารวิ ๑๘ วา ได้แก่กัลยามิตร ๑๒ วาทั้งประตูด้วย ได้แก่ขุนไชยสุรา ๘ วา
ประตูข้างหนึ่งด้วย ได้แก่ราชาศรีเทวาเจ้าเมืองกะลันตัน ๘ วา ได้แก่ขุนศรีพลแปดอ้อม
แดนเมืองขวางเจ้าเมืองสระ ๘ วา ได้แก่อั่วทองนายรามช่วยพฤทธิบาท ๑๒ วา จน
มุพายัพ แต่ด้านอุดรไปได้แก่ขุนแปดสันเจ้าเมืองตรัง ๘ วา ได้แก่ราชาพัทยาตรเจ้า
เมืองพัทลุง ๑๐ วา ได้แก่ขุนจุลาเจ้าสูง ๘ วา ได้แก่นายญี่น้อยหัวปากช่วย ๕ วา
ได้แก่นายจอมศรีนายน้อยยอดม่วง ๒ วา ได้แก่นายดำหัวปากช่วย ๒ วา ได้แก่นาง
แม่เจ้าเรือนหลวงขุนอินทาราช่วยด้วย ๕ วา ได้แก่มหาเถรปะเวียนทศศรีแลณชาวอริย
พงษ์ ๑๕ วา ได้แก่มหาเถรอนุรุธ ๘ วา ได้แก่ขุนคลองพล ๕ วา จนมุอิสานเข้ากัน
ทั้ง ๕ ด้านเป็นกำแพงเท่านั้น ๑๗ เส้นกับวาหนึ่ง

จึงพระสงฆ์ทั้งหลายร้องฟ้องว่าจะขอที่ภูมิมัสตไว้สำหรับญาติโยมทำเป็นนา
จ้งหันสำหรับอาราม สำหรับพระเบียง จึงขุนอินทาราแลพระสงฆ์ทั้งหลายก็ทำกระบวน
ให้นายสามราชหงษ์แลณชาวอริยพงษ์เข้าไปถวาย จึงมีพระบัณฑูรตรัสให้หาขุนอินทารา
แลพระสงฆ์เข้าไป จึงขุนอินทาราแลพระสงฆ์เข้าไป จึงมีพระบัณฑูรตรัสให้ขุนรัตนากร
คุมคนสามร้อยมารั้งเมืองนครศรีธรรมราช จึงมีพระบัณฑูรตรัสให้ขุนอินทาราเป็น

ศรีมหาราชา ๆ ก็ทูลด้วยกิจพระศาสนาแลพระสงฆ์ให้เจ้าคณะ ถวายชบวนแลบาญชี
 พระสงฆ์ทั้งหลาย ก็ทูลด้วยที่ภูมิมีสัตขอใ้ญาติโยมทั้งหลาย สร้างสวนไร่นาไว้
 สำหรับอารามสำหรับพระห้องสำหรับพระสงฆ์ทั้งหลาย แลมีพระบัญชาให้นาย
 สามจอมจำพระบัญชาออกมาด้วย ศรีมหาราชาให้ทำสารบาญชีที่ภูมิมีสัตทั้งสองฝ่าย
 ชเลแดนไว้แก่พระสงฆ์เจ้า ใ้ญาติสร้างสวนไร่นาดินป่าสำหรับพระระเบียงแลพระสงฆ์
 เมื่อมหาศักราช ๑๕๕๐ ปีนั้น จึงศรีมหาราชาแลนายสามจอมแจกดินป่า ณ หัวปาก
 นายคำให้แก่พระมหาธาตุเจ้า ๑๕๐ เส้น ฝ่ายบูรณให้อำแดงสาขาศาพยาบาล ๘ เส้น
 แลให้นายศรีวิภพพยาบาล ๕ เส้น รัวหนึ่งเป็นนาจ้งหัน วัดให้แก่นายทองใสหัวปากในโพธิ
 มณเฑียร วัดให้พระกัลปนา เป็นนาจ้งหันในหัวดิบหมวดนายทองใสพยาบาล ให้
 วัดภูมิมีสัตให้แก่พระเดิมแลมหาเถรพุทธสาคร บัณฑิตเพียนพยาบาลตำบลสตกเมือง
 เป็นนา ๒,๐๘๘ ไร่บึง ใ้วัดภูมิมีสัตให้แก่พระระเบียงมหาเถรสุทธชาติพงษ์วัดภูมิมีสัตให้
 แก่มหาเถรเหมวังศรี ใ้นายเพงนายวัพพยาบาลอำแดงทาน้องมหาเถรเหมวังศรี สร้าง
 เป็นนาจ้งหัน ใ้วัดภูมิมีสัตให้แก่มหาเถรปะเรียนทศศรีสำหรับพระระเบียง ๓๐ ห้อง
 ใ้นายพุทธศรพยาบาลฝ่ายทักษิณต่อแดนด้วยพระธรรมศาลา ฝ่ายตะวันออกต่อแดน
 ด้วยพระกัลปนา ฝ่ายตะวันตกทลาลดวง ฝ่ายสตินแม่น้ำเป็นแดน เป็นนา ๑๓ เส้นกับ
 รัวหนึ่ง แลฝั่งศิลาไว้เป็นแดนทั้ง ๔ ทิศใ้วัดภูมิมีสัตให้แก่พระกัลปนาให้นายส้อยผชาว
 พยาบาลใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่อุโบสถ ๖ เส้น ใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่มหาเถรสังฆเถรเพช เป็น
 นาจ้งหันตำบลปัจฉิมหริตเมืองนาขวาง ๘ รัว ใ้แก่พระธรรมศาลาเป็นนา ๘ เส้น
 เป็นนาจ้งหันมหาเถรเหมวังศรีตำบลท่ากระสังใ้แก่มหาสังฆเถรเพชตำบลท่าซาก เป็น
 นาจ้งหันเข้าพระ เป็นนา ๑๗ เส้น ใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่นายน้อยทองสุก ใ้วัดภูมิมีสัต
 ใ้แก่พงไพร ตำบลโพธิมณเฑียร ใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่มหาเถรโชติบาลให้นายรัต
 พงษ์พญา ใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่พระเดิม เป็นนาจ้งหันพระมหาเถรพุทธสาคร ตำบล
 ตรอกเมืองเป็นนา ๑๓ เส้นกับรัวหนึ่ง ใ้วัดภูมิมีสัตใ้แก่พระระเบียง เป็นนาจ้งหัน

พระมหาเถรธรรมราชแลมหาเถรเพชให้วัดภูมิมีสัตให้เป็นนาเชิงคตเป็นนา ๒ เส้น ฝ่าย
 อากเนย์เมืองเป็นนาเชิงคตสังข์ ให้เจ้าคณะ ให้วัดภูมิมีสัตให้แก่พระระเบียง เป็นนา
 จังหันพระมหาเถรธรรมกัลยง ให้บาคุรัตพยาบาล

แลศรีมหาราชาแลนายสามจอมวัดที่ภูมิมีสัตให้แก่ทั้งนี้ให้ญาติทั้งปวงพยาบาล
 แลให้พระยาคำแพงและพระระเบียงทั้งนั้นด้วยแล้ว แลให้ขุนศรีพลเอาเชิงกู่ในวัดพระ
 คูหาวัดลำพูนควางเมืองสระให้เอาจากมางพระธรรมศาลา ให้มหาเถรเหมวังศรีรักษา
 แลมหาเถรเหมวังศรีร้องฟ้องว่านาซึ่งแจกนั้นน้อยนัก แลจะขอคืนป่าตำบลบางน้ำเดิม
 นาทะโหนดอีกเล่า จึงศรีมหาราชาแลนายสามจอมให้นายรัตปลัดศรีมหาราชาไปวัดดิน
 ป่าแลบางน้ำเดิมนาทะโหนดอีกเล่า ให้แก่มหาเถรเหมวังศรี ๆ ก็ให้นายจิวอำแดงรา
 อำแดงทา น้องมหาเถรเหมวังศรีสร้างเป็นนากำนันห้องแล้วอำแดงเอื้อยให้แก่นายไสพี
 พระมหาเถรเหมวังศรี ช่างห้วนอนอำแดงทราสร้างนั้นให้วัดภูมิมีสัตให้แก่อำแดงสังสร้าง
 เป็นจังหันพระเจดีย์ แลให้วัดภูมิมีสัตให้นายอนจังหันเป็นนาพระกัลปนา ให้วัดภูมิมิ
 สัตให้นายสามบุรุษแลอำแดงใหม่รักษา ให้วัดภูมิมีสัตให้นายแผ่นหนาพระกัลปนา ให้วัด
 ภูมิมีสัตให้นายแผ่นหนาพระกัลปนา ให้วัดภูมิมีสัตให้มหาเถรเหมวังศรีให้นางเพงสร้าง
 เป็นนาจังหัน ให้วัดภูมิมีสัตให้ในกัลปนาในหัวสิบนายหมู่สร้างเป็นนาจังหัน ๘ เส้น ๓
 หมวดเป็นนาจังหันเจ้าคณะ แลให้วัดภูมิมีสัตตำบลท่าอิ ให้แก่พระธรรมศาลา ให้
 นายอินสร้างเป็นนาเข้าพระแลจังหันพระมหาเถรเหมวังศรี ให้วัดภูมิมีสัตให้แก่นายสาม
 เพชนายงัดวง อำแดงเอื้อยอำแดงบุญนงสร้างคลองแจะ เป็นนาจังหันสำหรับ
 พระธรรมศาลามหาเถรเหมวังศรี ให้วัดภูมิมีสัตให้แก่นายจิวอำแดงเอื้อย อำแดง
 บุญนงสร้างคลองตำบลบันแตมาตร เป็นนาจังหันสำหรับพระธรรมศาลามหาเถรเหม
 วังศรี ให้วัดภูมิมีสัตให้แก่นายอนุนายดำศรีสร้างตำบลพระกระเสด เป็นนาจังหัน
 มหาเถรเหมวังศรี ให้วัดภูมิมีสัตให้แก่ชาวลางดินสร้างตำบลลม ให้วัดภูมิมีสัตให้

แก่มหาเถรมังคลาจารย์แลมหาเถรนนทสารีสร้างตำบลยวนกระแลบทะ ให้นายเกิด
 สร้างพยาบาลสำหรับพระระเบียง ให่วัดภูมิมีสัตให้แก่นายพุทธศรแลผนชาวอริยพงษ์
 ตำบลพะเตียน สร้างเป็นนาจันทันปะเรียนทศศรี ให่วัดภูมิมีสัตให้แก่นายพุทธศรแล
 ผนชาวอริยพงษ์ สร้างตำบลท่าชี ๓ ไร่ เป็นนามหาปะเรียนทศศรี ให่วัดภูมิมิ
 สัตให้แก่นายพุทธศรตำบลพายัพ เมืองสร้างเป็นนาจันทันมหาปะเรียนทศศรี ให
 วัดภูมิมีสัตให้แก่มหาเถรเพชร ตำบลท่าชีสร้างสำหรับพระระเบียง ให่วัดภูมิมีสัตให้
 แก่นายคำสร้างตำบลดง ให่วัดภูมิมีสัตให้แก่นายเทพตำบลพะเตียน สำหรับพระธรรม
 ศาลา แลมหาปะเรียนทศศรีเหมวังศรี ^{๕๕} ทงนยอมศรีมหาราชาและนายสามจอม
 แจกดินป่าให้ทุกสังกัดทุกหมู่ ^{๕๖} จึงศรีมหาราชาแลนายสามจอมแจกทำบาญชีที่เชิงภู
 วัดให้แก่นางเจ้าเรือนหลวง แลหัวสิบชาวปทาวพระกัลปนา แลวัดให้ผู้ครอง
 เพลินแลพระสงฆ์อนันแก่เจ้าคณะแลพระสงฆ์ ^{๕๗} วัดนอกวัดเสคนารายทั้งหลายให้ทุก
 ตำบลตามพระบัญชาแล้ว ให้นายสามจอมเข้าไปถวายบังคม แลถวายชบวน
 พระมหาธาตุแลพระระเบียงแลโพธิมณฑลแลพระเดิมแลอารามแล ^{๕๘} บาญชีแลญาติ
 พระสงฆ์ แลที่ภูมิมีสัตทั้งปวง แลนายสามจอมทูลด้วยพระเจดีย์แลพระเพทาว
 แลขอประดิษฐานผู้คน แลญาติไว้เป็นข้าพระแลขอที่ภูมิมีสัต ^{๕๙} จึงมีพระราช
 โองการอนุโมทนาด้วยนายสามจอม ^{๖๐} จึงให้นายแวงจำพระบัญชาไปมอบที่ภูมิมีสัต
 แลข้าพระไว้สำหรับพระนั้น แลห้ามราชการทั้งปวงนั้น มีพระราชโองการไว้สำหรับ
 พระแลนายสามจอมได้ที่ภูมิมีสัตตำบลบ้านสนได้พระระเบียงได้กำแพงล้อมพระมหาธาตุ
 ค่วย แลแล้วพระศรีมหาราชาสร้างพระวิหารฝ่ายทักษิณพระมหาธาตุ แลก่อพระเจดีย์
 เพทาวสูง ๗ วาปิดทองลงถึงอาสน์ ก่อพระพุทธรูปทั้ง ๕ ด้าน ๆ ละ ๘ องค์ เข้ากัน
 ๓๖ พระองค์ พระพุทธรูปประธานด้านละองค์เป็นพระ ๓๖ พระองค์ ได้ชื่อพระวิหาร

หลวง แลพระมหาเถรเหมวังศรีสร้างพระธรรมศาลา ชุนศรีพลแปดอ้อมแสนเมือง
 ขวาง เขาเชิงภูเขาวัดคูหาวัดฉวางวัดลำพูน เขาจากมามุงพระธรรมศาลา
 อยู่มาพระศรีมหาราชาถึงแก่กรรม ศักราช ๑๘๖๑ ปี โปรดให้ข้าหลวง
 ออกมา เป็นศรีมหาราชาแต่พระธรรมศาลา ทำระเบียงล้อมพระมหาธาตุ และ
 ก่อพระเจดีย์วัดสภ มีพระบัญชาให้พระศรีมหาราชาไปรับเมืองลานตากา ศรีมหาราชา
 ถึงแก่กรรมเอาศพมาไว้วัดสภ แล้วเอามาก่อพระเจดีย์ไว้ในพระเดิม ๘ ยอด

เมื่อศักราชได้ ๑๘๑๘ ปี โปรดให้หลวงศรีวรวงษ์มาเป็นเจ้าเมือง มาทำ
 วิหารฝ่ายอุดรพระธาตุ ทักษินพระโพธิมณฑลเศียรก่อพระสูง ๗ ศอกหล่อพระสัมฤทธิ์
 องค์หนึ่งไว้บูชาฉิม เมียหล่อองค์หนึ่งไว้ฝ่ายบูรพ์ ชื่อว่าเพทาร์เขียน แล้วอุทิศ
 ข้าหญิงชายไว้นาไว้สำหรับรักษาพระ โปรดให้หลวงพิเรนทรเทพมาเป็นเจ้าเมือง พระ
 ทิพราน้องพระยาสุพรรณเป็นปลัด คักอารักษ์มาตีเมืองแล้วไปตีเมืองพัทลุงได้
 ทิพรานาเป็นแม่ทัพไปตีได้คืนแล้ว

เมื่อศักราช ๒๐๓๘ ปี โปรดให้พระยาพลเทพราชมาเป็นเจ้าเมือง เกณฑ์
 ให้ตกแต่งทำกำแพงกำขับไว้ แล้วเข้าไปกรุงไปทางเมืองสระ

เมื่อศักราช ๒๑๔๑ ปี โปรดให้พระยาศรีธรรมราชเดชะมาเป็นเจ้าเมือง
 ของคนะให้ลักปหม่าหนาเป็นแม่ทัพเรือมารบเสียดชุนคำแห่งปลัดนครปากพระยา ข้าศึก
 รุกเข้ามาถึงตีนกำแพงฝ่ายอุดร พระยาศรีธรรมราชออกรบศึกหนีไป

เมื่อศักราช ๒๑๕๕ ปี โปรดให้พระยารามราชท้ายนำมาเป็นเจ้าเมือง เขา
 ชุนเขางราชมาเป็นปลัด รัชช้าวคักของคนะจึงพระยาให้ชคคูฝ่ายบูรพ์ แต่ล่าน้ำทำวัง
 มาออกล่าน้ำฝ่ายทักษิณ

เมื่อศักราช ๒๓๗๑ ปี ศักของคนะยกมา พระยาให้ตั้งค่ายคูฝ่ายอุดร แดแต่ง
 เรือหุ้มเรือพายพลประมาณ ๕ หมื่นเศษ รบกันเจ็ดวันเจ็ดคืน ชุนพญจาออกหักทัพ

กลางคืนศึกแตกลงเรือศึกเผาหัวท่าโพเสียด พระยาถึงแก่กรรม พระยาแก้วผู้หลาน
 ก่อพระเจดีย์บรรจุธาตุไว้ในพระธรรมศาลา

ศักราช ๒๓๘๗ ปี มีพระบิณฑูรโปรดให้พระยาภิบาลพลราชเจ้าเมืองตะนาว
 ศรีมหานคร มาเป็นเจ้าพระยานครศรีธรรมราช เดชไชยอภัยพิริบรากรมพาทู เจ้า
 พระยานครศรีธรรมราช

ตำนานพระธาตุคอกยสุเทพ

ปुरुชินธาตุโย โขเตติ วนทิตฺวา สิริสา นาคิ ธมฺมํ สงฺฆณฺจ สาธุกิ
วาสุเทวมหาธาตุ นิทานิ กเถสุสามหิ ฯ

ข้าไหว้แล้วด้วยดีด้วยสามารถกายวาจาจิต ยังพระพุทธเจ้าตนเป็นที่พึ่งแก่
สัตว์โลกทั้งมวล แลนวลโลกุตตรธรรมเจ้า ๘ ประการ สิบทั้งปรียติธรรม แลพระ
พระสงฆเจ้า ๒ ประการ คืออริยสงฆ์ แลสมมุติสงฆ์ด้วยหัวแห่งข้าแล้ว จักกล่าวถึง
นิทานตำนานพระมหาชินธาตุพสุเทวเจ้าในกาลบัดนี้แล

พระพุทธเจ้าแห่งเราสร้างโพธิสมภารนานประมาณ ๒๐ อสงไขย ปลาย
แสนมหากัป คือว่าปรารถนาเอาซึ่งสัพพัญญูภาวะด้วยจิตใจตั้งเดียว บ่อออกปาก
ได้ ๘ อสงไขย ปรารถนาด้วยปากด้วยใจเท่าพยากรณ์ได้ ๘ อสงไขย แต่อันได้พยา
กรณ์มาได้ ๕ อสงไขยปลายแสนมหากัป ได้นำเพ็ญบารมีธรรม ๑๐ ประการมีทาน
บารมีเป็นต้น อุบารมี ๑๐ ทศมีทานอุบารมีเป็นต้น ปรมัตถบารมี ๑๐ ทศมีทาน
ปรมัตถบารมีเป็นต้น แลบริจาต ๕ ประการ มีธน บริจาต สละวัตถุข้าวของกาย
นอกตนอันอื่นกว่าลูกแต่เมียเป็นทาน ภริยาบริจาตหือเมียรักเป็นทาน องคบริจาต
หือสรีรวิญจะมิตาเป็นต้นเป็นทาน ชีวิตบริจาตสละชีวิตินทรีย์แห่งตนเป็นทาน แล
จริยา ๓ ประการ คือ โลกัตถจริยา ญาตัตถจริยา พุทธจริยา แล้วจึงได้ตรัส
สัพพัญญูภาวะเป็นพระตนประเสริฐล้ำเลิศกว่าพรหม แลเทวดา มนุษย์ ครุฑ นาค
กุมภภัณฑ์ คนธรรพ์ ยักษ์ สัตว์ดิรัจฉานทั้งหลาย แทบที่ใกล้เค้ามัวป่าแบ้งในวัน
วิสาขเพ็งเทศนาธรรมจักรในป่าอิสิปตนในวันเดือน ๘ เพ็งแแต่ ยังมีในกาลคคาบหนึ่ง
พระพุทธเจ้าจรเดินเทศน์ลำดับด้วยชนบทมาอยู่เหน็องจอมตอยอุจจบุปพตที่นี้ ไป
เอาข้าวบิณฑบาตแห่งย่าและแม่ลูกแล้ว ฯ

พระพุทธรูปเจ้าพอกกั้นมาฉนั้นชาวเหนือจอมตอยอยู่จุดบุพพตทนต์เกล้าแต่ ๗๕
 และแม่ลูกได้ห่อข้าวบิณฑบาตเป็นทาน ก็มีใจยินดีในพระพุทธรูปเจ้ามากนัก ก็มาตาม
 ให้อ้วพระพุทธรูปเจ้าเหนือจอมตอยทนต์ ผู้ลูกก็บวชในสำนักพระพุทธรูปเจ้าเรียนเอากรรมฐาน
 แต่สำนักพระพุทธรูปเจ้าปฏิบัติตามคำสอนพระพุทธรูปเจ้า พอได้บุญกุญญาเป็นแต่ปีฎกธ
 แล เมื่อภายหลังนึกจักรักษาสิกขาบทพระพุทธรูปเจ้าปฏิบัติยิ่งยาก จึงปงภิกขุภาวะ
 ไว้เท่าบวชเป็นฤษอยู่ปรากฏได้ชื่อว่าสุเทวรสหนแลด้วยมีแท้ เมื่อพระพุทธรูปเจ้าแลมา
 สูดอยอยู่จุดบุพพตทนต์ มีอรหันตาเจ้าทั้งหลายมาเป็นบาริวาร ๕๐๐ ตน มหาสาริปุต
 เถรเจ้าเป็นประธานแล พระพุทธรูปเจ้าจึงเอาพระหัตถ์กาชวาอุบอดมงค์แห่งตนได้เกศา
 ชาติเส้น ๓ พระพุทธรูปเจ้าก็ห่อเกศาชาติเส้นนั้น ห่อแก่ย่าและแม่ลูกมีใจยินดีมากนัก จึง
 ให้อ้วพระพุทธรูปเจ้าว่าข้าจักไว้เกศาชาติพระพุทธรูปเจ้าเส้นนี้ ในฐานที่ ไต่ต่อนชา พระพุท
 ธิ์จึงกล่าววว่าเชื้อแม่ลูกจงจุเกศาชาติพระตถาคตเส้นนี้ ไว้ ในตอยทนต์เทอะ ตอยลูก
 ประเสริฐนักแล เมื่อพระตถาคตปรินิพพานไปแล้วนั้น ยังจักมีลูกศิษย์พระตถาคต
 ชื่อว่าสมณภิกขุพร้อมกันด้วยพระยาตนหนึ่ง จักเอาธาตุออกออกแห่งพระตถาคตมา
 ไว้ ในตอยทนต์บั้นชะแล ยามนั้นพระยาอินทร์ก็มาตามอุปัฏฐากพระพุทธรูปเจ้า พระยา
 อินทร์จึงรับเอาพระเกศาชาติเส้นนั้นแต่มีอย่าและแล้วจึงแบ่งอุโมงค์ในตอยทนต์ แต่ยอด
 ตอยลงถึงอุโมงค์ได้ ๑๘ คอกเป็น ๕ วาก แล้วพระยาอินทร์ก็เนรมิตรูปเต้าคำตัว ๓
 ยาว ๖ คอกกว้าง ๓ คอก แล้วจึงจักเนรมิตโกศแก้วโกศคำโกศเงินชั้นนอก ใส่เกศา
 ชาติพระพุทธรูปเจ้าเส้นนั้นตั้งเหนือหลังเต้าตัวนั้นแล้ว จึงเอาแก้วคอบแก้วมหานิดแก้ว
 มรกต แก้ววิฑูรย์ลูกใหญ่หนุนดินเต้าทั้ง ๕ แล้ว จึงเนรมิตเครื่องสักการบูชา
 มากตั้งไว้ในอุโมงค์ทนต์นั้น บูชาธาตุพระพุทธรูปเจ้าในที่นั้น แม่ย่าและแม่ลูกก็แต่งเครื่อง
 สักการบูชาธาตุพระพุทธรูปเจ้าไว้ในอุโมงค์ทนต์นั้นมากแล้ว พระยาอินทร์จึงห่อเทวบุตร
 ๕ ตน มีวัดกตตเทวบุตรเป็นประธาน ย่อมเป็นอริขู้ตนแลมีบาริวาร ๕๐๐ ขู้ตนอยู่
 อุปัฏฐากรักษาพระเกศาชาติพระพุทธรูปเจ้า ในตอยอยู่จุดบุพพตมาตราบเท่าถึงกาด
 บัดนี้แล

เกศาธาตุรูปนิตฺตสนปจโม ปริจฺเจโต ปริจฺเจตอันเป็นประณมอันสำแดง
ยังเกศาธาตุสุาปนาในพาสฺเทวบัพพตคฺคริกฺแล้วเท่านั้นก่อนแล ฯ

ทณจกกล่าวอุปบัติอันพระมหาธาตุเจ้าจักสถิตตั้งอยู่ในพาสฺเทวบัพพตทณแต่
นั้นมาตงนแล เมื่อพระพุทฺธเจ้าเรานิพพานแล้วได้ ๑,๘๗๕ วัสสาปลวงเม็ดคกได้ ๖๘๓
ตัว ยังมีมหาเถรเจ้าตน ๑ ชื่อมตีมาได้เอาศาสนาแต่ลังกามาตั้งเมืองพินเป็นลูกเมือง
เมง ศาสนาพระพุทฺธเจ้ามารุ่งเรืองในเมืองพินทนน้นมากนัก ท้าวพระยาเสนาอำมาตย์
ชาวเมืองทงหลายกยนิตด้วยสลาทคฺคณมหาเถรเจ้าตนชื่อมตีมามากนัก จึงพร้อมกัน
อุสสาภิเชกมหาเถรเจ้าทอเป็นสวามีช้นชื่อว่า อุทุมพรบุปผมหาสวามีแล สวามี
แลชาวสารสลาทคฺคณแลพหุสัจจคฺคณแห่งอุทุมพรบุปผมหาสวามี ก็ทราบไปทั่วทิศานุทิศ
บ้านน้อยเมืองใหญ่ชู้แห่งนั้นแล ในกาลนั้นยังมีเจ้าภิกขุ ๒ ตน เป็นลูกเจ้าเมือง
สุโขไทยตน ๑ ชื่ออินมทสี ตน ๑ ชื่อสมณะ ไปสูตรเวียนในเมืองอายุทธิยาบอรมวร
แล้ว ก็มาอยู่ในสำนักมหาสังฆราชาบัพพตในเมืองสุโขไทยทนน้นนั้นแล เจ้าภิกขุ
๒ ตนนั้น ได้ยินชาวสารสลาทคฺคณแห่งอุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้าอันอยู่ในเมืองสุโขไทย
อันมาแต่สำนักพ่อค้าทงหลายจึงจะเดินไปสู่เมืองพินก็ประจุกิกขุสาวกจักขอบวชเป็นภิกขุ
ใหม่ ในสำนักอุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้า อยู่บำเพ็ญปริยัติปฏิบัติศาสนาในสำนักมหา
สวามีเจ้าพอ ๕ วัสสาแล้ว ก็ส่งอำลาไหว้พระมหาสวามีเจ้ามาสู่เมืองสุโขไทยแห่ง
ตน พอ ๑๐ วัสสาจึงเอาอุปสัมปทาเปกขา ๘ ตน เมื่อบวชในสำนักอุทุมพรบุปผมหา
สวามีเจ้าทอนิสยทายังกรรมสมมุติแต่เถรเจ้าทง ๒ แลแล้ว กล่าววา ตุกรอาวุโสเจ้า
ทงหลาย ศาสนาพระพุทฺธเจ้าตั้งอยู่ในเมืองเมงทณ บันานจักไปตั้งอยู่เลรุ่งเรืองใน
เมืองไทยพินตราบ ๕,๐๐๐ วัสสาชะแล เจ้าทงหลายจุงริบเอาศาสนาเมื่อสู่เมืองไทยเทือะ
ว่าอันแล้ว ก็ส่งเถรเจ้าทง ๒ เป็นประธานมาสู่เมืองไทยแล ส่วนอุทุมพรบุปผมา
สวามีเจ้าใ้ใจว่าจักสะพายบาตรมหาอินมทสีพอได้สะพายบาตร มหาสมณเจ้ามาส่ง
ด้วยใ้ใจว่าส่งศาสนาแก่เถรเจ้าทง ๒ เอามาตั้งเมืองไทยวันนั้นแล มหาอินมทสีเจ้า

มาอยู่เมืองสัชชนาไลย มหาสมณะมาอยู่เมืองสุโขไทย เถรเจ้าทั้ง ๒ พร้อมเพรียงกัน
กระทำวินัยกรรมเป็นต้นว่าอุปสมบทแลศีลมาสมมุติในเมืองทั้ง ๒ บัชาตสายวันนั้นแล

สาสนคมนนิตุเทโส ทุติโย ปริจเฉโท ปริจเฉทอันถ้วน ๒ อันสำแดง
ยังภริยาอันมาแห่งศาสนาแห่งพระพุทธเจ้าแล้วเท่านั้นแล ฯ

ในกาลครั้งหนึ่ง มหาสมณะเจ้านอนในราตรีกลางคืนวันหนึ่งยามจกใกล้รุ่ง
เทวดามาทบอกว่า ข้าแห่งเจ้ากุงพังเทือะ ชาติแห่งพระพุทธเจ้าแห่งเราอันพระยา
ศิริธรรมโคกราชเอามาจุไว้ในเจดีย์ในเมืองปางจានัน บัดนี้เจดีย์อนันนังพังเสียแล้ว
เท่ายังกอดอกเข้มนัน ๑ มีสัณฐานตั้งรูปมานั่งกายบนแห่งธาตุพระพุทธเจ้าหันแล ชาติ
พระพุทธเจ้าองค์นั้นจักเมื่อประดิษฐานตั้งอยู่เมืองเชียงใหม่ เป็นที่สักการบูชาแก่คน
และเทวดาทั้งหลาย รุ่งเรืองในเมืองเชียงใหม่มากนักบั้นชะแลเจ้ากุงไปชุตเอาธาตุ
พระพุทธเจ้าองค์นั้นไปจำเริญไว้ในเชียงใหม่เทือะ เทวดาทบอแก่มหาสมณะเจ้าด้วย
ประการดังนี้ มหาสมณะเจ้าสะดุ้งตื่นขึ้นความผันยนิตมากนัก วันลุนนันพระมหาสมณะ
เจ้าก็ทอบอกแก่พระยาศิริธรรมโคกราชตนกินเมืองสุโขไทยว่า เราจักไปสู่เมืองสัชชนา
ไลยก่อนแล ว่าอันแล้วก็มาสู่เมืองสัชชนาไลยแล้ว มหาสมณะเจ้าก็บอกกล่าวข่าว
สารสารวิกรธาตุพระพุทธเจ้าด้วยตั้งเทวดาทหากมาบอกแก่ตน แก่พระยาลือไทยอันกิน
เมืองสัชชนาไลยชูประการ เพื่อก็จชุตเอาธาตุพระพุทธเจ้าออกแล พระยาสัชชนา
ไลยได้ยินมีความยินดีปีติปราโมทย์มากนัก ก็ทอกำลาบอันจกหอแล้วหัตถกรรมแก่มหา
สมณะเจ้า มหาสมณะเจ้าก็เอาคนทั้งหลายผู้งั้นเข้าไปสู่ปางจาแล้ว ก็หอแบ่งวัน
อัน ๑ สูงแล้ว กระทำสักการบูชาด้วยข้าวตอกดอกไม้คันธของหอมบูชาพระพุทธเจ้า
แล้ว เมื่อกกลางคืนมหาสมณะเจ้านอนนอนนแลจกราชนาธาตุพระพุทธเจ้าหอกระทำ
ปาฏิหาริย์ มหาสมณะเจ้าจึงหันกอดอกเข้มนันเป็นดังรูปมานั่ง ก็หันธาตุพระพุทธเจ้า
กระทำปาฏิหาริย์เป็นดังรูปลูกพูนันออกมามากนัก มหาสมณะก็รับหอเอาช่อของไปหมาย
พันนไว้ธาตุพระพุทธเจ้าก็ชากระทำปาฏิหาริย์มากนักตราบต่อเท่าคืนรุ่งหันแล วันลุน

นั้นพระมหาสุมนเจ้าก็หอกคน ทงหลาย ผุ่งอนจัก หอแล้ว หตถกรรมนนสมาทานเอาศีล ๕
 ศีล ๘ ชู้คนแล้ว ก็ขุดในพื้นจวบก้อนดินและอิฐแล้วจวบก้อนหิน ขุดลงแถม ๔๔
 คอกจวบโกศ มหาสุมนก็หอบเอาออกมาไขตุ จึงได้โกศทอง แล้วได้โกศเงินแล้วได้ โกศคำ
 แล้วได้โกศ แก้วประวาพเท่า หน่วยหมาก กอคน ทงหลายก็สังกว่าอนันจักว่า ชาติพระ
 พุทธเจ้ารู้ว่าใช่แท้ธิดา รู้ว่าใช่ชาติพระพุทโธเจ้าเหอะว่าอัน เหตุว่าหาที่ ไขบได้
 เมื่อนมมหาสุมนเจ้าจึงว่าอนันจักใช่ชาติพระพุทโธเจ้าเป็นแก้วตาย มาเราจักกระทำ
 สักการบูชาพระพุทโธเจ้าเหอะว่าอันแล้ว มหาสุมนก็หอสักการบูชา ด้วยเครื่อง
 คันธของหอมข้าวตอกดอกไม้แล้วจึงอธิษฐานจึงหันที่ ไข มหาสุมนเจ้าไขโกศแก้ว
 ประวาพอันมีประมาณเท่าหมากกอนัน จึงหันธาตุองค์ ๓ เท่าถวมอันรุ่งเรืองงาม
 มีรัตนตั้งคำแล้วมหาสุมนเจ้าก็สงวชาติพระพุทโธเจ้าด้วยสุคนโทออกแลบูชาสักการะมาก
 นั้ เมื่อตั้งอนชาติพระพุทโธเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์ปรากฏเป็น ๒ องค์ ๓ องค์ตราบ
 ถึง ๘ องค์พู่อยู่เหนือน้ำแล้วผัดไปมาเหนือผิวน้ำเป็นอัศจรรย์มากนั้ มหาสุมนเจ้า
 ยินดีบิตทราบอาบไปทั่วตนทงมวล เป็นดังได้หันพระพุทโธเจ้าเมื่อยังทรมานัน นั้น
 มหาสุมนเจ้าจึงจักบอกข่าวว่าได้ชาติพระพุทโธเจ้าองค์ ๓ ประเสริฐสุดาเลิศงามยิ่งนั้แก่
 พระยาสุชนาไชย พระยาไคยนักเร่งชาชนมยนิค จึงหอกคนทงหลายแบ่งสุวัณณ
 ปราสาทหลัง ๓ แล้วก็หอรานาชาติพระพุทโธเจ้าแลมหาสุมนเจ้ามา ยามเมื่อคนไข
 ไปฮอดนัน มหาสุมนเจ้ายังผงบูชาสักการชาติพระพุทโธเจ้าบ้แล้ว ชาติพระพุทโธก็เร่งชา
 กระทำปาฏิหาริย์มากนั้หอกคนทงหลายหันวันันแล พระยาสุชนาไชยได้ไ้วันบ
 เคารพย้าสักการบูชา เหตุได้หันชาติพระพุทโธเจ้าอันเป็นอัศจรรย์มากนั้ จึงใช้คนไป
 บอกแก่พระยาสุโขไทยตนชื่อคิวิธรรมราช พระยากิยนิคคะนึ่งใจว่าดีชาติพระพุทโธเจ้า
 แลกระทำปาฏิหาริย์หอบปรากฏแก่กุแล เป็นดังว่านแท้ก็จักสำแดงเจดีย์คำหลัง ๓
 ในเมืองกุทัน แล้วสถาปนาชาติพระพุทโธเจ้าองค์ ๓ ไว้ไว้วันบเคารพย้าอุปัฏฐากเทียงนั้
 แล พระยาธรรมราชสุโขไทยว่าเพ็งตั้งน้แล้ว ก็รานาชาติพระพุทโธเจ้าแลมหา

สุมนเจ้ามาสู่เมืองสุโขทัยแล้วกับบุชชาสักการะมากนัก แล้วก็สร้างธาตุพระพุทธรเจ้า ๆ ก็บ
 กระทำปาฏิหาริย์แก่พระยาสักอัน เหตุว่าเมืองสุโขทัยเป็นที่สถาปนาธาตุพระพุทธรเจ้า
 องค์ประเสริฐสุด ที่นั้นพระยาธรรมราชบ่หันธาตุพระพุทธรเจ้ากระทำปาฏิหาริย์เป็นดัง
 คนใช้ว่านั้นพระยาลวดบ่บังเกิดได้ในธาตุพระพุทธรเจ้า จึงให้มหาสุมนเจ้าว่าธาตุพระ
 พุทธรเจ้าองค์นั้นจงไว้แก่เจ้ากุกคอบอยู่ภูสวากเพียงนกเหาะ ว่าอันแล้วก็ได้ธาตุพระพุทธรเจ้า
 แก่มหาสุมนเจ้าหือได้อุบัติภูสวากอันแล มหาสุมนเจ้าอุบัติภูสวากรักษาไว้ให้วันบเคารพยำ
 สักการบูชาธาตุพระพุทธรเจ้าด้วยอันเคารพมากนั้ มหาสุมนเจ้าก็อยู่กระทำปฏิบัติ
 ปรียติศาสนาในเมืองสุโขทัย แลเมืองสัชชนาโดยทั้งสองเคียงกาลอันนานนั้นแล

อิติ มตถลุงคิ ปฏิลากนิตุเทโส ตติโย ปริงเฉโท ปริงเฉท อัน
 ดำแดงการอันสุมนเจ้าได้ยังมีตถลุงคสิริธาตุพระพุทธรเจ้า เป็นปริงเฉทอันถ้วน ๓ ก็แล้ว
 ด้วยประการดังนี้แล ฯ

ยังมีพระยาตน ๑ ชื่อว่าท้าวก้อนา ได้เสวยราชสมบัติในชุมพูนทบุรีศรีมหานคร
 เมืองพียงเชียงใหม่ ได้ยินประวัติข่าวสารสุปฏิบันนตาที คุณแห่งอุทุมพรบุปผมหาสวามี
 เจ้าอยู่เมืองพัน จึงใช้ราชทูตไปรารอนามมหาสวามีเจ้ามหาสวามีจำบมา เจ้าใช้หือเถร
 เจ้าทั้งหลายอันเป็นลูกศิษย์มา ๑๐ คน มีอานนทเถรเจ้าเป็นแก่มมา ท้าวก้อนากหือ
 เถรเจ้าทั้งหลายอันอยู่วัดโลกถวยหัวเวียงแล ท้าวก้อนาจึงอาราธนาเถรเจ้าทั้งหลาย
 กระทำวินัยกรรมเป็นต้นว่าอุปสัมปทกรรม เถรเจ้าทั้งหลายกล่าววว่า ดูกรมหาราช
 อุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้า เहांใช้หือดูข้าทั้งหลายมาจำเวญบุญแก่มหาราชสิ่งเดียว บหือ
 ดูทั้งหลายมากระทำวินัยกรรมดีหือแล ด้วยมีแต่ยังมีมหาเถรเจ้าตน ๑ ชื่อว่าสุมนะก็
 หากเป็นลูกศิษย์อุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้าแห่งดูข้าทั้งหลายแล มหาสวามีเจ้าสะพาย
 บาตรมาส่งหือนำศาสนามาตั้งในเมืองไทยบัดนี้ มหาเถรเจ้าตนนั้นก็กระทำปรียติ
 ปฏิบัติในเมืองสุโขทัยโพ้นแล มิมีหาราชไทรารอนามมหาสุมนเจ้าตนนั้นมาตั้งอัน ดูทั้งหลาย
 จึงจะกระทำวินัยกรรมพร้อมกบด้วยมหาสุมนเจ้าตนนั้นชะแล ที่นั้นท้าวก้อนาจึงใช้หมัน

เงินกองกับผ้าขาว ๓ คนไพร่อาณามหาสุมนเจ้ายังเมืองสุโขทัยหันแล มหาสุมนเจ้าจึง
 ไล่ลูกศิษย์ตน ๑ ชื่ออานนทเถรให้อยู่แทนป่าแก้ว แล้วก็เอาสามเถรอันเป็นหลานแห่ง
 ตนชอกกุมารกัลสปะ อายุค่อมพอชาวบีนันมาจิมแล ท้าวก็อนารัฐาวมหาสุมนเจ้ามา
 มีใจยินดีมากนัก ส่วนตนท้าวก็อนาก็ยกเอาทรัพย์ไปรับเอามหาสุมนเจ้าเรื่องกับแสน
 เจ้าเขียงเคยชื่อว่าแสนเจ้าหอ แล้วก็นำมหาเถรเจ้าอันอายุค่อมพอ ๒๐ ปี นำมาอยู่
 วัดพระยีนวัดออกเวียงละพูนในปีถัดแล้ว ศกได้ ๗๓๑ ตัววันนั้นแล ท้าวก็อนารัฐา
 มหาสุมนเจ้าหอกระทำวินัยกรรมเป็นต้นว่าอุปสัมปทาแลสมาสมมุติ มหาสุมนเจ้าจึง
 บวชกุมารกัลสปะในนทีสีมาแม่ริมถัดวัดจันทสานโน กับด้วยมหาเถรเจ้าทั้งหลาย ๓๐
 ตน อันอุทุมพรบุปผมหาสวามีเจ้าหอมานั้นแล ท้าวก็อนายินดีใสในสุปฏิบันนตา
 ทิคุณแห่งพระมหาสุมนะเจ้า จึงอุสสาภิเสกหื้อเป็นมหาสวามีเจ้าชั้น ชื่อว่าสุมน
 บุปผรัตนมหาสวามีวันนั้นแล ยังมีในวันหนึ่งมหาสวามีเจ้า เอาธาตุพระพุท
 ธเจ้าองค์ประเสริฐฐนออกมาสำแดงหื้อท้าวก็อนาได้ ไหว้ ก็บอกประวัติทั้งมวลแรกแต่
 อันเทวดามาบอกแก่ตนหื้อท้าวก็อนารัฐาขึ้น ท้าวก็อนายินดีมากนักจึงหื้อตรงด้วยคัน
 โทกต่าง ๆ ในสัตถคำ เมื่อนั้นธาตุพระพุทธรเจ้าก็กระทำปาฏิหาริย์ ๒ องค์ ๓ องค์
 เถิงหนึ่งกม้วนณตั้งนาคก็พ่อยู่เหนือน้ำประทักษิณไฟเหนือผิวน้ำ ในวันนั้นฝนก็ตกเป็น
 ชนิกวิสัยมากนัก ท้าวก็อนาทงเสนาอำมาตย์ราชบริษัททั้งมวล หันอัศจรรย์ปาฏิ
 หาริย์อันนั้นมีใจชมชื่นยินดี ก็หื้อสาธุการเป็นไปมากนักวันนั้นแล มหาสุมนเจ้า
 อยู่วัดพระยีนละพูน ๒ วิสัยแล้ว เถิงปีถัดแล้วศกได้ ๗๓๒ ตัว จะใกล้เสียงบิ่ท้าว
 ก็อนาปงราชอาณา แก่ท้าว พระยา เสนา อำมาตย์ ทั้งหลาย หื้อเบิก สวนอุทยานเป็น ป่า
 ไม้คะยอมเป็นวัด เบิกชื่อว่าบุปผารามสวนดอกไม้หลวงแล้วบอกรมวร จึงหื้อไปราชนา
 มหาสุมนเจ้ามาเป็นอารามาธิบดี ในปีล่วงไถ้ ศกได้ ๗๓๓ ตัววันนั้นแล ถัดนั้นท้าว
 ก็อนาแลมหาสุมนเจ้าพร้อมกันก่อมหาเจดีย์ในวัดสวนดอกไม้หลวง เฉพาะเพื่อจะ
 ฐานาธาตุพระพุทธรองค์วิเศษกั ในปีล่วงไถ้นั้น เถิงวันอันจักฐานานันท้าวก็อนาแล

มหาสุมนเจ้าจึงอาราธนาธาตุพระพุทธรูปเจ้ามาใส่สะโตนคำ แล้วก็สร้างด้วยสุคันโทก
 ภิเชกอนเนกหลายประการต่าง ๆ แลบูชาด้วยสักการวิเศษมากนักธาตุพระพุทธรูปเจ้าก็จะ
 กระทำปาฏิหาริย์ ห่อปรากฏแก่ท้าวท้าวโกนาแลมหาสุมนแลคนทั้งหลายเป็น ๒ องค์
 ๓ องค์ เป็นหลายองค์พุดูเหมือนน้ำเต็มสะโตนคำ ผ่องมีวิณณดั่งคำแล ผ่องมี
 วิณณดั่งนาค ผ่องมีวิณณดั่งมุกด์ ผ่องมีวิณณเป็นดั่งแก้ว ประทักษณเหมือนน้ำยาม
 นนอากาศกลางทางทงมจลเป็นอันมีตมนอนชการมากนัก ท้าวท้าวโกนาแลเสนาอามาตย์
 ประชาราษฎรสมณพราหมณาจารย์ทั้งหลายเห็นเป็นอัศจรรย์มากนัก ก็มีใจภริมย์
 ชมชื่นยินดีปีติปราโมทย์มากนัก เขาก็ประนมมือชนตั้งระหม่อมน้อยมนบเควรพสาธุการ
 เป็นไพบากนักแล เมื่อมหาสุมนเจ้านำเอาธาตุพระพุทธรูปเจ้าออกจากน้ำอันมีในสะโตน
 คำ จึงหันธาตุพระพุทธรูปเจ้า ๒ องค์ ๆ ๓ ยังแวนน้อยกว่าปกติ องค์ ๓ ยังแวนเป็น
 ปกติ มีวิณณสถฐานอันงามเสมอตั้งกัน ตามนัยหนึ่งว่าท้าวท้าวโกนาแลมหาสุมนเจ้า
 พร้อมกันอธิษฐานขอห่อธาตุพระพุทธรูปเจ้าเป็น ๒ องค์ ธาตุพระพุทธรูปเจ้าจึงสถานด้วย
 อานุภาวดีจจอธิษฐานแห่งท้าวท้าวโกนา แลมหาสุมนเจ้าจึงอาราธนาธาตุพระพุทธรูปเจ้า
 องค์ปกติทรงแก้วประพาฬลูกนั้น แล้วใส่โกศคำ โกศเงิน โกศทอง โกศดิน ปลุก
 ด้วยลำดับ ด้วยนิยมนตงนเมื่อได้นั้นแล้วก็บ้นไว้ในมหาเจดีย์ในวัดสวนดอกไม้หลวงไว้
 เป็นที่สักการบูชาแก่คนแลเทวดาทั้งหลายมาตราบถึงกาลบัดนี้แล

ปู่ปุฬาราชมหาธาตุรูปนินิตุเทโส จตุตถาโร ปรีจเฉโท ปรีจเฉทอันถ้วน
 ๔ อันดำแดงยังการอันสุาปนาสารีริกธาตุพระพุทธรูปเจ้าประเสริฐ ในวัดสวนดอกไม้หลวง
 ก็แล้วเท่านั้นก่อนแล ฯ

ปีล่วงไถ่ศกได้ ๗๓๓ ตัว ท้าวท้าวโกนาแลมหาสุมนเจ้าจักไคว่จุพระชินสารีริกธาตุ
 อันถ้วน ๒ ไว้ในเสถียรสถานตั้งอัน จึงพร้อมกันว่าเมื่อเสถียรสถาน ผิดจักควรสุาปนาสารี
 ริกธาตุพระพุทธรูปเจ้าองค์วิเศษแลไฟปรากฏแก่เราทั้งหลายฉนั้น เราทั้งหลายจักอธิษฐาน

เสียงข้างมงคลไฟไฉนก็แก้เทวดาชะแล้วอัน แล้วท้าวก็อนากโทษข้างมงคลตัว
 ประเสริฐด้วยเครื่องคำทั้งมงคลควรแก่ราชวาหนะขุ้เหยงแล้ว ก็ถือใส่สัปคับพวงคำแล้ว
 จึงรอนาวรรชินสารีริกธาตุพระพุทธรูปเจ้าองค์วิเศษอัน ห่อสถิตอยู่ในโกศแก้วอันประจิตร
 ด้วยค่างามนักขนทรงพวงคำทนน แล้วก็หอกันด้วยเสตสัตว์พัดดาวจามรกายบนแล้ว
 ก็หอดัตตริยตนตรมหลายประการต่าง ๆ แล้วก็ผายข้าวตอกตอกไม้อันมีวิณณคันชอนเนก
 มากนักวันนั้น แล้วท้าวก็อนาแลมหาสุมนเจ้าจึงอธิษฐานวานเทวดาว่าฉันนี้ ตูกร
 เทวดาเจ้าทั้งหลายจงเป็นมเหสักขสัมมาทิฐิผู้มีจิตใจแล เป็นอุตตมฐานเป็นที่ตั้ง
 ฐานาพระวรชินสารีริกธาตุอัน วิเศษนี้ ไว้เป็นที่ไว้วันบเคารพ บูชาสักการะเสียงจักรกาล
 นานตราบ ๕๐๐๐ พระวัสสาตั้งอัน เทวดาทั้งหลายจงนำเอาข้างมงคลตัวนี้ ไฟในทนน
 เทอะว่าอันแล้ว ก็บ้อยข้างมงคลตัวนี้ไฟแล ส่วนท้าวก็อนาแลมหาสุมนเจ้าก็หอด
 ตัตตริยตนตรมแล้ว และมาตามหลังข้างด้วยยศบริวารสมบัติอันมากนักวันนั้นแล ข้าง
 มงคลตัวนี้แลแสนร้องสะเทือน ๓ ทีแล้ว ก็ออกมาด้วยประตู่หัวเวียงแล้วด้วยหน้าเฉพา
 ยอดตอยพาสเทพแล เมื่อข้างมงคลตัวนี้มาฮอดตั้นตอยยังอยู่จอมตอยถ้าวที่ ๓ อัน
 หนึ่งข้างก็มาทนนเดียวหน ท้าวก็อนาแลมหาสุมนเจ้าก็รอนาธาตุเจ้าข้างกชนไฟแล
 เล่าแล ภายคุณแปลว่าตอยหมากขนุนตราบถึงกาลบดินแล ข้างมงคลตัวนี้ขึ้นไฟ
 ถึงยอดตอยที่ ๓ นั้น ท้าวก็อนาแลมหาสุมนเจ้าหันสนามทนนตราบเพียงงาม มักใคร
 ฐานาธาตุพระพุทธรูปเจ้าในทนน จึงจากันว่าสนามทนนตราบเพียงงามนอขอพระพุทธรูปเจ้า
 ตั้งทนนเทอะควรชะแล้วอัน แล้วจึงขอเชิญธาตุพระพุทธรูปเจ้าข้างมงคลก็บ้อยขึ้นไฟเล่า
 ทนน คนทั้งหลายเรียกว่าสนามยอดตอยงาม ภายคุณแปลว่าสามยอดมาตราบเท่า
 ถึงกาลบดินแล ข้างมงคลตัวนี้ไต่ราวตอยขึ้นไฟด้วยลำดับ ขึ้นไฟสู่ยอดตอยพาสเทพ
 บัพพตทนนแล้ว ก็แสนสะเทือน ๓ ที แล้วประทักษิณเวียนวัดผัดไฟมา ๓ รอบแล้วจึง
 คุกหัวเข้าทั้ง ๕ อยู่เหนือยอดตอยทนนวันนั้นแล ในขณะนั้นท้าวก็อนามีใจยินดีก็หอด
 ตัตตริยตนตรมบูชาแลหอดคนทั้งหลายกระทำสาธุการเป็นโกลาหลมีนนั้นมากนัก แล้วท้าว

กือนาแลมหาสุมนเจ้าจึงราชาณาธาตุพระพุทธรเจ้าลงจากหลังช้าง และมาตว่าอันธาตุ
 พระพุทธรเจ้าลงจากหลังช้างมงคลตัวนั้น ช้างมงคลตัวนั้นก็จุติในยอดคดอยที่นั้นวันนั้น
 แล ท้าวกือนาแลมหาสุมนเจ้าก็หอบชุดลงลึก ๓ ศอกแล้วเอาแท่งหินใหญ่ ๗ ก้อน มา
 กระทำหอเป็นหัตถินอันใหญ่ลงใส่ ในซุ้มที่นั้น แล้วจึงราชาณาธาตุพระพุทธรเจ้าเอาโกศ
 ธาตุตั้งในหัตถินอันนั้นแล้ว หอถมด้วยหินมากหนักแล้วตราบอันเต็ม แล้วแบ่งที่นั้นภาย
 บนหอราบเพียงเรียงงามแล้วจึงหอก่อเจดีย์หลัง ๓ สูง ๕ วา ภายบนที่สถาปนาธาตุ
 พระพุทธรเจ้าในวันนั้นเป็นที่สักการบูชาแก่คนแลเทวดาทั้งหลายในปีล่วงไ้ศักราช ๗๓๓ ตัว
 วันนั้น ตามตำนานก็ว่าธาตุพระพุทธรเจ้า ๓ องค์ ดวงถวน ๒ นท้าวกือนาเอาไว้อุปฐ-
 ฐากก่อน เถึงปีกาบไ้ศักราชได้ ๗๔๖ ตัวเดือนวิสาขะเพ็งเมง วันศุกร์ ฤกษ์กรกฎ
 ๑๖ ตัว ชื่อวิสาขะในประจิกราศีจึงจุแล

อติ วาสุเทวปพุตมหาราชาตฺรปนาณิทุเทโส ปญจโม ปริจฺเจโท ปริจฺเจท
 อันถวัน ๕ อันสำแดงยังธาตุสถาปนาในพาสุเทวบัพพตแล้วด้วยประการดังนี้แล ฯ

แต่พระมั่งรายสร้างเวียงเชียงใหม่ในปีรวายสัน ศักราชได้ ๓๕๖ ตัวนั้นมาตราบ
 เถึงท้าวกือนาแลมหาสุมนเจ้าสถาปนาธาตุพระพุทธรเจ้าในพาสุเทวบัพพต ในปีล่วงไ้ศก
 ไ้ ๗๗๗ ตัวนี้ไ้ ๗๕ ปี มี ๕ เช่นพระยาชื่อว่า พระยามั่งรายเสวยเมืองเชียงใหม่ไ้
 ๒๘ ปี จุติ ๑ ถัดนั้นหลานชื่อว่าท้าวแสนพูเสวยเมือง ๒๘ ปี จุติ ๒ ถัดจากนั้นลูกชื่อ
 ว่าท้าวคำฟูเสวยเมือง ๘ ปี จุติ ๘ ถัดนั้นลูกชื่อท้าวผายุกินเมือง ๒๒ ปี จุติ ๕ ถัดนั้น
 ลูกชื่อท้าวกือนาเสวยราชสมบัติเป็นพระยาในปีเม็งเม็ด ศกไ้ ๗๒๑ ตัวเถึงปีล่วงไ้ศก
 ไ้ ๗๓๓ ตัว สถาปนาธาตุพระพุทธรเจ้าในพาสุเทวบัพพตที่นั้น เถึงปีเม็งเม็ดศกไ้ ๗๕๘
 ตัว จุติ ๕ ถัดนั้นลูกชื่อท้าวแสนเมืองมาเสวยราชสมบัติแทน ๑๕ ปี จุติ ๖ ถัดนั้นลูก
 ท้าวสามพญาแทน ๒๒ ปี จุติ ๗ ถัดนั้นลูกชื่อติโลกราชแทน ๔๖ ปี จุติ ๘ ถัดนั้นหลาน
 ชื่อท้าวยอดเชียงวายแทน ๘ ปี จุติ ๘ ถัดนั้นลูกชื่อท้าวแก้วเสวยราชสมบัติแทน ๓ ปี

๑๐ ท้าวพระยาทั้งมวลอันเสวยราชสมบัติ คือราชสมบัติในนพบุรีศรีนครเมือง
 พังเขยงใหม่ แรกแต่ท้าวท้าวอนามาตราบถึงท้าวแก้ว ก็ยอมเป็นพระราชศรัทธาใส่ในพระ
 มหาธาตุเจ้าสุเทพและให้วันบเคารพยำสักการบูชาตามราชประเพณีมาชู้ตบขันชาตสายแล
 ถัดนั้นลูกท้าวแก้วชื่อท้าวอายเสวยราชสมบัติเป็นพระยาในปีดับแล้ว ตกได้ ๑๑๗ ตัว
 ก็ประกอบด้วยพระราชศรัทธาใส่ยินดีในพระมหาธาตุเจ้ามากนั้ จึงรายนามหาญาณ
 มงคลโพธิเจ้าอยู่วัดโสกการามมาค้าชู้ราชศรัทธา ภายในห้องสร้างมหาเจดีย์หลังบัน
 ในปีเบ็กเสรีจศก ๑๐๐ ตัว เดือน ๘ ออก ๑๓ ค่ำ วัน ๕ ไทยรวายเสรีจยามกองงาย
 แล้ว ๑ ลูกนาที่พายบาทหน้า ถูกษักรกฏถวัน ๑๒ ชื่ออุตตราผัคคุณแล มหาเจดีย์เจ้า
 ธรณี แทนหลวงกว้าง ๑๒ ศอก สูง ๔๔ ศอก ธรณีเป็น ๕ แจ่ง รูปโหดอกบัวคำตั้ง
 ๕ แจ่ง แทนหลวงบัวรเพ็ก ๕ เล็ด ครอบอกคว่าหงาย ต้องตุง ๒ ชั้น แต่หน้าแทน
 หลวงถึงปากแทนแก้วปรัดโกศ ๑๒ เลียน มี ๕ ชั้น กลางคว่าแทนแก้วมีตุงชั้นเดียว
 แต่คอดอกถึงยอดปรากฏวอมศรในมี ๑๓ ลูก ท้าวอายจึงปงราชทานกาญจนคำอันแดง
 แสงสุดโหดวันณการฤจนาแปงเป็นคอดอกบัวคำ ประจิตด้วยแก้วแล้วก็ทอขันใส่เป็นยอด
 พระมหาธาตุเจดีย์เจ้า ได้วันถูกษักรกฏถถึงตามบริสุทธียิ่ง จึงมีนาพาพพิเชิงชา
 ปรากฏแก่พรหมเทวดามนุษย์ สัทธิอาพระมหาธาตุเจ้าพสุเทวมাত্রาบถึงกาลบัดนี้
 ถัดนั้นลูกท้าวอายชื่อว่าท้าวชายได้เสวยราชสมบัติแทนในปีเบ็กเสรีจ ตกได้ ๓๑๗ ตัว
 ก็มีราชศรัทธาใส่ในพระมหาธาตุเจ้ามากนั้ จึงปงราชทานพันปลายเจ็ดร้อยคำทอเป็น
 คำจิงโกใส่มหาธาตุเจ้าแลเฮือง ๓ พันปี เป็นคำไม้สร้างพระมหาวิหารแล บีกา เม้าคก
 ได้ ๑๐๕ ตัว มหาญาณมงคลโพธิเจ้าค้าชู้ราชศรัทธาภายใน สร้างพระวิหารหน้าหลัง
 ระเบียบงแวดมหาธาตุเจ้าฮอดทั้ง ๕ ด้านฝาแล ด้วยวิตักกกรรมทั้งมวล ปีเม็งเม็ดศก
 ได้ ๑๐๘ ตัว มหาญาณมงคลโพธิเจ้าเป็นประธานภายใน สร้างขันโตหลวงก่อรูปนาค
 เนรมิตหลังซ้ายขวาวันนั้นแล

เจติยฐานานิทเทศโส ฌฏโฐ ปริจเฉโท ปริจเฉทอนันถวัน ๖ อันสำแดง
ยังเจติยฐานานิทเทศโส

มหาธาตอรณิแลด้าน ๖ วา ๕ ด้านเป็น ๒๕ วา ลำเลียงเหล็กแลด้าน ๗ วา
อก ๕ ด้านเป็น ๓๐ วา ลำเลียงด้านวันออก ๑๒๐ เล่ม ด้านใต้มี ๑๓๐ เล่ม ด้านวันตก
มี ๑๓๓ เล่ม ด้านเหนือมี ๑๒๐ เล่ม ทั้งมวลมี ๕๐๓ เล่ม มีปราสาททั้ง ๕ แจ่ง ราว
เทียบแลด้าน ๘ วา ๓ คอกทั้ง ๕ ด้านมี ๓๘ วา ประทีปทองด้านวันออก ๒๗ วันตก ๒๗
ใต้ ๒๗ แจ่งทั้ง ๕ ก็ ๕ ดวง ทั้งมวลมีประทีปทอง ๑๑๕ ดวง คือค้ำทั้ง ๕ แจ่ง ๕ เล่ม
พระวิหารหน้าหลัง ๗ แป ๒ ชายชด หน้าหลังเลขตแลห้องทั้งมวลเป็น ๕ ห้อง ๒ หลัง
๑ ห้อง เรียบวันออกทั้ง ๒ ฝ่าย ๗ ห้อง ใต้ ๑๒ ห้อง วันตกทั้ง ๒ ฝ่าย ๗ ห้อง ทั้ง ๕
ด้านมี ๓๗ ห้อง ทั้งพระวิหารเป็น ๕๗ ห้อง บริเวณกำในฝาแต่ฝากำเหนือถึงฝากำ
ใต้ ๑๘ วาอก แต่ฝากำวันออกถึงฝากำวันตก ๒๒ วา นับแต่ไปด้วยดินฝากำในฝาทั้ง ๕
ด้านมี ๓๒ วา แต่ประตูบริเวณถึงเทวดา ๒ ตนแล ๘ วา นาคยาว ๖๐ วา ชั้นใต้มี
๑๗๓ ชั้น ลำเวียงไม้เมื่อวันตกวันออกได้ ๕๐ วา เมื่อใต้เมื่อเหนือมี ๕๐ วา มีฉนวนแล
ประการหนึ่ง ยังมีผู้หนึ่งชอมังคคัลลา มีศรัทธามาสร้างโรงอุโบสถาคารหลัง ๑ ยังคอย
สุเทพน ยังมีในคณหนึ่ง เทวดาตนหนึ่งสังหรณหอมหนักนนิมตฉน หอมนี้มีใจชมชื่นยินดี
มาว่าตั้งนี้ โรงอุโบสถาคารหลังท่านมาสร้างมาปกในคณบ่เท่าแต่หลังนี้เนอ พระพุทธ
เจ้าทั้งหลายอนันนิพพานไปแล้ว ย่อมมาตั้งอุโบสถถัดคณนี้ชู่ของคณแล้วอัน มงคคัลลาพัน
ชอยากมาหั้นนิมิตรฉนแล้วฉนนี้ รุ่งเช้าจึงไปบอกแก่มหามงคคตราเจ้าไทย ๆ ได้ยินคำอัน
ฉนยินดี จึงหื้อชาวเจ้าตนเต็มใจเออราชครูเจ้าสวนดอกไม้เป็นต้นมาปลูกอุโบสถหลัง
นี้แล ในเมื่อพระอริยมตไตรยเจ้าปณักยังจักได้ปลูกอุโบสถถัดคณนี้แล้วชะแล เหตุตั้ง
อันสุเทพนประเสริฐแล พระพุทธเจ้าอนันเกิดมาในคณนี้ช่อมเสด็จมาชู่คอยสุเทพนชู่
ตนสู่พระองค์แล ประการหนึ่งพระเมืองแก้วแต่หื้อชาวเจ้าไฟเวียนหนึ่งสี่ยังเมืองอางวะ

แต่งราชทูตไปกับด้วยชาวเจ้าทั้งหลายอันแล เมื่อนั้นขุนนางจะถามว่าตั้งนี้ ^๕สุเจ้า
 ทั้งหลายยังได้ไฟไหม้มหาธาตุเจ้าตอยสุเทพบ้าง ^๕อัน ^๕เมื่อนั้นอุปทูตราชทูตกล่าวกับผู้ช
 ทั้งหลายไฟไหม้แล้ว ^๕อัน ^๕ขุนนางจะว่าสุเจ้าทั้งหลายนั้นบุญน้อยอันเหตุใดแล้ว ^๕
 อันชะแท้แล ธาตุพระพุทธรูปเจ้าทั้งมวลมีในทีใด ^๕อัน ^๕เทวดาบริรักษานั้นจักไปรวมในเจดีย์
 ตอยสุเทพเจ้าหนังก่อน ^๕ใน ^๕เมื่อพันถ้วน ^๕๕ ^๕บอรวมแล้วตั้งอัน ^๕จึง ^๕จัก ^๕ไป ^๕รวม ^๕กัน ^๕ใน ^๕เค้า ^๕ไม้
 มหาโพธิ์แล ^๕เหตุ ^๕ตั้ง ^๕อัน ^๕บุคคล ^๕ใด ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕พระ ^๕มหา ^๕ธาตุ ^๕เจ้า ^๕ตอย ^๕สุ ^๕เทพ ^๕นั้น ^๕เป็น ^๕ตั้ง ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕ตน
 พระพุทธรูปเจ้าเมื่อยังทรมาณดีแล ^๕ประการ ^๕หนึ่ง ^๕เล่า ^๕ยังมี ^๕สัง ^๕ฆ ^๕ราช ^๕ตน ^๕๑ ^๕อยู่ ^๕เมื่อ
 หงสาวดี ^๕ชาว ^๕เจ้า ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ทาง ^๕เฮา ^๕กิต ^๕ทาง ^๕หง ^๕สาว ^๕ดี ^๕กิต ^๕อัน ^๕ได้ ^๕มา ^๕เขียง ^๕ใหม่ ^๕มี ^๕ท่าน ^๕ย่อ ^๕ม ^๕ถาม
 ว่า ^๕ฉ ^๕นั้น ^๕สุ ^๕เจ้า ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ยัง ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕มหา ^๕ธาตุ ^๕เจ้า ^๕สุ ^๕เทพ ^๕บอ ^๕ว่า ^๕อัน ^๕ชาว ^๕เจ้า ^๕อัน ^๕ผู้ ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕นั้น
 กัก ^๕กล่าว ^๕ว่า ^๕ผู้ ^๕ช ^๕ัก ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕พระ ^๕ธา ^๕ตุ ^๕เจ้า ^๕แล้ว ^๕อัน ^๕ที่ ^๕นั้น ^๕พระ ^๕สัง ^๕ฆ ^๕ราช ^๕ตน ^๕นั้น ^๕มี ^๕ผ้า ^๕สัง ^๕ฆ ^๕า ^๕ฏ
 แล ^๕ผ้า ^๕จ ^๕วร ^๕ก ^๕ิต ^๕ก็ ^๕ยอม ^๕เอา ^๕ห ^๕้อ ^๕ท ^๕าน ^๕แก่ ^๕ชาว ^๕เจ้า ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ว่า ^๕ตั้ง ^๕นี้ ^๕บ ^๕ัด ^๕เด ^๕ย ^๕ว ^๕น ^๕ธา ^๕ตุ ^๕พระ ^๕พุ ^๕ท ^๕ธ ^๕ร ^๕ู ^๕ป ^๕ะ ^๕พุ ^๕ท ^๕ธ ^๕ร ^๕ู ^๕เจ้า
 จัก ^๕ไป ^๕ร ^๕วม ^๕กัน ^๕ใน ^๕เจ ^๕ด ^๕ีย์ ^๕เจ้า ^๕สุ ^๕เท ^๕พ ^๕น ^๕ช ^๕ู ^๕พระ ^๕อง ^๕ค์ ^๕แล้ว ^๕แล้ว ^๕อัน ^๕เหตุ ^๕ตั้ง ^๕อัน ^๕คน ^๕แล ^๕เท ^๕ว ^๕ดา ^๕ทั้ง ^๕หลาย
 อัน ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕พระ ^๕มหา ^๕ธา ^๕ตุ ^๕เจ้า ^๕แล ^๕กระทำ ^๕สัก ^๕การ ^๕บู ^๕ชา ^๕เสมอ ^๕ตั้ง ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕พระ ^๕พุ ^๕ท ^๕ธ ^๕ร ^๕ู ^๕เจ้า ^๕เม ^๕ื่อ ^๕ยัง
 ทร ^๕มา ^๕น ^๕น ^๕น ^๕ดี ^๕แล ^๕ยัง ^๕มี ^๕ผู้ ^๕ช ^๕อ ^๕ว ^๕า ^๕ห ^๕มี ^๕น ^๕ลา ^๕ม ^๕ัน ^๕บ ^๕่ ^๕ห ^๕่อน ^๕ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕พระ ^๕มหา ^๕ธา ^๕ตุ ^๕เจ้า ^๕สุ ^๕เท ^๕พ ^๕สัก ^๕เถ ^๕ื่อ ^๕มัน
 ได้ ^๕ย ^๕ิน ^๕ค ^๕า ^๕จา ^๕ห ^๕ย ^๕อง ^๕นี้ ^๕แก่ ^๕ชาว ^๕เจ้า ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕อัน ^๕ล ^๕ูก ^๕ห ^๕ง ^๕สาว ^๕ดี ^๕มา ^๕จ ^๕าน ^๕นี้ ^๕มัน ^๕ล ^๕ว ^๕ด ^๕มี ^๕บ ^๕ัด ^๕โ ^๕สม ^๕น ^๕ด ^๕ย ^๕ิน ^๕ดี
 มาก ^๕นัก ^๕มัน ^๕จึง ^๕ถ ^๕อด ^๕เอา ^๕ค ^๕ำ ^๕ช ^๕อ ^๕มี ^๕อ ^๕อก ^๕ห ^๕้อ ^๕ช ^๕ำ ^๕ดี ^๕เป็น ^๕จ ^๕ัง ^๕โก ^๕ไ ^๕้ ^๕พระ ^๕มหา ^๕ธา ^๕ตุ ^๕เจ้า ^๕สุ ^๕เท ^๕พ ^๕แล้ว
 มัน ^๕จึง ^๕บ ^๕อ ^๕ก ^๕ำ ^๕อัน ^๕ชาว ^๕เจ้า ^๕ห ^๕ง ^๕สาว ^๕เจ้า ^๕เ ^๕ิง ^๕พระ ^๕มหา ^๕ธา ^๕ตุ ^๕เจ้า ^๕สุ ^๕เท ^๕พ ^๕ก็ ^๕ก ^๕ล ^๕ำ ^๕ว ^๕สัก ^๕เส ^๕ว ^๕ิ ^๕ญ ^๕ย ^๕ก ^๕ย ^๕อ ^๕ว ^๕
 ประ ^๕เส ^๕ว ^๕ิ ^๕ฐ ^๕น ^๕ัก ^๕ห ^๕้อ ^๕ป ^๕รา ^๕ก ^๕ฎ ^๕แก่ ^๕คน ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕วัน ^๕นั้น ^๕แล ^๕เหตุ ^๕ตั้ง ^๕อัน ^๕บุ ^๕ค ^๕ค ^๕ล ^๕ห ^๕ญ ^๕ิง ^๕ช ^๕าย ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ผู้ ^๕ใด
 ได้ ^๕ไฟ ^๕ไหม้ ^๕น ^๕บ ^๕เค ^๕า ^๕ร ^๕พ ^๕ย ^๕ำ ^๕กระทำ ^๕สัก ^๕การ ^๕บู ^๕ชา ^๕ด ^๕้วย ^๕มี ^๕อ ^๕ล ^๕ิ ^๕บ ^๕น ^๕ว ^๕ก ^๕ิต ^๕เค ^๕ร ^๕อง ^๕ก ^๕ิ ^๕ร ^๕ิ ^๕ย ^๕ำ ^๕มี ^๕ต ^๕ัน ^๕ช ^๕ำ ^๕ว ^๕ต ^๕อ ^๕
 ต ^๕อ ^๕ก ^๕ไม่ ^๕จ ^๕ัน ^๕ท ^๕ัน ^๕มัน ^๕ค ^๕ัน ^๕ห ^๕ของ ^๕ห ^๕อม ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ก ^๕ิต ^๕ด ^๕้วย ^๕เงิน ^๕แล ^๕ค ^๕ำ ^๕เส ^๕ื่อ ^๕ผ้า ^๕แก่ ^๕ว ^๕แห ^๕ว ^๕น ^๕ช ^๕ำ ^๕ว ^๕น ^๕
 โภ ^๕ช ^๕นา ^๕อา ^๕หา ^๕ร ^๕ทั้ง ^๕หลาย ^๕ก ^๕ิต ^๕จ ^๕ง ^๕ระ ^๕ล ^๕ึ ^๕ก ^๕เ ^๕ิง ^๕ค ^๕ุ ^๕ณ ^๕พระ ^๕พุ ^๕ท ^๕ธ ^๕ร ^๕ู ^๕เจ้า ^๕ด ^๕้วย ^๕บ ^๕ท ^๕ว่า ^๕โ ^๕ส ^๕ภ ^๕ค ^๕ว ^๕า ^๕อิ ^๕ติ ^๕บี

สมมาสมพุทโธ นีแล้วใส่ใจไฟตั้งนี้ใจ ๆ อย่างว่าจักได้ปากจากบัตด้วยผู้ใดผู้หนึ่งสักคน
ยามเมื่อผงประทักษณนนเทอะ จักปรารธนาเหยืองโตกัสมฤทธิชู้ประการชะแล

อติ พาสุเทวปพุททวชิรธาคุรูปโน นิฎฐิตโต กล่าวตำนานพระมหาธาตุ
เจ้าสุเทพเท่านั้นก่อนแล ฯ

ตำนานธรรมราชเกี่ยวด้วยเชียงใหม่

ศรีสวัสดิ์จักกล่าวโบราณตำนานธรรมราชอันจักเกิด เมื่อสัพพัญญูพระพุทโธเจ้า
เรายังทรมาณตั้งสอนสัตว์โลก จรเดินล่าดับบ้านน้อยเมืองใหญ่ทั้งหลาย มาสอดตอช
อัน ๑ ชื่อตักการบัพพต ไทยว่าตอชตักการ พระก็มาสอดสวนแห่งชายเก่าแก่สองผัวเมีย
ย่ำสองเฒ่ามีศรัทธาอินดีเอาแดง ๗ ลูกห่อทานแก่พระพุทโธเจ้า ว่าแดง ๗ ลูกนั้นบัพต
บัพริสุทธิเหตุหนุกกักินแลลูกแลหน้อย พระพุทโธเจ้าก็รับเอาฉนั้นแล้วพระพุทโธเจ้าก็แยม
หัวน้อยหนึ่งห่อปรากฎ มหาอาณนทเจ้าหนจึงถามว่าข้าแห่งพระพุทโธเจ้าแยมหัวเหตุ
ไฉน พระพุทโธเจ้าจึงกล่าววว่า ลูกอรานนท ชายเฒ่าแก่ผู้ใดห่อทานแดงแก่ตถาคต
ฉนั้น มหาลลภปริสุตผู้จักได้เป็นพระยาธรรมตน ๑ ชื่อสุวรรณธรรมราช จักรักษาศาสนา
ตถาคตได้พันปีอันถวน ๓ ยังบัพพอนอายุคนผู้หนึ่งบนชะแล เท่าว่าชายผู้ใดห่อทาน
แดงบัพริสุทธิ กับได้ยาเงาพระตถาคต จักได้เกิดในตระกูลต่ำอันยอมจึงจักได้เป็นพระยา
ธรรมเมื่อลุนได้ชื่อว่าสุวรรณธรรมราชในฐานะบนบนชะแล เมื่อพระยาธรรมบัพเกิดเมื่อ
นั้นเหตุทั้งหลายจักเกิดมีมากนั้ คืออุกกาบาตมีพุ่งได้ปรากฎหันเป็นตั้งดาวขีดไฟใน
อากาศบนชะแล ถัดนั้นชาวโกสัมพีแลทมิพทั้งหลายกำจัดศาสนา ตถาคตเสียก่อนเมื่อ
อันโกลาหลจักเกิดฆ่าฟันกัน จักฆ่าทั่วพระยาเสียบนชะแลเหตุดังอัน บุคคลอันมีมญา
อยู่อย่าประมาทเทอะถัดนั้นชาวโกสัมพีแลชาวทมิพทั้งหลายจักกำจัดศาสนาตถาคตใน
เมืองหงสาวดี แล้วจักมาถึงในตระกูลราชมนตรี คือเมืองเชียงใหม่บนชะแลในกาลนั้น

ชบาปกุทกทั้งหลายมาร่ำยสอนกรรมฐานภาวนาแก่คนทั้งหลายว่า บุคคลผู้ใดได้ถึง
 มรรคผลว่าฉนั้นบนชะแล ถัดนั้นพุทธโกลาหลคือว่ารูปพระพุทธรเจ้าเกิดในที่นั้นแลอันบน
 ชะแล ถัดนั้นชาวโกสัมพีทั้งหลายแลชาวมัลลทั้งหลายจักกำจัดศาสนาตกตในเมื่อ
 ราชมเนต คือเมืองเชียงใหม่ถวัน ๗ ที่บนชะแล ถัดนั้นชาวโยธยาจักมากำจัดศาสนา
 ตกตที่หนึ่ง เมืองอนันท์หว่างจักสูญเสียบนชะแล ถัดนั้นยักษ์ทั้งหลายได้สามพันจัก
 มากำจัดคนบาปทั้งหลายตายเสียบนชะแล ถัดนั้นพระยาอินทร์จักลงมาเป่าหอยสังข์
 อันยาวได้ ๗ คอก หอกทั้งหลายได้ย่นชูแห่งบัวหอกทั้งหลายมีศีล ๕ ศีล ๗ ชูแห่งมี
 ชะแล ถัดนั้นสุวรรณภูมิราชจักเกิดมาเป็นพระยาธรรมราชชะแล ยามนั้นสุปพุทธ
 เทวบุตร จะเอาลูกไม้โรหิตี มาหอกทั้งหลายกิน มีเนื้องดงามเสมอกันบนชะแล
 พระพุทธรเจ้าท่านววยทวยเถาแก่ผู้หนึ่งหอบปรากฏแก่มหาอนนต์เถรเจ้าฉนั้นแล ก็ไฟสุที่
 อยู่แห่งพระวันนั้นแล ส่วนชายเถาแก่ผู้หนึ่งคนจุดตายก็ได้ไฟเกิดในสวรรค์เทวโลกวัน
 นั้นแล เมื่อศาสนาพระพุทธรเจ้าเราในเขตพื้นวิสัยสาถวัน ๓ เทวบุตร ตนนั้นจักลงมา
 เกิดในท่งบีสันครี อาศัยเชิงแม่น้ำอันหนึ่งชอชชนที่ พ่อแม่เป็นทุกข์นักหาสังกนบได้
 ครนกุมารผู้หนึ่งเกิดมาแม่ตายเสียเท่า ยังพ่อสิ่งเดียวลวดหนีไปบวชแต่อายุ ๘ ปี ครูก็
 บ่เมตตาอยู่ที่ใดก็บ่ได้ เถิงเมื่ออายุได้ ๒๓ บวชเป็นฤษีอยู่ มาเรียนศาสตร์ศิลป์ทั้งหลาย
 มีองค์ศาสตร์ศิลป์เป็นต้น เถิงอายุได้ ๕๕ ก็ได้เถิงราชภาวะก็เป็นพระยาธรรมแล เหตุ
 ทั้งหลายสืบประการเกิดมีก่อน อุมเกิดลหมอก ๗ ที่ ไม้ต้นน้อยเป็นดอกแหมงกัตเข้าเสีย
 ก่อนหินบรูย้ายก็ย้ายเป็น ขุนหาโบราณบ่ได้ ปฐมราชรุ่งเรื่องอากาศท้าวพระยามาแต่
 ทิศทั้ง ๕ ใส่ใจว่าสมบัติตนมารบกัน โจรภัยทุพภิกขภัยมากนัก บรู้อะอายุในชุตทา
 ชุตทกลิกขาบทอนันน์ พระยา ๒ ตนรบกัน พระยาตน ๑ มีลายตีนจักร มีอิทธิฤทธิ์
 ตน ๑ มีมือสนยาวก้นมดอันก้าน ขารบกันไพมาที่ใกล้กาญจนคีรีพระยาลายตีนจักร
 แพ้แล พระยาลนกันไฟสอดเมืองมนรพลทั้งหลายตายมากนัก เลือดคกไหลเป็นดัง
 กระแสน้ำอันไหลนั้นแล พระยาลายตีนจักรปราบก่อนหาคนบาปบ่ได้แล แตนเขารบกัน

มาได้ ๕ ปีชวด บัณฑิตเดือนเจ็ด วันพุธ พระยาอินทร์มาบอกหื้อเป็นโกลาหล ๑๔ วัน
ก่อนนับแต่นั้นไฟได้ ๗ วันเป็นอันถกการมืดบ่ทันพระอาทิตย์ในวันถ้วน ๗ นั้น พระยา
อินทร์เข้าหอยสังข์ยาว ๗ คอกเอาผู้มีบุญไปสู่ทุ่งย่าง มีเสื่อแลมียกษทั้งหลายได้พัน
ปลายเจ็ดร้อยมีมือถืออาวุธู้คน พระยาอินทร์เอาช่างเผือกอุโบสถกับพระยาร้อยเอ็ดมา
อภิเชกโกถัมหาโพธิ์ต้น ๑ โกลทุ่งย่าง ๓ พันวา เนรมิตปราสาทคำแปดหมื่นสี่พันหลัง
เอานางแก้วอุตตรกรูมาเป็นราชเทวี พระยาลายตินจักรเป็นทักขินเสนา พระยา
ดังก่านเป็นทศิยเสนาปติมหาพุทธโฆสาเถรเจ้าเป็นประธานแก่พระสงฆ์เจ้าทั้งหลาย จัก
เล็กศาสนาพระพุทธเจ้าบนชะแล สุวัณณมันธาตุสาตรเสด็จเท่านั้นแล ฯ ตามฝันลูก
ธรรมราชจักเกิดในทุ่งย่างเมืองฝางพันแล ฯ

จุลศักราชได้ ๙๒๖ ในปีกาบสันเดือน ๘ เพ็ง พระยาอินทร์หื้อวิสุกัมมเทวบุตร
ลงมาเนรมิตต้นตาลต้น ๑ ออกในเมืองอางวะในวัด พระยาธรรมราชยามเข้ายามเดียว
นั้นสูงประมาณคอกคืบ เถิงยามกองงายสูงขึ้น ๘ คอกใหญ่ ๘ ก่ายอดออกสูงได้ ๕ คอก
สูงเท่านั้นยอดกบคิล ถึงเดือน ๑ กบคิล พระสงฆ์เจ้ามาพร้อมกันทั้งคนมากนัก
จึงชนคิลดูหนังสือกับพระสงฆ์เจ้าพร้อมกันจึงตกลงดูหนังสือชูภาษาแล เป็น
หนังสือโกถัมพิกหื้อไฟแก่โกถัมพิ เป็นหนังสือเมืองโตกหื้อไฟเมืองนั้นชูแห่งแล เป็น
หนังสือเมืองลานนาเชียงใหม่หื้อไฟเอามาทางของหุ่ยแล ถึงเดือน ๑๑ คับเมื่อลุนเจ้าฟ้า
รุหื้อเอาใบตาลนั้นคนมา ลวดหื้อสงฆ์เจ้าเขียนใส่บอกไม้ไฟชูบ้านชูเมือง ตามถ้อยคำ
อันพระยาอินทร์บอกพบนั้นชูอันว่า ดูราห่มุคนทั้งหลายจงจักจำคำอันนี้ ก็กล่าวเป็น
คาถาว่า อ อ ดังว่าดูทั้งหลายอยู่เมืองฟ้าจาทุมหาราชิกาตราบถึงตุลิตา ได้ยินกุ่ม
เทวดาสั่งเสียงชนมาด้วยคำว่า อย์ โลกิ วินสุสติ อิทฺ สาสนํ หินํ อย์ ปาโป อิทฺ กมมํ
กโรติ อย์ โลกิ วินสุสติ อย์ ราชา อสุกนาโม อสุเกน รมญเณน ยุทธํ กโรติ ดังนี้ ใ้
ชูวันแล เทวดาทั้งหลายสั่งเสียงสืบ ๆ กันขึ้นไฟถึงพรหมโลก แลเทวดาทั้งหลายน้อย
น้อยใจมากนัก เหตุเทวโลกจักเปล้าเสียแล ในปีกาบสันเดือนวิสาขะคือเดือน ๘ เพ็ง

เทวดาทิ้งหลายมือวิยเมตไตรยเจ้าเป็นประธาน มาให้วิพระเกศจุฬามณีเจดีย์ เจ้ากุ
 อินทร์เป็นประธานแก่เทวดาทิ้งหลาย ก็ให้วิยเมตไตรยโพธิสัตว์เจ้าว่าดังนี้ มาริส ตูกร
 เจ้ากุตุนหาทุกขบได้ ปางนี้เทวโลกจักเปลวเสียแล้ว บัดนี้ท่านทั้งหลายในมนุษย์โลก
 พันจักฆ่าฟันกันมากนัก ; ข้าบ้ออาจจะลงไฟสอนได้แลลงหาท้าวพระยาได้ชะแล จักหอดู
 ข้าสอนคนทั้งหลายหอดุกระทำบุญด้วยชอบธรรมแลหอบ่าเพ็งในสวรรค์เทวโลกดังฤาไคชา
 อวิยเมตไตรยเจ้าว่าตุกรมชวาพ เราทั้งหลายบ้ออาจห้ามสังสัตว์ทั้งหลายได้แล เหตุสัตว์
 ทั้งหลายใจบาปมากนักแล บัดนี้ศาสนาพระโคตมเจ้าหากตั้งไว้ในเมืองลังกานั้น แปร
 ไฟเรื่องทีไค่นั้นชา กูอินทร์ก็กล่าวว่ศาสนาพระโคตมเจ้าไฟเรื่องในปัจฉิมตถนบุรีเขียง
 ใหม่บัดนี้แล อวิยเมตไตรยเจ้ากล่าวว่ เทวโลกก็จักเปลวเสียจากเทวดาใหม่มนุษย์
 เมืองคนจักฉิบหายแล ตูกรมชราชท่านจักลงบ่ได้จงเขียนหนังสือไฟไว้ในมนุษย์โลก
 เมืองคนโพ้น เพื่อสั่งสอนฝูงคนตามอันควรเทือะ อวิยเมตไตรยเจ้ากล่าวเท่านั้นแล้วหอดู
 คาถาอันเป็นอักษร ๕ ตัวว่า อ อ อ อ ดังนี้แล้ว ก็เมื่อตฤสสิตาสวรรค์เทวโลกแล
 ในเมื่ออวิยเมตไตรยเจ้าเมื่อแล้ว กูอินทร์จึงว่าเพ็งตฤสสัตว์ทั้งหลายใจบาปนัก มีบาปได้
 กระทำแล้ว หันสัตว์ทั้งหลายตายไฟไหม้ในนรกมากนัก หันท้าวพระยาเจ้าเสนา
 เจ้าหมื่น เจ้าพันบ่าวแก้วทุกคน กระทำบาปมีปาณาติบาตเป็นต้น กระทำเพียรใน
 ศาสนามิตันว่าสังฆเภทมังสงฆ์ แลมังสฤรูปเจดีย์รูปพระเจ้าแล มหาโพธิ์ผ้อง
 กระทำอนันตริยกรรม มิตันว่าฆ่าพ่อฆ่าแม่ฆ่าอรหันตา สมณพราหมณ์ตนมิตันผู้
 ตายก็ได้ไฟไหม้ในอวิจันรกมากนัก ฝูงบ่ตายเทือะก็ฆ่าฟันกันมากนัก ในเมืองคนนครน
 ได้กันแล้วจักพากันไฟตกอวิจันรกแลห้องศาสนาผ้องกระทำผิดมากนัก ครูตายก่อนอยู่
 ถ้าลูกศิษย์ลูกศิษย์ตายก่อนอยู่ถ้าครูที่ไกลนรกกมีแล พุทธศาสนานักถอยเทียวลงเท
 แล กูอินทร์บ้ออาจจักลงห้ามได้ นับแต่ขึ้นไฟได้ ๖๐ ปี คนทั้งหลายฝูงใจบาปจักถึงบก
 บาง คนทั้งหลายในเมืองใหญ่เมืองน้อยยังหลออยู่แลน้อยน้อยชะแล เหตุตั้งอันสูงทั้ง
 หลายฝูงมีผลญาอย่าได้ประมาท จังเร่งกระทำบุญอย่าได้กระทำบาป บ่นานเท่าไคคน

ทั้งหลายจักไกลาฆ่าฟันกันมากนัก ตราบเถิงปีกาเป่ากู่อินทร์จักลงมาสอนได้ชะแล
กูเท่าเดือนคนทั้งหลายผู้ใจบุญจูงเร่งกระทำบุญเทื่อพระพิรุณสัทกมลสมพรวิ ๖ พรวิโครนม
ประพนมบัวรด พรวิสมุททอโสมสาย ปถพญา อมมราชา ภวิสสติ คธาพระราชมอยไ
ด้แห่งชาวไต้ปีมาอยู่หนองมวน ๖

ศักราชได้ ๘๒๕ ตัว อารย ๒๕ จำพวกจักมีด้วยลำดับกัน เพ็ญรู้ตามคาถา
เป็นมคธภาษาชาวลังกาแบ่งตั้งขึ้น ยนิอารา อีสมิโยย ปวีติ อิกาเลตีกปกรูปเมรเสมมิ
ปสันนิช ธิ ปเทนิรูปภี ทุปาติ มนปพุเพ ชีทีจ ตั้งขึ้น แปลดวงไต้ก็บ่ถูกแล ไว้ทศวิ
ตำนานนแลปีเบิกเสด็จศักราช ๘๒๐ พระยาไชยเสนตตบักัดไต้ตั้งศักราชตัว ๑ ใหม่แล
ปีเบิกเสด็จศักราช ๓๕๐ เดือนวิสาขะเพ็ง ไทยกตยี่เมงวันพุ่มยามพาดสนเข้า พระพุทธ
เจ้าเกิดแล ปีเม็งเมาศักราช ๓๖๘ เดือนวิสาขะเพ็ง วันพุมไทยกตเม็ด พระเจ้าออกบวช
ปีกาเล่าศักราช ๓๗๕ เดือนวิสาขะเพ็งวันพุมไทยกตเม็ดพระเจ้าตรัสศัพท์พญญเป็นพระ
ปีเม็งไซศักราช ๕๐๘ เดือนมคคณเพ็งวันอาทิตย์ไทยกตไซพระเจ้านิพพาน เดือนอาสาพท
ปฐุมสังคายนาอรหันตา ๕๐๐ ตน ปีรวายงำศักราช ๒๑๗ ศาสนา ๑๐๐ วัสสา ทตย
สังคายนาอรหันตา ๗๐๐ ตน ปีกาบสันศักราช ๖๐๕ ศาสนา ๑๗๗ วัสสาเดือนวิสาขะเพ็ง
ยามพาดสนเข้าพระยาธรรมมาโคกเกิด ปีกาบงำศักราช ๖๓๖ ศาสนา ๒๑๗ วัสสา เดือน
วิสาขะเพ็งพระยาอโคกปราบชุมพทวิป ตตยสังคายนาอรหันตาพันตนแล ปีเบิกยศักราช
๘๐๐ ศาสนา ๓๘๒ วัสสา พระยาตรีจกขตบักัดเม้า ตั้งศักราชใหม่ตัว ๑ ศาสนา
๓๘๓ วัสสาแล

เถิงบักัดเล่าศักราช ๖๗ ตัว ศาสนา ๔๕ วัสสา ตปีฎกพุทธวจน ขึ้นไปตลก
พระยาจกเป็นพระยาลังกา ปีรวายใจศักราช ๑๑๗ ศาสนา ๕๐๐ วัสสา พระยามิตินทร
กับมหานาคเสนธรรมยทอ ๖ ปีรวายสันศักราช ๓๑๗ ศาสนา ๗๐๐ วัสสามาโดยวัดถ
เกิดมีนนั้น ฤษีสร้างเวียงทริภุญไชย ปีเบิกเสด็จศักราช ๘๐๐ ตัว ศาสนา ๑๓๘๒ อนุรทอ
ธรรมราชตตเถิงบักัดไต้ตั้งศักราช ๑ ตัว ศาสนา ๑๑๘๓ พระยาลาวจงเกิดโอบาบัตตติ
ตอยท่ง ปีรวายใจศักราช ๕๑๓๘ ศาสนา ๑๗๐๐ พุททโฆสาไฟลังกา ปีบักัดไต้ศักราช ๖๐๑

ศาสนา ๑๗๑๓ วัตถุประสงค์สร้างเมืองเงินยาง อายุ ๘๐ ปี ปีเต่าสี่ ศักราช ๖๕๔ มังราย
 สร้างเวียงเชียงใหม่ ปีดับไถ่ศักราช ๘๗๗ ศาสนา ๒๐๕๘ มังทราก่อตั้งเบิกขง้าศักราช
 ๘๒๐ ศาสนา ๒๑๐๒ วัตถุประสงค์เสียเวียงหวท ปีดับเป้า ศักราช ๘๒๗ ศาสนา ๒๑๐๘ วัตถุประสงค์
 เสียเวียงถ้วน ๒ ปีเบิกสี่ศักราช ๘๓๐ ศาสนา ๒๑๑๒ เสียโยธิยาถ้วน ๒ ปีเบิกยี่ ศักราช
 ๘๔๐ ศาสนา ๒๑๒๒ มหาเทวีจุติ ปีกัตเม้าศักราช ๑๔๑ ศาสนา ๒๑๒๓ วัตถุประสงค์มา
 กินเมืองเชียงใหม่ ปีกตสี่ศักราช ๘๔๒ ศาสนา ๒๑๒๔ ตกแตกตกเมืองเชียงใหม่ ปีเต่า
 ขง้าศักราช ๘๔๕ ศาสนา ๒๑๒๖ พระยาแสนพาทชาวเชียงใหม่เมื่ออยู่หงสา ปีเบิกสี่
 ศักราช ๘๖๐ ศาสนา ๒๑๔๒ สุวณณม้นธาตุราชตต เกิงปีกตไถ่ศักราชตั้งใหม่ ๑ ตัว
 ศาสนา ๒๑๔๓ แต่นั้นไฟไต้ ๘๕๘ ปี เกิงปีรวายสี่ ศาสนา ๓๐๐๐ วัตถุประสงค์แล ปีเบิกขง้า
 ศักราช ๘๖๐ ศาสนา ๓๐๐๒ ทสมุททอเลเลยธรรมราชได้พระยาบัสเสนเป็นพระยาธรรมตต
 เกิงปีกตเม้าศักราชตั้งใหม่ ๑ ตัว ศาสนา ๓๐๐๓ วัตถุประสงค์แล แต่นั้นไฟไต้ ๘๓๘ ปี ศาสนา
 ๓๘๕๒ ปีเบิกสี่ศักราช ๘๓๘ ศาสนา ๓๘๕๓ วัตถุประสงค์ธรรมราชตต เกิงปีกตไถ่
 ตั้งศักราชใหม่ตัว ๓ ศาสนา ๓๘๕๔ วัตถุประสงค์แล ปีรวายสี่ศักราช ๘๕๘ ศาสนา ๔๘๐๐
 โดยภอุปพนติ ปีเมิงไถ่ศักราช ๘๘๘ ศาสนา ๔๘๓๑ ข้างม้ายายมากนัถ ปีเบิกไถ่ศักราช
 ๘๘๐ ศาสนา ๔๘๓๒ หากคนดับไต้แล ปีรวายไถ่ศักราช ๑๐๕๘ ศาสนาเท่านี้แท้แล
 ศาสนา ๒๐๐๐ วัตถุประสงค์มีอักษร ๕ ตัวชื่อว่าวิสิสุทธาเป็นยุคมีตั้งนี้ แลวิสิสุทธยุคยังมีอรหัน
 ตาชัณาสวอนันประกอบด้วยเตวีชชา สพาภิญาพนัหวัทมตั้งนี้แล สมานียยุคยังมีอรหันตา
 ันเป็นสุขวิบัสสกแลพนัถ้วน ๒ แลสิลยุคชาวเจ้าแลคนคฤหัตถ์เทียรยอมชนชวาวรักษา
 ศิลบ่ชาต แลพนัถ้วน ๓ แลสุตตยุคชาวเจ้าแลอุบาสกทั้งหลายเทียรยอมชนชวาวสูตร
 เวียน พนัถ้วน ๔ แลทานยคชาวเจ้าบ่ตามวินัยสิกขาบทพระเจ้า เทียรยอมหื้อไปบอก
 แก่อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลายหื้อไต่คิดแลทานแลไฟบูชาแต่ไต้แต่เหนือ แลมีในเถรคาถา
 แลทานยคชาวเจ้าเมื่อพระเจ้ายังทรงมานมาเมตตาสัตถ์เมืองเชียงรายมาบิณฑบาตฮอด
 ข้างเขาพระยาคอยแขกเต้า ข้าง ๒ ผัวเมียเอาข้าวหนึ่งกับหมากม่วงมาใส่บาตพระ
 เจ้า ๆ ก็รับเอาฉันแล้ว ขาหนักยินดีจึงตั้งคำปรารภว่า ด้วยเดชบุญเมื่อเข้าได้หื้อทานนี้
 ฮอหื้อเข้าได้เกิดเป็นพระยาในบ้านในเมืองตุนีแล พระเจ้ารำเพิงดูห็นบุญสมภารม้นยังจัก

เป็นในเมื่อภททกป้อนัน มีประมาณว่าได้ ๗๗ ทศหลาย พระเจ้าจึงว่าคนมึงตายก็จัก
 ได้ไปเกิดในเทวโลกก่อน ครั้นจุติจากเทวโลกจักได้มาเกิดเอาปฏิสนธิโอปาบัติในเค้า
 ไม้ทั้น เมื่อศาสนาพุทธกาลในพันถ้วน ๓ มีในปีกตโกศกกราชได้ ๘๐๐ ตัวจักปรากฏได้ชื่อ
 ว่าดาวจงจะเป็นพระยาในเมืองเงินยาง มีลูกผู้หนึ่งชื่อว่าดาวพงกนเมืองสืบกันไฟได้
 ชาวดาวลำดับชื่อนั้น ดาวเล่า ดาวพ่อ ดาวจ้อ ดาวเล่า ดาวพรหม ดาวกัม ดาว
 กีน ดาวเกียง ดาวทิง ดาวชา ดาวตาว ดาวสม ดาวเจือง ดาวสาว ดาวเงิน ดาว
 คิม ดาวขุนพาน ดาวขุนเมง โอบปาติกมันได้เป็นพระยา ในที่ชาวดาวมีประมาณ ๗ ที่
 จักได้เป็นมั่งรายที่ลำดาวขุนเมงในระหว่างชาวดาวนี้ได้ ๓๐๐ ปีจึงเป็นมั่งราย มาถึง
 ท้าวชายตายได้ ๒๕๕ ปี แต่ท้าวชายมีเมียแต่มีกาเม้าไฟถึงปีเต่าเส็ดได้ ๒๐ ปีแล

เขตวัดและทักปนา

จุลศักราชได้ ๑๑๖๒ ตัว ปีวอกสน่ากัมโพชนพิไสยไทยภาษาวาปากัดสันเดือนนค
 คุณออก ๘ คำเมืองวันศุกร์ ไทยกาบชง่าแดนไซตุมธาตุ ชาติเทพได้เมื่อลายเต็มเขียน
 เอานาหงตบขอกของลองนำห้วยตอยอนเป็นทพุทธสันตก ท้าวพระยามหากษัตริย์สืบ
 สืบมาแต่ก่อน กับด้วยนายขนานนั้นทอนเป็นหลานแห่งพระยาเขาผู้เถ่าว่าเขตวัดหนวัน
 ออกเอาดอง ๕ เป็นแดนล่องไฟบ้านป่าแดงไฟหน้าวัดป่าซางสันตอยงามหัวสังวเถ่า
 ไปแล้วห้วยชายไฟกวดตอยเหล็กลงไฟแล้วแม่น้ำเหยะวัดห้วยสวนพิกขันไฟผาล่าเวียงลง
 ไฟผากันงวเถ่า อันเล็กเป็นรูอยู่เหนือพงยงนั้นไฟเอานาแม่ท่าข้างเป็นแดน ชันไฟแล้ว
 สันตอยสบแม่พานหน้าวัดเมืองหะนั้นเป็นแดนน้ำไหลลงไฟ ทางวัดตกเป็นเขตเมืองนำ
 ไหลลงไฟทางแม่พานเป็นเขตวัดไฟตามฉนั้นนั้น ไฟแล้วกวดตอยแดนใต้สันไฟแล้วกวดแม่บัว
 ทางเหนือ เอาดอง ๕ ชันไฟแจ่งหนองใหม่ ตัดไปสบแม่ดงองตัดไฟหาสันเหมือง หัว
 ท่งข้างเคียนนั้นแล้ว ใต้ทางนั้นไฟแล้วสันแม่ชรวัย ชันไฟตามสันนั้นเรียรายไฟแล้วกวด
 แม่บัวขนแม่ในนั้นแล น้ำไหลไฟทางเหนือ เป็นที่เหมืองน้ำไหลไฟทางใต้เป็นที่วัดแล
 ก่อนหินหลักพนเช่นเจ้าองค์คำกนเมืองได้หยาดนำหมายทานไว้ตราบเมยร ๕๐๐๐ วัลสา

แล้ว เหตุพระยาเจ้าพระยาวิฑูรย์ค้ำกับด้วยกัน ลวดช้ำทานเป็นเขตวัดเขตเมืองไว้มี
ฉนั้นแล ฯ

จุลศักราชได้ ๑๑๙๐ ตัวออกสน่ากัมโพชนพิไสยในคิมหันตฤดูแล้งมาวะสีวิสาขะมา
สภุมวารโอง ไทยภาษ่าว่าปีเบ็กใจเดือน ๘ แรม ๑๕ ค่ำ พร้าว่าไต้วันอังคารไทยกัต้ใช้
ไต้ลักขัตฤกษ์ตัวถ้วน ๓ ชื่อกิตติกา เทวดาปรากฏในประสก ปถวีราศีฤกษ์กั้งยามยามกั
เต็มวันเมงกัหมดใส วันไทยกัหมดปอดเป็นศุภวารยอด้วันดี เหตุนี้หมายมีพระองค์ตน
เป็นเจ้า ปั้นเทง้ามหาอิสสระธิปเบ็งในรตนตังสาธกัณวปุรีศรีสุวรรณุพระนครเชียงใหม่
ราชธานีเป็นเค้า เจ้ามหาอุปราชาเป็นประธาน แลเจ้าพระยาราชวงศ์ แลตั้ง
สาครราชบุตร แล ๓๒ ขุนพร้อมเหนือสนามเจ้าชู้ตงจั้งจะพร้อมกัด้วยกันทานยังเขต
นำหนังสือฉบับใหม่ ที่เขตหอเป็นเขตวัด ที่เขตเมืองหอเป็นเขตเมือง มีฉนั้นแจ้งจริง
แท้คัหลีแล จุลศักราชได้ ๑๑๙๒ ตัวปีคับเล้า เดือน ๘ ออก ๓๐ ค่ำ พร้าว่าไต้วันพฤหัสบดี
ไต้ราชนาเจ้าอารักษัสังฆารลงมาชู้ณาว่าด้วยที่แดนดินที่พงยังมะแลผาปูน หากเขียนที่เว
เจ้าองค์ทานล้ำเขาไต้ฮ้อเจ้าหน่อเมือง เจ้าราชวงศ์ไต้เอาใจใส่ฮ้อระวังรักษาไต้
หมายไว้มีฉนั้นแจ้งจริงแล ฯ

ตำนานพระธาตุแช่แห้งเมืองน่าน

๑ คริสต์ศตวรรษที่ ๖๕๖ ทนจกกล่าวตำนานโบราณ เมื่อพระศัพทปัญญาพระพุทธเจ้าแห่ง
เวา เมื่อพระองค์ยังทรงมานโปรดสัตว์ทั้งหลาย พระองค์ก็เสด็จไปเดินเทศบ้านน้อยเมือง
ใหญ่ด้วยลำดัดบี มาเมืองนันทบุรีทัญเพียงแช่แห้ง แล้วพระองค์ทำนายไว้พระธาตุเพื่อ
ให้โชตกะศาสนาตราบเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสา เวาฟังรู้เทอญ ฯ

เอกทิวส์ ยังมีในวันหนึ่งยามจักโกดิรุ่ง พระพุทธองค์ก็ส่งกรณาญาณ
อาวชชน ว่าฟังดูก็เห็นอายุสังขารแห่งพระองค์ได้ ๘๐ ปีจักกนิพพาน บัดนี้อายุแห่งกุ
ตถาคตได้ ๖๐ ปีแล้ว ยังเหลืออยู่ ๒๐ ปี กุตถาคตรีบโปรดสัตว์ให้เต็มบรรทัดเหมือนดัง
พระพุทธเจ้าทั้งหลายทุกพระองค์เทอญ ฯ

กุตถาคตจกรีบผันผายไวยังหัตถบาทต่างตน เพื่อให้โปรดคนและเทวดาทั้งหลาย
ตราบเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสาเทอญ ฯ พระองค์มาร่ำฟังดูดังนี้แล้ว ฯ

อด ในกาลนั้นเมื่อพระองค์ทรงเห็นอายุแห่งพระองค์ดูสั้นนัก พระองค์จึงจัก
เสด็จเดินตงเอาพระสงฆ์ลูกศิษย์คือเจ้าอาณนทถือบาตรและรัตนเถร และเจ้าโสนกะเถร
และอุตรเถร อันเป็นอรหันตวักบ่อโสภณธรรมราช เจ้ากุตสินารายณ์ เสด็จจากเขตวันไป
ในวันปาฏิภติก คือเดือนเจียง (เดือนอ้าย) แรมค่ำหนึ่งแล ฯ

ส่วนท้าวอโสภณธรรมราชเจ้ากุตสินารายณ์ มีศรัทธาเชื่อใสมากนัก ก็ละนางนุช
นาฏราชเทวีไว้ ก็เดินไปตามพระเจ้าถือไม้เท้ากับเกือกไปตามอุบ้ฐฐากทุกคราวทาง
แล ฯ

ส่วนพระยาอินทากัดลงมาถือฉัตรกั้นพระเป็นเจ้าไปแล พระพุทธเจ้าก็เสด็จไปสู่
กุตสินารายณ์เป็นปฐมหวัที แล้วไปเมืองकुฉวา แล้วไปเมืองแกว แล้วไปเมืองลังกาและ

เมืองสวนตาลเมืองจัน แล้วก็เวียนวฏฏิตตชนไปเมืองฮ่อและเมืองลือเมืองเขิน แล้วลง
มาถึงเมืองพระยากและเมืองเขียงแสนเขียงรายตอยคองพระยาว แล้วไปจอมแวง แล้ว
ไปตอยกะขาว แล้วไปลำปางนครเวียงจันทน์เมืองแพ้ว เสด็จมาถึงเมืองนันทบุรี ถึง
ห้วยไค้ ยืนอยู่แลดูเห็นวังน้ำลึก มีวรรณอันบริสุทธิ์ใสส่องถึงทรายมีปลาหลายตัว
ใหญ่ เห็นตอยทรายไม่ทำกว้างควรอาบล้างมละมลทินพระมุนินท์ก็สถิตอยู่ฝั่งน้ำที่นั่น
แล ฯ

เมื่อนั้นยังมีท้าวตนหนึ่งมาแต่เมืองน่าน มาเสวยเมืองนันทบุรี นางราชเทวี
ชื่อฉัตรภูมิตรวำเรอบพิตรมลราชในนันทบุรีก็มีแล เมื่อนั้นชาวเมืองทั้งหลายเห็นพระ-
พุทธเจ้าเสด็จมายังอยู่ฝั่งน้ำที่นั่น เขาก็ไหว้พระยามลราชว่า ข้าแต่มหाराชเจ้า ยังมี
ตาบัสสรวิสัยหรือว่าพระสัถย์มุนีมาแต่เมืองสากยราชก็มีรู้ ผู้ซาทั้งหลายที่เคยเห็นคนผู้
ใหญ่นัก เชิญมหाराชเจ้ารีบเสด็จไปดูเทอญ ฯ

ส่วนท้าวมลราชพิจารณาตูกูรู้ว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมา ท้าวก็รีบไปไหว้พระ-
พุทธเจ้าทันแล ฯ

พระพุทธเจ้าก็เจรจาทักด้วยพระยามลราชด้วยมธุรสวาจา แล้วพระก็บอกเหตุ
อันมาเป็นอันยี่ดียวคราวไกล พระก็มีใจใคร่อาบน้ำล้างตอยทรายอยู่นั้นแล พระยา
มลราชก็รู้เหตุอันพระใคร่อาบน้ำนั้น ก็ให้ผ้าอาบน้ำแก่พระพุทธรูปนั้นแล พระก็รับ
เอาผ้าอาบนั้นนทรวงลงอาบน้ำแล้วขึ้นมา ผ้าอาบนั้นนั้นก็กลายเป็นแผ่นค่าไป พระก็
เอาผ้าอาบนั้นให้แก่พระยามลราชแล ท้าวมลราชเห็นอัศจรรย์อันประเสริฐผ้าอาบน้ำ
เกิดเป็นแผ่นค่าก็มีค่าไสมันสิ้นขมยินดี ก็กล่าวซึ่งราชเทวีว่า ผู้ราชเทวีขอเทศมาถึง
เขตเมืองเรา เทววิษชะตกแต่ยังอาสน์หมอนสาตกับเครื่องบูชาคิลาหมากเมียงโกชน
อาหารชะชานรียบยามเข้าให้ทันเพลาคันข้าวพรั่งเข้าเพลเทอญว่าอัน ฯ

ส่วนราชเทวีได้ยื่นพระราชกรณียาณินตนักหวังเสวยผลในเมืองฟ้า รับอ่วยหน้า
เมื่อพลันแต่งศาสตเสื่อฟูกหมอนและฉัตรกั้งบังตะวัน แต่งแปงทั้งจันทันอันประณีต
พร้อมสูอันแล เมื่อนางแต่งแปงไปทันแล้วและนานมา ส่วนท้าวมลราชมีใจรับร้อนชั้ว
หย่างฮอดโฮงตน ท้าวก็เอาอาสน์เสื่อศาสตได้แล้วรับเร็วมา ก็ปูอาสน์ทงข้างผนังนำหน
วันตกแล้ว ก็อาราธนาพระพุทธเจ้าให้เข้ามาสถิตสำราญเหนืออาสน์ทนน ก็ให้ช้าวนำ
โภชนอาหารเป็นทานตามใจใ้สูอันหันแล ในเมื่อเมียนภักตกิจแล้ว พระพุทธเจ้าก็ส่ง
กรุณาญาณไปภายหน้าก็เห็นเมืองนั้นทบุริศุกักัดสวาท อันจักไว้เกศาฮาตุเส้นผมให้เป็น
ปฐุม จึงจักนิยมเมืองไว้ตามบุพพเหตุ พระก็เจรจว่า ตุกรมหาราชจึงตั้งโสตประสาท
ตาพังจึงให้จำไว้เทอญ ฯ

เราจักเดินเทศมาถึงทั้นเป็นปฐุมทวิท มาอาบน้ำวังใ้มีวรรณอันชาวเมืองส่ง
บริสุทธี แลวก็สถิตอยู่ข้างผนังนำทวนตกนังอยู่ตามสุขเสวยโภชนอาหารอันนางเทวีเมื่อ
ตกแตงนานมา อันเป็นบุพพนิมิตเมืองอนันจักได้อ้อว่าเมืองน่านภายหน้าทมีนชะแล ฯ

เมืองไทยกล้าวเทศทั้น ภายหน้าจักสมฤททอบริบูรณ์ ด้วยช้าวของสมบัติรุ่งเรือง
งามด้วยชนบทนิคมบ้านใหญ่เมืองน้อยทงหลายทมีนชะแล ฯ

ส่วนท้าวอโศกและพระยาอินทกัษรหันตา ได้ยื่นพระท้านายแลวจึงเลิกอัญชูลิ
ให้ว่า ขอพระพุทธเจ้าจึงกรุณาไว้เกศาเพื่อให้เป็นทให้ไว้สักการบูชาแก่คนและเทวดา
ตราบเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสาเทอญว่าอัน ฯ

พระสัพพัญญูเจ้าพังราชนิมนต์แลวก็ส่งสรญาณไปภายหน้าตราบเท่า ๕๐๐๐
พระวัสสา ศาสนายังจักตงอยู่ จึงเอามืออุบพระเคียรอดุม จึงได้พระเกศาเส้นหนึ่งให้
แก่อรหันตาและมหาอาณนทเพื่อไว้ไปรดสุชนตราบ ๕๐๐๐ วัสสาเป็นขนาด ส่วนอรหันตา
รับเอาพระเกศาเส้นนั้นแลวก็ให้แก่พระยามลราชหันแล ฯ

ส่วนพระยามลราชวิเชียรแต่ก็มีสติโสมนสนิยน์ตีปานตั้งได้ขึ้นฟ้าทางตบ (ทั้งเป็น) หนึ่งแล ส่วนพระยามลราชก็ให้แบ่งโกศอันหนึ่งแล้วด้วยแก้วมณีล้อมสองภายในวรรณ เขียวใสดังปีกแมงภู่แล้วก็ใส่ในน้ำต้นคนทีใหญ่ ๓ กำ ปิดปากดีคาตด้วยเส้นคำ แล้ว พระยามลราชกับพระยาอินท์และพระยาอโศกธรรมราชและอรหันตาทั้ง ๓ คนแล เจ้า- อานนท์ก็นำเอาธาตุไปสู่ภูเพียง แล้วก็ขุดขุมลงลึก ๓๐ วา กว้างก็เท่ากันเป็นสี่แฉ่ง มณฑลแล้วก็บรรจุเกศาธาตุไว้ภูเพียงแห่งหนึ่งในเมืองนั้นบุรีเป็นปฐมหัวที่ก่อนแล ฯ

พระยามลราชได้บรรจุเกศาธาตุไว้แล้วก็มีใจโศครัทธาใส่เงิน ๓๐๐,๐๐๐ บูชาพระ เกศาธาตุเจ้าเพื่อแลกเอาสุขในเมืองฟ้าและนิพพานก็มีแล ฯ

ส่วนนางเทวีผู้ชื่อว่าสันฐุมิตรก็เห็นโทษในสงสารบ่มันบเทียงก็ใส่เงิน ๓๐๐,๐๐๐ บูชาพระเกศาธาตุเจ้าเพื่อแลกเอานิพพานแล ฯ

ส่วนเมืองทั้งหลายก็มีใจโศครัทธาใส่เงินมากหนักนับได้ บูชาพระเกศาธาตุเจ้า เพื่อแลกเอานิพพานก็มีแล ส่วนท้าวพระยาทั้งหลายมีพระยาอินท์เป็นประธาน ครั้น จุ ธาตุไว้แล้ว ก็แต่งยนต์พัดแวดล้อมไว้ภายในเพื่อรักษาพระเกศาธาตุเจ้าตราบต่อเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสาก็มีแล ฯ

ส่วนพระยามลราชก็ซำกออิฐกวมตั้งเป็นเจดีย์ในท่ามกลางขุมสูง ๓ ศอกแล้วก็ ถมดินขึ้นให้เพียงผิวดินตั้งเท่า เพื่อให้มั่นคงเสียงจระภาคนานตราบเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสา ก็มีแล ฯ

เมื่อนั้นพระพุทธรเจ้ากษัตริย์ทำนายไว้ว่า ครั้นพระศากตนิพพานไปแล้วจึงเอาธาตุ ตุกขอมือก่าชายกุมารุไว้แถมเกศาธาตุในที่เทอญ ฯ ภายหน้าเมืองอันนี้จกรุ่งเรือง งามเสมอตั้งเมืองฟ้าหนึ่งแล ฯ

พระพุทธรเจ้ากล่าวตงนแล้วก็เสด็จไปเมืองแพรวเมืองสายเมืองส้อยช้ายชาวเมือง สดุดอยแก่ง เมืองทอดหัวเคียนขึ้นไปถึงลำพูน เชียงใหม่ เมืองดินเมืองยมทรางสะโตง ทางท่าฮอนนครกุดินารายณ์แล้วไปเมืองสาวัตถีอยู่สถิตในเขตวันอารามเล่าก็มีแล ฯ

อุปเว ในเมื่ออายุพระได้ ๗๐ ปีปลายก็ชำระเดินเทศไปโปรดสัตว์ฉับแผ่นสู่แดน
เมืองน้อยเมืองใหญ่ทั้งมวล ลางเถอก็ไปทางอากาศ ลางเถอก็ไปด้วยภิกษุ ๒ ตน ๓ ตน
ขึ้นเมื่อสู่ตอยน้อยตอยใหญ่อธิษฐานไว้พระธาตุและพระบาท ลางเถอก็มีบริวารมากนัก
ไปด้วยไปตาม ลางเถอก็มีแต่อาณนที่ถือบาตรไปสิ่งเดียวก็มีแล ฯ

พระก็เสด็จไปถึงเมืองยอวิเทหพิภ (กลีบ) ลงมาถึงเมืองนันทบุรี กล่าวเทศก
ถวัน ๒ ที่ มาในคิริฎเพียงที่นั้น พระก็นั่งอยู่ใต้ร่มไม้สำโรงหว่างกลางแม่น้ำเตียนน้ำ
ตลิ่งหนแล ฯ

เมื่อนนยงมพราหมณผู้หนึ่งลุกแต่ห้วยโค่มากับด้วยชาชายแห่งตน ผู้หนึ่งก็เห็น
พระเจากับเจ้าอาณนที่นั่งอยู่เคาไม้สำโรงที่นั้น พราหมณผู้นั้นกรูจกกว่าเป็นพระพุทธรเจ้า
มานั่งอยู่ที่นี่ ท่านพราหมณก็จึงไซ้ชาชายตนเมื่อเอาสมอแซ้ไฉยยังบ้านห้วยโค่นั้นมา
ทานแก่พระเจาก็เป็นอันนานมากนัก ท่านพราหมณจึงกล่าวว่ามีสิ่งนานมายังนัก
ชาชายผู้นั้นกล่าวว่าหากสมอแซ้นานนี้แห่งเสียนานมาว่าอัน ที่นั้นท่านพราหมณก็
เอาหากสมอน้อมให้เป็นทานแก่พระเจ้าหนแล ฯ

ในขณะนั้นยังมีแมงหมาเต่าตัวหนึ่งออกมาจากโกนมาน้อมแทบบาทแห่งพระเจ้า
หนแล พระองค์ก็แย้มไค้หัวแล ฯ

เมื่อนนอาณนที่จึงให้ว่าพระพุทธรเจ้าแย้มไค้หัวเหตุไรจว่าอัน พระพุทธรองค์ก็
กล่าวว่าตุกรอาณนที่ ในเมื่อพระตถาคตนิพพานไปแล้ว ธาตุกุตถาคตจักมาตั้งอยู่ในที่
ตราบต่อเท่า ๕๐๐๐ พระวัสสา ฯ

บ้านห้วยโค่นั้นเป็นเมืองอันหนึ่งชื่อว่าเมืองนานในที่นั้นจักได้ชื่อว่าแซ้แห่ง แมง
หมาเต่าตัวนั้นจักได้เป็นพระยาตนหนึ่งกินเมืองอันนี้ ชื่อว่าท้าวชาก่าน เหตุว่ามีชาลาย
ด้วยนาหมักแล ฯ

ท้าวตนนันทจักได้เลิกศาสนาพระศากตเมื่อช้อย ท่านพราหมณ์ผู้จักได้เกิดมา
เป็นอุบาสกผู้หนึ่ง จักได้โชติกะศาสนาภูชะแด ฯ

ท้าวซาก่านจักสร้างศาสนาภูให้รุ่งเรือง เมื่อช้อยหมั้นชะแด พระท่านายเท่าน
แล้วก็เสด็จไปด้วยลำดับบ้านเมืองทั้งหลายแล้วก็ไปสู่เมืองกุดินารายณ์นอนอยู่ใต้ร่มไม้
วังสองต้นที่นั่นแล เมื่อพระนิพพานนั้นอายุพระก็เต็ม ๘๐ ปี ในปีนั้นเป็นปีมะเส็งไทยว่า
เป็นปีได้ เดือนแปดเพ็ญเมง วันอังคารพระจันทร์เสวยฤกษ์กฤตวงชิววิสาชะแด พระ
ก็ทรงพยาธิดงท่องนอนอยู่ใต้ร่มไม้วัง เอาดินไปใต้ เอาหัวมือเหนือหลังไปวันออก หน้า
ไปวันตก แล้วก็ส่งเจ้าอาณนัท และบริษัทห้าหมู่และอินทาทพรหมยมราชเทวดาททั้งหลาย
พร้อมแล้วก็นิพพานไปวันนั้นแล ฯ

ส่วนท้าวพระยาทั้งหลายทกเมืองก็มาพร้อมกันแบ่งโลงค่าสูง ๓ วาใส่พระไว้แล้ว
ก็สักการบูชามานานได้ ๗ วันแล ในวันกวันแปดนั้นพระยามลราช ๘ ตนก็ห้าม
เป็นคู่กันยกเอาไม้โลงค่าขึ้นสู่เชิงตะกอนทกของด้วไม้จันทร์ แล้วก็บูชาได้ ๗ วัน เตโชธาตุ
ก็ออกไหม้สิริระองค์พระยังหลอแต่ชินธาตุ ๗ องค์ ทรงปกตียุบแตกบย่อยเศษหลอกว่า
นั้นก็ย่อยไปเสียงแล ฯ

ส่วนศัพท์พญญาเจ้าเข้าสู่นิพพานแล้ว ก็อธิษฐานสิริธาตุไว้โปรดคนและเทวดา
ทั้งหลายตราบเสียงเขต ๕๐๐๐ พระวิสาตากมีแล ฯ

จำเนียรแต่นั้นไปภายหน้า อรหันตาเจ้าทั้งหลายก็นำเอาธาตุตุกช่อมอกาชาย
กับธาตุย่อยทรวงหนึ่งมาจุไว้หว่างนาที่แช่แห้งตามโอวาทพระท่านายไว้ทฎุเพียงนั้นแล ฯ

เมื่อนั้นอรหันตาและชาวเมืองทั้งหลายก็ชุดหลุมลงลึก ๒๐ วา กว้าง ๕ วา
แล้วก็จุธาตุตุกช่อมอกาชายกับธาตุย่อยทรวงหนึ่งนั้นไว้ภายในพระเกศาธาตุนั้น แล้วก็
ก่อก่อแก้วท่ามกลางชุม กววมชินธาตุไว้สูง ๓ วา แล้วก็ตั้งลำต้ายทองแฉดล้อมไว้

แล้วก็แต่งตั้งจกรพัดล้อมอยู่คาง ๆ ขาดเพื่อให้รักษาพระธาตุเจ้าแล้วก็ปิดปากขุมนั้น ด้วยดินและอิฐเล่าให้เพียงตั้งกำแพงดินเป็นถนนราบเพียงตั้งกำแพง

เมื่อพระเจ้านิพพานไปแล้วเหิงนาน ศาสนาพระองค์กาลล่วงได้ ๒๑๘ ปี ยังมี มหาภคัตริย์ตนหนึ่งเป็นชาติราชวงศ์ชื่ออโศกราชา เสดยเมืองปาตริบุตรปราบชมพูทวีป มีศรัทธาสร้างศาสนาชินธาตุแปดหมื่นสี่พันหลังไว้ทุกเมือง ถึงเมืองนั้นทบุรีมาจุธาตุที่ ภูเพียงถ้วน ๓ ที่เล่าแล

เมื่อนั้นชาวกล่าวเทศทั้งหลายก็พร้อมกันสร้างพระธาตุเจ้าที่ภูเพียงถ้วน ๓ ที่ เล่าแล ก่อขุมเรียงลงเหนือพระธาตุที่เก่าลึก ๑๐ วา กว้าง ๕ วา เป็น ๕ แจ่มณฑล แล้วก็แบ่งอุบคำใส่ชินธาตุแคงหนึ่ง แล้วก็หล่อรูปสิงห์ทองยืนอยู่กลางขุมพระธาตุแล้ว กตงลาตายทองแวตแล้วก็แต่งตั้งจกรพัดอยู่เพื่อรักษาพระธาตุเจ้า แล้วก็ก่อดินอิฐ ชนเพียงผวดิน แล้วชาก่อเป็นเจดีย์สูง ๓ วาแล

ตั้งแต่นั้นมาคนทั้งหลายบาปหนาสาโหดนัก ศาสนาหลค่าเสียก็หาผู้จักสร้าง แปรบได้ นับแต่พระเจ้านิพพานไปได้ ๘๐๐ ปี เจดีย์อโศกลุพังเสียเป็นป่าใหญ่หนาม หนาตลอดคยอดทุกกับปรากฏว่ามีธาตุได้แล

ถึงปีเบิกเส็ดโบราณศักราชพระยาไชยเสนได้ ๕๒๐ ตัว พระยาอชาติตตเสย แล้ว ตั้งศักราชใหม่ตัวหนึ่ง ในปีกตโคเป็นต้น ศาสนาล่วงไปด้วยลำดับไปเมื่อนั้น ถึงปีเบิก ยี่ศาสนาแล้วได้ ๖๒๓ ปีแล ศักราชได้ ๖๕๐ ตัว พระยาตรีจกขรรรมราชเจ้า เมืองลังกาทวีปตตเสย แล้วตั้งศักราชใหม่ตัวหนึ่งในปีกตโคเป็นต้น ลำดับแต่นั้นไป ภายหน้า ศาสนาล่วงไปแล้วได้ ๖๒๓ ปี ถึงปีเบิกเส็ด ศักราชได้ ๖๖๐ ตัว พระยาตัมพูล อนุรทธรรมราชในเมืองอางวะตตเสย ตั้งศักราชใหม่ตัวหนึ่งในปีกตโคเป็นต้นลำดับไป ภายหน้า ศาสนาล่วงไปแล้วได้ ๑๒๘๐ ปีแล

เมื่อนั้นตติยศักราชได้ ๗๑๘ ตัว ปีวอกสนำขอมพิไลยหนอตร ฟังใช้ใหม่ว่า ปีชวายนแล

ตथा ในกาลนั้นพระอโศกกับพระยาสุโขไทย ก็ให้พระธาตุเจ้า ๗ องค์กับพระ
พิมพ์เงิน ๒๐ องค์พระพิมพ์คำ ๒๐ องค์แล พระธาตุเจ้า ๗ พระองค์นั้น พระรัตนสององค์
นั้นเท่าพระรัตนหอมบ้อม มีวรรณดั่งแก้วผลึก สามองค์นั้นมีวรรณดั่งแก้วมุกด์ สององค์
นั้นมีวรรณดั่งคำแล ฯ

ยังมีมหาเถรเจ้าตนหนึ่งชื่อว่าธรรมบาลเถร พระยาครานเมืองหากนิมนต์มาอยู่
เมตตาเมืองพัลแล ฯ เมื่อนั้นพระยาครานเมืองจึงว่าฟังว่าจักควรจุธาตุไว้ที่ใดชาว่าอื่น
จึงให้มหาธรรมบาลเถรเจ้าว่าข้าแต่พระราชาเจ้าจักควรจุธาตุเจ้าไว้ในที่ใดจา ขอ
เจ้าก็จึงพิจารณาที่ควรจุธาตุเจ้าไว้เทอญว่าอื่น มหาธรรมบาลเถรเจ้าพิจารณาทุกที่
เมืองกล่าวเทศทั้งมวลก็เห็นยังเขตภูเพียงเป็นที่ควรเรียงไว้ธาตุ จึงกล่าวว่าคุณกรมหาราช
ควรจุไว้ที่ภูเพียงหว่างน้ำเตียนและแม่ดิงพูนแล้วอื่น ฯ

เมื่อนั้นท้าวครานเมืองฟังเถรเจ้ากล่าวไชยภูมิ ท้าวก็มีใจหุ่มชมชื่นยินดีจึงเอา
รพลโยธามาแต่เมืองพัลให้ตติรียคนตรีห้าจำพวกนำพระธาตุเจ้าลงมาทางทักษิณทิศยอด
ภูเพียง ก็เรียงรพลไว้แล้วก็ตั้งทัพจอตไม่ฝ่ายด้วยอานุภาพพระท่านายไว้ พระมหา
กษัตริย์หากนำามาแล ฯ

เมื่อนั้นท้าวก็ให้หล่อต้นปุนสำริดต้นหนึ่งใหญ่เพื่อใส่พระธาตุเจ้า ๗ องค์กับพระ
พิมพ์เงินพระพิมพ์คำ ๔๐ องค์ แล้วหีบหีบแทบแล้วใส่สทหายจีนกลงกลมเหมือนดั่งก่อน
ผานันจุไว้ในซุ่มกว้างวาสิกวา แล้วก่ออิฐเป็นเจดีย์สูงวาหนึ่งบรรจุพระธาตุเจ้า คราว
นั้นเป็นถวนสี่แล ครั้นบรรจุพระธาตุแล้ว ท้าวกก็เมื่อสู่เมืองพัลลงอันเป็นที่อยู่แห่งตน
หนแล ฯ

เมื่อภายหลังท้าวว่าเพิ่งถึงพระธาตุเจ้าใคร่ให้ไว้ทุกคำเข้าสู่วันยาม จึงยกเอารพล
ออกจากเมืองพัลลงมาตั้งทัพอยู่ที่ภูเพียงลวดสร้างเวียงกวม - ภูเพียงชุกคี่ไถ่ผนังดิน
แต่งประตูขึงงามสะอาด ฯ

เมื่อตติยศักราชได้ ๗๒๓ ตัวปีกัดโค่ กุณณาแลชาวกกล้าวเทศพร้อมกันแบ่งโฮง
พระยาชนไม้มาแซ่นำแม่เตียนแม่ถึงไฉ่นำแซ่เสี่ยเหตุว่าฝนบตก ลวดได้ชื่อว่าแซ่แซ่แห่ง
ติดด้วยชินธาตุเจ้าว่ามหาธาตุเจ้าแซ่แซ่แห่งอื่นแล ฯ

ท้าวครานเมืองอยู่เวียงแซ่แซ่ได้ห้าชวบเข้า ชุนอินทาเมืองได้ใช้ฝากมาถวาย
เป็นบรรณาการเมืองใหญ่ ฮวยมนต์ใส่แถมพิช ท้าวก็ใส่ใจว่าศุภมิตรตามธรรม มือ
ลูบหยบค่าแผ่นผ้า ลวดเกิดเป็นพิชกล้าเสียบแทงตน ลวดสยบตายในปีกาหม้าใน
เวียงแซ่แซ่แห่งทนนหนแล ฯ

เมื่อนนลูกท้าวผู้ชอมากอง ลูกเมืองพั้วมากินเมืองแซ่แซ่แห่งเล่านานได้ ๓ ปี
แซ่เสี่ย ทาที่ข้างมาจากก๊กนบได้ จึงมาสร้างเวียงกวมบ้านห้วยโคคือว่าเวียงน่าน
บคน ฯ

ในตติยศักราชได้ ๗๓๐ ตัวปีเบิกสัน เดือน ๑๒ ออก ๖ ค่ำ วันอังคารยามแต
ค่ำวันนั้นแล ฯ

อยู่มาได้ ๑๘ ปี ในปีฮวยยัตติยศักราชได้ ๗๕๘ ตัว ลวดอนิจกรรมไป อายุท้าว
ได้ ๘๐ ปีแล ฯ

ส่วนเจ้าราชบุตรสามตนพี่น้อง ตนพี่ชื่อว่าคำตัน ตนกลางชื่อว่าศรีจันทร์ คน
น้องช้อยชื่อว่าท้าวหุ่งแล ฯ ส่วนราชบุตรคนพี่เสวยเมืองแทนได้ ๑๓ ปี ชุนหลวงชาว
ได้ใช้เครื่องราชาให้มาถวายให้แบ่งหอตรงองค์เกษลวดเจ็บ ตนพี่รับบักเจ็บตนหนัก
เหลือขนาด ลวดมรณาตายไปในเมือกกลางคืนนั้นแล ฯ

ในปีฮวยยัตติยศักราช ๗๕๘ ตัว ท้าวศรีจันทร์ได้เสวยเมืองแทนพี่ได้ปีหนึ่ง
เมื่อนนยังมีท้าวสองตนพี่น้อง ตนพี่ชื่อว่าพระยาเถร ตนน้องชื่อว่าพระยาฮุ่น
อยู่เมืองแพ้ว ยกทัพลงมาคลุบชิงเอาเมืองน่าน ลวดกำจัดพระยาศรีจันทร์เสีย แล้วเสวย
เมืองแทนแล ฯ

ส่วนท้าวหุ่งตนน้องจะเดินไปเมืองไต้ลวดพ้นจากมือข้าศึกได้อยู่สบายใจ พระยา
 แฉ่เลี้ยงไว้ลวดรักย่านักแล ฯ เมื่อพระยาเถรฆ่าพระยาศรีจันทร์เสียแล้วเสวยเมืองแทน
 ไต้เดือนปลาย ๒๐ วัน ลวดใช้เสียบอกตายไปแล้วแล ฯ ท้าวฮุ่นเมืองตนน้องกินเมือง
 แทนพินานชะลือได้ปีปลายสวยใจเล่าเป็นดั่งหมูนเท่าลอนชนิด ส่วนกษัตริย์ตนน้องช้อย
 ชื่อท้าวหุ่งห้อยหัวใจตกเทศไกลด้านไต้ พระยาแฉ่เลี้ยงไว้รวมรพลไต้ ชนมมาสู่พระยาฮุ่น
 เมืองคูเสียโชคลวดม้วยมอดตายไปแล้ว ฯ

พระยาหุ่งเสวยเมืองแทนไต้ ๘ ปี ลวดมรณาไปตามกรรมท้าวแล ฯ

ส่วนลูกท้าวหุ่งมีตนหนึ่ง ชื่อว่าท้าวภูเข่ง เป็นหลานท้าวผากองไต้เสวยเมือง
 แทนเล่า ปีสวยเสร็จ ตติยศักราชไต้ ๗๖๘ ตัว ไต้สร้างวัดหลวง พระยาภูเข่ง และ
 ปีเต้าสี่ ตติยศักราชไต้ ๗๗๕ ตัว ท้าวภูเข่งสร้างวิหารแล้วบริบูรณ์ ปีสวยสิ้น ตติย-
 ศักราชไต้ ๗๗๗ ท้าวภูเข่งลวดอนิจกรรมไป ท้าวภูเข่งเสวยเมืองไต้ ๑๓ ปีแล ฯ

ท้าวพันตนลูกไต้เสวยเมืองแทน ๓๐ ปีแล ถึงมีตบไต้ตติยศักราชไต้ ๗๘๗ ตัว
 ท้าวปาสุมเจ้าข้างเผือกตนลูกไต้เสวยเมืองแทนเล่า ก่อกำแพงเวียงน่านปีนั้นน่านไต้
 ๘ ปีจึงแล้ว เป็นปีเต้าใจแล ฯ

เจ้าราชบุตรสามตนพี่น้องลูกท้าวผาสุม ตนพี่ชื่อว่าอินทแก่น ตนกลางชื่อว่า
 ท้าวแพง ตนน้องช้อยชื่อว่าท้าวหลอกแล ฯ ท้าวอินทแก่นเสวยเมืองแทนพอไต้
 ๖ เดือน ท้าวแพงและท้าวหลอกชิงเอาเมืองไต้ แล้วเอาไฟไล่คอกไว้ว่าจักให้ตายในคอก
 นนว่าอิน ฯ

ส่วนท้าวอินทแก่นตนพี่มีพยาคือพองปองบ้อยพน ติดว่าลงท้องหลดูเลือดทอดหัว
 แวง เอาเลือดควายแดงทาเสอมา เทียงว่าจักควมหน้าสู่ทางตายชะแลว่าอิน ฯ

เมื่อนั้นท้าวแพงก็ให้ไซประตูคอกไว้ ว่ามันจักตายภายนอกคอกก็ตามใจมัน
 เทอญว่าอิน ตกเมื่อหนกลางคืนท้าวอินทแก่นหลอนออกจากคอกคาบคอนสอกแล่นหนี

ไปล้อยู่บ้านเต้า ให้พระยาแช่เลี้ยงไว้นั้น เขาก็กบงัดลวดตักหนักคนเดียวถึงเมืองฮาม
บ้านหัวลมนน ชอกินข้าวจุ่มเต้าแก่ผู้หนึ่งชื่อว่าผาขาว ยืนฮักเจ้าเอาท่ามเข้าใส่เฮือ
หุ้มหุ้มดี พายล่องหนีไปเมืองไตฮอดแช่ไตทพงสวัสดิ์แล ฯ

พระยาแช่เลี้ยงมีคำกรุณาขับเอาโยธาเมืองไตได้รวบรวมพลตามเดือน ได้พล
หลวงหลายชนมากายหนเหนื่อ มีขุนศรียกพลชนมาฮอดเมืองน่าน ตงทัพอยู่ภายวันออก
เอาแม่น้ำเป็นเชื้อไชยภูมิตกหน แล้วก็ใช้ราชสาส์นไปบอกพระยาตนน้องอินเป็นเจ้าเมือง
นนทบุรีหนแล ฯ

เมื่อนนท้าวแพงตนเป็นน้องว่าพมาสู่แต่เมืองไต ให้ม้วยเมืองเฮาแลคาว่าอิน
เสนาอามาตยห้ามกบพงกขับเอารวพลไตแล้วก็ชนชางตวชอว่าทรงยศปราบจักรวาท
ชามน่านเหนื่อปากน้ำสมุน เมื่อนนอินทแก่นท้าวกชนชางไตตวหนงชอว่าชวานเพ็ก
พระยามารลงหล่อ ท้าวแพงก็ชามนำต่อเลยชนกัพนชางทรงยศทรุดเข้าชวานเพ็กเต้ารบ
จับที่แม่นถูกไพรงาทรงยศดาตนแหล่นหงายคิน จักผนผั่งตงตนบไตก็เพ็กค่านแล่นหนี
ชามมนทัพน แล้วไว้น่านแควเป็นเชื้อ ทางไตไว้น่าสมุนเป็นแดนตงอยู่เลาตาชนทนน
อินทแก่นท้าวลวดฟ้าวชามน่านเลยชน ท้าวแพงฮวดตนหาญบหนว้ายชางชนพน
ชางทรงยศแห่งตนหลอกเข้าอินทแก่นเจ้ากิตชางชวานเพ็กเบีบงาตักปลายงาบักเข้า
เหงอกชางทรงยศเฮือกหนคิน อินทแก่นบุญยีนกัฟาดง้าวใส่จับชาท้าวแพงลวดชจัตครา
จากคอชาง พลแก่นท้าวก็โล่ม่างตกริมน้ำสมุนกัพนกันตายไขว่ไขว้าง พลท้าวแพงคน
ละชางชจัตชวายวันนั้นแล ฯ

ที่อินแรกชนกนทวทนนเหนื่อแช่พลางหน ท้าวแพงชจัตจากคอชางนั้น คน
ทงหลายกล่าว่าบ้านดอนชจัตว่าอิน ตราบถึงบดินแลทคนพนกันตายไขว่ไว้นั้นว่าบ้าน
ไขว่แมงมล้างว่าอินแล ฯ

พระยาอินทแก่นท้าวไตเสวยเมืองในปีกาบยี่ ตติยศักราชไต ๑๑๖ ตวี อยู่มา
ไต ๑๖ ปี ก็ใช้เกอบม้างเป็นแขกไปถวายแก่ท้าวติโลกราชเมืองเชียงใหม่แล ฯ

เมื่อนั้นท้าวติโลกราชใคร่ได้เมืองน่านมาช่วยเมืองพิงเชียงใหม่ว่าอัน ก็จัดเอา
 ๕ รพลเสนา ๕ จำพวกเสด็จมากไปทางเมืองล่อเอาชาวล่อเป็นหมู่หน้ามาทางเมืองปลง
 ๕ ลงทางคอยตัวค้อยตัวเจ้าฮอดเมืองน่านตั้งทัพอยู่สวนตาลหลวง ตั้งยามอกยิงเข้าทาง
 ๕ ประตูอุทยานก็ให้ร้องเข้าคุ้มเวียง พระยาอินทแก่นท้าวภักษ์พ้าวบอาจจกตอรวผลท้าว
 ๕ ใหญ่ได้ก็เอาลูกและเมียหนีลงไปเมืองใต้ไปหาพระยาแช่เลี้ยงอันเป็นสหายตนเล่าเห็น
 ๕ แล ฯ

ท้าวติโลกราชได้เมืองน่านแล้วก็บุกตูก้าวแพง ผู้ชื่อว่าท้าวผาแสงให้กินเมือง
 ๕ น่านในปีกัตเม็ต ตติยศักราชได้ ๘๐๓ ตัวแล ฯ

ส่วนว่าเมืองกล่าวไทยคือเมืองน่าน ค้อมพอสุดที่เจ้าราชบุตรสามตนชื่อว่า
 ๕ ท้าวผาแสงเห็นแล ฯ ท้าวผาแสงเสวยเมืองได้ ๑๒ ปีแล้ว ก็นิจกรรมไปในปีกัตสง่า
 ๕ ตติยศักราชได้ ๘๑๒ ตัว และถดินนหมื่นแช่มอมารังอยู่ ๓ เดือนแล้ว จึงให้หมื่นส้อย
 ๕ เชียงของมากินเมืองในปีฮวงเม็ต ตติยศักราช ๘๑๓ ตัว อยู่มาได้ ๕ ปีก็ย้ายไปกินเมือง
 ๕ เชียงแสน แล้วจึงให้หมื่นน้อยในมากินเมืองในปีดับไคศักราชได้ ๘๑๗ ตัวแล ฯ อยู่มา
 ๕ ได้ ๓ ปี ก็ผิดอาญาท่านฆ่าเสียบเบิกยี่ ศักราชได้ ๘๒๐ ตัวจึงได้ให้หมื่นชวามากินเมือง
 ๕ ได้ ๓ ปีก็ตายไป ปีฮวงไค ศักราชได้ ๘๒๓ ตัวจึงให้หมื่นคำผู้ลูกมากินเมืองได้ ๓ ปี
 ๕ แล้วก็หนีไปกินเมืองฝางเล่า ท้าวชาก่านลูกเมืองฝาง มากินในปีกาสันศักราชได้ ๘๒๖
 ๕ ตัว และท้าวชาก่านนั้นคือได้แก่แมงหมาเต้าอันออกจากโกนมาไหว้พระเจ้าทีภูเพียงวัน
 ๕ นั้นแล ฯ

๕ ตนท้าวหนั้นควรยศจรรยมีผวดาแดง ขาท้าวก็ตายด้วยน้ำหมกเกลี้ยงขาไปดู
 ๕ หลากเป็นรูปนาคและเคล็ดอวลยเกยว ๒ ขาดิ่งน้อง ยามท้องผ่ายเที่ยวไปยืนวงใจ
 ๕ ประมาดแก่นสกรวรรจ์เช่นแล ฯ

๕ แต้นนมาท้าวภักษ์บ่าวตนผู้ชื่อว่าหมื่นในคำสองเมือมาเวอ ท้าวติโลกราชด้วย
 ๕ เวียกการเมืองพิงเชียงใหม่ แล้วจกพอกมาก้อลาอาญาแล้วก็ไปสู่วัดบ้านหลวงหัว
 ๕ เวียงเห็นแล ฯ

ส่วนมหาเถรเจ้าตนชื่อว่าวชิรโพธิ ท่านไปเมืองลังกาได้ตำนาน และหมื่นใน
คำสองก็เข้าไปไหว้สามมหาเถรเจ้าแล้วก็นั่งอยู่หนึ่งแล มหาเถรเจ้าก็ถามว่าอุบาสกเป็น
ข้าท้าวเดินแต่ตัวแดนใดมานี้จา เหตุอันใดมีแลมาถึงวัดเขาทันทน์จาวาอื่น ๆ

หมื่นในคำสองจึงไหว้ว่าข้าแต่มหาเถรเจ้า ข้ามาแต่เมืองน่าน เหตุเวียงการ
ตกเมืองน่าน ท้าวเมืองน่านจึงให้ข้ามากระทำการพระเจ้าฟ้าเมืองพิงเชียงใหม่แล้วอัน
มหาเถรเจ้าตนแล้วชื่อว่าวชิรโพธิ ได้ยินว่ามาแต่เมืองน่าน จึงถามดูที่ภูเพียงรู้ว่า เป็น
ทิวเขษณุกตำนานในเมืองลังกาแท้แล ฯ

มหาเถรเจ้าได้ตรัสแจ้งเหตุว่าเป็นอาตุพระเกษมที่ภูเพียงได้ยินเสียงสานว่า เป็น
ป่าตาลและป่าไม้ใหญ่เป็นป่าไม้สานสน ภายบนเหนือจอมปลวกดวงสูงประมาณวาหนึ่ง
ชะรอยมีแต่ก่อน แต่เช่นปู่หมื่นเพียงมีชะแล้วอัน

พระได้ยินหมื่นในคำสองไซ่ข่าว ก็มีใจชื่นชมบาน เหตุถูกตำนานลังกา ท่านก็
ฝากเทียนมา ๒๐ เล่มให้บูชา คำลวดให้หนังสือตำนานมาแล ฯ หมื่นในคำสองกระทำ
ราชการ แล้วก็กราบท้าวติโลกราช แล้วก็ให้มหาเถรเจ้าวชิรโพธิป่าลานหลวง แล้ว
ก็เอาเทียนขาวเล่มกับหนังสือตำนานนั้นมาถึงเมืองน่าน แล้วก็ถวายแก่ท้าวชาก่านสู่
ประการหนึ่งแล ฯ

เมื่อนั้นท้าวชาก่านมีหมื่นในคำสองเป็นเหง้า ก็พาคนทั้งหลายเข้าไปแผ้วถาง
ยังภูเพียง แล้วก็นั่งขอสองทางบูชาด้วยเครื่องพร้อมมูลอัน ก็อยู่ป่าเวอ เผ้าคั้นค้อยเลี้ยง
ดูพระธาตุเจ้าตราบเสียง ราววันรุ่งก็เห็นอศักรรย์อันมาก อันพระธาตุเจ้าหากผาย
ปาฏิหาริย์หลายประการต่าง ๆ หมื่นในคำสองก็เมื่อกกราบไหว้ท้าวชาก่านหนึ่งแล ฯ ท้าว
ก็ให้ขุดขุยงจอมปลวกอันนั้นดีกประมาณวาหนึ่ง ก็เห็นก้อนผาใหญ่กลมเกลี้ยงนัก ท้าว
ก็ให้ตุดูกั้นตบุนทองเทศมีฝาแทบเป็นเนื้ออันเดียวกัน ก็พลั้งไซ่คูกับได้กจึงให้ผาขาว
เชียงคนผู้หนึ่งอันอยู่ปฏิบัติวัดใหญ่นั้นมาไซ่ดู ก็จึงหันพระธาตุเจ้า ๗ พระองค์กับพระ

พิมพ์เงิน ๒๐ องค์ พระพิมพ์คำ ๒๐ องค์อยู่กับนั้น อันพระยาครานเมืองเฮาแต่พระยา
สุโขทัยเมืองใหญ่มาจุไว้วันนั้นแล ฯ

อันพระยาอโศกจุไว้เล็ก ๑๐ งานั้น ยังบถองเท่าพอรู้ด้วยตำนานวนนิทานสิ่งเดียว
แล ฯ

ท้าวชาก่านได้อาตแล้วเอามือไว้มณฑปข้างช่วงหลวงนานประมาณเดือนหนึ่ง
ก็สักการบูชามากนัก พระธาตุเจ้าก็สำแดงปฏิหาริย์ทั้งเมือวันเมือคืนหลายประการ
ต่างๆ หนึ่งแล ฯ ท้าวชาก่านจึงให้ไปเรียนอาญาที่ท้าวติโลกเมืองพิง ว่าผู้ทั้งหลายได้
อาตพระเจ้าที่ภูเพียง ๗ องค์ จักให้ผู้ชายทั้งหลายจุไว้ที่ใดจาว่าอื่น ฯ ท้าวติโลกว่าได้
ที่ใดให้จุไว้ที่นั่นเทอญ ว่าอื่น ฯ

ท้าวชาก่านคณฮักพุทธศาสนาแท้ ก็ให้ก่อเจดีย์กวมพระธาตุเจ้านั้นให้ใหญ่เท่า
ตัวท้าวชาก่านนั้นเทอญ ว่าอื่น ฯ

ท้าวติโลกปลงอาญากรณาสันนั้นหนึ่งแล คนใช้รับอาณาแล้วก็คืนมาไหว้สาบอก
กล่าวแก่ท้าวชาก่านสู่ประการหนึ่งแล ฯ ท้าวชาก่านเข้าใจด้วยคำว่ให้ก่อเจดีย์เท่าตัวนั้น
ท้าวพิจรรณาสืออธิบายว่ให้สร้างเจดีย์เท่าตัวนั้น จึงให้วัดสาถามพระสงฆ์เจ้าหนึ่งแล
พระสงฆ์เจ้าทั้งหลายก็กล่าวอธิบายแก่เจ้าแผ่นดินว่ให้สร้างเจดีย์ใหญ่เท่าตัวมหา
เจ้านั้นแท้มีนา จัดแท้ได้เจดีย์เป็นดังพระพุทธรเจ้าเทศนาว่า มโนปุพพกุมา ธมมา
นั้นแล ว่ให้ก่อเจดีย์กวมพระธาตุตามวิสัยใจมกแห่งตนอธิบายเจ้าแผ่นดินเมืองพิง
เชิงใหม่ว่ว่าสักนตายว่าอื่นแล ฯ

ท้าวชาก่านก็เอาอาตไปจุไว้ที่แก่นั้น แลก็ขุดหัวม้าชาวเชียงคนผู้ไชยอุปธาตุนั้น
ตกรุมอาตุนั้นแลวก็กล่าวว่ ท่านจงเป็นข้าอาตกับลูกหญิงท่านผู้ชื้อว่าอวเทศ มีอายุ
ได้ ๓๒ ปี ต่อเท่าเสียงสุดศาสนาเทอญว่าอื่น แลวก็โอกาสหยาดน้ำตกรุมอาตุนั้นแลว
ก็ก่อเจดีย์กวมสูง ๖ งานมีฮวยสัน ศักราชได้ ๘๓๘ ด้วันนั้นแล ฯ

ท้าวซาก่านตัวนั้นคือได้แก่แมงหมาเต่าตัวออกมาบแทบต้นพระเจ้าในเค้าไม้
สำโรง พระแยมไค่หัวนั้นแล ผ้าขาวเชียงโมผู้อันไซอุบธาตุนั้นกับไซผู้ใด คือหากได้
แก่ท่านพราหมณ์ผู้เอาหมากสมอมาทานแก่พระเจ้าวันนั้นแล ฯ

ท้าวซาก่านสร้างเจดีย์แล้วอยู่ได้ ๓ ปีก็หนีไปกินเมืองเชียงแสนในปีกัตไค่ ตติย-
ศักราช ๘๕๓ ตัวนั้นแล ฯ

ท้าวอ้ายยวมมากินเมืองแทนในปีเต้ายี่ ตติยศักราชได้ ๘๕๔ ตัวแล ฯ ท้าวอ้าย
ยวมกินเมืองน่านได้ ๕ ปี แล้วจึงชักเชิญยงพระอริยสงฆ์เจ้าก่อเจดีย์กวมเล่าสูง ๓๗ วา
แล ฯ เถิงปีกาเม่าศักราชได้ ๘๕๕ ตัว ท้าวอ้ายยวมก็มรณาไปแล ฯ

ท้าวตนลुकกินเมืองแทนได้ ๕ ปี แลปีเมืองเม็ต ศักราชได้ ๘๕๘ ตัว หมื่นมงคล
เชียงเฮือมากินเมือง ๖ เดือนก็มรณา ฯ

เจ้าเมืองละคอนให้ท้าวบุญมากินเมืองในปีเมิงเม็ตนั้นสิ่งเดียวได้ ๗ เดือนหนีไป
เชียงแสน หมื่นตันเชียงได้มากินเมืองปีกาบยี่ศักราชได้ ๘๕๖ ตัว ได้สิบเดือนก็หนีไป
เมืองเชียงแสนเสียแล ฯ

เจ้าเมืองท้าวบุญแฝงฆ่าได้มากินเล่าในปีดับเม่าศักราชได้ ๘๕๗ ตัว อยู่ได้ ๑๒ ปี
เป็นพยาธิตายไปในปีเม่า เจ้าหมื่นสามล้านมากินได้ ๓ ปี หนีไปกินเมืองฝางในปีกตสง่า
ศักราชได้ ๘๗๒ ตัว เจ้าเมืองสอยมากินได้ ๓ ปี หนีไปกินเมืองละคอนในปีกาเล่า
ศักราช ๘๗๕ ตัว เจ้าบุญขวางลुकท้าวบุญแฝงมากินได้ ๓ ปีหนีไปกินเมืองเชิงในปีดับไค่
ศักราชได้ ๘๗๗ ตัว เจ้าเมืองฝางมากินได้ ๓๐ เดือน หนีไปกินเมืองพยาวในปีฮวยไค่
ศักราชได้ ๘๗๘ ตัว เมืองแพร์ค้ายอดฟ้าได้มากินได้ ๓ เดือน หนีไปกินเมืองพยาวในปี
เมิงเบ้าศักราชได้ ๘๗๘ ตัว เจ้าพระยาหน่อเชียงแสนมากินได้ ๓ ปี ก็หนีไปกินเมืองพยาว
ในปีกัตเม่า ศักราชได้ ๘๘๓ ตัว เจ้าเมืองพยาวค้ายอดฟ้าได้มากินเล่าในปีเต้าสง่า
ศักราชได้ ๘๘๕ ตัว เจ้าแซ่แห่งชื่อธรรมเสนาและเสนาแลเถระป่าสุรสีลาและมหาสังฆ-

ราชาธิราชศรีบุญเรืองและสังฆราชาศรีบุญญาและพระยาค่ายอดฟ้าและหมื่นชายธรรม
 ประยา ก็พร้อมกันสร้างพระเจ้าล้านทองและสร้างกำแพงเวดเป็นบริเวณมหาธาตุไว้
 หนึ่งแล ฯ

พระยาค่ายอดฟ้ากินเมืองได้ ๒๐ ปี จึงได้ชื่อว่าเมืองน่านในปีเบ็กเส็รจศักราช ๘๐๐
 ตัว อาญาหอไปเชียงใหม่ได้เป็นเจ้าแสนสงคราม เจ้าพระยาละคอนได้มากินในเดือน ๖
 ออก ๒ ค่ำได้ ๑๑ ก็กินได้ไปเสวยเมืองละคอนตั้งเก่า เจ้าค่ายอดฟ้ากินได้มากินเล่าแล ฯ
 ต้นนี้ได้กินสามเถื่อ ในปีกตโคศักราชได้ ๘๐๑ ตัว เข้าไปเชียงใหม่อยู่ได้เดือนหนึ่งเป็น
 ตรีรายรอดตายเสียที่เชียงใหม่ในปีกตโค่นั้น เดือน ๖ ออก ๑๑ ค่ำเจ้าเมืองละคอนได้มา
 กินเล่าแล ฯ

พระยาเทพลือไชยกินเมืองได้ ๓๐ ปี และในปีเบ็กสนั ศักราชได้ ๘๓๐ ตัว ท่าน
 สร้างวัดหลวงกลางเวียงนั้นแล ฯ ท่านกินเมืองได้ ๒๐ ปี พ้าหงษามังทราได้เชียงใหม่
 ปีเบ็กสงวาศักราชได้ ๘๒๐ ตัว พระยาพลเทพลือไชยหนีไปตานซ่าง เดือน ๗ ออก ๑๒ ค่ำ
 วันเสาร์ไทยเม็งเข้าแล ฯ รวมพระยาทั้งมวลตั้งแต่ท้าวครานเมืองมาถึงพระยาเทพ
 ลือไชยได้ ๓๐ ตนแล ฯ

เจ้าพ้าหงษาหอพระยาหน่อคำเสถียรไชยสงครามมากินปีกตสนั ศักราช ๘๒๒
 ตัว แต่ปีกตสนัมาถึงปีกาเข้าได้ ๑๕ ปี ศักราชได้ ๘๓๕ ตัว เจดีย์อันท้าวอ้ายยวมก่อ
 นั้นก็เพพังเสียตั้นเหนือบัลลังก์เจ้าสามกัลยาโณศรีบุญเรือง บังเกิดใจครัทธากับพระยา
 หน่อพ้าคำเสถียรไชยสงครามก็ก่อแบ่งบัลลังก์ตั้งามเหมือนเก่าแล แต่ปีกาเข้ามาถึง
 ปีอวยไ้ ศักราช ๘๓๗ ตัว พระยาค่ายอดฟ้าหอแสนเคลมเป็นกับปียการกแก่มหา
 สังฆราชาเจ้าศรีบุญเรืองแบ่งทางฮือฮอดกำแพงมหาธาตุ ๑,๓๐๐ วา กว้าง ๖ วา สร้าง
 ศาลาเข้าพระและวิหารน้อยอยู่โบสถ ปีเบ็กยศักราช ๘๕๐ ตัว และปีกตดี ศักราช ๘๕๒
 ตัว เดือน ๖ แรม ๒ ค่ำ พระยาเชียงใหม่เจ้าพ้าสาวัตถ์ไปลานซ่างมาหอราอนา
 มหาสังฆราชาศรีบุญเรืองไปอยู่วิหารแซ่แห่ง ถ้าท่านมาฮอดแล้วให้จัมมหาธาตุเจ้า ถามหา

ตำนานมาออกได้รูดานแล้วเจ้าฟ้าสาวตักขอหอมหาสังฆราชาเจ้าจัดเอาเข้าพระธาตุ
เจ้าสลดบะทงมวดสร้างพระวิหารหอตั้งตามตำนานพระเจ้ามายังที่นั้น อธิษฐาน
ไวทนนหอเป็นทตงศาสนา หออาวเฮาเจ้าพระยาน่านคำขุสู่ประการเทอญว่าอื่น ๆ

พระยาหน่อคำสเถียรไชยสงครามได้ภาระการทงมวดในวัดแช่แห่งแก่มหาสังฆ-
ราชาเจ้าศรีบุญเฮืองหอชาวชาวดตแอกเอาไม้วัดทวทททห้วยถาวได้ไม้ ๖๖ เล่มในปีข้งได้
ศักราช ๙๔๓ ตัว ชาวบุญเฮืองมี ๑๗ คน ชาวแช่แห่งมี ๙ คนแล ฯ ในปีเต้าสง่า
ศักราชได้ ๙๔๕ ตัว สร้างน้ำบ่อและโองอาบและเวจกฏหอแก่มเตจมหาสังฆราชา วัด
หลวงเมืองพั่วมาอยู่เป็นประธานแก่ชาวช่างไม้ทงหลาย พ่อช่างไม้มี ๘ ต้าชวานมี
นนทภูอิฐเป็นประธานแก่ช่างไม้ทงหลายแล ฯ

ปีกาเม็ดศักราชได้ ๙๔๕ ตัว ชาวบุญเฮืองและชาวแช่แห่งเอาไม้นาฮาได้ ๘๖ เล่ม
ปีกาบสันศักราชได้ ๙๔๖ ตัว เอาไม้ห้วยตมแล้วกิลตมังวิหารหลังเก่านั้นเสียบนั้นแล ฯ

ปีกาบสันเดือน ๗ แรม ๕ ค่ำ วันพุธ ไทกตเข้ายามเที่ยงวัน ๓ บาท นำบุก
วิหารหลวงแช่แห่งแล แต่ปีกาบสันมาถึงปีเบิกใจ ศักราชได้ ๙๕๐ ตัว ได้ ๕ ปีแล้ว
บริบูรณ์แล ฯ ปีกตเข้าศักราชได้ ๙๕๑ ตัว เดือน ๘ ออก ๕ ค่ำยามกองแดง พระยา
หน่อคำสเถียรไชยสงครามจตุตตายไปวันนั้นแล ท่านได้กินเมืองนานได้ ๓๐ ปีแล ฯ

เจ้าเขฎฐบุตรตนลูกได้กินเมืองแทนพ่อแล ปีกาบสง่าศักราชได้ ๙๕๖ ตัว เดือน ๓
แรม ๓ ค่ำ ไปอยู่วังเมืองพ่อสร้างวัดตอนแทนอภิเชกเจ้าสามช่ามแขวนหอเป็นสังฆ-
ราชา แล้วยามจกมาชนเก็บหินแก้วน้ำสามาถววยอาญาหอบดแก้วเดือน ๘ ออก หอ
แปงตายสะเองเส้นหนึ่งยาว ๕ วาใหญ่ ๕ บ้องประดับเป็นบัวผัดใส่โตชว่าสอดทงมวด
ตายสะเองเส้นหนึ่งยาว ๓ วา ใหญ่ ๓ บ้องประดับด้วยแก้วพันปลายลูกหนึ่ง ปีดับ
เม็ดศักราชได้ ๙๕๗ ตัว เดือน ๘ เฟ็ง อภิเชกมหาเถรเจ้าแช่แห่งหอเป็นสังฆราชา
เดือน ๘ แรมค้ำ ๑ ชนใส่สะเองคาคชวงไตรชว่าและมานช่ายอดเจดีย์หลวง อันท้าว
อ้ายยวมสร้างนั้นแล ฯ

ปี๖๖๕ เดือน ๒ แรม ๕ ค่ำ ยามกองแดง เจ้าเชษฐาธิราชและพระยาหลวงนางฟ้า หลวงสาวตฤ มารบกันที่ปากงาจบแพ้นี้ไปลานข้างวันนั้นแล ฯ

เจ้าฟ้าสาวตฤมาแต่งแบ่งทำวพระยาทั้งหลาย มีพระยาแขกเป็นแก้วมาอยู่รักษา เมืองน่านวันนั้นแล ฯ

เมื่อพม่านหัวทบบเบิกเสร็จศักราชได้ ๕๖๐ ตัว และลาวหงษาพื้นเชียงใหม่เสีย พระยาตอยน้อย พระยาน่านเอาลาวมาขังเวียงเชียงใหม่แต่เดือน ๕ แล ฯ ลาวกวาด เอาไปเสียละเปล่าไว้แล ปี๖๖๑ ศักราชได้ ๕๖๑ ตัว พระยาตอยน้อยเอาชาน่านไป เดือนอาสาพระแรม ๕ ค่ำ ลาวจึงหนีเสียเชียงใหม่แล ฯ ปี๖๖๒ ศักราชได้ ๕๖๒ ตัว พระยาเชียงแสนมาคดขบเอาเมืองน่านไปได้หนีไปแล ฯ

ปี๖๖๓ ศักราชได้ ๕๖๓ ตัว ชาน่านไปคดขบเอาพระยาแสนกับได้แล ฯ ปี๖๖๔ ศักราชได้ ๕๖๔ ตัว ฟ้าสาวตฤมาเอาเจ้าเชษฐาธิราชเมื่อเดือน ๘ แรม ๘ ค่ำ เอาเมือง น่านเสียเมืองเชียงใหม่แล ฯ

เดือน ๑๐ ออก ๗ ค่ำ วันศุกร์ยามกองแดงพระยาพลศึกย้ายได้กินเมืองแทน ปี๖๖๕ ปีแล ฯ ถึงปี๖๖๖ ศักราชได้ ๕๖๖ ตัว เจดีย์อันทำวอ้ายขอมสร้างนั้นช้าย เสีย พระยาหลวงเจ้าเมืองจึงพร้อมกันกับด้วยภิกษุสงฆ์เจ้าเมืองน่านทั้งหลายมีราชครู เจ้าแช่แห่ง และราชครูเจ้าศรีบุญเป็นประธาน เดือน ๖ แรม ๘ ค่ำ ยามตุดช้ายพร้อม กันร้อม้างเจดีย์อันทำวอ้ายขอมสร้างนั้นเสีย ยังไม่ถึงเจดีย์ทำวอ้ายขอมนั้นน้อยหนึ่ง แล ฯ

ปี๖๖๗ ศักราชได้ ๕๖๗ ตัว เดือนอ้าย ตติยออก ๑๓ ค่ำ วันพฤหัสบดี ยาม เทียงวัน จึงแรกก่อกชน ๒๓ วาแล ฯ ตั้งแต่ปี๖๖๗ ใ้มาถึงปี๖๖๘ ศักราชได้ ๕๖๘ ตัว ลาวถานข้างมารบเดือน ๓ ออก ๗ ค่ำ วันอาทิตย์ ยามตุดช้ายออกรบลาวตาย ๒๗๐ คน เดือน ๕ แรม ๕ ค่ำ วันอาทิตย์ลาวพ่ายหนีแล ปี๖๖๙ ศักราชได้ ๕๖๙ ตัว เจ้าฟ้า

อังวะมาเอาละครคอนทงยาก เจ้าเชียงใหม่ตาย เจ้าฟ้าอังวะกวาดเอาเชียงใหม่เมืองหงษานับสิ้นแล ฯ

ปีดับเข้าศักราชได้ ๙๗๗ ตัว พระยาพลศึกซ้ายเมืองน่านได้กินเมืองเชียงใหม่เดือน ๓๐ เอาชาน่านเมืองเชียงใหม่ วันนั้นเดือนแรม ๒ ค่ำ วันเสาร์แล ฯ

แต่ปีฮ้วงไค้มาถึงปีกาเข้าสินทานทังมวลดนับบได้เป็นค่าปูนค่าน้ำออยจ่ายเลี้ยงพระสงฆ์ พระอนัมาทำเวียกสร้างบริบูรณัจึงใส่จังกโกลและติดค้ำตังแต่มาจนเข้าลงมาตุตระบอบชวานคนออยทงสตนชนหลวง อันตังแทนบัลลังกถวนสองนั้นแล ฯ

ปีดับเข้าเดือน ๘ แรม ๕ ค่ำ วันเสาร์ยามเที่ยงวัน พระยาสองเมืองกินแทนพ้ออยู่ได้ ๘ ปี ถึงปีกาไค้ศักราชได้ ๙๘๕ ตัว เดือน ๑๒ เพ็ญเม็งวันศุกร์ ชาน่านพินมานหนีไปเมืองไค้เดือน ๑๒ แรม ชาวไค้กวาดเอากองทหารเมืองหงษา ปีกาจับศักราชได้ ๙๘๖ ตัว เดือน ๑๐ ออก ๕ ค่ำ วันอังคารยามพลาดรุ่ง โจรนาหลวงมาชิงเมืองไค้ถ่าอุนเมืองลายช่าหนีไปเมืองแพร์ เดือน ๑๒ ออก ๘ ค่ำ วันอังคาร อุนเมืองลูกหลานช่ามาตังตงพ้ออยู่อุทยานน้อย เดือน ๑๒ ออก ๓๐ ค่ำ วันพฤหัสบดียามแตรจังกตาโกล์เที่ยงวัน อุนเมืองเข้านั่งเมืองแล ฯ เดือน ๒ เพ็ญเม็งวันอังคารยามตูดเข้าชาน่านหนีอุนเมืองกัหนีพระราชครูทงสองกัหนีศึกโยมแล ฯ

ศรีลาบาดแซ่แห่งและศรีบุญเฮืองกัหนีไปลานร้าง ไปทังบว่าแลลูกเจ้าฟ้ากักวาดเอาชาน่านเมืองหงษา ชาน่านกัฉิบหายตายมากนักรวันนั้นแล ฯ

ปีดับเข้าศักราชได้ ๙๘๗ ตัว เดือน ๕ ออก ๕ ค่ำฤกษ์กัฎ ๒๒ ตัว ชื่อภูมบาดพระยาหลวงละครอนเข้าทางประตูท่าช้าง เข้านั่งเมืองน่านและระเบียงบริเวณมหาธาตุเจ้าอนัพระยาค่ายอดฟ้าสร้างนันทงแต่ประตูน้อยท่ายพระวิหารหลวงไปก่าได้มี ๑๓ ห้องจังกท่าวเสียดพระยาหลวงจึงนิมนต์พระสงฆ์เจ้าในเมืองน่าน มีสมเด็จเจ้าปาดะทิบั้งกรเป็นประธานและลูกขุนชาวเมืองทงมวลด สร้างแปงทชนปฏิสังขรณ์ทงมวลด แลวกัใส่จังกติดค้ำทงแห่งบัลลังกถวนสอง และแทนหลวงทงมวลดลงมาจากแผ่นดินเงินพระยา

นั้นมหิทเชิง ๑๕๐๐ เป็นค่าค่าแผ่นดินได้ใส่แทนบัลลังก์ทั้ง ๕ ด้าน แต่บักดใส่ศักราชได้ ๕๕๑
ตัวนั้นนั้นแล ฯ

การกรรมทั้งมวลคือใส่รักใส่คำไว้หนักแก่พระหลวงเจ้าวักกัคำแล ฯ สัตธา
ร้อยเพียนใส่แทนบัลลังก์ถวน ๒ ลงมาจุแผ่นดินเป็นวัตถุพระหลวงเจ้าวักกัคำ พันเงิน
เป็นค่าแผ่นดิน นอกนั้นวัตถุอันเป็นอุปการแก่พระธาตุเจ้านั้นนับได้แล ฯ พระธาตุเจ้า
ชดแห่งวิชัยมทิด พระหลวงเจ้าวักกัคำแลสัตธาร้อยเพียนก็ฝังใส่สหายใส่รักติดคำ
และแทนบัลลังก์ทั้ง ๕ ด้าน และแผ่นทรวงประทักษิณทั้งมวล ตั้งแต่บักดเข้าถึงปี
เบิกยได้ ๑๐ ปี ศักราชได้ ๑๐๐๐ ตัวโผบขับจำท่านท่านหากเห็นผลภายหน้า ก็กระทำ
ด้วยตนสิ่งเดียวแล ฯ

ปีเมืองไคศักราชได้ ๑๐๐๘ ตัว เดือน ๑๐ ประถมสามออก ๒ คำ วันจันทร์
ไทยฮ่วงเมื่อยามกองงาย พระยาหลวงละคอนจตุตถายแล ฯ เดือน ๓ ออก ๖ คำจึงได้
ลาก ๗ คำจึงเผา เดือนเพ็ญลาวเผาบ้างเสียแล ฯ พระยาเชียงรายเป็นเจ้าแม่ทัพมา
วังเมืองน่านลวดตายปีเบิกใจ ศักราชได้ ๑๐๑๐ ตัว เดือน ๒ ออก ๑๒ คำ วันอังคาร
ยามตุดเช้าแล ฯ มหากรรมให้พระยาเชียงของสามตนพี่น้องมากินเมืองน่าน บักดเข้า
ศักราชได้ ๑๐๑๓ ตัว เดือน ๘ เพ็ญเมืองวันอาทิตย์ ไทยกาเข้ายามแตรจักดาเที่ยงวัน
ฤกษ์กฏ ๑๕ ตัว เข้านั่งโรงหลวงวันนั้นแล ฯ ท่านกินเมืองอยู่ได้ ๑๕ ปี เป็นปีเตาย
ศักราชได้ ๑๐๒๔ ตัว เดือน ๓ แรม ๓ คำชาวไตยุทธกรรมพ่ายชาวไตฉิบหายตายมาก
นักแล ฯ ปีบักใส่ศักราชได้ ๑๐๒๗ ตัว ตนน้องได้มากินเมือง มาตั้งเมืองพักก่อนแล ฯ
ปีฮวยสง่าศักราชได้ ๑๐๒๘ ตัว จึงมาตั้งเวียงน่าน ๒๓ ปีก็ตายในปีเมืองเม่า ศักราชได้
๑๐๔๘ ตัว เดือน ๒ แรม ๗ คำ วันอาทิตย์ยามกลองแดงแล ฯ

ปีบักใส่ศักราชได้ ๑๐๕๑ ตัว พระยาตนลูกได้กินเมืองแทนได้ ๑๕ ปี ไปพันลาว
โจรว่าพระสงฆเจ้าห้ามกับพ้ง ปีกาเมตศักราชได้ ๑๐๖๕ ตัว เดือน ๑๒ ออกคำหนึ่ง
วันเสาร์ยามใกล้รุ่งรบกัน เดือน ๗ ออก ๑๐ คำ วันศุกร์ยามเที่ยงวัน พระยาพ่ายหนี
ถึงยามกลองแดงชาวเมืองไพร่ไทยพระธรรมพระสงฆจึงหนีแล ฯ เดือน ๗ ออก ๑๕ คำ
กองทัพเข้าเต็มเวียงแล ฯ

ปีกาบสันศักราชได้ ๑๐๖๒ ตัว ยอดพระธาตุเจ้าแช่แห้งและยอดเจดีย์หลวง
กลางเวียงและเจดีย์ทพยักมางเสียด วัตวาทารามศาสนานาธรรมคำสอนธรรมพระเจ้า
เขาก้เผาเสียสิ้น ยิ่งเหลือแต่แผ่นดินและคนชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลายก็หนีหายตาย
มากนัก เพราะว่าบเชือบพังราชวาทาพระมหากษัตริย์จึงเป็นสันนแล ฯ

ในชั่วท้าวตนนั้นมหาธาตุเจ้าหลุคำเสียดที่โตกิต ก็บสร้างบแบ่งสักอันแล ฯ
เท่าสงฆ์พระธรรมแล ไพ้วาประชาชาวเมืองพร้อมกันหยุดยาคชณค้ำชราตามกำลัง
ศรัทธาแล ฯ สักชิตาโตโบราณจาริตตำนานเมืองน่านมีสันนแล ฯ กิริยาอันจาด้วย
ตำนานพระธาตุเจ้าแช่แห้งก็แล้วเท่านั้นก่อนแล ฯ

จุลศักราชได้ ๑๒๕๒ ตัว ปีกตไ้ เดือน ๒ ขึ้น ๕ ค่ำยามแตรจกเกิดเพียงวัน
ก้สำเร็จเสร็จแล้วเท่านั้นก่อนแล ฯ

จุลศักราชได้ ๑๒๖๒ ตัว ปีเต้าย เดือน ๕ แรม ๓ ค่ำ วันพุธ ยามแตรจกดา
สู่เที่ยงกับบริบูรณ์หนแล ฯ

หนังสือฉบับนี้หนานสวไชยเป็นผู้ลิขิตออกจากใบลานเอามาแต่ทเจ้าบุญญา
วัตพระสิงหรามเวียงเชียงรายวันนแล.

จบบริบูรณ์

